3 1761 06891369 8

630

630

MØLLEN

KARL GJELLERUP

MØLLEN

ROMAN I FEM BØGER

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1896

PT
8128
M6
1896

Oversættelse paa Tydsk af Møllen forbydes i Henhold til den tydske Presselov, da Romanen samtidig offentliggjøres paa Dansk og Tydsk (»Tägliche Rundschau«).

Vignetterne tegnede af G. Heilmann.

LIBRARY
JUN 28 1976
UNIVERSITY OF TORONTO

FØRSTE BOG

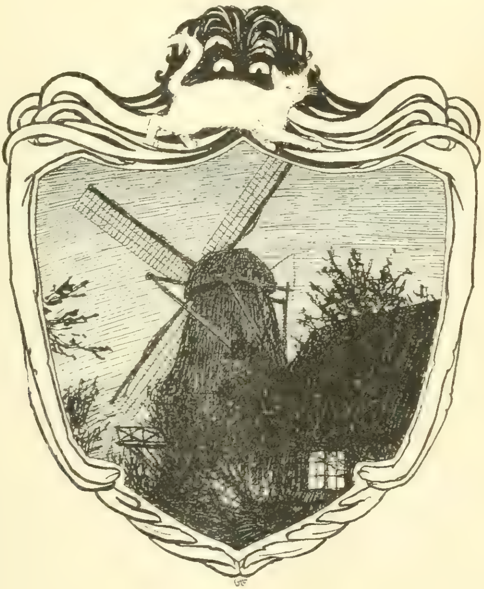

I.

Det begyndte at blive dunkelt paa Kværnloftet.

Møllersvenden havde allerede ondt ved at se at læse. Som han sad der paa en af Sækkene, med den rynkede Pande dukket ned over Bogens Blade, sugende den ene Kind ind mellem Tænderne, mens han af og til saae tilveirs og missede med de anstrengte Øine, kunde han maaske have bragt en tilfældig Tilskuer paa den Tanke, at han havde et Geni for sig, der som saa mange Genier var kommet af fattige Forældre og nu anvendte hvert Minut, som han kunde afvinde det aandløse Trællearbeide, til at slukke sin medfødte ubetvingelige Kundskabstørst. Men dette vilde have været en Misforstaaelse. Den brave Jørgen var ikke skabt for Bog og Pen, og det Værk, som han med saa megen Anspændelse havde fordybet sig i, var en illustreret Folkealmanak.

Dette Pragtstykke var Jørgens kjæreste Eiendel — og det med god Grund: thi han havde faaet det til Jul af Lise, den smukke Tjenestepige i Møllen. Paa den hellige Aften, just da de skulde ind til Æbleskiverne, havde hun i Smug stukket ham Bogen i Haanden, og han kunde aldrig tage den frem uden paany at føle den liflige Gysen, der var gaaet igjennem ham ved denne overvættes og uventede Gunstbevisning; derfor tog han den meget ofte frem. I Vintermaanederne gjennemstuderede han dens alvorlige og nyttige Del, saasom en nøiagtig Opførelse af Kornpriserne i de tre sidste Aar, der overbeviste ham om, at hvis det blev ved at gaa saadan ned ad Bakke, kunde det snart ikke længer betale sig at være Møller, saa det var ikke værdt at stræbe efter mer end at blive en brugbar Svend — samt Veiroversigten, der godtgjorde at Møllen vilde have bedst Vind i Vingerne om Efteraaret og Foraaret og være mest i Bekneb i Barfrost og Hundedage, hvilket han til sin Stolthed kunde bekræfte af egen Erfaring. Dens morsomme Del, bestaaende af Anekdoter og Smaahistorier, havde forslaaet til at udfylde Foraarstiden og nu, midt i Mai, havde han vovet sig i Kast med Fortællingen »Den røde Ridder paa Holmborg« — ikke uden en Del Hjertebeklemmelse, da dette Hovedstykke indtog over tredsindstyve tættrykte Sider; men det var jo

umuligt at lade saa stor en Del af det dyrebare Værk ligge brak.

Han fandt imidlertid sit Mod rigelig belønnet; det han fik at læse var saa overordentligt, at han blot ønskede, der havde været een Gang saa meget til. Her omgikkes han med gjæve Riddere, der altid stolprede om i Jernrustninger, som levende Kakkelovne, og havde øvet de eventyrligste Bedrifter, navnlig i det hellige Land, hvor de pleiede at spalte Saracener ned til Tænderne, ja, naar de var særlig oplagte, til Saddelbommen. Sligt talte de om, mens de gyldne Bægere tømtes saa tidt, at man blev helt tørstig ved at læse om det — ved det sidste havde de allerede Foden i Stigbøilen, hvorpaa de satte Guldsporer i Siderne paa ædle Gangere, af hvilke den ædleste var en arabisk Hingst, Korsridderens Bytte, der lod Jorden forsvinde under sine fire guldskoede Hove: — Jørgen havde aldrig anet, at der var saa meget Guld til i Verden. Og hvad Damerne angaar, saa kom de raslende i lyst Silke eller steg til Hest i farvemættet Fløil, men hverken Silke eller Fløil nænnede helt at skjule Brystets snehvide Dobbelthøie; og saa tindrede det om dem af Ædelstene og Perler som i en Skov efter Regn. Kun een Ting forstyrrede den ærlige Svend: det var de ganske simple og dagligdags Navne; at

tænke sig at Hovedpersonen hed Mette, Jomfru Mette! Dette gav ham nogen Mistillid til Forfatteren, som om denne dog maaske ikke var saa helt fortrolig med den Tid, han skildrede. Jørgen vilde trøstig have svoret paa Araberens Guldsko, men Ingen skulde faa ham til at tro, at en fin Adelsdame hed Jomfru Mette.

Bortset fra det anstødelige Navn var det iøvrig denne Person, der fremfor alt Andet tog ham fangen ved Læsningen. For det var umiskjendeligt, at hun lignede Lise til Punkt og Prikke. En smaalig Kritik kunde ganske vist have indvendt, at Mettes Fletninger vare »sorte som Ravnens Fjedre«, og at hendes mørke, sammengroede Øienbryn »buede sig som en svævende Ørns Vinger«, medens Lise havde gult Haar, der spillede en Kjende i det Grønlige, som fugtigt Hø, og man slet ikke lagde synderlig Mærke til de lyse og tynde Bryn; ligeledes at den ridderlige Jomfru var i Besiddelse af en »yndefuld men energisk bøiet Næse«, medens dette Organ hos Møllerpigen snarere viste sin Energi ved et let opadgaaende Sving, der iøvrig heller ikke var uden Ynde, samt at hendes kraftige Mund, hvis Overlæbe fulgte Næsen lidt paa Vei og derved lod et Par store, sunde Tænder skimtes, ikke godt kunde beskrives som »paafaldende lille med smalle, tæt sammensluttende Læber«. Jørgen vilde med nogen

Overraskelse have indrømmet Berrettigelsen af en saadan Indvending, men den kunde ikke omstøde den Kjendsgjerning, at han ikke kunde læse om den slet døbte Jomfru Mette uden at tænke paa Lise. Hovedsagen var at Alt hvad der fandtes af Mandkjøn i Bogen var forelsket i Mette, ligesom her i Møllen baade Husbond, han selv, anden Svend Christian, ja om det saa var det Smule Fæ, Drengen Lars, saa var de Alle som om de var forrykte efter Lise. Og det kunde jo ogsaa nok passe — desværre! — at Ingen rigtig vidste, hvor de havde hende, end sige hvor de Andre havde hende. For han turde ikke sværge nogen meget stor Ed paa at ikke Lars med sin Barnemund, der ikke havde saa meget Dun at Melstovet kunde hænge sig fast deri, havde i et gunstigt Øieblik snappet det Kys, som han selv saa længe forgjæves havde spidset sine Læber paa, skjøndt den øverste var prydet af en meget ordentlig Knebelsbart: — ganske saaledes som Fortællingen godtgjorde, at Jomfru Mette, da hun for at afsvale sig efter Dandsen var traadt ud paa den mørke Balkon, havde kysset den forglemmigeiblaa Page, som bragte hende Vin — og det umiddelbart efter at hun havde bragt de prægtigste Riddere til Fortvivlelse ved sin Kulde.

Intet Under altsaa at den ellers lidet læsende Jørgen var bleven rent forfalden til at efterspore den

skjønne Jomfru Mettes snedige Kvindeveie, medens han passede — eller glemte at passe de arbeidende Kværne. Da han ikke kunde overkomme mer end et Par Sider ad Gangen, var han foreløbig rigelig forsynet, saa meget mer som han kun læste paa Kværnloftet. I sin Fritid havde han Andet at gjøre — fornemlig at efterspore den smukke Lises ikke mindre snedige Kvindeveie. Og naar han syslede nede paa Broloftet var der saa megen Forstyrrelse; — Sække skulde heises op og ned, tages fra Meltuget eller bindes under det, veies og skrives ind i Bogen. Heroppe var der ganske anderledes; med en lille Haandsrækning af og til klarede Værket selv for sig, og hvis Haandsrækningen blev glemt, saa var det ikke værre end at Stenene i nogen Tid malede den tomme Luft — male gjorde de i hvert Fald. Saa forskjelligt som dette arbeidsomme Opholdsted end var fra de pragtfulde Borgsale, i hvilke Jomfru Mette sagdes at bevæge sig, saa var det dog som om det hørte med til Historien, og i dets fade, mættende Mellugt blandede der sig en ubestemmelig Duft af Riddertid og Borgvæsen. Med sin eiendommelige Symmetri af de sex Axler, der gik op i Loftet som slanke Piller — med de fire Døre mod hvert sit Verdenshjørne, af hvilke snart den ene og snart den anden stod aaben ud til Galleriet — med sine Lemme som hemmelige Fald-

døre og med de loftløse Aabninger til begge Sider, gjennem hvilke man kunde se helt op i Hatten som op i et Par Taarne — maatte Kværnloftet forestille det pillebaarne Høienloft med sin Svale, og var maaske endda i al sin prunkløse Udstyrelse af melstøvet Træværk ikke saa fjernt derfra, som Jørgen, »den velvillige Læser«, maatte tro; ligesom ogsaa Lise i sin Hvergarnsdragt sandsynligvis havde mere Lighed med en virkelig Jomfru Mette fra Korstogstiden, end man skulde ane efter den romantiske Forfatters blomstrende Afskildring . . . .

Det var en jævn Blæst. Kværnene vare afstillede, og der arbeidedes paa denne Aften kun med den ene Spidsesten og med Sortérsigten, der utrættelig lod sit lille Drivhjul hvirvle lige ved den aabne Dør, medens dens regelmæssige, savende Lyd blandede sig med den vandfaldsagtige Susen af Kornet nede i Spidsestenen, hvis voldsomt snurrende og rystende Axel larmede med afbrudt Rumlen og af og til klirrede med sit Jernbeslag — nu og da gav den ogsaa en høi Piben fra sig, ligesom en Faarekylling. Dump Brusen af Vingerne og dæmpet Knirken af Hjulværkene paa de tre øvre Lofte ledsagede og samlede disse spredte og paatrængende Lyde fra Kværnloftet.

Jørgen sad tankeløst og lyttede — i Mangel af anden Beskjæftigelse; for han havde opgivet at læse,

skjøndt nødtvungent. Forgjæves var han flyttet fra Sæk til Sæk henimod Døren: hans langsynede Øie kunde ikke længer skjelne Bogstaverne i det usikre Aftenlys. Det var saare ærgerligt; for han maatte bryde af lige paa det frygtelig spændende Punkt, da Jomfru Mette havde heldt Gift i det Guldbæger, der skulde bringes til den dydsirede Jomfru Karen, der røde Ridders Trolovede. Med ham vilde Mette gifte sig, ikke fordi hun elskede ham, men fordi han var den rigeste og mægtigste Mand paa Egnen; og man kunde skimte, at hun ikke havde Noget imod at blive af med ham paa lignende Maade, naar hun først sad fast som Frue paa Holmborg — ganske tydelig skimtedes dette af den røde Ridder hans Væbner, som netop var den, der overbragte Jomfru Karen den skjæbnesvangre Drik.

Denne forbryderiske Vending, som Fortællingen saa uventet tog, satte Jørgen i et stærkt Sindsoprør, navnlig ved Hjælp af de Paralleller, som han uvilkaarlig havde draget. Lise — mon hun ogsaa var i Stand til saa frygtelig en Gjerning! En Anelse om det Dæmoniske i Kvindenaturen rystede ham med en Rædsel, der ikke var uden Tillokkelse. Men det Værste var næsten, at Væbneren betød ham selv: — forlængst havde han tilegnet sig hans folderige gule Støvler med de klingrende Sølvsporer, Silkekoften og den lille Fløilskappe bræmmet med

Maarskind samt hans velklingende Navn Hjalmar, og i denne Egenskab havde han nylig med bankende Hjerte holdt Stigbøilen for Lise — vil sige Jomfru Mette, da hun besteg sin mælkehvide Jagthoppe. Og da man efter Solnedgang leirede sig i den grønne Skov og tændte Baal for at tilberede Byttet, lod han sig af sin Herre skikke med et Bæger Vin til Jomfru Karen, der træt af Ridtet hvilede afsides paa et Løvleie, omgivet af sine Veninder. Da var det, at en Skikkelse løsnede sig fra Skyggen af en Bøgestamme og gled hen til ham, og denne Skikkelse var Jomfru Mette; og han lod hende drysse det hvide Pulver i Bægeret for at Drikken kunde blive ret beroligende; og hvad det betød forstod han godt, men endnu bedre, hvad hun mente med at det skulde ikke blive til hans Skade, naar hun blev Frue paa Holmborg, og hvorfor hun smilede saa sært og saa sødt i det røde Lys, der fra Baalene flakkede ind mellem Stammerne, hvor de stod . . . Hvor gjerne havde han ikke læst videre og set, om han dog ikke, inden han naaede hen til Jomfru Karen, sørgede for at snuble over en af Bøgerødderne og spilde den frygtelige Drik! Men tænke derover turde han ikke — det var til at blive helt uhyggelig over.

Og saa sad han da blot med Bogen i Haanden og lyttede — hørte hvordan det rumlede og klirrede,

knirkede og snurrede og peb, og lod disse velkjendte Møllelyde føre et prosaisk men velgjørende Sprog til ham om det daglige Arbeide, om at passe sine Sager og ikke falde i Staver . . . .

Jørgen stod op og lagde Almanakken paa Kværnkassen efter at have renset en tilstrækkelig Plads for den med sit Frakkeærme. Saa trak han den flade Jernspand op af Hullet, rystede den, og stirrede provende paa Kornet; det var imidlertid ikke muligt at se, om det var tilstrækkelig renset, men saavidt han kunde huske, havde det været temmelig længe i Spidsestenen. Han kom det uden videre paa Sortermaskinen, øste et Par Skuffer Korn ned i den tragtagtige Trækasse og aabnede for Slusen, saa det lød som om Vandfaldet med dobbelt Magt bruste ned igjennem Møllen, medens han atter satte Spanden ned i Hullet og med Hælen stampede det lange Jernhaandtag fast mod Randen. Saa fandt han sin Snadde paa en af Kværnene og forsogte at faa en Svovlstik til at tænde i den sammenpressede Aske, som han haabede endnu dækkede over noget Tobak. Gjennem en Dør, der stod paa Klem bag Sortérmaskinen, flagrede Spurve ind og ud, kvidrende og pippende, idet de gjorde sig tilgode med de spildte Korn. Jørgen syntes, at de gjorde Nar af ham, der maatte staa der og passe Møllen, for at de kunde leve høit. Men især

ærgrede han sig, da i det samme Axlen tog paa at rumle, som om den var rasende, og Hjulet at snurre som besat, og Mel hvirvlede ud af Sprækkerne i Sigte og Melkar og samlet til en hvid Sky ligesom Damp slog ud af Døren; det var som om Møllen sagde: »Se saa, nu skal vi rigtig til at tage fat!« Tage fat? Fanden heller! Paa den Tid af Døgnet! Hele Dagen igjennem havde han slidt som et Bæst; for nu, da Konen laa syg, tog Husbond sig jo ikke af nogen Ting, og der var saa meget at gjøre, saa man næppe fik Tid til at stoppe sin Pibe. Først for en Times Tid siden havde han kunnet tage sin Bog lidt frem, og den Herlighed havde ikke varet længe. Det var rigtignok en halv Time før de pleiede at holde Fyraften, og egentlig skulde der være spidset noget mer Korn til imorgen, — men Pokker staa i det, om han kunde arbeide mer — han kunde ikke holde Tankerne sammen! For Exempel, om han allerede en Gang havde set paa det Korn, der nu var i Spidsestenen? hvad vidste han! forresten kunde man jo ikke længer se paa det, uden man rendte helt ud paa Omgangen med Spanden. Der var dog ingen Mening i at man skulde slide sig op!

Derimod var der megen Mening i paa denne Tid at slaa en Passiar af sammen med Lise, naar hun gjorde i Stand i Karlekamret; Christian var

ude med Vognen, og Lars, den tovelige Dreng, skulde han nok give Andet at bestille.

Den Omstændighed at Asken i Pibehovedet haardnakket nægtede at brænde, og at hans Kardus Tobak ikke var til at finde — den maatte vist være nede i Kamret — bestyrkede ham yderligere i den Overbevisning, at der var arbeidet nok for idag.

Og Jørgen slentrede ud paa Omgangen for at se, om Husbond var i Farvandet, eller om Alt saae roligt nok ud, til at han kunde stille Møllen af.

II.

Hans Lunge, der mange Timer itræk kun havde indaandet Møllens beklemmende og vamle Atmosphære fyldtes pludselig af frisk Søluft, som blev drevet imod ham af en ret livlig Nordost, saasnart han gik lidt frem paa Omgangen og kom udenfor Mølleskrogets Læstrøg. Den riflede Sundet, der skinnede som anløbet Metal, og udover Himlen havde den spredt vifteformige Taager og sammenrullede Smaaskyer, der seilede og svævede imellem hinanden, de fleste med Solrøstets Glød over sig, nogle allerede solforladte, blegnende i grønlig Graanen, enkelte, som Aftenrøden endnu ikke var naaet op til, lysende med det farveløse Dagskjær. Hvor Solen var gaaet ned, laa et dunkel-violet Skybjerg.

Det var mod denne Himmel at Jørgens Møllerøie strax instinktmæssig rettede sig for at se, om dens Physiognomi ikke frembød Tegn, af hvilke hans Erfaring, der nu var rustet med hele Almanakkens

meteorologiske Lærdom, kunde drage Slutninger for den følgende Dag. Men de eneste Veirmærker, som virkelig kunde have frydet ham, nemlig saadanne der spaaede Vindstille, saa man kunde drive den ordentlig af, de vare aabenbart ikke tilstede: tvertimod, ikke blot »en Hat fuld« — nei, en hel Møllehat fuld Vind lovede Himlen, og Møllerblikket, der ikke tilhørte nogen Mester, vendte sig uden Taknemlighed fra den . . . .

Mellem det skinnende Sund og den lysende Himmel laa den sjællandske Kyst som en uhyre langstrakt Banke; dens Skove og Marker flød sammen bag et varmt Purpurslør, som udslettede alle Enkeltheder — kun en høitliggende Kirke løsnede sig hvidlig ud fra denne Masse og saae meget nærmere ud, omtrent som om en af de Maager, der kredsede over Sundet, var bleven hængende i Luften, fasttryllet paa eet Punkt. Paa denne Side Sundet bredte sig det falsterske Landskab, der var saa overskueligt, fordi man her oppe paa Mølleomgangen befandt sig paa det høieste Punkt i hele den synlige Omegn — fraregnet Trætoppene. At sige, ikke de Trætoppe, som der var flest af, de storbladede Popler, der i kuglekronet Dvergeskikkelse i Forbund med brune Risgjerder indhegnede alle Marker, indtil deres krydsende Rækker fik Overhaand over de adskillende Flader og Strimler af

skjærgrøn Rug og Hvede og de olivenfarvede Strog af den spirende Vaarsæd, og flød sammen som Kaalhoveder i en uhyre Kjøkkenhave. Nei, dem var man hævet over; men saa var der Skovene, der overalt dukkede op af Poppelplantagen, de nærmeste iklædt den friske, bløde Farve af ungt Bøgeløv, som selv det skumrende Aftenlys ikke kunde udslette, — de fjernere blegere og blegere, fortonende sig i violette Striber.

Jørgens Blik svævede med Behag hen over dette velkjendte Landskab og uddrog ubevidst af dets aabne Slettelinier en Kvægelse, som hans Langsynethed nok kunde trænge til efter hele Dagen at have været indespærret i Møllerummet, som en Fugl i et Bur, og den sidste Timestid endogsaa tøiret paa Læsningsafstand til Bogen som til en Pind; men bestandig slog det paany ned i Møllegaarden, som det Sted, hvor Lokkemaden befandt sig. Strax, da han kom ud, havde han set, at Doktorens Enspændervogn holdt for Døren, og han overveiede, om det under disse Omstændigheder var klogt at standse Møllen. Han kom til det Resultat, at det ikke var det, og gav sig til at lede efter et eller andet Spor af Lise — for at hun hverken var ved Brønden, hos Hønsene eller i Kjøkkenhaven havde han snart overbevist sig om. I Huset kunde hun ganske vist kun ses,

naar hun var helt henne ved Vinduerne, men der gaves visse Tegn: — hvis hun havde været inde i Værelserne, maatte hendes Træsko have staaet forrest i Gangen, som Døren stod aaben til; for rigtignok var det knastørt, men hendes Sko var henne at blive forsaalede — den Slags Personalia var Jørgen stedse vel underrettet om, de kunde altid faa Betydning. I Kjøkkenet var Lise aldrig forladt af sin Yndling, den tykke, hvide Kat »Pilatus«, der nu promenerede mellem de golde Blomsterbede i Forhaven, hvis pyntelige hvide Stakit dannede Indkjørslen. Den af Pilatus fornemt foragtede Pudel Trofast, endnu lidt af en Hvalp, laa i den halvaabne Dør til Kostalden, hvad den ikke havde gjort, hvis hun havde været derinde; thi den skyede hende ængstelig paa Grund af mange modtagne Spark. Men hun kunde have Noget at gjøre i Bageriet; denne lille Bygning var klinet umiddelbart op til Møllens høie Stensokkel, og da Vinden kom fra Gaardsiden, maatte Jørgen, for at udspeide denne Del af Fæstningen, smalle sig hen under Vingerne, der gik hvirvlende forbi ham med stiv Susen og smaa muntre Smæld af Seilene. Døren til Bageriet var lukket, og da det var Lises skjødesløse Vane at lade den staa paa Klem efter sig, syntes hun heller ikke at være der.

Da Jørgen vendte tilbage fra denne Excursion, saae han Doktoren hale sin Kavai paa i Gangen, hjulpet af Mølleren, og strax efter traadte de begge ud til Vognen. Den temmelig høie Møller bøiede sig for at tale sagte med den lille tykke Doktor, der bestandig skuttede sig og strakte Armene for at faa Kavaien til at sidde ordentlig. Det undgik ikke Jorgens skarpe Blik, at Mølleren var i stærk Bevægelse; hans Haand rystede, og for at skjule det pillede han snart nerveust ved sit korte, brune Skjæg, snart klaskede han den brune Hest paa Krydset; han havde stort Besvær med at faa Overlæderet knappet, og da det var gjort, blev han staaende med høire Haand klemt fast om Rygstødet, som for at hindre Doktoren i at kjøre, og syntes bestandig at gjøre flere Spørgsmaal. Men ulige mere tildrog det sig Jørgens Opmærksomhed, at et lyst Pigehoved kom tilsyne i det aabne Fadebursvindue lidt tilvenstre for dem: — altsaa der var hun! hun var endnu ikke kommen til Karlekamret, og han havde forsaavidt ikke forsømt Noget.

Det ærgrede ham derfor mindre, end det ellers vilde have gjort, at Mølleren, efter at Doktoren endelig var rullet bort, blev ved at gaa frem og tilbage i Gaarden, der med sin ene Side aabnede sig mod Landeveien; henne ved Hjørnet af det

hvide Stakit blev han saa staaende og saae ned ad Veien.

Jørgen vilde just gaa ind for endnu en Gang at fylde paa Spidsestenen, da Mølleren vendte sig og raabte: —

— Aa, Jørgen! Kan du ikke deroppefra se Noget til Vognen — ude ad Stinderup til.

Jørgen foer sammen; han havde ikke troet, at Husbonden havde lagt Mærke til ham.

Et godt Stykke borte, hvor kun Poplerne røbede Veien, foer en Sky frem med en lille fast hvid Kjerne foran og med en stor Komethale, der oppe over Træerne lyste som en langstrakt Guldtaage.

— Ja, der kommer Nogen, meldte Jørgen ned; — men de kjører da ellers skrappere end som de Brune pleier van at løbe.

Med hurtige Skridt gik Mølleren ind i Huset.

Saa smilede Jørgen tilfreds og gav sig til at løsne den Jernkjede, der holdt Persebommen nede. Næsten øieblikkelig blev Vingerne staaende. Men da han gik over Kværnloftet, snurrede en løs Jernring paa Spidsestensgaflen rundt med en arrig Klirren, som om den protesterede mod denne utidige Standsning af Værket . . . . .

Paa Broloftet nedenunder var det allerede mørkt, da dette Rum ingen Dør havde ud til den frie Luft,

og desuden to af de smaa Vinduer næsten vare forsvundne bag Barrikader af Sække. Sække fyldte overhovedet op overalt, stillede i Række, opstablede paa hinanden eller væltede paa Gulvet; og paa en af de sidste var Drengen Lars for en halv Times Tid siden falden i Søvn. Han drømte, at Lises Yndling, Katten Pilatus, der ellers aldrig viste sig i Møllen, kom listende ind og satte sig midt paa Gulvet, som om den vilde tage Stedet i Besiddelse; efterhaanden svulmede den op, til den blev saa stor som den Panther, han en Gang havde set paa et Marked, og saa spandt den med en tilsvarende Styrke, til man ikke længer kunde høre Møllens Larm, men kun den alene, og stirrede paa ham med glødende Øine og slikkede sig om Munden. Han var frygtelig angst, men syntes dog, at det maatte være det Deiligste i Verden at turde stryge med Haanden hen over dens glindsende Pels. Pludselig holdt den op at spinde og gabede, som om den vilde sluge ham, saa at Kjæberne formelig knagede paa den. Af Skræk vaagnede han og bemærkede strax, at Møllen ikke længer gik, samt at der kom Nogen ned ad den knagende Stige. I en Fart var han paa Benene og naaede just at faa en Sæk væltet om paa Børen, da Jorgen viste sig. Denne tilkastede Drengen det sædvanlige strenge og misbilligende Blik, som han mente var bedst egnet til at

opretholde hans Værdighed og markere Afstanden. Heldigvis for Lars var der ikke lyst nok, til at hans forsovede og opskræmmede Udseende kunde røbe ham.

Jørgen traadte hen til Vinduet mod Vest, gjennem hvis smudsige Ruder der endnu faldt lidt Aftenlys paa Regnskabsbogen, som laa opslaaet paa en lille Pult. Langsomt gav han sig til at blade i den — ikke fordi der var Noget han vilde se efter, men dels af Vane, fordi han mente, at denne Beskjæftigelse gav ham et vist Principal-Præg, og hovedsagelig for at faa et Paaskud til at dvæle paa denne Udkigspost. Han var nemlig nysgjerrig efter at se, hvad Christian kom saa hurtig kjørende med; og samtidig vilde han gjerne høre, hvis et Par Træsko skulde give sig til at klapre paa Brolægningen i Underkjørslen, hvilket ikke kunde undgaa ham, da Lemmen ned til den befandt sig et Par Skridt bagved ham. Det skulde da være, at den dumme Dreng netop rumsterede altfor meget med sin Bør — for det vilde ingen Ende tage med denne Trillen Sække over Gulvet.

Han betydede derfor Lars, at det vilde være ønskeligt, om han forlagde sin Virksomhed et Stokværk høiere op, hvor han gav ham det ene og det andet at bestille. Paa Lars' beskedne Spørgsmaal, om det ikke kunde vente til imorgen, svarede han

spydig: »eller til næste Aar, hvad?« — og da Lars endnu mente, at det vel var bedst, at han først gjorde i Orden her, bad han ham i Mindelighed, ikke evig og altid at gjøre Vrøvl. Følgende dette fortræffelige Raad tog Lars en lille Bliklampe uden Glas ned fra en Stolpe, tændte den og begav sig ovenpaa.

I det samme kjørte Vognen forbi.

Aa ha! det var altsaa Præsten, som var bleven hentet.

Neppe fem Minutter senere hørte han Træskoklapren, og da han kiggede ned gjennem den brede Sprække i Lemmen, saae han et Skjørt svinge forbi.

Hurtig kravlede han ned ad den bælgmørke Trappe, stødte Døren op til Underkjørslen og stak i næste Øieblik sit Hoved ind i Karlekamret.

III.

Lise var ganske rigtig derinde.

Hun havde Favnen fuld af en Dyne, som hun stod og boltrede med, og kun hendes tilbagebøiede Ryg og Nakken viste sig tydelig mod det svage Lys, der kom ind ad det lille Vindue mod Øst. Midt paa Gulvet mødtes det med en Smule Dagskjær fra den aabne Dør ud til Underkjørslen; men til begge Sider fløød Rummet ud i Tusmørke, og skjøndt det ikke var synderlig stort, dæmrede Kalkvæggene kun mat om utydelige, dunkle Masser — Senge, Kister, et Skab og ophængte Klædningsstykker.

— Naa, du er her! udbrød Jørgen, endnu i Døren, med et Forsøg paa at give den Overraskede.

Lise dreiede Hovedet, snarere fordi Dynen truede med at slaa sammen om Næsen paa hende, end for at se paa Jørgen.

— Ja jeg er saamænd, sagde hun, og uden at tage videre Notits af hans Nærværelse kastede hun Dynen ned paa Sengen og gav sig til at bearbeide den med kraftige Haandkladsk.

Jørgen satte sig paa en Stol, som hun havde skubbet ud midt paa Gulvet.

— Veed du hvem det var, der kom kjørende? spurgte han, da Dynen havde antaget sin Form og Larmen sagtnede.

— Nei, jeg var henne aa gi'e Grisen, da Christian kom, og siden har jeg ikke set ham; jeg tænker han er inde aa faa Mad.

Jørgen ønskede i sit stille Sind, at den maatte smage ham længe.

Lise gik hen og hentede en Pude, der var kastet hen paa Sengen ved den anden Væg; paa Veien blev hun staaende lidt og saae ud ad Vinduet, over mod Huset.

— Jeg saae de Brune stod inde i Stalden og dampede som et Par Kjedler; han maa have haft et farligt Jav, bemærkede hun.

— Aa ja, det kan jo være rimeligt nok.

Lise lagde Puden paa sin Plads, trak Lagnet hen over den og stoppede det ned rundt om — altsammen med en vis lad Omhyggelighed, imens hun ventede paa, at Jørgen skulde gaa videre i Texten. Men Jørgen var haardnakket, som En,

der sidder inde med en Trumf, den han ikke vil spille ud, før der er godt Stik.

— Veed du kanske, hvad han har været efter? spurgte hun endelig.

— Ja, det er Præsten, der er derinde.

— Jøsses da! hviskede hun i en forskrækket Tone og vendte sig helt om.

Der lød en sagte Miaven, og noget Hvidligt bevægede sig nede i Skyggen. Det var Pilatus, som Jørgen ikke havde bemærket, da den havde siddet halvt inde under Sengen. Den gnubbede sig op ad hendes Skjørt og strakte Hals med en kjælen Knurren, saa at dens bredkjæbede Hoved, der i Dunkelheden lignede et uhyre Slangehoved, næsten naaede til hendes Knæ; de gule Pupiller syntes at blive større og skinne stærkere. Jørgen fik en Følelse af Uhygge overfor dette stilfærdige, snigende Væsen, der syntes at høre med til hendes Person ligesom det Dyr, der tillægges en Gudinde. Det var, som om den med et uforklarligt Instinkt sporede, at der var noget Vigtigt paa Færde, at dens Herskerinde var i Begreb med at stige, og derfor saa meget ivrigere søgte at indsmigre sig hos hende, der stod der og aandede ganske kort af Sindsbevægelse, med en behagelig kildrende Fornemmelse af den varme, pelsklædte Dyrekrop, som gned sig op ad hendes Ben.

— Ja, saa er der vel ikke langt igjen, sagde han.

— Nei, det er der — vel ikke, fremstødte hun, uhyggelig berørt ved at han udtalte hendes Tanke.

— Hvad sagde ellers han — Doktoren?

Lise bøiede sig ned, ligesom givende efter for Kattens Kjærtegn, og klappede den.

— Det veed jeg ikke.

— Jo, for du stod og lyttede, sagde Jørgen tørt.

— Jeg? du er vel ikke rigtig klog!

— Jo, inde i Fadeburet.

— Jeg havde noget at gjøre der.

— Henne ved Vinduet —?

— Ja netop henne ved Vinduet? Du skal ogsaa altid staa et eller andet Sted og glo.

Jørgen lo drilsk.

— Lyttede, vedblev hun i en ærgerlig Tone. Hvad skulde jeg lytte efter? Kommer det kanske mig ved, om Konen lever eller døer?

Hun stod endnu bøiet ned over Katten, der havde væltet sig om paa Ryggen af Velbehag og med sine Kløer hagede sig fast i Ærmet, medens hendes Fingre begravede sig i Bugens tykke Pels. Hendes Nakkehaar var næsten henne ved Jørgens Knæ. Han bøiede sig frem og hviskede hende ind i Øret:

— Det er som man tager det, Lise.

Lise rettede sig pludselig op og lo med en kort, fræk Latter:

— Er jeg da saa kjær af hende?

Der opstod en Pause, i hvilken man hørte Katten ryste sig.

— Naa, hvad sagde saa Doktoren? spurgte Jørgen haardnakket.

— Aa, han sagde, at der var ikke meget Haab — men at man skulde ikke fortvivle . . . Alt stod jo i Guds Haand — og saadan Noget . . . hvad han nu saadan kunde sige.

— Ja, det tænkte jeg jo nok.

— Trofast har hylet inat . . . og Kjedlen tudede for Lig imorges, bemærkede Lise hemmelighedsfuldt.

Nei —? Jorgen stirrede paa hende med overtroisk Skræk i de opspilede Øine. Hun nikkede betydningsfuldt:

— Og saa — nu er jo ogsaa Præsten der.

Lise overveiede ikke, at der var gaaet Bud efter Præsten, for Doktoren havde været der, og at det altsaa ikke føiede noget Nyt til; for hende var Præstens Komme Prikken over I-et: — Nu maatte hun da til det.

— Det tog nok svært paa Mølleren hvad Doktoren sagde, fortsatte Jørgen, hvis Tanker vare vendte tilbage til den Gruppe, han havde set oppe fra Om-

gangen. — Jeg kunde ordentlig se, hvordan Hænderne rystede paa ham — ja, du var jo lige ved dem — —

— Hans Stemme var saa aparte, jeg troer han var lige ved at græde.

— Ja, det er dog underligt!

— Naa, det er jo da hans Kone.

— Jo, det er rigtig nok, men at — — jeg synes ligegodt, naar man saadan altid løber efter en anden og er ligesom man var besat, kan jeg gjerne sige — — man skulde jo snart tro, at han helst maatte ville være af med hende.

— Fy da! være af med hende!

Den moralske Indignation, der skulde vise sig i dette Udbrud, lod ikke til at gjøre Indtryk paa Jørgen. Han reiste sig, satte det ene Knæ op paa Stolesædet, støttede Albuen paa Ryglænet og saae fast paa Pigen:

— Du, Lise! naar hun nu døer, saa veed jeg nok, hvem der bliver Møllerkone.

— Aa, du skal ogsaa altid komme med saa megen løs Snak.

— Ja, det er nu ligemeget . . . jeg veed nok hvad jeg veed, og der er ogsaa Andre, der veed det, og du selv veed det nok aller bedst.

— Naa, man veed jo aldrig, hvordan det kan

føie sig, indrømmede Lise. Vilde du da saa nødig have mig til Madmoder?

— Aa, jeg veed saamænd ikke hvad jeg vilde, det er ikke saa lige at svare paa . . . For der er jo det ved det, at hvis hun her havde levet, eller hvis der kom en anden, saa kunde hun jo blive uens med dig og jage dig bort.

— Vilde det gjøre dig ondt, Jørgen?

Hun spurgte i en indsmigrende, øm Tone, og trods Dunkelheden kunde han mærke, at hun saae paa ham med meget gode Øine. Tanken om, at hun kunde blive sendt bort, havde allerede næsten taget Veiret fra ham; den bløde Stemme med det fortrolige »Jørgen« løb ham ligesom kildrende ned over Ryggen, og under dette Blik følte han, at alt Blodet steg ham til Hovedet, og at det begyndte at løbe rundt for ham.

— Jo, det vilde da være det Værste, stammede han.

— Ja, da kan du tage Gift paa, Jørgen, at hvis hun derinde kom sig, saa maatte jeg snart løbe om med min Skudsmaalsbog.

Hun sagde dette halvt hviskende og i en meget indtrængende Tone, som om det var af yderste Vigtighed at han overbeviste sig om, hvor nødvendigt det var for dem begge, at Møllerkonen døde; hendes Stemme rystede endogsaa lidt og fik

kun stødvis Ordene frem — det var ligesom hun frygtede, at ved at haabe anderledes end hun kunde han ødelægge Spillet for hende; som om et Ønske eller en Bøn kunde holde en Døende i Live! For det var jo muligt, at Skinsyge paa Mølleren kunde bringe ham til den Dumhed. Var det ikke det, der laa i hans Ord »saa veed jeg nok, hvem der bliver Møllerkone«?

Jørgen betænkte sig et Øieblik.

— Ja men, jeg kan jo altid blive sendt bort, hvis Husbond skulde finde paa at ville være af med mig, og saa er det jo lige galt — — for mig da.

— Nei, Jørgen, svarede Lise ganske beroliget, — naar jeg først er blevet Kone i Huset, saa kommer jeg vel nok til at tale et Ord med, og der skal ikke være Tale om andet, end at du kan blive her, saalænge du bare vil, og jeg skal saamænd sørge godt for dig . . . og jeg synes nu, vi kunde have det godt alle sammen.

Hun dvælede lidt paa de sidste Ord og tog saa pludselig Pilatus, der igjen var begyndt at gnide sig op ad hende, løftede den op i sin Favn og trykkede den til sit Bryst som et Barn: »Ja, vi skulde faa det saa godt sammen, alle sammen, ikke sandt, Pilatus?« — kjælede hun i en syngende Tone, og Katten svarede med en salig Knurren, mens den med usigeligt Velbehag rullede sig tilrette i denne

bløde Rede af en kraftig Kvindes Bryster og Arme — hvorfra dens store, gule dæmoniske Øine stirrede paa Jørgen; og lidt ovenover dem kunde han se at Lises Ansigt smilede til ham — Tændernes Emaille skinnede, og Øinenes Glandslys blev ligesom mere tindrende.

Og Jørgen mindedes Jomfru Mette og Væbneren i den natlige Bøgeskov, hvor Jagtbaalenes Skjær flakkede om hendes smilende Mund og glimtede paa Bægeret, som hun dryssede Gift i.

Pludselig traadte han helt hen til Lise.

— Hør, naar jeg nu havde en Mølle — saadan en som Stubbemøllen ovre i Utterslev — — vilde du saa lade hende derinde leve?

I sin Forskrækkelse over dette Spørgsmaal lod hun Armene synke slapt ned. Pilatus, der var vant til saadanne bratte Overgange, plumpede blødt ned paa Gulvet, rystede sig og gik et Par Skridt bort fra de altfor urolige Menneskebørn.

— Hvad er det for noget Snak? Jeg slaaer hende da ikke ihjel!

— Nei, det er vist nok, saadan var det da heller ikke ment. Jeg mente blot, om du saa ikke heller vilde være Møllerkone paa min Mølle.

— Naar det nu kun var en Stubbemølle, hvorfor skulde jeg saa ikke heller tage en hollandsk?

Denne praktiske Betragtning afvæbnede næsten Jørgen.

— Nei, det er jo meget rigtig, men — jeg troede lige godt ikke, at du brød dig saa farlig om ham Mølleren.

— Troer du da, jeg bryder mig saa farlig om dig? lo hun ham op i Ansigtet.

Jørgen tav ganske betuttet.

— Og saa skulde jeg vel sidde og vente, til du havde lagt Penge op af din Løn til at kjøbe saadan en Stubbemølle, sagde hun alvorligere.

— Aa, det behøvedes slet ikke, man kan ogsaa kjøbe en Mølle uden Penge.

— Kjøbe uden Penge? du har det nok ikke godt iaften!

Denne Gang lo hun rigtig af Hjertet, saa det klukkede.

— Ja, det lyder jo kunstig nok, men det kan da ligegodt lade sig gjøre, sagde Jørgen. For saadan er det gaaet ovre paa Lund Mølle. Mølleren havde ikke Lyst til at drive Møllen længer, han syntes han havde nok med Avlsbruget, og saa overtog første Svend Møllen. Han betaler tusind Kroner af om Aaret paa Kjøbesummen, og det gaar meget godt, jeg hørte selv Mølleren sige til Husbond, at det skulde nok gaa, — han var flink nok, Svenden, sagde han.

— Troer du da, Nogen vilde give dig en Mølle paa den Maade?

— Nei, maaske ikke saadan strax.

— Og det skulde man gaa og vente paa — nei du —!

Jørgen sukkede — resigneret, men med en vis hemmelig Lettelse. Han var nemlig bleven noget urolig ved den positive Vending, Samtalen havde taget. I Grunden havde han kun villet aflokke hende en Ømhedserklæring, og hvis Lise havde taget ham paa Ordet og givet ham Haand og Hjerte som Forskud paa hans improviserede Mesterskab, vilde saa stor en Lykke have sat ham i alvorlig Forlegenhed. — Han havde nu taget sin Træpibe i Vindueskarmen og vilde lukke Vinduet op for at kradse den ud, da en rasende Hvæsen fik ham til at vende sig om.

Lars stod i Døren; ved hans Fødder laa en lille Klump med et Par lysende Pletter, og midt paa Gulvet krummede Pilatus Ryg: — det var de to fjendtlige Husaander, der var mødtes i et Grændseland, til hvilket hver af dem havde en vis Ret som hørende til dens Domaine.

Møllekatten var et magert, graastribet Dyr. Den levede næsten udelukkende i selve Møllen, hvor den fandt Overflod af Mus og undertiden, i de høiere Regioner, endog kunde snappe sig en

Spurv. Tidligere havde Pilatus haft denne Post, men kort efter at Lise var kommen, blev den Møllen utro og installerede sig i Kjøkkenet. En fælleds Sympathi forbandt den med Pigen; i hendes Pleie blev fed og lad, og der var ikke gaaet mange Maaneder, før en Mus med nogenlunde Tryghed kunde have løbet forbi den i et Par Favnes Afstand. Saa indfandt den graastribede Hankat sig paa Møllen og tog den i Besiddelse, uden at Nogen vidste, hvorfra den kom. Den var af en selvstændig, uomgjængelig Natur, lod ingen Haand røre sig eller række den Noget. Derfor nød den heller ikke noget menneskeligt Navn — som Pilatus i saa udpræget Grad nød godt af — men man kaldte den simpelthen med dens Artsnavn »Kis«. Pilatus afskyede den med det instinktive Had, som det vilde Dyr, der nærer sig flittig og ofte kummerlig af sit Jagtbytte, har til det tæmmede, som fornedrer Slægten ved at tage sit Foder af Menneskets Naade; og Pilatus paa sin Side saae ned paa Kiss fra sit magelige Velvære som paa en ynkelig Proletar, der levede fra Haanden i Munden. Forresten mødtes de sjelden og da næsten altid i dette Kammer. Da det laa i selve Møllebygningen, ligeoverfor Magasinet, hvor Kiss havde sit allerbedste Revier, og da det heller ikke altid selv var frit for Besøg af Mus, kunde Kiss med Rette regne det til sit Territorium; men

Pilatus havde ogsaa Noget for sig, naar den mente, at da dens Herskerinde daglig havde sin Gang og sit Arbeide der, saa kunde den ogsaa betræde det, ja at det som Beboelsesrum overhovedet ikke egentlig faldt ind under Begrebet »Mølle« — et Begreb, som den iøvrig fuldt ud respekterede. For selv naar Lise gik op med Mad til Møllersvendene, fulgte den aldrig med; her derimod formente den endnu at være paa sin Boldgade.

— Nei, se de to Bæster igjen, som de skaber sig! udbrød Lise.

Neppe havde hun sagt det, før de var faret i hinanden. Lise skreg op og huggede efter det rasende Hvirvel-Par med en Skraamadrads, som hun rev fra en uredt Seng — aabenbart et haabløst Foretagende. Men pludselig havde Lars faaet Kiss i Nakken og slængte den ud ad den aabne Dør, og da Modstanderen var fjernet, gav Pilatus efter for Skraamadradsens Paavirkning og krøb ind under Sengen.

— Men Gud, at du turde! de kunde jo have kradset dig frygtelig, sagde Lise.

— Kiss kunde have revet et Øie ud paa Pilatus, og saa var du bleven vred paa mig, svarede Lars troskyldig.

— Det var flinkt af dig, at du turde tage

ham — Tak skal du have . . . Fy du slemme Pilatus! skam sig!

— Er du færdig deroppe? spurgte Jørgen.

— Ja.

— Baade paa Kværnloftet og paa Broloftet?

— Ja.

— Naa, jeg skal nok komme op og se efter, brummede Jørgen mistroisk.

Men Lars var saa stolt af sin Daad og af den Ros, som Lise havde ydet ham, at Svendens Overlegenhed gled fuldstændig af paa ham. Han stak Hænderne i Buxelommerne og lænede sig til Dørkarmen: »Ja, du vilde nok gjerne være af med mig, men her staar jeg,« — tænkte han. »Du troer nu at du er den eneste, Lise bryder sig om; men har du maaske vovet dit Skind for at faa Kattene skilte?«

Jørgen tilkastede ham et rasende Blik, der dog vilde have været ganske frugtesløst, selv om det ikke var gaaet tabt underveis i Dunkelheden. Men det Blik, som Lise, der nu havde givet sig i Lag med den anden Seng, sendte Lars over Skuldren, syntes han at han kunde opfange med alt dets Indhold: »Nu ser hun paa mig! Han er ikke bange af sig, tænker hun. Maaske tænker hun ogsaa: »Jeg kunde gjerne kysse ham for det.« Han følte at han blev helt rød i Hovedet, og han foer sammen, da Lise talte til ham.

— Lars, det er sandt, jeg har sat en Rundtenom med Ost og noget Øl af til dig, hvis du har Lyst; det staar inde i Borgestuen.

— Tak skal du have, Lise, sagde Lars og tradskede af, overordentlig rørt over denne Opmærksomhed. »Den har ærgret Jørgen! det kan nok være, jeg er i Kridthuset hos hende.«

— Saa blev vi dog af med ham, lo Jørgen. »Hvor snildt hun har udtænkt det i Forveien, for at vi kunde være alene,« tænkte han.

Men i Virkeligheden var det et Stykke Smørrebrød, som hun selv ikke havde kunnet spise, og Øllet var ved at blive surt.

Medens Lars i Borgestuen med Andagt nød dette Kjærlighedsmaaltid og kom i Snak med Christian, der havde faaet sin Grød tillivs men ikke gad reise sig, sad Jørgen ved Vinduet, dampende af sin Pibe, og fortalte Lise om den deilige Historie, som han læste i Almanakken. Lise havde sat sig paa Sengekanten og hørte forundret efter; af og til afbrød hun ham med et naivt Udbrud af sin Forbauselse over at han havde læst alt det og kunde huske det altsammen.

— Og hvad saa mer? spurgte hun spændt.

— Ja videre kom jeg ikke, for jeg kunde ikke se længer.

— Det var da et fælt Fruentimmer!

— Aa ja, vist saa, men ellers er hun da grumme indtagende saadan at læse om.

»Indtagende« var et Ord, som han havde mærket sig fra sin Lekture. Lise studsede i sit stille Sind over Ordet, men fandt det smukt og mente, at det maaske kunde passe paa hende selv.

— Ja men, det kommer man da i Helvede for, sagde hun.

— Ja—a . . .

Jørgen havde aldrig tænkt synderlig paa Helvede, men han forestillede sig uvilkaarlig dets kvindelige Beboere som gamle hæslige Kjærlinger, lutter Eventyr-Hexe, og det var ham en overraskende og saare frygtelig Tanke, at saa skjønt og fint et Væsen som Jomfru Mette skulde opholde sig der.

— Men det var vel kun den Gang, at Folk kunde være saa onde, sagde hun sagte og trippede med Fødderne paa Gulvet.

— Nei, det slaar ikke til Lise. Har du ikke hørt om hende, der blev rettet ovre i Tostrup Præsteskov; det er jo lige ved jert?

— Ja jeg har nok hørt der er saadan En, som man siger spøger der om Natten.

— Ja, det er da vist, for min Fader saae hende selv en Maaneskinsnat, da han maatte gjennem Skoven — —

— Han var vel ude paa Krybskytteri? spurgte den forfarne Lise.

— Ja, jeg troer nok, det var en lille Buk han var ude efter. Og han beskrev hende lyslevende som hans Fader havde set hende, da hun blev rettet, hun var saa deilig at de allesammen maatte græde, sagde han.

— Hvad havde hun da gjort?

— Hun tog Livet af sin Kjærreste, Præsten — med forgiftede Pandekager.

— Saa troer du vel ogsaa, jeg har givet hende derovre forgiftede Pandekager.

— Nei Kors da, Lise! siig dog ikke saadan Noget! det er helt fælt at høre paa, især saadan i Mørke.

Lise lo. Det var en kort og haard Latter.

Hun stod op, stillede sig ved Siden af ham og saae ud ad Vinduet. Det var et lille Vindue og sad lavt, og for bekvemmere at kunne se ud boiede hun sig helt ned over ham, saa hendes Hage næsten berørte hans Pande, og Armen, der holdt sig fast ved Stoleryggen, laa om hans Skulder. Aldrig havde hun været ham saa nær, men hvad det saa havde gjældt, havde han i dette Øieblik ikke turdet røre ved hende med det mindste Kjærtegn. For han var bange for hende, og hun vidste det, og han følte, at hun vidste det. De stirrede begge

over mod Huset. I Forhaven smuttede et Par spinkle Straaler tæt ved hinanden fra Gren til Gren mellem Buskene, overstregede Gangstien og flød sammen i et vagt Skjær paa Plainens Græs; de maatte komme fra et Vindue paa Gavlsiden, hvor Rullegardinet var rullet ned. Derinde laa den Syge, den Døende.

Nei, hun havde ikke dræbt hende. For en Maaneds Tid siden, da Møllerkonen pludselig syntes at komme til Kræfter og at ville faa Bugt med Feberen, da havde hun rigtignok tænkt noget derover, om man ikke kunde hjælpe lidt til — med en lille Tilsætning i hendes Suppe eller The. Men det var netop Vanskeligheden med denne Tilsætning; det eneste, hun kunde faa fat i, var Rottegift, og det blev nok saa let opdaget. Hun havde ikke gjort det, Gud ske Lov! For det havde jo ikke været nødvendigt. Det skete alligevel — nu ganske sikkert! Præsten var kommen, og hun laa derinde, hvor Straalerne kom fra, og tog Afsked med Verden. Nei, hun havde ikke forgivet hendes Legeme! Om hun havde forgiftet hendes Liv, og om der derved var blevet banet Vei for Døden — ja, hvem kunde sige det, hvem kunde beskylde En for saadan Noget? . . . Og det kom man vel heller ikke saadan uden videre i Helvede for!

Det var de Tanker, der gik gjennem hendes Hoved, mens hun stirrede over mod Straalerne fra et nedbrændende Livslys.

Af og til, med regelmæssige Mellemrum, afbrødes disse Straaler midt paa Gangstien for et Øieblik af et mørkt Legeme, og en Skygge gled hen over Græsset — nu frem imod dem — nu bort fra dem: — det var Mølleren, hendes Bytte, som gik derude.

Dreven af en ængstelig Nysgjerrighed efter at se hende, der stod saadan lige over ham, strøg Jørgen en Tændstik af — ligesom for at tænde sin Pibe, der længst var gaaet ud. Det pludselige Skjær slog op imod den brede Underhage med dens atlaskglatte Hud, glimtede streifvis paa Hjørnetandens Emaille, lyste purpurrødt op i det store udbuede Næseboer og gjennemglødede dets Ydervæg, der dirrede som paa en veirende Hund. Skyggen af det fremspringende Kindben lod Tindingen falde ind og Øiet skjule sig helt i sin sorte Hule, over hvilken de ellers næsten usynlige Bynhaar gnistrede som et lille gyldent Gjærde. Denne Belysning fra neden fremhævede alle de Flader, som ellers skjulte sig, og svøbte dem i Skygge, der pleiede at have det stærkeste Lys; den gav saa at sige et omvendt Billede og viste ham et Ansigt, som han ikke kunde finde sig tilrette i, ved sin fortrolige Fremmethed

paa een Gang frastødende og hemmelighedsfuldt tiltrækkende. Naar man hos en Bekjendt pludselig opdager nye Egenskaber og tilmed saadanne, der synes at være i Strid med dem, som man længst har anerkjendt, saa virker dette i ethvert Tilfælde foruroligende, men denne Foruroligelse kan være af tilskyndende Art. Saaledes var det, at Jørgen paavirkedes af dette Lises nye Ansigt — især nu, da det paa en underlig gjækkende Maade snart næsten forsvandt, snart dukkede frem igjen, men bestandig utydeligere, mer og mer visionært, fremmanet og udslettet af det flakkende Skjær fra Svovlstikken, der uden at tænde hans Pibe var faldet ned paa Gulvet.

— Jørgen, hviskede hun, troer du det er muligt at se inde fra Stuen, hvor hun ligger, og her over i Møllen?

— Hvad mener du? Der er jo Vægge imellem.

— Eller høre?

— Paa den Afstand!

— Mølleren siger, at hun derovre kan det.

— Er du gal at tro saadan Noget!

— Jo, den Gang Mølleren kyssede mig, da vidste hun det, og hun var lige ved at dø af det — for hun taaler ikke megen Sindsbevægelse, saa svag som hun er.

— Har Mølleren kysset dig?

— Jo vel har han det.

— Er det længe siden?

— Aa ikke saa meget længe.

— Var det kanske i forrige Maaned?

— Du vil vel skrive det op i din Kalender, lo hun.

De tav begge i nogle Minutter.

Forestillingen om dette Kys ophidsede Jørgen, og det irriterede ham, at hun fortalte ham det udenvidere, som om der ingen Ting var i Veien. Men ligefrem utaalelig var den foragtelige Sikkerhed, hvormed hun blev ved at staa der over ham, som om han var en gammel Kjærling og ikke en ung Karl, der elskede hende. Hvad Mølleren tillod sig — hvorfor skulde det være ham nægtet? Og idet han med Støvlehælen slukkede den sidste Glød af en ny Tændstik, besluttede han at tage sig sammen for at bryde den Tvang, som hun havde vidst at lægge over ham, slaa Armene om hende og brydes med hende, hvis hun vægrede sig ved hans Kjærtegn.

I det samme lød der en Stemme ude i Haven — en Barnestemme: — »Fa'er!« raabte den.

Lise foer sammen, rettede sig op, og traadte et Par Skridt tilbage.

Det gunstige Øieblik var gaaet tabt, men Jørgen følte ingen Skuffelse — tvertimod: Lettelse. Den umiddelbare Nærhed af hendes Legeme i dette

Mørke, der næppe lod ham skjelne det, saa at han kun følte det som et Lufttryk, den havde virket paa ham som en Mare, der giver Feberblod. Han aandede op; men samtidig betoges han af en vag Angst; den havde sneget sig ind med hin Barnestemme, hvis ynkelige, forgrædte Klang endnu gjenlød i hans Øre og virkede paa hans Stemning som en lille Ugles Skrig om Natten mod ondt Veir.

— Det er ligegodt Synd for Hans, yttrede han pludselig.

— Hvad er Synd?

— Jeg mener blot, at hans Moder nu skal dø for ham.

— Ja, Herregud! saadan et sølle Barn græder nogle Dage, og saa er det glemt.

— Det er underligt nok, Lise, men jeg synes ikke at Hans kan lide dig.

— Hvorfor skulde han ikke kunde lide mig? spurgte Lise i en irriteret Tone. Jeg har da ved Gud ikke gjort ham noget Ondt.

— Nei det er rigtig nok — men Hans er ligegodt saa underlig. Veed du, hvad jeg har lagt Mærke til?

— Naa?

— I Begyndelsen, da Trofast var kommen her, saa gav Hans sig ikke synderlig af med ham. Men en Gang, da du bankede Trofast ud af Kjøkkenet

med et Kosteskaft, kjælede han for ham og legede med ham hele Dagen, og fra den Tid af render de altid efter hinanden . . .

— Det er et Par dumme Unger begge to.

— Hor, hvorfor kan du egentlig ikke lide Trofast? han er da ellers en meget ordentligt Hund.

— Den Kjøter! han vælter Alt, hvad han kommer i Nærheden af, og saa er han fuld af Lopper.

— Ja, Lopper har han jo nok svært mange af, indrømmede Jørgen; men det kan han jo ikke gjøre for, og det Andet retter sig vel med Tiden.

— Nei, Pilatus og jeg vi kan slet ikke lide Trofast — vel Pilatus? nei det kan vi ikke, sagde Lise og rullede med Foden Katten rundt paa Gulvet.

Jørgen strøg atter en Tændstik af, denne Gang for at tænde sin Pibe for Alvor og smøge sig ind i dybe Tanker om de politiske Forviklinger i Møllestaten, hvis Resultat samlede sig i følgende Betragtning:

»Ja, hvis Hans var sexten Aar i Stedet for at han kun er sex, saa skulde det jo ikke feile, at Lise kunde faa Krammet paa ham lige saa let som hun kan binde sit Strømpebaand, — men nu troer jeg ligegodt ikke det er fri for, at hun er lidt bange for ham.

IV.

Mølleren gik ikke længer frem og tilbage forbi Gavlen. Han havde sat sig paa en lille Havehøi ud imod Marken, og Hans, der saa ængstelig havde raabt efter ham, stod nogenlunde beroliget hos ham, støttede sine Albuer paa hans Knæ og saae op mod hans Ansigt, der bestræbte sig for at bære et ubekymret Udtryk til Skue.

— Fader, sagde Hans — naar Præsten kommer til Folk, saa er de meget syge, ikke sandt?

— Hvorfor skulde de være det? Præsten er jo ogsaa før kommet og har set til Moder.

— Var Moder den Gang da ikke saa meget syg?

Den fintfølende Faderkjærlighed, der var betænkt paa saa længe som muligt at holde Sorgen borte fra dette Barnehjerte, var aarvaagen nok til at forhindre, at Mølleren gik i den Fælde, som Hans med den Ængstedes ubevidste Snedighed havde stillet med dette Spørgsmaal.

— Moder er heller ikke nu saa meget syg, svarede han. Præsten holder meget af Moder, fordi hun er god og from; derfor ser han gjerne ind til hende.

— Men saa er Præsten kommen gaaende eller ogsaa med sin egen Vogn, bemærkede Hans efter en kort Tavshed, idet han haardnakket sammenlignede Præstens tidligere Besøg med det nuværende.

Faderen klappede ham paa Hovedet, uden at finde noget Svar.

— Fader, begyndte Hans igjen, naar Præsten gaar, skal vi saa bede ham, om han vil bede Vorherre, at han lader være med at tage Moder fra os?

— Det gjør Præsten imorgen i Kirken, og saa beder hele Menigheden med.

— Vil du saa tage mig med i Kirke?

— Ja, min Dreng.

Drengen lagde sit Hoved i Faderens Skjød og tav længe. Imidlertid overveiede Mølleren, hvad han bedst kunde adsprede og glæde Hans med.

— Veed du hvad, Hans, naar vi saa har været i Kirke, saa vil vi kjøre om ad Nørre Sundskov og tage ind til Skovfogdens — de er nok ogsaa i Kirke, saa vi kan kjøre dem hjem . . . Kan du nok huske den rare Tante Hanne, som du holdt saa meget af, da hun var her og legede med dig? hun bager saadan lækre smaa Kager; og de boer

midt i Skoven, som er saa smuk nu, og der skal du ogsaa faa det lille Raadyr at se, som jeg har fortalt dig om, der kommer, naar hun kalder paa det . . .

Hans gav ikke noget Tegn paa Glæde. Faderen bøiede sig ned over ham. Han var falden i Søvn.

Det var en mild Vaarnat. Blæsten havde lagt sig, som om den var gaaet til Hvile, da der ingen Mølle mer var at drive. Den stod der med sine ubevægelige Vinger, sit tunge Skrog, Krøistyverets Trekant og Bommen med sin Kjæde som en uhyre Silhouet mod Aftenhimlen, hvor det gule Lys med grønlig Modulation gled over i det bløde, dæmpede Natteblaa; her, lige ved den høieste Vingespids, tindrede en Stjerne. Under Møllekappen, bag Grenenes Maskenet, trak Huslængen sig hen som en fast, bælgmørk Vold, men helt forneden kom der Lys igjen, et rødere og heftigere Lys, der i et ensomt Straalepar snoede sig frem mellem Frugttræernes krogede Stammer og naaede helt hen til hans Fod. Det var dog ikke det samme Straalepar, som Lise og Jørgen havde set ham bryde med sin rastløse Gang; men det kom fra samme Kilde: — Sygeværelset laa i Hjørnet af Huset og syntes at have et Lysøie ude efter ham, enten han vandrede i Forhaven med dens smaa Buske eller skjulte sig i Frugthaven, at forfølge ham med et brændende Feberblik, som

det, der havde ramt ham, da han forlod Værelset for at lade hende være ene med Præsten, og jaget ham Blodet til Hovedet med sit stumme Spørgsmaal: »Gaar du nu til hende?«

Han havde rodmet under dette Blik, og dog var det ikke kommet ham i Sinde at gaa til Lise. Kunde hint Blik have trængt ind i hans Hjerte, vilde det have set, hvor lidt han i dette Øieblik længtes efter hende; — og dog — vilde det have været bedre for det at se, hvorledes han frygtede hende? Havde en saadan Frygt Husret i en Mands Hjerte, hvis Hustru laa for Døden og neppe vilde overleve denne Nat — hvad han næsten var overbevist om, fordi den Syge selv havde en Forudfølelse deraf. Var det Kjærlighedens Fortvivlelse overfor det tilstundende Tab, der drev ham frem og tilbage udenfor Sygeværelset som en usalig Aand? — var det den, der fik hans Hænder til at ryste, gjorde hans Stemme hæs og lagde paa hans Tunge de hjelpeløse barnlige Spørgsmaal og Udbrud: — »hun maa ikke dø for mig! ikke sandt, Doktor, hun vil ikke dø? — De maa redde hende — —!« I alt dette var der Ægtemandens Kjærlighed, ganske vist; men endnu mere var der hans Anger og Skyldbevidsthed — Erindringen om de mange Gange, da Blikkets Spørgsmaal »Gaar du nu til hende?« ikke havde været saa uretfærdigt som nu, Tanken

om den Skinsygens Kval, som hun stedse var sunket dybere i, indtil hun var naaet til at anse ham for skyldigere overfor hende, end han i Virkeligheden var, og den frygtelige Formodning, at denne stedse nagende Sindsbevægelse havde været hendes Hjertesygdom en dæmonisk Forbundsfælle og hjulpet den i det mindste til en tidligere Seir, end den ellers kunne have tilsneget sig. Men fremfor alt var det Angst for, hvad der skulde blive af ham selv. Det var ham, som om den gode Husaand tog Afsked og lod ham blive ene og værgeløs tilbage som Troldtøiets sikre Bytte. Han vidste hvilken Magt Lise havde over ham, og instinktmæssig følte han, at den vilde ikke blive til hans Bedste. Saalænge hans Hustru var i Live, var der endnu et Hold paa ham; han kunde begaa Feiltrin, selv uoprettelige Feiltrin — han vilde vistnok komme til at begaa dem — men han var ikke opgivet, ikke helt og holden i Skjæbnens Vold. Saaledes saae han i denne svage Livstraad, hvis Fibre minutvis brast en for en, det eneste Ankertov — og, naar det sprang, et ubekjendt, lunefuldt Hav for sig, hvor han var prisgiven til alle Lidenskabens Storme.

Et Nødanker blev dog endnu tilbage, for svagt til at ride en Storm af paa, men dog i Stand til foreløbig at yde nogen Betryggelse. Naar han mistede Hustruen, saa beholdt han Drengen; hun

efterlod ham som en Del af sig selv, der mindede Enkemanden om, at Familiepligterne ikke vare faldne bort. Jørgen havde ganske rigtig følt, at Lise frygtede Hans, der ved sin uskyldige Barnealder var unddraget hendes Magtomraade og maaske i enkelte Øieblikke — muligvis afgjørende — kunde unddrage Faderen fra det: den eneste Fare for hendes ellers saa sikre Spil. Og Mølleren, der frygtede hende, nød derfor, uden selv at gjøre sig det klart, en velgjørende Tryghed i Barnets Selskab — som han ogsaa nu træt hengav sig til, vaagende over dets Søvn.

Men Hans begyndte at aande urolig og at klynke. Faderens Haand gled kjærtegnende over Barnehovedet; Drengen gned sine Øine, aandede dybt og saae op mod Stjernerne, der blinkede over Trækronerne.

— Hvad er der, Hansemand? Du gav dig saadan i Søvne?

— Den store Hund var efter mig.

— Du maa i Seng, sagde Mølleren og reiste sig. Kom, skal vi kalde paa Lise, at hun kan lægge dig i Seng.

— Nei — ikke Lise —

— Du er saa søvnig.

— Jeg kan godt selv, jeg er slet ikke saa søvnig, raabte Hans og rettede sig, idet han forsøgte

at ryste Søvndøsen af sig. Lise maa ikke, tilføiede han trodsig.

Mølleren saae forundret paa ham. Det var første Gang, at Barnets Uvillie mod Lise slog ham, og med Glæde anede han, at det i ham, der frygtede, det havde her fundet en tapper, en urokkelig lille Skytsengel.

Han tog Drengen i sine Arme og kyssede ham.

— Fa'er skal selv bringe dig i Seng, min egen Dreng, sagde han og bar ham hen imod Huset, idet han forsigtig bøiede sig for at de duggede Blade ikke skulde slaa den Sovende i Ansigtet. For Barnehovedet var næsten strax sunket søvntungt ned paa hans Skulder, og det rolige Aandepust berettede om en tryg Slummer, som heller ikke lod sig forstyrre, da Faderen klædte ham af og lagde ham i Seng.

Først da det var gjort, faldt det ham ind, hvad det dog var for en Uorden, at Drengen ikke for længe siden var kommen i Seng. Saadan gik det, naar der ingen Kone var i Huset! Og han sukkede, med en mismodig Forudfølelse af en Enkemands Hjelpeløshed. Han selv var i denne Tid ogsaa kun lidet oplagt til at passe paa og holde Alt i Trit. Hvor var Folkene nu? Oppe i Møllen var der slukket. Christian gjorde sig vel rede til at kjøre Præsten hjem, men Jørgen? og Lise —?

Der var Lys i Karlekamret.

Tøvende gik han gjennem Gaarden hen til Indkjørslen mellem Møllen og Forhaven. Han blev staaende raadvild et Øieblik og gik saa ud paa Veien — for at se om det var dunkelt for Christian at kjøre — eller om de Skyer, der vare komne op i Vest, saae truende ud — han vilde i alt Fald give Præsten en Paraply med. Og saa ærgrede han sig over, hvordan han løi for sig selv. Han længtes jo ikke efter Lise, han vilde ikke gaa til hende, helst slet ikke se hende! Men kunde han da ikke taale, at hun var sammen med Jørgen derinde? For hun var der sikkert, og ham saae man ikke drive om noget Steds.

En Lugt af simpel Bondetobak strøg ham forbi gjennem den friske Duft fra Græsmarkerne. Det trak kjøligt fra Møllens Underkjørsel, som han var kommen lige ud for. I den buede Ramme af den lille Tunnel tegnede sig mod den blege Nordhimmel Skyggebilledet af et Par Heste, hinsides Gaardspladsen og lige ved Staldgavlen, hvis aabne Dør skjulte Bagparten af den ene. Midt i Underkjørslen kom der tilhøire et rødligt Lys fra Karlekamret, og Lyset var at se til som en jaget Røg.

Med en hurtig Beslutning gik Mølleren derhen.

Et Tællelys, der stod paa en Træstol, kastede en uformelig Skygge af Lise op ad Væggens smudsige

Kalk og med en barok Omknækning ind paa det lave Loft. Hun havde lige bredt et rent Lagen over en Seng, hvor det endnu posede sig op; — hele Rummet var et Chaos af hvirvlende Røgtaager. Jørgen stod hos hende, lænet til Sengens Fodstykke, og dampede af sin Pibe. Han foer lidt sammen, da Mølleren traadte frem i Døraabningen, i alt Fald forekom det hans Husbond saadan.

— Lise, sagde Mølleren, det er vel bedst, du sørger for lidt The til Præsten — jeg ser, at Christian er i Lag med at spænde for.

— Præsten pleier jo ikke at drikke The.

— Ja men — det kan dog være — iaften ... det er lidt koldt for Præsten . . . saa er det da altid godt at faa Lidt at varme sig paa . . . Det her kan jo da vente.

— Ja, ja da! sagde Lise ligegyldig og beredvillig, lod Alt ligge, som det laa, og gik.

Mølleren slentrede langsomt bagefter. Han ærgrede sig over sig selv. Hvor det var dumt, at han ikke først havde ladet hende gjøre Værelset færdigt, de to Senge var jo redt! — Nu maatte hun derhen siden, og saa kunde han dog ikke igjen snuse om der og passe paa, hvor længe hun blev der eller hvad hun og Jørgen tog sig for. »Snuse om« — det var netop Udtrykket! med det vilde de gjøre sig lystige over ham. For det var det

Værste, at de begge havde gjennemskuet ham — derfor var han bleven helt forlegen og havde stammet. Jørgen havde hostet, som om det havde været nødvendigt netop i det Øieblik at faa Røgen i den gale Hals; i Lises Ligegyldighed laa der daarlig skjult Ringeagt, og om det saa var Pilatus, der listede i Hælene paa sin Herskerinde, saa syntes den at haane ham med den bløde Bøining af sin Hale — et stort hvidt Spørgsmaalstegn, der gik foran ham i Mørket.

V.

Præsten var kjørt bort, og Mølleren stod ved Indkjørslen og saae efter Vognen.

Det var neppe muligt at skjelne den mere, men han blev staaende og stirrede ned ad Veien, skjøndt Regnen allerede var bleven ret livlig. Den knipsede paa de store Poppelblade, trommede oppe paa Møllens Omgang og susede blødt og jevnt ned over den tykke Straakappe.

Han følte endnu Præstens trøstende Haandtryk, saae hans bekymrede Blik.

Hvad mon Christine har sagt om mig? Ak, Gud ja, hun har Grund til Klage! Jeg har ikke været hende den Ægtemand, som jeg burde — i det sidste halve Aarstid ikke. Lise har helt forhexet mig — jeg veed ikke, hvordan det er gaaet til . . . Jeg har stor Skyld imod hende, og nu døer hun fra mig, og det er ikke til at gjøre godt igjen . . .

Endelig vendte han sig og gik tøvende ind i Huset. Han frygtede for at gaa ind til sin Kone og længtes dog efter at se hende, ængstelig for, hvordan hun havde det. Blot den lange Samtale med Præsten ikke havde revet for stærkt op i hende!

Fra den mørke Dagligstue stod Døren aaben ind til Sygeværelset. Man saae kun en Stribe belyst Tapetpapir — et af disse urolige Tapeter, der synes bestemte til at et feberhedt Blik i Sygeleiets langsommelige Timer kan forvilde sig i det og opspore vexlende Billeder i dets Væv: et fantastisk Dyrehoved med Skjæg og Horn, uhyre Blomster, en Mennesketorso, geometriske Figurer — og han frygtede det Blik, der vilde vende sig fra denne tomme, lidenskabsløse Sysselsættelse og fæste sig paa ham med det samme evige Spørgsmaal: »Kommer du nu fra hende?«

Og hvorledes skulde han møde det, uden at bekræfte hendes Mistanke og forbitre disse Timer for hende — maaske hendes sidste!

Men han tog feil. Det Blik, der modtog ham, var roligt og ikke forskende; mildt og ligesom renset kom det fra de klare Øine, der vare sygelig indfattede i violette Ringe. De laa i Skyggen: Lampen var omhyggelig stillet bagved en stor Vand-

kande, for at Lyset ikke skulde skjære den Syge i Øinene.

Mølleren nikkede smilende til hende. Det var ligesom en svær Byrde var taget fra ham.

Han satte sig ved Sengen og greb hendes venstre Haand, der laa paa den blaastribede Dyne, som Doktoren forgjæves havde demonstreret imod. Skjøndt hun havde Feber, og der ikke længer var synderlig Nattekulde, vilde Møllerkonen have troet at ligge for Lud og koldt Vand, naar hun ikke havde en retskaffen Dyne over sig. Denne Haand havde for et Aarstid siden været kraftig og lidt rød og ru; nu var den mager og hvid, med glat og gjennemsigtig Hud — altfor fin en Haand for en Møllerkone.

— Regner det? spurgte den Syge, — din Troie er jo helt vaad.

— Ja, det er begyndt, og det ser ud til at blive dygtig Regn. Præsten kan let blive vaad, inden han naaer hjem, men jeg gav ham da ellers en Paraply med.

— Nu kan jeg ogsaa høre det. Ja, lad det blot regne, det er godt for Sæden.

Godt for Sæden! Før Vaarsæden skjød Ax, før Vintersæden dræede, vilde vel hendes Legeme være opløst i den Jord, som al Sæd spirer af — og dog havde hun Tanker for Høsten. Hvor meget

mere maatte hun da ikke tænke paa de Efterlevende og gjøre sig Bekymringer om, hvordan det vilde gaa dem, naar hun ikke var der mer. Han følte, at Taarerne begyndte at fylde hans Øine og gjorde Vold paa sig, at de ikke skulde løbe ned ad hans Kind og røbe hans Tanker.

— Hvordan har du det nu, Christine? spurgte han.

— Tak, nu har jeg det saa godt.

— Jeg var bange, at det skulde tage paa dig at tale med Præsten — saalænge, tilføiede han for at lade, som om han kun tænkte paa Anstrengelsen ved at tale — som om Indholdet ikke havde været anderledes end ved hvilkensomhelst almindelig Samtale med Præsten.

— Aa nei, det har gjort mig godt, rigtig godt.

— Saa har du vel heller ikke Smerterne mer?

— Aa jo, Smerterne — de er der nok endnu, især her i Siden . . . Men det er alligevel ikke som før . . . det er lige som de ingen Magt havde over mig. — Det er, naar man har taget Afsked med Verden og helt har vendt sine Tanker til Vorherre og til den Herlighed, han har beredt for os — for os Alle, blot vi holder os til Christus og til hans Ord — saa bryder man sig ikke saa meget mer om, hvordan Legemet har det — undertiden er det ogsaa, som om man ikke følte det rigtig . . . Og saadan er det ogsaa med Livet . . . det er

ligesom det blev saa lille og ikke havde saa meget at sige — det Daarlige da . . . . hvad der kan være gaaet En imod og har gjort ondt, det gjør ikke mere ondt, naar man skal til at dø, Jakob.

»Hvad der har gjort En ondt« — Mølleren vidste kun altfor vel, hvad hun tænkte paa. Angeren over hans Skyld imod hende, det Rørende i hendes Ord, der i al deres Enfoldighed allerede syntes ham at komme fra en Forklaret, og Angsten for at miste hende bragte ham helt ud af sig selv. Han kastede sig over Sengen — Taarerne styrtede ham ud af Øinene og vædede hendes Hænder, som han knugede mellem sine og kyssede.

— Nei, nei, Christine! du maa ikke dø . . . du skal se, du kommer dig — det er derfor, du ikke føler Smerterne saa meget . . . du skal se, du er ved at komme dig . . . Det skal blive saa godt for os alle sammen, vi skal have det saa rart!

Han troede næsten selv paa hvad han sagde. Var ikke mange Folk kommet sig igjen, der havde været endnu mere syge? og det var jo Alt, hvad der behøvedes! Det Andet skulde nok ordne sig! Hvad var Lise ham i dette Øieblik? Han vilde sende hende bort, strax, saasnart han kunde faa en anden Betjening. Alene med sin gode Kone og med den lille Hans — hvad behøvede han mer!

Men den Syge rystede paa Hovedet:

— Saadan maa du ikke tage det, Jakob! det kan jo ikke nytte at tage paa Vei, og det sker jo altsammen efter Guds Villie, det veed vi jo. Det er meget bedre at se paa det, som det er, og at kunne tale rolig sammen om det.

Men netop denne Tanke gjorde Manden angst.

— Nei, du skulde slet ikke tale om det, ivrede han. Det sagde Doktoren ogsaa. Lad hende bare ikke sætte sig i Hovedet, at hun skal dø, sagde han, det er det aller Værste i hendes Tilstand . . . Saadan en fix Idé er i Stand til at slaa hende ihjel, selv om hun ellers kunde have levet, sagde han . . . Nei, du skal slet ikke tænke paa Døden . . . Jeg siger ikke Noget til, at du talte med Præsten, det kan jo være rigtig nok, og det har jo ogsaa gjort dig godt, siger du . . . Men nu skal du ikke tænke paa det længer! tænk heller paa Alt, hvad der er at gjøre, naar du kommer saa vidt, at du kan tage lidt fat igjen.

Christine smilede overbærende, saadan som man smiler ad et egensindigt Barn, hvem man dog maa føie en Smule.

— Lad os da tale om, hvis jeg nu skulde bort — det kan jo dog være, og du saa gifter dig igjen — —

Mølleren foer op — det var netop dette Emne, han ganske hemmelig havde frygtet.

En eller anden Konge har i samme Situation hulkende udraabt: »*Oh non, non — jamais! je prendrais une maitresse!*« — Mølleren indskrænkede sig til Hovedrysten, afværgende Haandbevægelser og en forpint Stønnen, der tilkjendegav, hvor langt han var fra at tænke paa at give sit Møllerige en ny Dronning. At Elskerinden og »Herskerinden« ikke var fjern vidste han kun altfor vel, og hans Hustru med, og det var derfor, hun haardnakket holdt fast ved dette Thema, idet hun atter betragtede ham med hint overbærende Blik, som der dog nu blandede sig et Stænk af ironisk Bekymring i.

— Vist saa, Jakob — saamænd vil du gifte dig igjen . . . du er jo ung endnu . . . og der maa jo da ogsaa en Kone i Møllen — et Hus, som der ingen Kone er i, det gaar jo da aldrig ordentlig . . . det kommer nok . . . Men det var det jeg vilde sige, naar du nu gifter dig, saa se dog til at faa en Kone, som du kan være tjent med — i alle Maader — ogsaa som Moder for lille Hans, for det har jo dog meget at sige for saadan et stakkels Barn . . . Naar der er en Pige, som du synes om, og du mærker, at Hans ikke kan lide hende, saa slaa hende heller strax af Tankerne — Herregud, der er jo nok, du kan faa,

og du behøver jo ikke at se saa meget paa Pengene eller hvad hun ellers kan bringe med — en Enkemand, det er jo ikke som en Ungkarl, han er jo da forsynet.

Mølleren nikkede mekanisk. Han tvivlede ikke om, at hans Hustru forlængst havde bemærket den Uvillie, som Hans aabenbart havde mod Lise — maaske havde hun selv bevidst indpodet den i ham, eller den var ved Sympathi gaaet over fra Moder til Barn. Det var altsaa mod hende, at dette var rettet, Christine var bange for, at han skulde tage Lise til Kone — og denne Tanke overraskede og forfærdede ham ved et nyt Perspektiv. — At han vilde komme til at gifte sig med Lise, det havde han, underlig nok, aldrig tænkt sig: — kun at han vilde blive mer og mer betagen af sin Lidenskab, at hun vilde faa ham helt i sin Magt og blive den, der egentlig regjerede paa Møllen, og at det hverken vilde blive en værdig eller en behagelig Tilstand.

Men netop for at forhindre den var det, at hans Hustru tillige vilde sørge for, at der kom en Kone i Huset, som var værdig til at være det. For hun blev ved at tale om hans nye Giftermaal, som om en afgjort Sag, og lagde ham særlig paa Sinde ogsaa at se paa, at den Pige, han valgte,

havde et fromt, christeligt Gemyt og holdt sig til Kirken; det gav den bedste Borgen for, at Alt blev som det skulde være; for saadan En vilde ogsaa være noieregnende med sine Pligter og al sin huslige Gjerning. Og i den Henseende var det bedre, at der blev gjort for meget end for lidt, for der var jo dem, der overdrev — ogsaa med det Religiose, og næsten var noget for strenge af sig; det kunde maaske være lidt ubekvemt i det daglige Liv, men det var dog bedre end det Modsatte. Og maaske havde de i Grunden Ret, for der gik megen Synd og Letfærdighed i Svang.

Alt imens hun talte om dette, forekom det Manden, som om hun havde en Bestemt i Sigte, nemlig Skovfogdens Søster Hanne. Begge Sødskende hørte til den indre Missions Retning, og navnlig han, der var et Par Aar yngre end Molleren, kunde ikke siges fri for et lidt fanatisk Anstrøg. I Begyndelsen havde dette stødt Mølleren noget tilbage, da han for et Par Aar siden lærte ham at kjende, men Christine havde strax været for denne »dannede Omgang«. Boglig Dannelse havde Skovfoged Christensen rigtignok næsten endnu mindre af end Mølleren, for han læste aldrig Andet end opbyggelige Traktater; men en streng pietistisk Religiøsitet, der er al høiere Aandsdannelse saa fjendsk, er i alt Fald gunstig for en vis primitiv sjælelig

Dannelse og hæver ved sin blotte Tilstedeværelse sin Besidder over dem, der kun have materielle Interesser og kun søge kjødelige Fornøielser, — saa at den brave Møllerkone dog ikke havde saa helt Uret. Og hvad Søsteren angik, saa havde hun i Kjøbenhavn, hvor hun et Par Aar havde opholdt sig hos Slægtninge, faaet Smag ogsaa for verdslig Lekture, naar den da ellers havde en kjøn og god Aand, ja hun havde endogsaa lært at spille lidt, og kunde paa det tarvelige Claver i Skovfogedhuset foredrage ikke blot Psalmer og Folkemelodier men ogsaa hele smaa Musikstykker. Ja, det kunde ikke nægtes, Hanne var en Pige, som han fremfor alle andre der paa Egnen kunde være tjent med at føre hjem, — tilmed da hun havde et smukt Ansigt, i hvis beskedne Træk hele hendes venlige og fromme Natur afspeilede sig, og — for den Sags Skyld — ogsaa en nydelig lille Figur.

Da hun nu tilsidst med indtrængende Alvor spurgte ham: »Vil du love mig det, Jakob?« og han med et Haandtryk svarede »Ja, Christine!« — forekom det ham, skjøndt ingen Navne vare udtalte, som om han ikke blot havde afsvoret Lise, men tillige trolovet sig med Hanne i Skovfogedhuset, og trods det afdæmpet Høitidelige ved Situationen — skjøndt den stilhedsbringende Skygge af Døden allerede syntes at sænke sig ned over dem,

følte han sig underlig urolig, som En for hvem pludselig helt nye Livsudsigter aabne sig.

Den Syge derimod var aabenbart beroligt. Hun sank dybere ned i Leiet og lukkede Øinene, træt af Samtalen. Strax efter bad hun ham om at læse høit for hende af det Nye Testament, Bjergprædikenen efter Matthæus. Mølleren gav sig til at læse saa godt han kunde; men hans Tanker vare kun halvt ved de hellige Ord. Netop deres Forening af religiøs Sagtmodighed og religiøs Strenghed manede Hannes Billede, der jo allerede spøgede i Nærheden, helt levende frem: — hun burde læse dette for, hun alene vilde kunne sige det saadan, at det fik den rette Hjerteklang! og idet han fordybede sig i denne Forestilling, agtede han mere paa hendes Stemme end paa de Ord, hun skulde have sagt, og som nu kom tørt og skoledrengeagtig nok fra hans Læber.

Men pludselig vendte disse Ord sig mod ham selv og trængte ind paa ham med en Dommers Uafviselighed. Han læste:

»I have hørt, at der er sagt til de Gamle: du skal ikke bedrive Hor. Men jeg siger eder, at hver den, som ser paa en Kvinde for at begjære hende, har allerede bedrevet Hor med hende i sit Hjerte.«

Hans Tunge standsede; det var ham ikke muligt at faa et Ord mere frem — hvor gjerne han end vilde. Thi han følte, at han ved denne

Tavshed anklagede sig selv, og turde ikke se paa hende. Saa fik han pludselig Trang til at tale rent ud om det, de saa omhyggelig havde fortiet, tilstaa at dette Herrens Ord kjendte ham skyldig, skrifte hele sin taabelige og syndige Lidenskab for hende og bede om hendes Tilgivelse, den hun jo vilde give med aaben Haand. Han tog Mod til sig og saae paa hende, idet hans Mund allerede aabnede sig til et Udbrud — men hendes Øine, som han syntes han følte hvile forskende paa sig, vare lukkede, og hendes Ansigtsudtryk var fraværende. Han bøiede sig ned og lyttede; hendes Aandedrag vidnede om, at hun var falden i en rolig Søvn. Men han vidste ikke selv, om han følte en Befrielse derved, eller om han beklagede, at den gunstige Leilighed var gaaet tabt.

VI.

Mølleren blev siddende ubevægelig og betragtede den Sovende.

For et Aarstid siden havde hendes Ansigt været noget afmagret. Men under Sygdommen var det svulmet op, navnlig i de sidste Par Maaneder. Derved mindede det ham om hendes Ansigt som ung Pige, saa meget mere som det Usunde i denne Fylde, Hudens violette Skjær og de mørke Ringe om Øinene, ikke var paafaldende, som det laa der paa den hvide Pude i Skygge for Lampen. Der var ogsaa et Smil om Munden fra den Gang. Ja ogsaa hendes Barneansigt fandt han igjen i disse Træk — man skulde tro, at en lykkelig Drøm førte hende tilbage til hine Uskyldens og Fredens Dage, og at hendes Aasyn ligesom var fulgt med den.

Han havde kjendt hende saalænge, han kunde huske. De var omtrent paa samme Alder, havde gaaet i Skole og til Præsten sammen. Hendes

Forældres statelige Hjem, »Dragegaarden«, laa kun fem Minutters Gang fra denne Mølle, hvor han var barnefødt, og deres Fædre vare Ungdomsvenner; — der var Leilighed nok til at ses, og hver af dem havde sin Verden at lukke op for den anden. Især var Møllen med sine mange Afdelinger og underlige Indretninger et sandt Underland for den lille Christine, og Jakob maatte vise hende om og forklare hende Alt, indtil hun var som hjemme i alle Møllens sex Stokværker, ligefra Magasinet, hvis store aabne Kasser til begge Sider vare fulde af det hvide Hvedemel, der var saa behageligt og kjøligt at dykke Hænderne ned i — og op til Hatten, hvor den mægtige, skraanende Egeaxle, som Vingerne vare befæstede paa, dreiede sig knagende og med sit store Hjul satte hele Mølleværket i Bevægelse.

Møllehatten var afgjort Børnenes Yndlingsopholdssted; de foretrak endogsaa dette lille afsluttede Rum for det aabne Kværnloft med Omgangen udenfor, hvor det dog var saa morsomt at løbe om, og med de fire Kværnkasser, som man prægtig kunde lege imellem, medens man heroppe neppe kunde røre sig. Men paa Kværnloftet var der altid en Svend, hvorimod man heroppe var helt for sig selv, gjemt bort fra den øvrige Verden; desuden, naar man først var der, kunde man ikke komme

høiere; følgelig blev man der — i Hatten. Egentlig burde det slet ikke hedde Hatten, men Huen — det var de enige om. Møllen ovre i Sundby, den havde ganske rigtig ligesom en rundpullet Hat, og den i Sengeløse endogsaa en grumme regelmæssig Hjelm med en Dup foroven, men de var ogsaa begge spaantækkede. »Høimøllen« derimod var af Straa, som hist og her var mosset og havde en olivenbrun Farve; og dens Top, der ved et dybt Indsnit var skilt fra den store Kappe, saae ud som en gammel Bonde-Pelshue. Men indefra lignede den en uhyre omvendt Fuglerede; og rundt i den var der et Utal af rigtige smaa Fuglereder skjult — det var en Kvidren og Piben, en Flyven ind og ud, en Flagren om, der mangen Gang gjorde Christine helt ellevild af Glæde.

Men det mest tiltrækkende ved Hatten var maaske, at de i Grunden ikke havde Lov at være der — da det ikke var absolut farefrit for et Par Unger at kravle om deroppe. Men Svenden saae igjennem Fingre med det, og han kaldte dem altid ned, naar Møllevingerne skulde dreies. Undtagen een Gang — da fik de udtrykkelig Lov til at blive deroppe, efter at de vare blevne stillede paa et Sted, som de dyrt og helligt maatte love ikke at forlade — skjøndt der paa hele den Side af Axlen ikke var den ringeste Fare; men sikrest er altid

sikrest. Saa stod de da der med Armene om hinandens Liv, i spændt Forventning; — pludselig blev det saa underlig rundt om dem: — indtil i Høide med deres Skuldre var Alt ubevægeligt; men derfra opefter dreiede det sig langsomt og med smaa Ryk. Uhyggelig var især den mægtige Persebom, om hvilken Jakob allerede tidt havde fortalt Christine, at naar man nede paa Omgangen løsnede Jernkjeden op til den lange Stang, der stak ud af Hattehullet, saa trykkede Bommen Perseringen fast om Hattehjulet, og Møllen stod strax stille. Denne vældige Bjælke rykkede til Siden med en truende, uimodstaaelig Bevægelse.

— Hvis vi stod derovre, saa vilde den slaa os ihjel, sagde Christine gysende.

— Aa, vi kunde jo flytte os, svarede Jakob. Det var ikke andet end Vigtighed af Jens, at vi skulde love at blive her.

— Ja men, hvis vi nu ikke kunde komme bort, hvis den klemte os mod Skraabjælken der — vedblev Christine med Barnets og Kvindens forenede nervøse Lyst ved det Gyselige.

Men Alt stod allerede stille. Det var kun en lille Dreining, der var foretagen. Den var imidlertid kjendelig, naar man kiggede ud af Hattehullet; — det havde før været rettet mod Dragegaarden,

man kunde se lige ned i Svinestien; — nu saae man over til Lars Peersens.

Dette Hattehul, hvorfra man havde den videste Udsigt, som kunde findes i Egnen, var overhovedet Børnenes Yndling. Ganske vist var den vide Udsigt hver Gang begrændset til en enkelt Himmelegn, men saa vexlede til Gjengjæld denne Himmelegn. Den ene Dag saae man ind over Landet og kunde tælle tolv Kirker og nitten Møller. Den følgende, da det var slaaet om til Landvind, bredte Sundet sig til begge Sider med sine Jagter og Skonnerter, der langsomt flyttede sig forbi med hvidt Skum foran Stevnen; og hinsides Vandet gled Blikket ind over det bakkede Sjælland, som over en anden Verdensdel med fremmed Natur. Det var som en stor Kigkasse, der tilhørte dem.

En Dag gav hun ham den Gaade: — »Hvad er det for et Vindue, som altid staar aabent, og som det dog aldrig blæser ind ad?« Han pinte sig forgjæves, og hun blev ved at ægge ham: det var virkelig for dumt af ham, han kunde slet ikke lade være med at gjætte den. Da hun endelig løste den for ham, var han høist forbavset og vilde først slet ikke tro, at hun selv havde lavet den. Det var den første Gang, at han følte Beundring for hendes overlegne Forstand.

En Bondegaard er ganske vist ikke paa langt nær saadan en Herlighed som en Mølle, men Christines Hjem havde dog ogsaa nok sit at byde paa for en Dreng fra Høimøllen, der ikke som saa mange andre havde synderligt Avlsbrug. At kjøre hjem sammen paa svingende Hølæs, at binde Neg op, at bringe Mellemmaden ud til Høstfolkene og dele den med dem, at lave sig Reder i Stakkehavens gyldne, duftende Halm — med saadanne Glæder kunde hans Veninde til Nød betale Fornøielserne fra Kværnloft og Hat.

Efter Konfirmationen var der kun sjelden Leilighed til at træffes. Men da han var bleven Svend, saaes de regelmæssig, om end kun kort ad Gangen. To Dage om Ugen kom han kjørende med Møllevognen, og det var altid hende, der tog imod de varme, duftende Rugbrød. Saa gjorde hun ham vel ogsaa et eller andet Spørgsmaal, om hvordan han havde det, eller hvordan det gik de Gamle; og det hændtes ogsaa, at han berettede om en eller anden vigtig Begivenhed paa Møllen: saasom at Hvedesigten maatte have nyt Betræk af Silke, som blev lavet helt nede i Italien og kostede sine fyrretyve Kroner. Men meget fandt han ikke paa at sige, og disse Samtaler blev aldrig lange; det var der jo heller ikke Tid til — de havde begge nok at gjøre.

Da Jakob var fem og tyve Aar, døde Faderen og han arvede Møllen; saa faldt det af sig selv, at han friede til Christine og fik hende. Det vilde være vanskeligt at sige, naar deres Barnevenskab var gaaet over til at blive Forelskelse, eller om det i det Hele havde gjort dette Skridt. Men der var ingen af deres Slægtninge eller Naboer, der tvivlede om, at de skulde have hinanden, og saa gjorde de selv det heller ikke. Forholdet imellem dem lignede mest af Alt det mellem en Prinds og en Prindsesse i et Par Nabostater, hvis Politik og Traditioner anbefale en Familieforbindelse, og hvor der tilmed er nogen gjensidig Tilbøielighed at bygge paa. Møllen var god, og hendes Medgift var god, og Gaard og Mølle laa saa bekvemt som mulig for hinanden, hvis de en Gang skulde arves sammen. Jakob var net at se til, og det vilde være forgjæves at søge efter en solidere Fyr der paa Egnen, det var en velbekjendt Sag. Hvad Christine angaar, saa var hun vel ingen Deilighed, men det var en velvoxen Pige med et behageligt Ansigt; Ingen talte andet end Godt om hende, og hun var flink i Husholdningen. Altsaa — hvad vil man mer? Han i alt Fald vilde ikke mer, og hun heller ikke. Og som deres Giftermaal var den naturligste Ting af Verden, saaledes blev deres Ægteskab ogsaa naturligt og godt. En lille Pige døde fra dem efter et Par

Aars Forløb, men imens var Hans kommen, og ham beholdt de. Men da hun var et Par og Tredive begyndte hun at plages af Aandenød, pludselige Ængstelser og Mathed; hendes Figur tabte sig, Ansigtsfarven, der endnu havde beholdt en kraftig Friskhed, graanede og fik undertiden et Anstrøg af Violet.

Muligt, at dette bidrog til at gjøre Mølleren modtageligere for Lises blomstrende Ungdom.

.Han kunde iøvrig ikke huske at hun strax, da hun ved Høstens Tid tiltraadte sin Tjeneste, havde gjort synderlig Indtryk paa ham. Hele Formiddagen var han sammen med hende i Bageriet. Christian stod imellem dem; han slog den Deig op, som hun havde veiet af, og Mølleren gav Brødet den endelige Form. Der blev hverken set til Siden eller vexlet Ord, men der var ligesom lidt mer Humeur i Arbeidet, end mens den forrige Pige var der, en klodset Lollik. Nærmest kom hun ham, naar hun tog imod Brødet, som han langede ud af Ovnen. Saa lagde han Mærke til, at hendes Arme vare smukke, og at der var noget eget Klædeligt ved alle hendes Bevægelser.

Det første Øieblik, der var ham paafaldende, naar han — som nu — i Tankerne gjennemgik denne Tid, det var Juleaften. Han saae, hvordan hun, lige da de skulde ind at spise, vinkede ad

Jorgen, der gik forbi Kjøkkendøren, og i Smug stak Noget til ham — det var den Kalender, som endnu satte Møllersvenden i saa mange Sindsbevægelser. Den Tanke, at der kunde være Noget mellem de to, pinte ham frygtelig. Han var en streng og nøieregnende Husbond; i hans Hus havde der altid været Gudsfrygt og tugtig Anstand, der burde ikke finde Noget Sted, som ikke var rigtigt, ingen lyssky Letfærdighed skulde have Plads der, — og det kunde ikke nægtes, at der var Noget ved hende, Noget som det ikke var muligt saadan at faa fat paa, men som lod En ane, at hun vel var i Stand til Sligt . . . Om imidlertid denne Husbond-Bekymring var tilstrækkelig til at gjøre Regnskab for hans Uvillie? sikkert er det, at han vedblev at være i et Humeur, som man ikke burde give Rum for paa en Helligaften.

Hvor underlige ere ikke vore Stemninger og deres Aarsager! Hvis han den Gang havde anet, at det var den sidste Juleaften, han skulde feire sammen med sin gode, trofaste Hustru — han havde sandelig haft Grund nok til at være i en sørgmodig Stemning; og saa var den virkelige Grund den, at en Tjenestepige havde givet en Svend en Almanak!

Der var ikke gaaet mange Uger af det nye Aar, før Christine følte sig syg, og snart maatte hendes tapre Natur give efter; Sygeleiet begyndte

og blev temmelig langvarigt; Benene hovnede op, Pulsen var uregelmæssig. Nu maatte der gjøres Anstalter for at faa en anden Pige, da Husmoderens Haand savnedes overalt. Men Lise paatog sig at gjøre Fyldest; foruden at hjelpe i Bageriet passede hun Kjøkkenet og besørgede Husgjerningen; — man spiste lidt senere, Maden var maaske en Kjende ringere og Rengjøringerne neppe de grundigste, men det gik dog. Mølleren var fuld af Beundring og Lovtaler, og Christine, der som dygtig Husmoder vidste, hvad det vilde sige at faa saa meget fra Haanden, kunde ikke nægte hende sin Anerkjendelse. Hun ydede den ganske vist med Vrangvillie, for hun havde hele Tiden ikke haft meget tilovers for Lise. Der var først og fremmest hint »Noget« i hendes Væsen, som ikke behagede hende. Det vil ikke vare længe, før der bliver Jav mellem hende og Karlene, mente hun. Men desuden fandt hun, at Lise havde Hang til Ladhed og ikke just tog det nøie med sine Pligter. Saa meget mere overraskende var det altsaa, at hun i Husmoderens Sygetid havde gjort langt mer end sin Pligt og slet ikke forlangte noget Vederlag derfor — ja endogsaa slog det hen, naar man bragte det paa Tale. »Man maa jo hjelpes ad i et Hus, naar der kommer Sygdom paa,« sagde hun saa — »hvem vil regne saadan Noget?« — Denne Høimodighed var

Møllerkonen en Gaade, indtil hun faldt paa den Tanke, at Lise vilde gjøre sig uundværlig; hun havde sikkert mærket, at hendes Madmoder ikke var tilfreds med hende og maaske nok ved Leilighed vilde se at blive af med hende, og nu havde hun paa Forhaand afpareret ethvert Angreb. Thi det var virkelig lykkedes hende: man kunde foreløbig slet ikke undvære hende. Fru Christine var ingenlunde ligegyldig for den frygtede Løn til en anden Pige, som nu blev sparet — der gik allerede saaledes nok med til Læge og Medicin; men selv om hun vilde have foretrukket en saadan Udgift, saa lod det sig ikke længer gjøre at afskedige Lise — i alt Fald ikke før Christine var kommen sig saadan, at der ikke for det Første var nogen Fare for et Tilbagefald; og det havde lange Udsigter.

Utaalmodigheden efter at trænge Lise ud af hendes dominerende Stilling drev Christine til at afkorte sin Reconvalescentferie og hurtigere, end det var tilraadeligt, tage fat i Husholdningen. Hun iagttog nu Alt med skjærpet Sands, og snart troede hun at bemærke en Forandring hos Manden. Der var noget Uroligt over ham, tidt var han aandsfraværende — over for hende var han ofte fuld af Omsorg, men der var ligesom kommet noget Fremmed ind i hans Ømhed; og til andre Tider syntes han helt at have glemt, at hun ikke

var ganske rask. Paafaldende var det, hvor oplivet han var ved Middagstid, naar han kom fra Bageriet, og det var denne Iagttagelse, der bragte hende til at sætte alt dette i Forbindelse med Lise. Hvorfor tog han det ogsaa saa heftig, naar hun gjorde en eller anden nedsættende Bemærkning om dette Tyende? »Det er sært, saa du altid skal være efter den stakkels Pige, hed det saa — hvordan skulde det være gaaet os uden hende?« Christine vidste meget vel, at der var noget Sandt deri; men just fordi der i hendes egne Angreb paa Lise var mindre saglig Begrundelse end Uvillie, kunde hun mærke, at hans heftige Forsvar heller ikke udsprang af pur, kjølig Retfærdighedsfølelse. Hun begyndte at stikle — undertiden bittert nok — paa hans Forkjærlighed for Lise og frembragte derved en Virkning, som hun ikke havde ventet.

Først ved disse Stiklerier blev nemlig Mølleren opmærksom paa sin egen Tilstand. Christine havde Ret: — denne Pige havde bragt noget Nyt og Ukjendt ind i hans Tilværelse, og medens hun havde gjort sig uundværlig i hans Husvæsen, havde hun forstaaet at gjøre sig endnu uundværligere i hans Følelsesliv — han turde slet ikke tænke sig hende bort. Ja, hans Hustru havde Grund til at hade hende, for han — med eller uden Grund — han elskede hende.

At blive opmærksom paa Faren er ikke altid det første Skridt til at undgaa den; det kan være det Modsatte. Ligesom en Sovende vækkes ved den magnetiske Følelse af et Blik, der vogter paa ham, saaledes vækkes undertiden Faren af Opmærksomheden og tager sig hurtig sammen for at kaste sig over sit Bytte, inden den Vagtsomme undflyer. Møllerens Følelse for Lise, der i sit ubevidste Liv havde været en vag Stemning væsentlig af lys Natur, ligesom en let prikkende Rus, den blev nu en rugende, uimodstaaelig Lidenskab.

Det varede ikke længe, for hans Hustrus Helbred atter blev betænkeligt; — det var aabenbart, at et Tilbagefald truede. Hun stred imod med en heroisk Villiesanstrengelse — hun vilde ikke give noget Arbeide ud af Hænderne. Han bønfaldt hende om at skaane sig. »Ja, dig var det vel rettest, at Lise erstattede mig overalt,« svarede hun — og han saae med Forfærdelse, at hendes Klarsyn over Forholdene gav hende den fortvivlede Styrke, som truede med helt at oprive hende.

Endelig maatte hun give efter. Da hun saa laa der, bunden til Sygeleiet, hvilken borende Angst var hun da ikke givet til Pris for! — »Hvad foregaar der nu, hvor jeg ikke er?« Og i sin Hjelpeløshed fødte hun sig nye Evner, overnaturlige Sandser, hvormed hun forfulgte dem overalt til de

fjerneste Kroge: Den Syges Sensitivitet, der allerede er en Dæmring af Somnambulens Fjernsyn, samlede utrættelig Stof, som Skinsygens geniale Combinationsevne formede og udsmykkede — og undertiden bemægtigede Feberen sig disse Billeder, phantaserede dem vildere og monstrøsere ud, levendegjorde dem og lod dem svulme kjæmpemæssig op i det grelle Lys af sin Tryllelygte. Men selv i deres Forvrængning og Overdrivelse vare de maaske ikke helt uden Sandhed — om end Sandheden var af symbolsk og profetisk Natur.

Thi det der imens foregik mellem de Paagjældende, var saa godt som Intet, og havde for en nøgtern Betragtning vanskelig kunnet afgive Motiv til slige Billeder. Det laa ikke i Møllerens Natur at gaa hurtig til Værks, og han havde endnu ikke med et Ord givet Lise sin Kjærlighed at forstaa, om end han ikke tvivlede om at hun vidste, hvorledes det stod sig med ham, og troede at hun var ham god — undtagen til Tider, naar han pintes af en Mistanke om at hun foretrak Jørgen — eller maaske Christian. Den Dødsskygge, der mer og mer sænkede sig over Gaarden, betog ogsaa hans Lidenskab al sandselig Levelyst og gjorde den snarere til en urolig Angst, en skjæbnesvanger Betagethed — og naar den af og til blussede op, saa holdtes den i Tømme af en mystisk Bevidsthed

om at være iagttaget — iagttaget overalt. Det Blik, der fulgte ham ud af Sygestuen og modtog ham, naar han traadte derind — han følte det fæstet paa sig, hvor han gik og stod, men især naar han var sammen med Lise.

Og han var overbevist om, at det ikke blot var en Idee af ham.

Stiklerier og bitre Bemærkninger kom ikke længer fra den Syges Læber. Hendes Spørgsmaal syntes kun dikterede af Husmoderens Interesse: hun vilde gjerne følge med og overbevise sig om, at Alt gik sin vante Gang. Men med Forundring mærkede han paa disse Spørgsmaal, at hun paa en ubegribelig Maade var underrettet om meget af hvad der foregik. En Dag vidste hun saaledes, at han havde hjulpet Lise med at tage Tøi fra Blegen, og dog var det neppe muligt at høre Stemmer fra Blegepladsen, og Drengen havde ikke i Mellemtiden været hos hende. I alt Fald var det da umuligt at se fra Sengen op i Møllehatten, hvor han saa godt som aldrig havde Ærind op; men en Dag var der Noget i Veien med Krondrevet, og han havde været oppe at gjøre det i Stand. Da han saa kom ned til Christine, spurgte hun ham, om der endnu var ligesaa mange Spurvereder oppe i Hatten som den Gang, da de legede der som Børn; hun var kommen til at tænke paa det, sagde hun, og saa

var det hende ligesom om han maatte være deroppe.

Men der var især een Leilighed, ved hvilken han havde overbevist sig om denne hendes gaadefulde Evne; det var den eneste Gang, da han havde forglemt sig.

Han havde været inde i Magasinet og vilde gaa op i Møllen, da kom Lise netop ned ad den steile Trappe op til Broloftet; hun havde bragt Mad op til Svendene. Da hun saae ham staae der, vendte hun sig, for ikke som sædvanlig at gaa baglængs ned. Med høire Haand støttede hun sig til Muren, og for ikke at hænge fast, løftede hun Kjolen op med den venstre, saa at et kraftigt, smukt formet Ben viste sig næsten op til Knæet. Foden, i Strømpesok, famlede efter Trinnet og krummede sig om det som en Haand; i hele hendes ligevægtsøgende Legeme var der en blød, kattesmidig Bevægelse, og et ængsteligt Smil, der klædte hende nydelig, fuldendte Møllerens Fortryllelse. Da hun endelig hoppede de sidste Par Trin ned, greb han hende i sine Arme og kyssede hende — med et Forsøg paa at give dette erotiske Anfald det muntre, friskfyragtige Præg af et Stykke almindeligt kraftigt Courmageri — men det lykkedes ikke helt, hans Latter klang ikke naturlig. Pigebarnet stirrede underlig paa ham, idet hun smilede med sine

skinnende Tænder, saa snoede hun sig løs og smuttede ud ad Døren.

Han steg op i Møllen, hvor han blev omtrent et Kvarter, og gik saa over i Huset. Da han kom ind i Sygestuen, traf han sin Svigermoder i stor Angst. For et Kvarters Tid siden var Christine faret op i et heftigt Anfald af Aandenød — stirrende ud for sig, uden at se Moderen. Hun havde indtil det Øieblik ligget stille hen, og det var overhovedet en Tid, i hvilken det syntes at gaa fremad med hende. Hele Aftenen var hun fra sig selv og fantaserede, og af enkelte Udbrud sluttede Mølleren, at hun ligesom havde været Vidne til hin Scene ved Broloftstigen. Det forekom ham heller ikke mindre muligt end saa mange Træk af Fjern-Sandsning, som han i den sidste Tid mente at have oplevet med hende.

Men fra den Dag af daterede sig den betænkeligere Vending, som hendes Sygdom havde taget. — —

Mølleren sad ubevægelig og tænkte paa alt dette, der stod om ham ligesom i en Cirkel, det ene ikke fjernere fra ham end det andet. Det var som om det var igaar, at han kom kjørende ind i i Bondegaarden og hun kom ud og tog imod de dampende Brød. Og det var ikke længer siden, syntes han, at de stod deroppe i Hatten, da Møllen blev dreiet; — endnu igaar, havde hun mindet ham saa

levende derom, da hun midt under en urolig Febersøvn raabte: »De bliver knust — hold op — Persebommen knuser dem.« Han syntes, at han saae det lyslevende for sig, hendes Barneansigt fra den Gang, med det silkeglindsende Haar, der lokkede sig ned om Kvinden, de store opspilede Øine og et forskræmt Udtryk ved Munden; og nu han saae det Ansigt, der laa der paa den hvide Pude, gjenfandt han saa meget deraf — navnlig hint Udtryk ved den ene Mundvig, der var trukket lidt ned. Det vilde ikke ind i hans Hoved at dette Menneskeliv, der endnu syntes sit Udspring saa nær, og hvis synlige Form endnu ikke helt havde aflagt sine Barnetræk, allerede skulde være ved sit Udløb, og at deres Samliv, der laa udbredt for ham som et enkelt Døgn, var ved at dø bort.

Hendes Ord faldt ham ind: naar man skal til at dø, synes Livet En saa lille. — Var det den Døendes Synsmaade der var gaaet over i ham? . . . .

Pludselig følte han Tørst — eller i alt Fald en pinlig tør Fornemmelse i Halsen. Da han intet Vand fandt i Karaffen, gik han gjennem Storstuen over i sit Sovekammer. Døren til Sygeværelset lod han staa paa Klem efter sig.

Derovre var der Lys. Lise stod ved hans Seng.

— Er du oppe endnu? spurgte han forundret.

— Der var saa meget at gjøre.

— Men du behøvede da ikke at rede min Seng.

— Jeg tænkte dog maaske Husbond vilde sove lidt inat.

Mølleren sov i denne Tid om Dagen, mens Svigermoderen var der, og vaagede om Natten hos sin Kone.

— Naar jeg har sovet nogle Timer, kunde jeg godt vaage lidt derinde, tilføiede Lise.

— Vist ikke! hvad er det for noget Snak, svarede han uvillig.

Det gav formelig et Gys i ham ved Tanken om, at den Syge skulde vaagne op og se Lise sidde ved sin Seng.

Lise, der stod med Ryggen til ham, smilede underfundig.

I det samme begyndte Hans at klynke sagte og kaste sig i sin Seng. Faderen traadte hen til ham, lagde Puden og Dynen tilrette og klappede ham varsomt paa Hovedet. Strax blev Barnet stille og syntes at falde i en dybere Søvn, som under et magnetisk Strøg.

Mølleren saae sig raadvild om: — han kunde slet ikke huske, hvorfor han befandt sig her. — Rigtig: Vand!

Han gik hen til Vadskebordet og heldte af en Lerkrukke Vand i et Glas.

— Vandet er frisk, jeg har lige hentet det fra Brønden, bemærkede Lise.

Han tømte Glasset i lange, dybe Drag. Den kjølige Vædske læskede ham — legemlig og sjælelig. Det var som om den skyllede alt Sygestuestøv bort og bragte styrkende Bud fra Naturens levende, friske Kildespring.

Han saae over Glasset hen paa Lise. Det forekom ham saa underligt dette: — derinde laa den Syge, og her stod den Sunde og redte hans Seng. Hun var ligesom Sundheden selv, og Lufttrækket af hendes kraftige Bevægelser, medens hun tumlede med Madrads og Lagen, Pude og Dyne syntes at omvifte ham med selve Livets frodige Atmosphære.

Just som han satte Glasset fra sig igjen, gjorde Lise et Skridt til Siden henimod ham, men var saa heldig at træde feil — Foden knækkede om, og hun vilde være falden, hvis han ikke havde grebet hende. Et undertrykt Skrig vidnede rørende om hendes Smerte og om hendes Selvbeherskelse: — hun frygtede for at vække den Syge. Hendes Legem hang tungt og hjelpeløst i hans Arm, Hovedet hvilede paa hans Skulder; han følte, hvordan hendes opskræmte Hjerte bankede.

Det var ham ikke ukjært, at hun i nogle Sekunder overgav sig til den Behagelighed at blive understøttet eller snarere baaren.

Saa traadte hun fast op paa den høire Fod, dreiede Hovedet om imod ham og hvidskede blidt:

— Tak!

Der var intet Gran af Skjelmeri i hendes Ansigtsudtryk; det var taknemmeligt og godt, som hos et tillidsfuldt Barn. Han havde aldrig fundet hende elskeligere.

— Foden er da ikke kommen til Skade? spurgte han bekymret.

— Aa nei, jeg kan næsten allerede støtte paa den.

— Lad blot være. Kom, sæt dig her paa paa Sengen.

— Det er en Skam, jeg gjør den helt uredt igjen, bemærkede hun smilende, da han havde bragt hende til Sæde paa Sengekanten.

— Hys! hviskede han forskrækket.

Han hørte en underlig, uhyggelig Lyd noget borte.

Døren stod paa Klem ind til Storstuen. Han gik derhen.

Lise reiste sig med Anstrengelse og gjorde et Par hinkende Skridt for at følge efter og give en Haandsrækning, om det gjordes fornødent. Han vinkede heftig afværgende og gik.

Christine sad opreist i Sengen, med den venstre Haand presset ind under Brystet, stønnende og gispende efter Luft. Hendes opspærrede Øine saae

ham ikke, og det rystende Legeme syntes uden Sandsning at lade sig understøtte af ham. Overkroppen slappedes; den sank tilbage i hans Arm, og Hovedet faldt forover.

— Christine! kaldte han flere Gange fortvivlet, idet han bragte hende til Leie paa Puderne.

Men Intet tydede paa, at nogen menneskelig Stemme kunde naa til hende.

Aandedraget gik trangt, med stærk Rallen.

Og denne Lyd trængte ind til Lise, der stod i Sovekamret, et Par Skridt fra den halvaabne Dør, og lyttede med et triumferende Smil.

ANDEN BOG

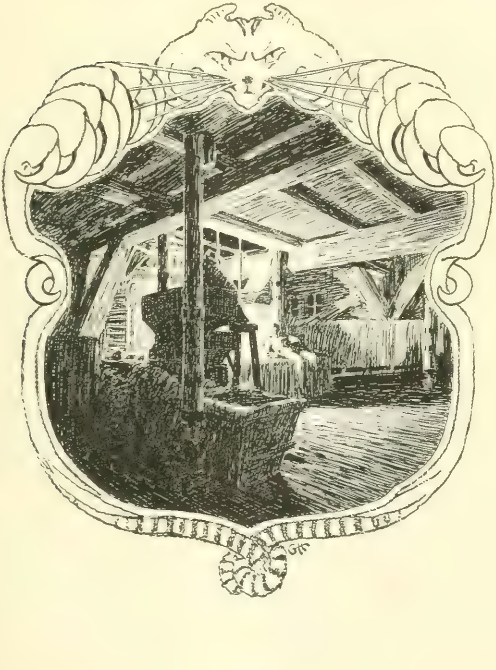

I.

Onsdagen derefter var der Begravelsesselskab i Møllen.

Foruden de Nærmeste — Moderen og Broderen, der tillige var Møllerens Naboer — var der kun Skovfogdens, Præst og Skolelærer, samt et Par Bondefamilier, fjernere Slægtninge, som vare komne milevidt borte fra til Begravelsen, og som man dog ikke vilde lade kjøre hjem, uden at de havde faaet Noget at styrke sig paa.

Det var en travl Dag for Lise — men ogsaa en stolt Dag, som ret skulde stille hendes Dygtighed til Skue, ja for Alles Øine lade hende fremtræde som Husmoder — om ikke beklædt med den ydre Værdighed saa dog i alt Fald virkende med den indre Myndighed. Hovedsagen var, at Gjæsterne, naar de tog bort — Skade, at de ikke var langt flere! — strømmede over af Lovtaler: det var rigtignok en Pige, som Mølleren kunde være tjent

med! det var da Synd at sige, at man mærkede Noget til, at der ingen Kone var i Huset!

Giv Stunder, Godtfolk! det kan komme — kommer Altsammen, hver Ting til sin Tid. Denne Dag har nu denne Opgave, som nok er værd, at man gjør sig det lidt surt for den. Derfor havde hun heller ikke villet høre paa Husbonds Forslag om koldt Aftensbord — det vilde rigtignok være net, om der skulde siges paa hende, at hun ikke kunde overkomme en varm Steg!

Saasnart derfor Kaffen var tagen ud, efter at have givet de af Begravelsen høitidelig nedstemte Gemytter en første Vederkvægelse, stillede altsaa den omtalte Steg — en kolossal Kalvesteg — sine despotiske Fordringer; og Lise var ret tilfreds med at Skovfogedens Søster Hanne, der allerede havde hjulpet hende med Kaffetøiet, spurgte, om hun ikke kunde give hende en Haandsrækning med et og andet. Hun var velkommen som Spinathakkerske.

Derimod var det slet ikke efter Lises Recept, da et Kvarters Tid efter selve Svigermoder i hele sin Bondekone-Bredde indfandt sig i Kjøkkenet med et naadigt: »Naa, lille Lise, hvordan gaar det? kan du komme ud af det?«

»Hvad kommer det dig ved, dit gamle Høved«, tænkte Lise, idet hun mumlede Noget, der skulde være en Tak for gunstig Forespørgsel.

Hun stod ved Ovnen og havde just trukket Stegen ud og strøede Salt paa den. Dette Stykke Kjød vakte Madammens Beundring — hun bøiede sig helt ned over Pigen:

— Naa det maa jeg sige — vi kommer da ikke til at sulte idag.

— Aa nei, jeg troer ikke at Gaardeieren pleier van at spise den bedre.

Gaardeieren — det var hendes Søn, som var bekjendt for ikke at bryde sig om Andet end om Bordets Glæder; det havde Lise ofte hørt Madam Andersen klage over til Datteren, naar hun ikke tænkte paa, at Lises lange Øren kunde naa dem. Spydigheden var diskret; Ingen kunde beskylde hende for at have sat den skyldige Ærbødighed til Side, — men den ramte.

— Ja, der har du saamænd været heldig, min Pige, sagde Bondekonen i en spids Tone — den kan saamænd sagtens stege sig.

— Naa heldig, bemærkede Lise, den er jo ikke falden ned fra Himlen til mig.

— Du staar dig vel godt med Slagter Hendriksen? han er jo en Pigernes Jens.

Det var grovt Skyts — men Lise besad et videre rækkende.

— Hendriksen? sagde hun overlegent. Nei, jeg lod saamænd Christian kjøre ind til Byen.

Dette »jeg lod Christian kjøre ind« smagte sødt paa Tungen, saa meget mere som det ikke var nogen Overdrivelse. Mølleren havde givet hende frie Hænder, og hun havde ved Forberedelserne til dette Selskab ganske handlet efter eget Skjøn.

Paa Bondekonen gjorde denne Bemærkning den forventede og tilsigtede irriterende Virkning: — Ah ha! man lader allerede spænde for — man spiller Madamme her paa Møllen! Se, se! jo, du kan saamænd blive god, naar du bliver gjemt, min Pige, hvis man ikke ser sig for itide!

Hun dreiede sig brat om, og den nedarvede, hundredaarige Silke raslede hen over Kjøkkenets ikke altfor rene Murstensgulv, medens dens Eierinde gav sig til at inspicere hvad der stod paa Hylder og Diske og hang paa Væggene. Lise kastede over Skuldren et veltalende Blik efter hende: »Naa skal du nu blive ved at snuse om herude? Ja, speil du bare dit Fjæs i alle Kjedler og Gryder, det bliver sgu ikke kjønnere for det.« Det blev i Virkeligheden ikke kjønnere, dette Ansigt, der ikke i og for sig udmærkede sig ved Skjønhed: her blev det af en Messingmaskine halet i Længden, som et Billede paa idiotisk Skuffelse, der tværede en Kobberkjedels brune Bug det ud i Bredden, som om der blev trukken af al Magt i begge Øren — men bortset fra disse Forvrængninger, lod Speilbillederne

adskillig tilbage at ønske i Retning af Tydelighed. Imidlertid, Niels Andersens Enke regjerede ganske vist selv i et rummeligt, vel indrettet og godt forsynet landligt Kjøkken, men det hørte ikke til hin sjeldne, af Idyl-Forfattere yndede Art, hvor der ikke hviler et Støvgran paa den skurede Disk og hvor Tintøi og Kobbersager blinke, som om de aldrig havde været brugte — ja i et saadant vilde hun endog have været ilde tilmode, hun vilde pinlig have savnet det Tilsmudsedes Fordringsløshed, en vis fedtet Fortrolighed og den Diskretion, der ligger i Tilsløringen af metallisk Glands. Saa gjerne hun vilde have fundet Noget at udsætte, saa var det hende derfor ikke muligt.

Inden hun endnu var naaet til dette uvelkomne Resultat, blev Døren ved Siden af hende, der førte ind til Borgestuen, stødt saa kraftig op, at Haandtaget kom i en ublid Berøring med hendes Ryg.

— Naa, Lise! nu skal vi da rigtig — — —«

Videre kom den indstormende Jørgen ikke, da et irettesættende Blik fra Lise, i Forbindelse med en Fornemmelse af at Døren var stødt mod Noget, fik ham til at se til Siden og opdage — først Skovfogdens Hanne, hvis stilfærdige Skikkelse allerede var egnet til at lægge en Dæmper paa hans Oprømthed, og dernæst selve Husbonds Svigermoder, der med en meget »stødt« Ryg gjorde det af med

den sidste Rest af hans ungdommelige Overmod. Han fremstammede en Undskyldning, det ikke blev altfor naadig optagen, og erindrede, at han egentlig var kommen for at faa Ild til sin Pibe, da der ikke var flere Tændstikker i Borgestuen.

Denne Mangel blev afhjulpet. Men Jørgen var endnu saa forfjamsket, at han ikke fik Døren lukket rigtig efter sig, da han skamfuld forsvandt. Man hørte inde fra Folkestuen »det sølle Fjog« Lars med en gjennemtrængende Overgangsstemme give sit Besyv:

— Jeg vil være fordømt, om Husbond ikke gifter sig, inden Aaret er omme — og jeg veed ogsaa nok med hvem.

— Det var som Fanden! brummede Christian.

— Ja, og hun er ikke langt borte.

Lise skyndte sig at slaa Døren i, med den forklarende Bemærkning: »Den ækle Tobaksrøg skal vi dog betakke os for at faa herind i Kjøkkenet.« — Det vilde jo rigtignok have været nydeligt, naar den Drage af en Madamme og det Hængehoved af en Bedesøster skulde høre al disse Tølperes Snak om hendes Planer og Udsigter til at blive Møllerkone! Og hun kastede et hurtigt Blik til Siden for at se, om Yttringen i Borgstuen havde vakt Opmærksomhed. Men »Dragen af en Madamme«, som hun frygtede mest, syntes fordybet i et af sine humoristiske

Speilbilleder og rettede just til Hanne et eller andet ligegyldigt Spørgsmaal, som fandt den unge Pige i en Tilstand af Aandsfraværelse, maatte gjentages og endelig besvaredes med aabenbar Forvirring. Dette var Lise paafaldende: hun syntes at »Hængehovedet af en Bedesøster« havde Udseende af i dette Øieblik at være et Bytte for verdslige Sindsbevægelser, og et af de pludselig situationsforklarende Streiflys, som en Kvindehjernes Fosfor er saa flinkt til at brænde af, satte disse Sindsbevægelser i Forbindelse med Borgestuen, fra hvilken der endnu lød Stemmer som af en heftig Strid, hvis Ord man heldigvis ikke kunde høre. Hurtig greb Lise en Bakke med Kager, som vare blevne tilovers fra Kaffen, og gik derind.

Hun glemte ikke at lukke Døren efter sig.

— — »saa underlig Husbond saae paa hende ved Kirkegaardsporten, da — —«

Det var Lars, der ved Lises pludselige Indtrædelse brød af i denne Sætning, som en Skoledreng, der af Læreren overraskes i et Skjelmstykke. Rød i Hovedet gav han sig til at tromme paa Bordet og forsøgte at kaste et ligegyldigt Blik ud i Gaarden. Christian holdt inde midt i et interesseret samstemmende Nik, endnu med noget ef et tvivlende Smil om Læben, hidrørende fra hans Rolle i Disputen. Men Jørgen smøgede rolig og overlegen, med Piben

hængende i den ene foragtelig sænkede Mundvig. Han morede sig over at se de Andre paa Vildspor og følte sig som den, der er indviet i de intimeste Forhold — og ud fra denne Følelse blinkede han smilende til Lise.

Ogsaa Lise var tilfreds: hun var traadt ind i et heldigt Øieblik. Selv var hun jo for lutter Husflid ikke gaaet med paa Kirkegaarden. Hvem skulde det være andre end Hanne, som Husbond havde set saa underlig paa? . . . Naa, saadan!

— I er nogen rare nogen, sagde hun spydig, idet hun satte Bakken paa Bordet. Her kommer jeg med Kager, som jeg har sat til Side til jer, og saa sidder I kun og tænker paa at faa en ny Madmoder — I er vel ikke tilfreds, som I har det?

— Jo, det ved Gud! bedyrede Lars, grædefærdig over at den tilbedte Lise slyngede en saa ubillig Beskyldning imod ham. — Vi har heller ikke — det var slet ikke det —

Men den afskyelige Jørgen afbrød ham leende: —

— Tør du bande paa det, lille Lars?

Lille Lars turde ikke bande, han tav overvældet, skulede uhyggelig og knuste en Ærgrelses-Taare.

Men Opmærksomheden blev ledet bort fra ham af Christian, der koldblodig erklærede, at han ganske vist slet ikke var tilfreds og heller end

gjerne saae, at der kom en Kone her paa Møllen igjen, og det jo før jo heller.

Lise stirrede maallos paa den rodhaarede Yngling med det fregnede Ansigt, stirrede forbavset og næsten forfærdet over dette aabenbare Oprør. Og medens hun fixerede ham forfra, var han fra begge Sider udsat for en Krydsild fra Drengens og Jørgens Blikke, der kom uforstaaende fra opspilede Øine: — »Han er jo gal!« Men den forvovne Svend syntes at befinde sig ypperlig i denne gjennemborede Situation, han strakte Benene længere ud og gravede Næverne dybere ned i Buxelommerne:

— Ja, det er nu min Mening, sagde han endelig i sin drævende Tone. Ligner det kanske Noget, at du skal gaa her og sjove i Kjøkkenet? . . . Det var da ganske anderledes i Førstningen, da vi havde dig ovre i Bageriet — hvad Lise? — Og han smidskede lunt ved Tanken. — Naar jeg slog de Brød op, du veiede af til mig, det var Noget jeg kunde lide.

Jørgen bøiede sig forover og »bakkede« voldsomt, tilslørende sin Ærgrelse under Tobakskyer. Disse Morgener i Bageriet, hvor Christian stod ved Siden af Lise og hele Tiden var i Berøring med hende, havde altid været ham en Torn i Øiet. Men Lise, der strax var bleven forsonet ved Christians Forklaring, nød inderlig Jørgens Harme — hvor

kvalmende end dens Udtryk var. Intet kildrede hende mere, end naar hun med den Ene kunde vippe den Anden ud af Ligevægt.

— Du vil vel jage En væk, med den ækle Røg, sagde hun under megen Hosten og slog med Haanden ad Tobakskyen. Da Jørgen derved foranledigedes til at se op paa hende og mumle noget Undskyldende, lod hun et ømt, megetsigende Smil glide over til Christian, som om hendes Tanke kjærtegnede mange gode fælleds Erindringer.

— Ja, vi havde det saamænd nok saa rart derovre . . . Jeg skal ikke sige Andet, end at det var morsommere end at staa saadan muttersalene i Kjøkkenet — med Pilatus, men han er jo kun et Umælende.

— Ja men, det er en mageløs Kat, indskød Lars behændig — han er meget bedre end Kiss.

Lise belønnede hans loyale Tilkjendegivelse med et meget naadigt Nik.

— Forresten har I mig da endnu af og til ovre i Bageriet, tilføiede hun for at trøste Christian men navnlig for at ærgre Jørgen.

— Ja saadan i Ny og Næ, og saa er der netop saa travlt, at der dog ikke kommer nogen rigtig Gemytlighed ud af det . . . Nei, det var rigtignok noget Andet den Gang: hver evige Dag, hele den udslagne Morgen sammen med Lise: hun

veier af, jeg slaaer op — saadan skal det være! Skal vi drikke paa det, at vi skal have det saadan igjen!

Han heldte Resten af den Flaske Vin, som Lises Gunst havde forsynet Borgestuen med, i sit Glas, drak det halvt ud og rakte det til Pigen, der tømte det med et Smil til dem alle tre.

— Ja, lad os drikke paa at vi Alle faar det godt sammen. Og hvis Mølleren vil gifte sig, saa har jeg saamænd ikke Noget imod det — tvertimod.

Jørgen, der ligesom Lars høitidelig tømte sit Bæger — ihukommende de Guldbægere, fyldte med Malvasier, af hvilke hans Almanakriddere drak deres Elskedes Skaal — opfangede et betydningsfuldt Blik, der understregede det sidste Ord, og følte sig atter hævet over de Andre i sin Bevidsthed som den eneste Indviede, hendes Medsammensvorne; medens Christian i dette »tvertimod« hørte en Forsikring om hendes Længsel efter atter daglig at gaa ham til Haande i Bageriet. Men Lars alene vidste, hvor ømt hun ved Ordet »Alle« havde set paa ham — med en hemmelig Antydning af at det ikke blot var de to store Vigtigpeere, hun brød sig om — tvertimod!

Da Lise traadte ind i Kjøkkenet, saae hun til sin Glæde, at Madam Andersen havde fjernet sig.

Hun var alene med Hanne og betragtede nu med ganske ny Interesse denne formentlige Medbeilerske, der stod saa trolig og hakkede Spinat for hende. Netop at se »Frøkenen« ved dette huslige Arbeide mishagede i dette Øieblik Lise høilig: — hun lod nok allerede som om hun var hjemme! hun spillede allerede Husmoder! —

Den sorte uldne Kjole, der blaanede i de belyste Omrids, stillede den unge Piges Skikkelse noget finere og slankere, end den ellers viste sig, frem imod det skarpe Foraarslys, der strømmede ind ad Vinduet; hendes Hoved var fremadbøiet, og Nakkeknudens Rand glindsede helt gyldent foroven. Det brune Forhaar var strøget glat tilbage, og denne Frisure vakte Lises Ringeagt, da hun selv et Par Gange om Ugen lavede sig kruset Pandehaar med et Brændejern. Et Blik i den nærmeste Kasserolle overtydede hende netop om, hvor fixt og forvovent det flammede sig — ganske som paa Damerne i Kjøbstaden. Paa dette Punkt i al Fald var hun sig sin Overlegenhed bevidst. Men iøvrig sagde en ubehagelig, uafviselig Følelse hende, at om hun saa havde kigget ind i et eventyrligt Skjønhedsspeil i Stedet for i det forvrængende Kjøkkenredskab, saa vilde det Ansigt, der selvtilfreds havde smilet hende imøde, dog være kommen tilkort i Sammenligning med det, som derhenne med udtryksløs Ro var

boiet over det daglige Arbeide; — der vilde i den mest idealiserede Afbildning af hendes eget kjønne Ansigt have manglet Noget — en Ynde, som ingen ydre Glands af trylleslebne Facetter kan meddele, Reflexen af en indre Slibning, mere til at ane end til at se.

Denne dunkle Følelse satte hende ikke just i fortrinligt Humør, og det var ikke langt fra at den havde udøst sin Bitterhed over Yndlingen Pilatus. Den »mageløse Kat« havde saalænge Madam Andersen huserede i Kjøkkenet holdt sig ganske for sig selv i sit Hjørne bag Komfuret. Nu mindede den om sin Tilværelse, idet den kom og gnubbede sig op ad Lises Arm, da hun laa paa Knæ og overgjød den stormægtige Kalvesteg med Saft. Et Par Gange blev den ublidt skubbet til Side. Hanne, der havde ondt af den, lokkede ad den og vilde trøste den med et Stykke Flesk; men ikke saa meget som at den saae hen til hende, den nærmede sig atter med indsmigrende Halebugtninger til sine lunefulde Herskerinde. Hun blev saa pludselig greben af Rørelse over det trofaste Dyr — eller rettere over sig selv, hvem det var trofast imod: — »Ja, du er en god Ven, du holder dig til mig — lad hende lokke saa meget hun vil, du tager ikke Noget af hende — ikke sandt, Pilatus! Og hvis hun sætter sig fast her og driver mig ud, saa bliver du ikke her og tigger hos hende, nei, du

gaar med mig, gjør du ikke det, min egen Pilatus — —?« Hun var næsten grædefærdig, saa tydelig saae hun sig selv, jaget fra Hus og Hjem, fra denne Mølle, som hun havde erhvervet sig Ret til — fordreven af en Fremmed, vandrende ud i den vide Verden ad kolde Veie, med en Bylt under Armen. Og da Pilatus flere Gange med en kjærlig Miaven besvarede denne uhørlige Tiltale, fandt hun en Sjat Kaffe i Kanden, heldte den i en stor Underkop og kom Fløde med tykt Skind deri. Saa satte hun sig paa en Træskammel, med Koppen paa Skjødet: og Pilatus gjorde lang Ryg, steg med Forpoterne op paa hendes Knæ og labede behagelig den kostelige Drik med Spidsen af sin rosenrøde Tunge, medens den af og til slog sine ravgule Øine op til hende. Hun paa sin Side betragtede den ikke mindre ømt gjennem Taarer, som Selvmedlidenhed og Harme havde fyldt hendes Øine med — ja af hendes Blik lyste der en Slags overtroisk Andagt som ovenfor et høiere beskyttende Væsen, hendes Genius, der var skjult i denne Dyreham. Man skulde tro at man saae et helligt Dyr, der fik sit Offer bragt af Præstinden.

— Holder De meget af Dyr? spurgte Hanne deltagende.

— Pilatus holder jeg af, svarede Lise af-

visende — den rettroende Præstinde, der »ikke haver andre Guder«.

— Pilatus? hedder den saadan?

— Ja, veed De ikke det? spurgte Lise tilbage, oprigtig forundret over en saadan Vankundighed.

— Hvem har dog kaldt Katten saadan?

— Jeg veed ikke — den har altid hedt Pilatus.

— Jeg vilde give den et andet Navn. Det er ikke rigtigt at kalde et Dyr med et Navn af den hellige Historie.

Lise smilede foragtelig.

— Min Broder har saadan en yndig Jagthund, den hedder Hektor, og jeg har det sødeste Raadyr — Jenny hedder det.

— Hunde kan jeg ikke lide, men Raadyr kan jeg godt lide — naar de er stegt . . . . Det var rart, hvis Deres Broder vilde sende os et til Efteraaret.

— Det vilde han vist gjerne, men Dyrene er jo ikke hans.

»Aa et mer eller mindre — det mærker Herskabet saamænd ikke Noget til« var Lise lige ved plumpe ud, men hun betænkte sig i Tide: man skal ikke røbe sig. Hvor hun var rasende paa denne Hanne! saadan en Hyklerske! For de havde naturligvis hvert Øieblik en Dyreryg paa Bordet i Skovfogedhuset.

— Saa? Ja, det forstaar jeg mig jo ikke paa, sagde Lise rolig, ifort al sin enfoldige Uskyld — i Egenskab af Medlem af en gammel Krybskytte-familie.

Samtalen var gaaet istaa, og det var dumt. Hendes Uvillie mod Hanne havde maaske endog været kjendelig; i alt Fald syntes den unge Pige ikke at føle sig opfordret til at fortsætte. Hvad havde hun nu ud af det? — Langt fornuftigere havde det været at faa hende til at snakke løs og mulig forsnakke sig. Fremfor Alt se at komme paa Sporet af hendes Hensigter med Mølleren, hvis hun virkelig havde saadanne — for det var jo endnu muligt, at det Hele var blind Allarm. Eller om hun maaske skulde have en Kjæreste; det maatte man med lidt Snedighed kunne faa hende — ikke til at tilstaa, men maaske nok til uforvarende at tabe en Stump Antydning deraf — en eller anden Bisag, der syntes at vedrøre noget helt Andet: f. Ex. at hun gik ene ud om Aftenen (hvad skulde hun gjøre det for, uden for at træffe ham?) eller at hun skrev mange Breve — for det sandsynligste var, at hun havde en Forbindelse i Kjøbenhavn, hvor hun havde været til for et Aars Tid siden. Noget skjult Kjæresteri havde hun sikkert nok, siden hun skabede sig saa hellig. — Og hvor vigtigt var det ikke at være i Besiddelse af saadan en Hemmelig-

hed, hvis Mølleren virkelig skulde kaste sine Tanker paa hende.

Lise stillede sig ved Siden af Hanne, og mens hun begyndte at slibe Knive, aabnede hun Samtalen med Spørgsmaal om, hvordan det var gaaet til paa Kirkegaarden, om der havde været Mange, om hvad Præsten havde sagt og hvilke Psalmer der var blevet sunget — selv havde hun jo ikke kunnet være med, der var saa meget at gjøre i Huset. Naa, Præsten havde talt saa kjønt over hende? ja, det havde hun saamænd fortjent, hendes kjære Madmoder — hun havde lidt saa taalmodig! Og det var heller ikke mer end rimelig, at Alle der fra Egnen havde givet Møde — det havde ogsaa nok gjort Mølleren godt, saadan almindelig Deltagelse — om den ogsaa ikke trøstede, men Herregud, man saae det jo dog gjerne. Ja, han var svært nedtrykt, Mølleren, det kunde jo ikke være andet! Men forresten var man jo saadan lidt efter lidt bleven forberedt paa det: og egentlig var det jo godt, at der saa snart var blevet løst op for hende, for Helbredelse havde der nok ikke kunnet være Haab om, og saa var der saa Mange, der gik og droges med den Sygdom i flere Aar. Ogsaa for Møllerens Skyld var det godt, naar det dog skulde være; endnu var han jo i sine bedste Aar, og naar Sorgen havde sat sig, saa var det jo slet

ikke for sent til at se sig om efter en Kone — og en Kone maatte der jo helst være der i Møllen.

Hanne var i Begyndelsen meget beredvillig gaaet ind paa Alt. Hun havde fortalt vidtløftig om hele Begravelseshøitideligheden, for at den gode Pige, der saa gjerne havde fulgt sin Madmoder til hendes sidste Hvilested, dog kunde faa lidt Begreb derom; og siden spurgte hun om Sygdommens Forløb, om den Afdøde havde lidt meget i de sidste Dage, om hvordan Mølleren havde taget det, og om det stakkels Barn. Men da Samtalen tog denne sidste Vending, forstummede hun mer og mer. Det var hende saa pinligt, at neppe var en Hustru under Jorden, før man tænkte paa at faa den tomme Plads udfyldt af en ny. Hvor lidt var dog et Menneske, hvor hurtig var dets Spor forsvundet! og hvor elendigt, at Hensynet til Husvæsnet og Bedriften, den smaalige materielle Bekymring her paa Landet ikke engang havde Agtelse for Sorgen og ikke gav den savnende Troskab Lov til at leve! For hun havde set sig nok om i andre Forhold til at vide, at i Byerne var det anderledes. Men her paa Landet — Alt var her saa jordbundet! en trist Tanke! Dog, det var ikke den alene, der foruroligede hende. Hun havde meget godt før hørt Lars' Bemærkning, at den, der skulde blive den nye Møllerkone, ikke var langt borte — og det havde

virkelig givet et Stød i hende ved disse Ord. Hvem kunde han mene? dog vel ikke hende! men hvem ellers? der var jo ingen Anden — kun et Par gifte Koner; paa Lise tænkte hun ikke. Hvor faldt han da paa det? Skulde Mølleren virkelig holde af hende, og Andre ogsaa have bemærket det? Forresten var det syndigt blot at tænke saadan Noget, paa en saadan Dag! Om hun selv i sit stille Sind havde Noget tilovers for denne alvorlige, lidt tunge Mand, der havde set saa underlig høitidelig paa hende, da han trykkede hendes Haand ved Kirkegaardsporten: det vilde hun i alt Fald ikke tænke paa. — Saa var det hende da dobbelt pinligt, at dette Møllerens fremtidige Giftermaal igjen kom paa Bane. Og det kunde hos en saa umiddelbar Natur ikke være andet, end at denne Følelse ytrede sig i Knapheden af hendes Svar, i Stemmeklangen, i Miner, ja endogsaa i Bevægelser. Hvor langt var hun ikke fra at ane, at den, hun talte med, lurede paa saadanne Tegn med den yderste Anspændelse af sin Iagttagelsesevne og trolig noterede dem alle, alt imens hun med tilsyneladende ganske uskyldig Snakkesalighed fordybede sig mer og mer i Sagen.

Mølleren var, efter hendes Mening, slet ikke for gammel til at gifte sig — naar han da ikke netop vilde tage en ganske ung Pige. Men en

Enke f. Ex.: det var han jo ogsaa allerbedst tjent med for Husholdningens Skyld og saa som Stifmoder for den lille Hans — at sige naar hun da selv ingen Børn havde Der var nu blandt Andre en Sadelmagerenke inde i Byen, som han kjendte godt og tidt havde rost . . . .

Lise fandt denne Vending af Samtalen overordentlig vellykket og nød formelig sin egen Snedighed. For det Første afvendte den forud al Mistanke fra hende selv. Hanne var jo saa godtroende! Thi skjøndt Lise, naar det gjaldt om at formode en eller anden skjult Last eller i alt Fald Skrøbelighed, betragtede denne unge Pige som en udspekuleret Hyklerske, der »stillede sig saa hellig an« men i Grunden nok snarere var værre end bedre end Andre — saa hindrede dette hende dog ikke i med besynderlig Inconseqvens at se ned paa hende i Almindelighed, som paa et tossegodt Guds Ord fra Landet, hvem man kunde binde alt Muligt paa Ærmet. Naar der nu senere kom Snak mellem Folk der paa Egnen om at Lise nok tragtede efter at blive Møllerkone, saa vilde Hanne sige imod. Og for det Andet — —

— Nei, en Enke — hvorfor det? Mølleren er da slet ikke for gammel til en ung Pige heller — naar han da ellers vil gifte sig — —

A ha! der var det! Det var netop for saadan et Udbrud at hun havde stillet sin Fælde.

Det vilde ikke have været Hanne muligt at gjore sig Rede for, hvorfor det var hende saa ganske særlig ubehageligt at hore Mølleren blive smeddet sammen med en Enke. Muligvis blot fordi hun undte ham det Bedste — noget Kjønt, Umiddelbart, Friskt — en varm, aaben Kjærlighed, og i sin naive Indskrænkethed forudsatte, at alt dette ikke kunde findes hos en Enke. Egen Interesse havde hun ikke, ganske vist ikke — og derfor faldt det hende slet ikke ind at lægge Skjul paa sin Mening — hun, der altid havde Hjertet paa Læben.

— Synes De? spurgte Lise forundret. Virkelig?

— Ja, hvorfor da ikke?

— Han har dog allerede graa Haar ved Tindingen.

— Det klæder ham netop meget godt.

— Og undertiden har han saa dybe Rynker i Panden, saa han ser helt gammel ud.

— Det kommer blot af, at han er en tænksom Mand. Det er da ikke Noget at være bange for.

— Ja, maaske . . . Det kan saamænd gjerne hænd's . . . . Jeg synes nu alligevel, at en Enke passsede nok saa godt.

Lise havde opnaaet Alt, hvad hun vilde og kunde naa ved en saadan Samtale, og da Hanne nu

skrabede den færdig hakkede Spinat sammen og spurgte, om der var mere, hun kunde hjælpe hende med, svarede hun, at hun takkede Frøkenen saa mange Gange, nu kunde hun godt komme ud af det alene — det gik heller ikke an, at Frøkenen blev længer borte fra Selskabet, hvor hun vist blev savnet. »Mølleren savner Dem vist,« havde hun en brændende Lyst til at tilføie, men hun dyede sig — ikke vise Tænder i Utide, som en dum Hund, men i det rette Øieblik sætte Kloen sikkert i — ikke sandt, Pilatus?

II.

Da Hanne traadte ind i Storstuen, var Selskabet opløst i Grupper. Mølleren var ikke derinde. Han talte foran i Haven med Skovfogden eller med Skolelæreren og en eller anden af Bønderkonerne, som alle havde søgt ud i det i Fri — undtagen Madam Andersen, der lod sig trøste af Pastoren i det lille Hjørneværelse, hvor Datteren var død. Alle Spor af Sygestue vare udslettede; der stod kun en Komode, et lille Bord og et Par Stole i dette Kammer, som sædvanlig ikke benyttedes. Døren var aaben ind til Storstuen, hvor Gaardeierne havde taget Plads om Divansbordet, og som de havde fyldt med blaalig Tobaksdamp, hvis forskjellige Lag vare i roterende Bevægelse henimod eller bort fra den aabne Havedør.

Overalt hvilede Trykket af en vis indre Modsigelse: Det var en selskabelig Sammenkomst, og en saadan maa være livlig og munter; paa den anden

Side var Anledningen Død og Begravelse, følgelig burde man være trist og høitidelig. Paa Landet veed man sædvanlig ganske godt at løse denne Modsigelse til Fordel for det første Hensyn, men her var der noget vist trykket og uroligt over Værtens Væsen, som hindrede den ved saadanne Leiligheder normale Tone i at indfinde sig. Mest af Alle led den Afdødes Broder under denne Dobbelthed.

Henrik Andersen, i sin Egenskab af Dragegaardens Eier efter Falstersk Skik almindeligvis kaldet Dragen, var en blond Mand i Trediveaars Alderen, blussende rødmusset og med begyndende Fedme. I og for sig var han tilbøielig til ikke at betragte Sagen fra den aller sorteste Side: han havde gjennemsnitlig set sin Søster en Gang om Fjerdingaaret, og naar han nu i Resten af Livet en Gang mindre om Fjerdingaaret nød denne Lykke, saa forekom det ham egentlig ikke, at der deri laa nogen Grund til at hænge med Næbet. Dertil kom at baade Kaffe og Kager, Portvin og Cigar smagte ham fortræffelig, samt at hans Haab i Retning af Aftensmaden var blevet oplivet ved et Ord, som hans Moder i Forbigaaende havde ladet falde om en lækker Kalvesteg. Og endelig havde han selv sin rundelige Del af den Følelse, der hovedsagelig besjælede denne stærkt kropslige Gruppe, at man nu, efter at have givet Døden hvad dens var,

ogsaa skyldte Livet hvad dets var, understøttet af den kontrastforhøiede Bevidsthed om at man selv var ganske dygtig i Live og neppe saa snart vilde give Anledning til et Begravelsesgilde. Over alt dette glemte han dog heller ikke helt sin Stilling som en af »de sørgende Efterladte«. — Heraf resulterede nu temmelig bratte Omslag — saaledes netop i dette Øieblik, da han lige havde skyllet et nyt Glas Portvin ned og smadskede let med de bredt smilende Læber, men ved at se Hanne træde ind pludselig sænkede Mundvigen, trak Pandehuden tilveirs og lod det velbehagelige »A—ha!«, der var paa Vei for at rose den fortræffelige Drik, fortone sig i et dybt sukkende Aandedrag: — den sørgende Efterladte.

Som om det ikke var nok med at en enkelt af disse gav sig tilkjende, lød i det samme fra Sideværelset en graadfuld Stemme, der knækkede over i det høieste Jammerregister.

Madam Andersen, der i Kjøkkenet havde været saa sundt optagen af praktiske Tanker, var aldrig saa snart kommen i Nærheden af Præsten, før hun følte Trækninger i Ansigtet og stedse tiltagende Fugtighed i Næse og Øine, der gjorde Brug af det Kammerdugs Lommetørklæde nødvendig — Reflexvirkninger, fremkaldte ved Mindelsen om det Øieblik, da Pastoren havde henledt Forsamlingens Opmærksomhed paa den dybt sørgende Moder. Da nu

Præsten, for uforstyrret af det øvrige Selskab at tale et Par hjertelige Ord, førte hende ind i Hjørneværelset, saa overvældede Stedet hende med dets Erindringer om saa mange Timer ved Sygeleiet. Hvor meget Kamret end havde forandret sig, var det dog den samme Udsigt: til den ene Side Forhaven med Blomsterbedene, den klippede Tjørnehæk, der begyndte at tyndes for neden, og Markerne med deres Poppelhegn — til den anden Side Frugttræerne med deres knudrede Grene og mossede Stammer. Og hun begyndte at græde lydelig og jamre sig, dels af Sindsbevægelse, endnu mere fordi hun syntes at det passede sig.

Præsten, en førlig Mand med tykke Læber, en stor, bred Næse og kruset graat Haar, sagde mangt et Trøstens Ord, og da det ikke hjalp, talte han hende ogsaa strengelig til. Det var ikke ret, det var især ikke christelig at tage det saadan. Snarere skulde vi misunde — skjøndt misunde ikke er Ordet — de Afdøde, der ere hensovede i Herren og nu smage hans Salighed. Derved var han selv kommen over Tabet af sin salig Hustru, og daglig bad han om at han snart maatte forenes med hende. Saaledes havde de første Christne feiret Dødsdagen som den salige Sjæls Fødselsdag, ja endog nogle af Oldtidens Hedningefolk havde været gjennemtrængte af en Anelse herom, idet man hos dem fandt den samme Skik.

— Ja, det har saamænd Pastoren Ret i, klynkede Gaardmandskonen — det er ikke andet end Slid og Slæb det hele Liv igjennem, det veed den gode Gud, det ikke er.

De traadte atter ind i Storstuen, hvor Dragen hilste dem ved at sænke Mundvigen en Streg og rynke Panden op.

— En Draabe Vin vil gjøre Dem godt, skal De se, kjære Madam Andersen, mente Præsten.

Han traadte hen til Bordet, skjænkede et Glas halvt fuldt til hende og gav et andet en lille Bunddækker til selv — thi han fandt ikke Møllerens Portvin saa god, som Dragen fandt den.

— Lad os tømme vort Glas, henvendte han sig til dem alle, — med det Ønske, at vor kjære Ven her i Møllen maa faa Naade til at han ikke . . . at—t . . . hans store Sorg maa forklares . . .

Alle løftede Glassene med en dump, koragtig Bifaldsmumlen, og Henrik følte sig opfordret til som Korfører at give denne Mumlen Udtryk:

— Aa jo, det vil jo da nok klare sig — med Guds Hjælp — Hr. Pastor — det vil det jo da.

— Gud velsigne Pastoren for de smukke Ord, tilføiede Madam Andersen og stødte sit Glas mod Præstens.

Det gav en bedrøvelig mat Klang, gjennemskaaret af en underlig Lyd — som om en Nisse hikkede.

Og hvis dette havde været Tilfældet, kunde Madam Andersen dog neppe have sat et mere forfærdet Ansigt op. Hun stirrede med store Øine paa Præstens Glas — hvorhen ogsaa hele Koret vendte sine Blikke, med en uvilkaarlig betænkelig Mumlen, mens det glemte at drikke.

Ogsaa Præsten glemte det — ogsaa hans Blik var fasttryllet til Glasset, som han endnu holdt med halvt udstrakt Arm: det havde en lysende Revne fra Randen helt ned i Bunden. Han var ganske hvid i Ansigtet, og Haanden rystede saa stærkt, at den gode Vin vilde være bleven spildt — hvis den havde været bedre.

Endelig fattede han sig, skyllede Drikken ned med en Mine, som om han drak Gift — hvilket iøvrig aabenbart Intet havde med dens Qvalitet at skaffe — saae sig om og sagde med spæd Stemme og et usikkert Smil:

— Naa, vi er jo ikke overtroiske.

Sandheden var imidlertid, at han hørte til en Familie, der roste sig af at være synsk, og hvor allehaande Anelser og Varsler grasserede; saa at han i dette Øieblik følte sig forvisset om, at den Salighed, han lige havde prist, snart vilde gjøre sine Fordringer paa ham som Borger af en bedre Verden gjældende, og hans daglige Bøn blive opfyldt

inden Aaret var omme. Den Gang hans salig Hustru var død, havde de været tretten tilbords!

Midt under denne Rystelse mere følte end sandsede han, at et Blik hvilte paa ham, der ikke hørte til denne Kreds. Han havde ikke bemærket, at Skovfogden var traadt hen til Bordet for at tage en Cigar. Dette Skovmenneske havde, som næsten Alle, der ere i stadig Berøring med Naturen, en svulmende mystisk Aare; han troede maaske mer end alle de Andre tilsammen paa Varsler, og var strax klar over Situationen. Da Præsten saae op, mødte han det gjennemtrængende Blik fra de klare og kolde blaa Øine under de buskede Bryn; han vidste at denne Pietist havde ham mistænkt for Verdslighed — en Lhombrepræst — som om det var en Synd at spille lidt Kort en Gang imellem! Han læste i dette Blik en aabenbar Foragt for den Dødsangst, som Ordets Mand ikke mægtede at skjule. Det er endda godt, tænkte han, at han ikke hørte mig tale før med Madam Andersen, skjøndt han burde vide af Skriften, at Aanden er vel redebon, men Kjødet er skrøbeligt.

Præsten følte sig ubehagelig tilmode i denne Kreds og navnlig i denne Mands Nærværelse — han traadte ud i Haven. Ah — hvor velgjørende, efter Stuens tætte Cigarrøg, der ingenlunde var et Produkt af Havanna, at aande denne milde, fugtige

Vaarluft, der havde blandet et Stænk af Søens skarpe Friskhed i sin Duft af Markernes Grøde. Om han end var en »feig« Mand — endnu levede han og aandede af fulde Lunger denne Jammerdals Luft.

Hans Velærværdighed saae sig om med et Smil, der lyste Velsignelse over de Tilstedeværende, og fik Gaardmandskonerne, som sad tilhøire paa en lang Bænk, som Høns paa en Pind, til at tie i ærefrygtsom Forlegenhed. Herved foranledigedes Præsten til at træde hen til dem og fordybe sig i en praktisk og for hans Sindsligevægt høist velgjørende Samtale om de vedkommende Gaardes Bedrift, om Udsigterne for Sæden og om Præstegaards-Forpagtningen, der snart var udløben. Kun et Øieblik fik han en Forstyrrelse, da Skovfogden traadte ud og streifede ham med sit Blik. Men denne sluttede sig til sin Søster og Mølleren, og de gik sammen længer ind i Haven, mellem de gamle Frugttræer. Paa Bænken ligeoverfor blev kun Skolelæreren og den lille Hans tilbage, et Par ligesaa harmløse Skabninger som Pudlen Trofast, der sad paa Gruset foran dem og kilede sin Snude ind imellem dem, betragtende dem vexelvis.

Drengen havde grædt stride Taarer paa Kirkegaarden; men efterhaanden havde de mange Fremmede, der gav sig saa meget af med ham, adspredt hans Tanker, og Kaffen og Kagen havde ogsaa virket

opmuntrende. Nu var han i bedre Hænder end før, da Kvindfolkene reves om ham og kappedes om at forkjæle ham; Skolelæreren havde mandig befriet ham fra hans Skjørtefængsel og selv ganske helliget sig til ham. Det var en meget ung, bleg og noget sygelig Mand, Børneven mere af Raisonnement end af Natur, opfyldt af en endnu usvækket Kjærlighed til sit »Kald« som Lærer for den næste Generation og af en naiv Tro paa Opdragelsens Magt. Han bestræbte sig nu trolig for at opbinde denne lille Plante, der var tilbøielig til at hænge med Toppen, og udmalede, hvordan Hans til næste Aar hver Dag skulde gaa i Skole og lære at læse Bogstaver og at skrive med en Griffel paa en Tavle. Og da det Misundelsesværdige ved saadanne Syssel-sættelser ikke syntes at være umiddelbart indlysende for Drengen, føiede han til, at Hans skulde klatre op ad Stænger, hvoraf nogle stod lige op som en Flagstang, medens andre gik paa skraa, og dem hang man i baade med Hænder og Fødder ligesom en Abekat. Dette morede Hans saa meget, at han løb ind for at hente en Billedbog og vise Læreren den morsomme Abekat i Træet; og da det blev ham klart, at der i Skolen var mange andre Drenge og Smaapiger, og at han ogsaa kunde lege med dem, følte han sig ret tilfredsstillet ved Skoleudsigten

og indrettede sig i denne Fremtid ved Hjælp af mange indgaaende Spørgsmaal . . .

Imidlertid havde Mølleren med sin Ven og hans Søster flere Gange gjennemvandret Haven og var standset i et Hjørne, hvor Hyldebuske ludede over en Smule Dam. To hvide Ænder bevægede sig lysende i Skyggen, og det mørke Vand blinkede med en Række Ringbølger; hist og her vippede en lille krum Brystfjer, som et Alfeskib. — Samtalen var gaaet istaa; Mølleren selv var for urolig bevæget til at kunne holde den i Gang, og paa Sødskende-parrets Side var det, som om Noget vilde frem, der hidtil ikke havde fundet Leilighed eller haft Mod.

Dette Sted vart bortgjemt og dets sortegrønne Vand havde en mystisk Glands; det var tavst og opfordrede til at tale.

— Jakob, begyndte Skovfogden sagte og med en Stemme, der lød anderledes end sædvanlig, veed du bestemt, paa hvad Klokkeslet din Kone døde?

— Jo, det veed jeg da nok, svarede Mølleren efter et Øiebliks Betænkning — for jeg hørte Klokken slaa tolv, da holdt jeg hende endnu i mine Arme.

Hanne og Broderen vexlede et betydningsfuldt Blik, men Mølleren bemærkede det ikke, da han stod og stirrede ned i Vandet.

— Ja, det kunde vi jo da ogsaa nok tænke.

Mølleren saae forundret op:

— Hvad mener du? hvordan kunde I tænke det?

— Jo, det blev da ligesom kundgjort os. Men det kan jo ellers Hanne bedre fortælle end jeg.

Søsteren blev rød i Hovedet og saae til Siden, bort fra det sælsomme, lidt ængstelige Blik, der rettede sig spørgende mod hende.

— Hvad var det da, der — — hvordan, Frøken Hanne?

Hun knugede Hænderne nervøst sammen og stirrede haardnakket efter en af de smaa hvide Fjer, der seilede tvers over den mørke Dam.

— Det var blot, at den samme Nat, saa var jeg gaaet i Seng til sædvanlig Tid — saadan Klokken ti — og med eet vaagnede jeg op og var pludselig helt vaagen; og saa var det, at det bankede paa Ruden.

— Hvem bankede? spurgte Mølleren. Han var bleven ganske bleg og havde grebet hende i Armen, som han dog øieblikkelig slap igjen i stor Forlegenhed.

— Der var vist Ingen, der bankede, det lød blot saadan.

— Ligesom naar En banker paa med Knoen, supplerede Broderen.

— Men saae De da ikke efter?

— Ikke strax . . . Jeg blev lidt forskrækket, men saa vendte jeg mig om for at sove ind igjen . . . Jeg troede dog, at jeg maatte have taget feil. Saa hørte jeg ganske tydelig at det bankede, ligesom før. Jeg sprang ud af Sengen og løb hen til Vinduet, men der var Ingen. Det var temmelig lyst, for Maanen stod oppe over Granerne, og man kunde se meget tydelig hen til hvor deres Skygge begyndte, men der var Ingen.

— Ingen —? men var De da ikke frygtelig angst?

— Nei, jeg var slet ikke angst, men saa underlig høitidelig tilmode. Jeg tog saa strax min Kjole paa og gik ind til Vilhelm; han sad endnu i Dagligstuen.

— Jeg havde nemlig et Regnskab, der skulde afleveres til Skovrideren om Søndagen, og jeg havde lige set paa mit Uhr, at Klokken var strax tolv, og jeg syntes, at det var lige sent nok at sidde og rode med det — saa var det at Hanne kom ind — hun saae ikke angst eller forskræmt ud, men nok saadan lidt underlig, ligesom hun selv siger. Og aldrig saasnart havde hun fortalt mig det, saa siger jeg — uden egentlig at tænke over det, det var ligesom det faldt af sig selv: — »Ja, saa er nok Møllerkonen død« siger jeg.

— Saa var det saa underligt, at da Vilhelm sagde det, saa var det mig, ligesom jeg selv havde tænkt det samme — hele Tiden, skjøndt jeg da ikke veed af, at jeg havde gjort mig bestemte Tanker om, hvad det kunde have at betyde.

— Saa foldede vi vore Hænder og bad stille for hendes Sjæl . . .

Skovfogden mumlede dette og slog Blikket ned under Indflydelse af den religiøse Blufærdighed, som bevirker at selv den Frommeste bliver skamfuld ved at overraskes i Bønnen og heller ikke uden en vis Overvindelse kan tale om den.

— Det var kjønt af jer! det var godt at I bad for Christine, sagde Mølleren stærkt bevæget — trykket af den Bevidsthed, at han selv, hvem det nærmest tilkom, ikke havde gjort det; hans Sind havde været optaget af verdslig Sindsbevægelse og kjødelig Angst.

— Ja egentlig troer jeg ikke just, at saadan en Bøn kan nytte Noget, svarede Skovfogden. For hvad kan en Andens Bøn have at sige? Enhver maa jo dømmes efter sit eget Liv og sin Tro. Men naar Bønnen ikke kan gavne den Afdøde, saa kan den jo da gavne En selv . . . Saa tændte jeg da forresten en Lygte, og vi gik ud sammen og saae efter, for det er jo da det Rigtigste at undersøge

saadan Noget nøiagtig, om ikke Andet saa for andre Folks Skyld . . . Og det er vist, at der havde Ingen været ved Vinduet, for der var ingen Spor at se, og Jorden var saa blød, at vore egne Fodtrin de var kjendelige nok.

— Hm. Mølleren stirrede ned for sig og rystede langsomt paa Hovedet, snarere betænksomt end tvivlende. Imidlertid syntes Skovfogden at opfatte Bevægelsen paa den sidste Maade.

— Hvem skulde ogsaa have fundet paa det? tilføiede han efter en kort Tavshed . . . Nei, det var nok ingen Menneskehaand, der bankede der, Jakob.

Hanne, der i sin Egenskab af Medium — om end kun ved denne Leilighed — følte sig noget krænket ved Møllerens formentlige Skepsis, vendte sig imod ham:

— Det har man da ogsaa nok hørt om før, at Sjælen har saadan underlige Kræfter, især naar den skiller sig fra Legemet — hos Døende — —

— Der var det ved Christine, at hun havde saadanne Kræfter allerede ilive, mumlede Mølleren.

— Saa? virkelig? hvordan det? spurgte de to Sødskende, stærkt interesserede.

— Jo . . . at sige, det kom først under hendes Sygdom.

— Ja, naar Legemet falder sammen, saa rører Sjælen Vingerne, det er dens Udødelighed, der viser sig, udbrød Hanne med lysende Øine.

— Hvad var da det for Kræfter, Jakob?

— Jo, hun saae og hørte mer end det var muligt med det legemlige Øie og Øren — Alt hvad der foregik her paa Møllen, mens hun laa til Sengs, det kjendte hun til, hvad hun brød sig om at vide, det vidste hun, ja mænd gjorde hun det.

— Ja, se saa er det jo da heller ikke saa underligt, mente Skovfogden.

— Det kan jo være, at hun da Døden nærmede sig har tænkt paa sine Venner, og saa har hun vel ogsaa tænkt paa os, bemærkede Hanne.

— Ja, det har hun, udbrød Mølleren. Nei hun har tænkt paa Dem ganske særlig, det veed jeg — tænkt helt anderledes paa Dem end paa Andre, saadan rigtig — ja netop saa det kunde — drage hendes Sjæl til Dem — for med sin sidste Villie — ligesom at give Dem en Arv — —

Han stødte Ordene frem med en ophidset, indtrængende Stemme og saae Hanne ind i Øinene med et underligt Blik — det høitidelige Blik fra Kirkegaardsporten, kun ligesom mere mystisk uddybet. Hun blev ganske forvirret, saa meget mer som hun ikke forstod, hvad han sagde: hvad skulde det være for en Arv — og hvordan kunde hun

komme til at optage Møllerkonens Tanker i hendes Dødstime? — saa nær havde de da ikke staaet hinanden. Det havde været hende en kjær Tanke, at en Døende saaledes havde taget Afsked med hende, ja der var en Udmærkelse deri, som endogsaa smigrede hendes fromme Forfængelighed; — men Mølleren tog det paa en saadan Maade, at der næsten faldt en Skygge af noget Dæmonisk over det, som foruroligede hende. Hun følte sit Hjerte banke heftig.

— Naa saa talte hun altsaa om Hanne? spurgte Broderen.

— Ja — det vil sige — nei, ikke ligefrem, hun nævnte hende slet ikke . . . Men hun tænkte paa hende — hun gik helt op i Tanken om hende, det var ligesom hun klyngede sig til den . . .

— Hm . . . Hvordan yttrede det sig da?

— Ja, det kan jeg ikke saadan — det er ikke saa lige at forklare.

— Naa ja — det er blot fordi — man vil jo gjerne . . . Det er saadan et eget Tilfælde, og man træffer jo nu saa mange Vantro, der lader haant om alt den Slags — hvad de ikke ligefrem kan tage og føle paa — Materialisterne, som de kalder dem . . . Naar man saa ligefrem kan pege paa det og paavise saadan og saadan . . . Jeg synes man skulde samle paa alt den Slags — —

— Ja en anden Gang — jeg skal nok sige dig hvordan det — yttrede sig — senere . . . naar Tiden dertil er kommet.

Møllerens hemmelighedsfulde Forlegenhed meddelte sig til Hanne, der vendte sig og gik henimod Huset. De to Mænd fulgte langsomt efter, hver taus fordybet i sine egne Tanker. Og Møllerens Blik veg ikke fra den jomfruelige Skikkelse forude, som han nu ikke blot følte sig knyttet til ved et Løfte, givet til en døende Hustru, men trylleagtig forbunden med ved en usynlig Aandehaand.

Da de nærmede sig til Siddepladsen foran Havestuedøren, løb Hans henimod dem — glad ved at slippe fri for Skolelæreren, hvis velmente Bestræbelser kjedede ham saa smaat. Han mindede Faderen om, at denne havde lovet ham, at de snart skulde besøge »Tante Hanne og Onkel Vilhelm« i Skoven. Derved kom han til at tænke paa, at Faderen havde talt derom den Aften paa Høien, da Moderen levede endnu og de den næste Dag vilde gaa i Kirke og bede for hende, og Taarene brød frem igjen. Hanne satte sig paa Bænken med Drengen paa Skjødet, og det lykkedes hende nogenlunde at stille Graaden ved Udmalingen af Skovherligheden, der snart vilde forsødes af Jordbær og Hindbær, og ved at fortælle om Hektor og Jenny og de to brune Ponyer. Med

stigende Tilfredshed saae Mølleren, hvor instinktmæssig hun forudgreb den moderlige Rolle, som hun sikkert ikke anede var hende tildelt af Forsynet, og ikke mindre glædede det ham, at Drengen af sig selv med barnlig Tillid sluttede sig til hende.

Men Skolelæreren, der med Uvillie saae at aldrig saa snart var Drengen kommen i Fruentimmerhænder, før den begrædelige Stemning havde indfundet sig, søgte at opreise den sunkne Aand hos den unge Statsborger ved Udsigt til mandlig Syslen med Bog og Pen og legemlige Øvelser, idet han høirøstet talte om Skolen og dens Krav — ja endogsaa kaldte Præsten til Hjælp:

— Ikke sandt, Hr. Pastor! til næste Aar — — —

Det gav et Ryk i Pastoren — han hørte en mat Klang og en spinkel Lyd, som om en Nisse hikkede — — næste Aar!

I dette Øieblik traadte Lise ud fra Storstuen for at hente nogle Tallerkener og Kopper, der stod paa et Havebord.

A ha! allerede Drengen paa Skjødet! ja hun forstod at slaa ind paa de gjenneste Veie, denne udspekulerede Hyklerske! Og hvor han hængte op ad hende, dette Afskum af en muggen Dreng, som hun selv forgjæves lokkede for. Der stod Mølleren — det var altsaa saadan han saae paa hende — »saa underlig«, som Lars sagde. Hvilket rørende Familie-

billede! Og Præst og Skolelærer var ogsaa med, som om de allerede skulde klappes sammen!

Hele hendes Legeme dirrede af Forbittrelse. En smuk forgyldt Kop trillede hen ad Gruset og knustes mod Stentrinnet.

Alles Øine vendte sig imod hende.

Men inden hun havde fundet den sønderknuste Mine og Holdning, der sømmer sig for et samvittighedsfuldt Tyende, som kommer til at slaa et Familiestykke itu, var der undfløiet hende et Blik, som kun Mølleren opfangede.

Og over hans Ansigt gik der en Skygge, der neppe kunde skrives paa Regning af den ituslagne Kop.

III.

Med Jomfru Mette og Væbneren tog det da en Ende med Forskrækkelse.

Det var midt inde i August. Møllen stod enten helt stille eller gik trægt med en enkelt Kværn. Udenfor flimrede Luften rødlig over den hvidgule Rug, paa Kværnloftet var der tiltrods for det tykke Straadække altid en lummer Hede, og her arbeidede Jørgen sig i sit Ansigts Sved gjennem Almanakfortællingens Slutning — faldt ogsaa undertiden i Søvn paa en Sæk og havde da underlige Drømme, mareagtig sammenhobede af al den læste Rædsel.

Jomfru Mette havde naaet sit Maal: hun var bleven den røde Ridders Viv, sad som Frue paa Holmborg og nød, naar hendes Husbond var borte, sin forbryderiske Kjærlighed i Væbneren Hjalmars Arme. Allerede var der imellem de to truffet Anstalter for at bringe Ridderen af Dage — da ind-

fandt sig uformodet hans Onkel, den gode Biskop Otto. For denne fromme Mand havde den lumskelig myrdede Jomfru Karen aabenbaret sig, ikke for at hævne sig selv men for at frelse den Elskede fra den samme Skjæbne, der saa tidlig havde bortrevet hende. Fru Mettes Gjemmer blev undersøgte, og man fandt mistænkelige Pulvere samt uhyggelige kabbalistiske Opskrifter. Lænket sammen med sin Elsker blev hun kjørt til Byen, hvor de kastedes i Taarnet, og da de ikke godvillig bekjendte, gradvis underkastedes pinligt Forhør efter alle Kunstens Regler.

Sandsynligvis havde Forfatteren en Gang besøgt Martertaarnet i Nürnbergs Borg eller et lignende velforsynet Rustkammer for den opfindsomme menneskelige Grumhed, thi han forsømte ikke med den pinligste Detaillering at følge Gangen i Fru Mettes Forhør, og med ubarmhjertig Anskuelighed skildrede han hvert eneste Redskab og lod det vise sig i Virksomhed overfor det bestandig mere blottede skjønne *corpus delicti* — thi medens en Folkeforfatters Velanstændighed havde forbudt ham paa et tidligere Stadium at lade usynlige Amoriner afsløre Fru Mettes sidste Ynder, saa fandt han ingen Retsgrund, der kunde hindre haandfaste Bøddelknægte i at gjøre det, og Pinebænken var et Leie, paa

hvilket Læseren uden at rødme kunde se hende ligge nøgen.

Paa Jørgens naive og derfor stærke og letbevægelige Fantasi virkede alt dette saa eftertrykkelig, at han under Læsningen bogstavelig talt befandt sig bestandig mere værkbruden, lemmevreden og radbrækket. Men heller ikke, naar han længst havde lukket Bogen og lagt den fra sig, var han derved kommen udenfor disse Rædslers Raaderum: de havde paa den uhyggeligste Maade indlogeret sig i hans daglige Omgivelser og rigtig lagt sig til Borgeleie i Møllen. Denne, der i Begyndelsen af Fortællingen havde været selve Borgen med dens Svale og Høienloft, den blev nu — og i en langt virkeligere Form — helt og holdent Martertaarn, hvor man fra Loft til Loft steg op til bestandig mere udsøgte Pinsler. Med alt sit klodsede, tykt tilstøvede og spindelvævs-behængte Bjælkeværk lignede hvert af disse Møllelofte, navnlig i Skumringstunden, de uhyggelige skumle Taarnrum, som han havde læst om. Og navnlig sent om Aftenen, naar en ussel Smule Lampe midt paa Loftet spredte en lille Lyskreds, brudt af svære Slagskygger, medens udenfor denne Kreds det tilbagetrængte Mørke syntes at samle sig saa meget tættere: — saa var det ligesom om Alt var forberedt til et Forhør, og den utydelig skimtede store Sigte var grangivelig en Pinebænk, der ventede paa

sit Offer. Hver Gang Tridseværket begyndte at pibe oppe paa Lorisloftet, og en Sæk heisedes op fra Underkjørselen, maatte han tænke paa sit andet romantiske Jeg, Hjalmar, som blev heiset op i Tommelfingrene. Naar han lagde Haanden paa Gangspillet for at dreie Møllen, gjøs han ved at mindes »Jernjomfruen«, der just ved Hjælp af et saadant Gangspil lukkede sig om sit Offer, borende sine Dolke ind i det og knusende det. Men værst var dog selve Mølleværket, som han bestandig — naar det ikke netop var Vindstille — hørte dreie sig deroppe med en tøvende, gnaven Knagen; det forekom ham som en uhyre, sammensat Henrettelsesmaskine, hvis Hjul vare af den Art, der er i Compagniskab med Steilen — Hjul, som man »flettedes over« (han vidste saa lidt som Andre, hvad dette betød, men forestilte sig det vel med Rette som en lidet bekvem Stilling) — Hjul, der med hver Svingning knuste en Knokkel — Tandjul, der med deres Tænder flængede Kjødet af. Der manglede ikke meget i at han ventede at se Alt rødt deroppe og at høre Blodet dryppe fra Stokværk til Stokværk.

Men i samme Grad som Møllen formørkedes til Martertaarn, forklaredes den ogsaa til erotisk Helligdom. Under den uhyggelige Skygge, som disse Rædsler bredte, dæmrede Glandsen af utilsløret Kvinde-Skjønhed, og i hans ræddelige Gysen blandede

sig en lysten ved Anelsen om hint stolte og syndige Legeme, der gaves til Pris som Foder for Marterredskaberne — en vag og forknyt Anelse, ganske vist, som den maatte være det hos en Ungersvend, hvis landlige Opdragelse aldrig havde ladet ham se en Statue eller blot et Billede af skjøn Legemlighed. Hans Fantasi, der længst havde beklædt Lise med Jomfru Mettes Rolle, foregøglede ham i Middagshedens træge, ledige Timer mangfoldige halvvaagne Drømme, der fik hans Hjerte til at banke pinlig og sødt, hans Puls til at jage og ofte efterlod ham i Graad, uden at han vidste, hvorfor Taarerne flød, kun at han havde en urimelig Følelse af Ærgrelse over Intet og Alt og af bundløs Kjedsomhed og var rørt over sin egen Forladthed; men undertiden fremkaldte de ogsaa en aabenbar og ganske febrilsk Længsel efter Lise.

»Længsel« — for det var ham, som om hun var langt borte. Saa nær som hun havde været ham den Mørkningstime i Kamret — som Møllerkonen døde om Natten — var hun aldrig siden kommen ham, ja det var overhovedet sidste Gang, de havde været ene og fortrolig sammen. Tidt lukkede han Øinene for at se hendes sælsomme Ansigt fra den Gang, belyst franeden af Svovlstikken, og naar det lykkedes at faa det frem —

for det vilde ikke altid komme — saa satte det ham i en stærk og varig Bevægelse.

I en saadan befandt han sig en Aften, da Lise kom op til ham paa Kværnloftet med Nadvergrøden. Sædvanlig sendte hun Lars op med den, og intet Ærind gik denne brave Dreng heller, da det jo tydelig viste, hvor lidt Lise brød sig om den storsnudede Jørgen. Imidlertid var det dog heller ikke noget helt usædvanligt, at hun selv bragte den op, men vel at hun ikke øieblikkelig pilede af igjen, uden at det var muligt at holde paa hende. Denne Gang var det ikke engang nødvendigt; hun satte sig selvbuden paa en Sæk, pustede lidt af Hede og saae paa Jørgen, der var ganske forbløffet ved denne uventede Lykke. Han kom imidlertid snart til sund Besindelse: — da han for lidt siden havde været ude paa Omgangen, havde han set Mølleren med lille Hans gaa over til Svigermoderens — det var jo en sjelden Lejlighed: nu skulde hun sandelig heller ikke slippe bort saa let igjen.

— Lad være med saadan at sluge mig med Øinene, spis du bare heller din Grød.

Jørgen tog fat.

— Det er godt, du engang kan lade lidt Ro falde paa dig, sagde han med Munden fuld — ellers har du da et farligt Bisselæder i Saalerne.

— Ja, jeg skulde ogsaa synes, her er nok at gjøre for mig her paa Møllen, og jeg faar være om mig. Men iaften er er jeg doven — det er ogsaa saa varmt.

Hun gabede hjertelig.

Jørgen skrævede langt ud — hen til Lemmen og lukkede den forsigtig op for at kigge ned paa Broloftet.

— Nei, jeg har sendt ham ned i Haven at plukke Stikkelsbær.

— Lise!

— Naa, hvad gaar der nu — —

Hun fik ikke talt ud. Jublende ved den Tanke, at Lise saaledes havde forberedt et uforstyrreligt Stevnemøde havde Jørgen allerede omfavnet hende, Hun stred tappert imod; men snart slappedes hendes Modstand, ja et Øieblik forekom det Jørgen, som om hun idet hun bøiede sig ned ligesom for at undgaa hans Kys, knugede sig tæt ind til ham. Han var ude af sig selv, ør af Seirslykke. Men neppe havde hans Knebelsbart rørt ved hendes Kind, saa fik hun snoet sig fra ham paa en ubegribelig Maade, stødte ham omkuld paa en Sæk — og stod saa henne ved Trappen.

— Sikke nu Noget! udbrød hun i en ærgerlig Tone . . . Jeg kommer her for at snakke lidt med

dig — i al Skikkelighed — og saa . . . Du maa rigtig skamme dig!

Han skammede sig virkelig — men kun over at være kommen tilkort.

— Aa, du behøvede slet ikke at være saa knibsk. — Du er da ikke Møllerkone endnu!

— Netop derfor.

Hun saae paa ham med et underligt Blik, der helt forvirrede ham.

— Hvad mener du med det?

— Jeg mener, at du er en dum Dreng, og nu kan du have det saa godt.

Hun vendte sig, som for at gaa ned.

— Du har jo selv fortalt mig, at Mølleren har kysset dig, sagde Jørgen mut og grædefærdig.

— Ja Mølleren, — det er en hel anden Sag.

— Hvorfor er det en anden Sag?

— Det veed du da nok! . . . Han skal jo være min Mand.

— Den Gang da ikke, for da levede Konen.

— Ja, Stakkel! det kunde man jo nok se, at hun ikke vilde leve længe . . . Saa kan en Mand jo da have Lov til at se sig om i Tide.

— Har han da sagt, at han vilde gifte sig med dig? spurgte Jørgen — og anslog pludselig en hel anden, stærkt interesseret Tone.

— Ja se, det kunde man jo snakke om — baade om det og om meget Andet — naar du vilde være fornuftig . . . derfor kom jeg jo herop — og saa skal du strax skabe dig saa tovelig!

— Sæt dig nu blot igjen . . . jeg skal nok . . . du kan jo faa det, ligesom du vil have det.

Lise nedlod sig atter paa Sækken.

— Se nu, der staar din Grød og bliver helt kold . . . det er vel derfor man skynder sig saadan op med den!

— Den er slet ikke kold endnu — blot saadan at man ikke behøver at blæse paa den, sagde Jørgen, der igjen gav sig ilag med Grøden, og det med god Appetit.

— Nei, saa vidt er vi ikke, at han har sagt det, begyndte Lise efter en Pause. — Du tror nu ogsaa, at det gaar saadan en, to, tre.

— Aa, det er da et godt Skub siden Konen blev begravet.

— Kan du huske den Dag hvad I snakkede om inde i Borgestuen — om hende Skovfogdens Søster?

— Det var jo bare Lars, det sølle Fjog.

— Fjog? naa, den Gang var han da ellers klogere end du.

— Hvad skal det sige? udbrød Jørgen og stirrede forfærdet paa Lise — Husbond vil da ikke gifte sig med hende?

— Naa, lyst for dem er der jo ikke, men det bliver da ikke hendes Skyld, hvis det ikke sker — og Broderens heller ikke.

— Ja men — hvad veed du da derom, Lise?

— Aa, han er jo hvert Øieblik ude i Skoven hos dem, og saa skammer han sig, naar han været der — for mig — han vil ikke være ved det, han taler ikke om det, men Ungen sladrer jo — om »Tante Hanne« og om Jenny — »den søde Jenny« —

— Hvem er det — Jenny?

— Det er et tamt Raadyr, som hun har — hvor jeg hader det Bæst! . . . Og saa plager Ungen ham jo bestandig — nu er det en halv Maaned siden de har været derude . . - Ja, hun er ikke dummere end som saa — Skovfogedtøsen; hun begyndte strax med at lokke for Ungen.

— Ja, det var nok det jeg tænkte, at det kunde blive lige vanskeligt nok for dig med Hans — for han holder nu lige godt ikke af dig.

Lise tilkastede ham et ikke særlig venligt Blik; hun yndede ikke at blive mindet om denne Modstander.

— Naa, men hvordan er det da med Husbond?

— Ja hvad —! han gaar i Skoven med Broderen og hende, og saa sidder han i deres Dagligstue og lader hende spille for sig, for hun

kan ogsaa spille paa et Klaver — jo, hun er en rigtig fin Dame, Frøken Christensen!

— Naa saadan — ja. Men er han da ellers — — forlibt i hende?

Lise lo haanlig: —

— I hende! — Nei, hvad det angaar — — men, ser du, kan vil jo nok giftes med hende — paa en Maade da, troer jeg — fordi at saa blev han jo fri for mig.

Jørgen stirrede ganske uforstaaende paa hende: —

— Fri for dig? ja men jeg troede — — er han da ikke mer — vil han ikke gjerne — —?

— Kjæresteri — og saadan noget — jo vel. Men han vil da nødig gifte sig med mig — over det at Ungen ikke kan lide mig, tænker jeg — saa mener han vel, at jeg bliver en daarlig Stedmoder . . . Og saa det med hende derovre, det er jo da noget Andet — saadan en Frøken, der kan spille Klaver — end som en stakkels Tjenestetøs, der ikke kan Andet end gaa og sjove i Husholdningen.

Hun tav og saae ned for sig, med Fortænderne sat fast i Underlæben, idet hun overlod sig til den Medynk med hende selv, som ofte overvældede hende og i alt Fald vidnede om, at hun var begavet med nogen Fantasi.

Man hørte i nogle Øieblikke kun Træskeen skrabe mod Tallerkenen, Rumlen af Axlen og

en dump Brusen og Knirken. Jørgen reiste sig og gav sig til at øse Korn i Spidsestens-Tragten.

— Ja, det er jo galt, hvad skal det da blive til, Lise?

Med pludselig Kjækhed overfor Jørgens Mismod kastede hun Hovedet tilbage og lo, saa Tænderne lyste.

— Aa, jeg har da Tag i ham endnu.

Derpaa saae hun igjen ned og gav sig til at rode med Taaen i Melstøvet.

— Det værste er ligegodt Ungen. For det er som Pokker staar i det, altid skal han have den Dreng rendende i Hælene paa sig, saa man ikke kan faa fat i ham. Og saa gloer han paa En med saadan store mugne Øine . . . Og jeg har kjøbt Brystsukker til ham og strikket ham Sokker — Ulden har jeg saamænd betalt af min egen Løn — og naar jeg bager Pandekager, kalder jeg altid paa ham og giver ham en eller to varme lige fra Panden — hvad skal jeg da hitte paa for at faa ham god!

Jørgen kastede Skuffen hen paa Korndyngen, stak Hænderne i Lommen og indtog en meget vigtig, belærende Stilling og Mine i Betragtning af det Raisonnements Dybsindighed, som han nu agtede at fremføre, og den Menneskekundskab det vidnede om.

— Nei, ser du, Lise! det nytter ikke noget med ham — ham faar du ikke Krammet paa . . . For jeg skal sige dig Noget: hvis at han var ti Aar ældre, saa kunde du sgu fordreie Hovedet paa ham lige saa let som — — som paa os Andre — men Hans, ham kan du ikke faa fat i — nei du kan ikke.

Lise rystede paa Hovedet med en sagte Latter, der indrømmede Rigtigheden af Jørgens Bemærkning; og i hendes Ærgrelse over saaledes at vide Drengen unddragen fra hendes Magtomraade blandede der sig en smigrende Kildren ved at se sit Herredømme over alt modent Mandkjøn ubetinget anerkjendt.

— Saadan noget dumt Vrøvl! udbrød hun. — Du skulde heller hjelpe mig og se at tænke dig om. — — For Noget maa der da være, tilføiede hun, gjennemtrængt af den Bevidsthed, at enhver havde en Pris, som han kunde kjøbes for, naar man blot kjendte den.

— Ja, jeg veed sgu ikke — det eneste skulde være — nei — — det er naturligvis dumt —

— Ja, det er det vel nok, sagde Lise, idet hun støttet paa begge Hænder hoppede længer tilbage paa Sækken og spjættede med Fødderne, som stak i blaa Bomuldsstrømper: — dumt er det nok, men siig det alligevel.

Jørgen skjævede til de to Fødder, der krummede sig i Luften med en myg Bevægelse og syntes at kjærtegne hinanden; han vilde inderlig gjerne give hende et godt Raad.

— Det er blot — det faldt mig bare saadan ind, at Hans holder jo svært meget af Trofast —

— A ha! og saa mener du, jeg skulde give mig til at logre for Kjøteren!

— Ja, jeg tænkte blot — men det er naturligvis dumt — —

— Nei gu er det ikke dumt; det er rigtig nok . . . .

Hun nikkede flere Gange betænksomt.

Jørgen, der var behagelig overrasket ved denne Anerkjendelse, satte sig paa sin Sæk og gav sig til at fløite, mens han kradsede sin Snadde ud paa Gulvet og stoppede den.

— Lad være med den Fløiten! kan du da ikke være lidt stille? udbrød Lise. Selv pressede hun Læberne sammen og rynkede Panden, med et komisk Udtryk af saare dyb Eftertanke.

— Og veed du hvad, Jørgen! sagde hun endelig med befriet Mine som En, der har løst et vanskeligt Problem — saa vil jeg faa min Broder Peer til at skyde Jenny.

Jørgen stirrede paa hende med store, dumme Øine og gav sig saa til at le af fuld Hals, da han

mente, at dette maatte være en overmaade morsom Spøg.

— Hvad skal du nu grine saa tovelig ad?

— Ja men, hvad mener du da? spurgte Jørgen befippet. Hvad kan det hjelpe dig, at det sølle Kræ bliver skudt?

Lise saae flygtig forbi ham ud ad Døren og satte en foragtelig Trutmund op — andet Svar værdigede hun ham ikke, saa meget mer som det virkelig var vanskeligt at give noget. Hvorledes skulde hun forklare denne Knøs, at der i hendes vilde, uoptugtede Kvindefantasi, der ikke hindredes af nogensomhelst Fornuftskranke eller nogen Lænke af logisk Sammenknytning, med en vis mytheskabende Urkraft havde dannet sig Forestillingen om en hemmelighedsfuld Forbindelse mellem Raadyret Jenny og dets Herskerinde — en Forbindelse der medførte, at hun kunde rammes i det, at dets Drab betød et Brud paa den Magt, som hun udøvede over Mølleren. For det forholdt sig ikke ganske som hun havde sagt til Jørgen, at Mølleren efter hendes Mening blot vilde gifte sig med Hanne for at slippe fri for hende selv; og om hun end ikke troede at han just var forelsket i den Anden, saa frygtede hun dog for Alvor sin Medbeilerske og betragtede Mølleren som staaende under hendes Magt, idet hun anede en Art Fortryllelse, modsat

den der udgik fra hende selv, — en betagende Trolddom af den Slags som de Gamle kaldte hvid Magi, medens hendes egen tydelig nok hørte til den sorte, med den spinnende, glødøiede Kat til *spiritus familiaris*. Men nu skulde den Andens Skytsaand, det fromme, frygtsomme Skovdyr med den friske Græsduft i sin Pels og med Løvtykningens Skygge over Kjæret i sit dybe Blik — den skulde nu bort, og saa vilde vi faa at se! . . . saa maaske . . .

De sad begge tavse: Lise fordybende sig i en Forestillingsrække, som hun ikke vilde kunne have meddelt i Ord; Jørgen forgjæves pinende sin arme Hjerne for at udfinde, hvad i al Verden det kunde nytte Lise, at Jenny blev skudt. Han glemte helt at tænde sin Pibe, og lang Tid hengik uden anden Lyd end den almindelige Møllelarm, der iaften var saa dæmpet, at de ikke havde behøvet at hæve deres Stemmer synderlig, da de talte sammen.

— Hun har et Halsbaand — beslaaet med Nysølv — det blinker i Maanelyset, og en lille Klokke ringer — sagde Lise, og saa tav hun.

Jørgen skottede hen til hende, uhyggelig tilmode overfor denne uforstyrrelige Tankegang, som han absolut ikke forstod. Han saae, at hun var smuk — ikke saadan som ellers: der var noget Fremmed og Overlegent ved hende, ligesom et aan-

digere Præg og navnlig var hun mere ond at se til: — Jomfru Mette!

Han kunde ikke vende Øinene fra hende.

Rummet fyldtes mer og mer af rødt Aftenlys, gjennemkredset af de regelmæssige Vingeskygger, der ogsaa foer ned over hendes Ansigt: — det blev i Lyset stedse varmere og mere tillokkende, i den hurtige Skygge bestandig mere truende. Det lille Stykke Himmel, der kunde ses gjennem den aabne Dør, steilt opreist over hvide Rugtraver og et blinkende Poppelhegn, var blygraat. Paa Omgangens faste Melstøvs-Lag spredte sig sorte Pletter med en let Smælden — som af Insekter, der slog ned.

Lise saae ud og reiste sig hurtig.

— Jeg tænkte nok, det skulde regne iaften... Se nu bare saadan du har redt mig til! vedblev hun, idet hun kiggede ned ad sig; — gaar jeg saadan ud i Regnen, saa er da det Tøi ødelagt.

Jørgen stod op og gav sig til at børste hendes Kjole med Hænderne — som hun dog strax slog ham over.

— Det skal nok ogsaa nytte stort! Nei, vi maa virkelig have en Børste.

— Børsten ligger nede i Kamret.

— Naa, saa kom da! hun tog Talerkenen, der stod paa Randen af Spidsestenstragten og gik ned, fulgt af Jørgen.

Ovre i Karlekamret børstede Jørgen hende af med stor Omhu og stod saa og betragtede prøvende sit Værk, om der endnu et eller andet Steds skulde have skjult sig et melet Minde om hans dumdristige Omfavnelsesforsøg. Pludselig foer hendes Hoved frem og kyssede ham lige paa Munden.

Jørgen stod som en Støtte — dels af Overraskelse, dels vovede han heller ikke at slaa Armene om hende, for ikke igjen at mele hende til og paadrage sig hendes Vrede.

— Se saa! nu er du lige saa vidt som Mølleren — og videre, sagde hun og sprang ud i Underkjørslen, hvor hun nær var bleven kjørt over af en Vogn, der kom ind med fuld Fart.

Christian havde sin Nød med at faa Hestene standsede, da Lise kom som skudt ud af en Kanon og med et Skrig trykkede sig op ad Muren, idet hun trak Kjolen ind om sig, for at den ikke skulde blive revet itu af Svinglen.

— Halløi! det var Pokker til Hast, du havde! raabte Christian.

— Jeg har altid Hast . . . Hvis jeg var Kusk, skulde de tykke Brune faa Lov til at løbe anderledes.

— Aa, nu synes jeg dog, de løb godt nok.

— Ja fordi du ikke kan holde dem, naar de vil i Stald. En deilig Kudsk!

— Ja, du vilde vel nok kjøre med dem, ligesom med Husbond og Jørgen.

— Hvordan kjører jeg da med dem?

— Naa, saadan — i Ring, som man siger.

— Saa? og med dig kanske ikke?

— Naa, med mig veed du nok, med mig er det nu en anden Sag, lille Lise.

Lise bed sig i Læben og stirrede trodsig op paa det røde, fregnede Ansigt, der grinede ned til hende fra Vognen. Hun vidste nok, at Christian egentlig var ligesaa tosset forlibt i hende som Mølleren og Jørgen, men hans Friskfyrsvæsen forstod altid at give ham et overlegent Præg og antyde, at det var hende der lagde sig efter ham, og det ærgrede hende — især i dette Øieblik, da Jørgen stod derinde og hørte hvert Ord.

— Vigtigpeer! lad mig nu blot komme ud.

Hun stod virkelig fangen der. Hestene vare komne saa langt tilhøire i Porten, at Svinglen næsten berørte Muren. Bagud var Passagen rigtignok fri; men skulde hun løbe en Omvei, i den Regn og det Søle, det allerede var blevet?

Hun stampede med Foden:

— Ryk dog Bæsterne tilside, jeg vil ud.

Men Christian bare grinede:

— Kom du heller op og hjælp mig med at faa de Sække heiset op.

— Jeg! du troer vel ikke, jeg har andet at bestille?

— Det gaar en, to, tre . . . Du skal bare sætte Krogen fast i Sækkene, det er da let nok.

— Ja, ja — saa skynd dig da.

Hun satte Foden paa Hammelen og entrede med katteagtig Smidighed op i Vognen uden at modtage nogen Haandsrækning af Christian, der paa hendes utaalmodige »afsted med dig« sprang ned paa den anden Side og gik ind i Møllen.

Aldrig saasnart var Døren slaaet i efter ham, før hun greb Tøilerne og gav Hestene et Slag med Pidsken, saa de i et Spring satte ud af Gjennemkjørslen og styrede ligeover mod Stalden. Men hun sled i Tøilerne og tvang dem i et noget ukunstmæssigt Sving tilhøire over til Kjøkkendøren, hvor hun sprang af.

Christian var stormet saa ivrig op ad Trappen, at han Intet havde hørt, og blev meget forbavset, da han lukkede Broloftslemmen op og lod Heiserebet gaa ned men kun saae den bare Stenbro under sig.

— Hvad Fanden! — han bøiede sig ned og saae hverken Vogn eller Lise men derimod Jørgen, der med et bredt Grin om Læberne og strygende sin lille melpudrede Knebelsbart stod i Døren til Karlekamret.

— Gaa du heller ned og kjør Vognen tilbage, Christian! saa skal jeg hjælpe dig at heise de Sække op, det passer sig vel nok saa godt.

— Tak for Kjøreturen, Christian! raabte Lise; saa slap jeg tørskoet over Gaarden.

Christian blev saa rød i Hovedet, som om det skulde sprænges — ikke blot fordi han var bleven holdt for Nar i Vidners Overværelse, men endnu mere fordi han saae, at Jørgen havde været inde i Kamret, som hun var kommen saa hovedkuls ud fra, saa at der vistnok var forefaldet Noget mellem de to.

IV.

Imidlertid sad Mølleren og lille Hans ved Aftensbordet i Dragegaarden.

Værelset havde som sædvanlig i de Falsterske Gaarde intet Bondepræg men saae ud som en stor, jævnt kjedelig udstyret Kjøbstadstue. Den stormægtige Husfrue gjorde det heller ikke Skam ved nogetsomhelst landligt Humør i sin Paaklædning, der godt kunde have tilhyllet en Kjøbmandskones Yndigheder, og hvad hendes Søn Gaardeieren angaar — for ikke at smigre hans hemmeligste Ambition ved at kalde ham Proprietæren — saa havde han nedfaldende Flip og blaa Kravatte paa, ja, han havde endogsaa tænkt paa at lade et Par Manchetter dingle om sine Haandled men dog opgivet denne Ubekvemmellghed. Den eneste Fremmede i denne Familiekreds endelig, en Gaardmandskone der fra Egnen, var ikke mindre moderne klædt: hun havde endogsaa et livligt Bed af Tøiblomster paa

sin Hat, som hun haardnakket havde beholdt paa, enten nu dette aabenbart ganske nye Stykke var hende saa kjært, at hun ikke kunde beslutte sig til at lægge det fra sig, eller hun trods alle Opfordringer fandt at det vilde være altfor familiært. Hun havde kun løsnet Baandene, til aabenbar Lise for hendes Dobbelthage, der endnu bar Mærker af deres Tvang. Trods denne nedre Korpulence var Ansigtet temmelig magert, spidsnæset og stærkt rynket. Denne lille uanselige Bondekone kaldtes almindeligvis Hareenken, fordi hendes Gaard i Mands Minde havde hedt Haregaarden.

Madam Andersen havde allerede for flere Timer siden modtaget Besøg af Hareenken. Denne vilde søge Raad hos den ansete »Gaardeierske« i Anledning af Datteren Ane, der nu skulde ud at tjene og som det galdt om at faa anbragt paa et godt Sted. Om Madam Andersen vidste noget om at Præstens Stuepige var bleven sagt op til Oktober?

Dette kom som et Fingerpeg fra Himlen til Madammen: — hvorfor skulde Ane, der var en flink Pige af anstændig, endogsaa god Familie — hvorfor skulde hun ikke tjene paa Møllen hos hendes Svigersøn? — Allerede længe havde hun saa smaat forsøgt at virke for at faa Lises Eneherredømme paa Møllen indskrænket — thi at faa hende styrtet

og jaget bort, det saae hun nok var der ikke megen Udsigt til. Atter og atter havde hun pirret ved Jakob, at han maatte dog tænke paa at faa en Pige til, det kunde dog ikke blive ved at gaa saadan; men det var bleven ved lidt Snak frem og tilbage i al Almindelighed: nu havde hun en Bestemt at foreslaa: — Hare-Ane var Pigen.

Jo, hvad det angik, saa havde hun nok hørt, at Præstens Trine skulde bort. Men hvad vilde hun tænke paa det for? Der i Præstegaarden, det var slet ikke noget Behageligt; især om Sommeren, saa rykkede det ind med Familie, og alle de Gjæsteværelser der saa var at gjøre rent! . . Nei, da havde hun rigtignok noget ganske Andet for hende: ovre paa Møllen hos Jakob, se det var en Plads for Ane.

Ja paa Møllen — naar Ane kunde komme til at tjene der, det var jo saa meget deiligt. Hareenken havde ellers troet, at den Plads var optagen. Men saa skulde Lise Krybskytte vel sagtens bort?

Nei desværre, hun skulde ikke bort saadan strax da — men der kunde jo da nok være Brug for et Par Hænder til.

Aa jo. Hareenken havde blot hørt, at Lise var saa flink, at hun besørgede hele Husholdningen og Bageriet med.

Jo, hun besørgede det altsammen, Gud bedre! men det maatte nu have en Ende, for det var ikke til det Gode den Redelighed med Skyttelise ovre paa Møllen.

Hareenken trak Panden helt op under Haaret og pressede Dobbelthagen saadan ind, at Underlaget vældede frem; — hun mimrede med Munden, og havde hendes Øren været saa bevægelige, som de ifølge Navnet burde have været, saa vilde det venstre have lagt sig helt hen imod Madam Andersen, der bøiede sig frem imod hende med megetsigende Hovedrysten og Blinken.

Ellers var Madammen ikke særlig meddelsom, og i Familieanliggender vidste hun at holde Tand for Tunge; men overfor Hareenken havde hun fra gammel Tid en vis nedladende Fortrolighed, og nu da det gjaldt saa vigtig en Sag, betænkte hun sig ikke paa at afsløre for hende det trædske Spil som Lise drev ovre paa Møllen, og havde drevet allerede før hendes Christine var død. Ja, hvis ikke Drengen havde været der, saa havde hun maaske allerede faaet Jakob til at give hende Ægteskabsløfte, men over det at han havde Ansvar for Barnet, saa skammede han sig jo ved at give det saadan en Skarnstøs til Moder. Det var saamænd helt underligt at se paa, tidt var det ligesom om han søgte Tilflugt hos Barnet; saa vilde han bestandig have det om

sig, især paa den sidste Tid — og deraf kunde hun se at det maatte være rent galt fat igjen, for der var en Gang, da hun troede, at det var ved at give sig. Og derfor kom det netop saa tilpas med Ane; for hun vilde jo ikke saadan have den første, den bedste ind i de Forhold, men Ane var jo en god og forstandig Pige. Og naar blot Lise ikke længer var ene om det derovre, saa vilde Alt nok komme i en anden Gænge, og tilsidst vilde maaske Utysket fortrække af sig selv.

Hareenken havde med megen beklagende Grynten hørt om Redeligheden ovre paa Møllen, og imidlertid overveiet, at naar Lise var i Færd med at stige fra Tjenestepige til Møllerkone, hvorfor skulde saa ikke hendes Ane kunne gjøre det samme, hvis det lykkedes at faa den anden sat ud af Spillet? Hun befandtes derfor meget villig til at gaa ind paa Mølleplanen og opgive Præstegaards-Udsigten, der selv i den gunstigste Belysning ikke havde en saadan Stigning i Baggrunden.

For altsaa at smede, mens Jernet var varmt, blev der afsendt en Staffet til Møllen i Skikkelse af en Vogterdreng. Mølleren tøvede ikke med at indfinde sig med lille Hans ved Haanden . . . .

Saa sad de da nu om Aftensbordet, og da den første Madlyst var stillet, rykkede Madam Andersen frem med sit Forslag og anbefalede ivrig Ane som

en Pige, med hvem han kunde være tjent. Sønnen fandt sig foranlediget til at tiltræde dette Skudsmaal med en gumlende Brummen, og Hareenken forsikrede med klynkende Stemme, at Ane nok skulde gjøre sit Bedste, og at hun jo aldrig vilde kunne faa en bedre Plads end der paa Møllen.

Skjøndt Mølleren ved Nik og Smaabemærkninger havde ydet Hareanes Fortræffelighed fuld Anerkjendelse, var han ikke overdreven ivrig efter at gaa ind paa Forslaget. Han lod de Andre snakke saalænge de lystede og lidt til, tav haardnakket og stirrede ned paa sin Tallerken, mens han med tankeløs Omhyggelighed skar et Stykke Smørrebrød itu i smaa Tærninger.

Hans Stemning var yderst pinlig. Dette var et Angreb paa Lise. Der havde været mange Smaa-Udfald, men nu dreiede det sig om et afgjørende, vel forberedt Angreb. — Gav han efter for det, saa vilde han faa en fremmed Person ind paa Møllen som beskikket Iagttagerske, og denne Tanke gjorde ham allerede ganske hed i Ryggen. Paa den anden Side havde han stor Respekt for den, der rettede dette Angreb: det var salig Christines Moder og lille Hans' Bedstemoder; hun havde Myndighed til at tale et Ord med, og i Grunden havde hun vistnok Ret.

Der opstod en Pause, som blev afbrudt af Hans, der med straalende Øine havde set fra den ene til den anden.

— Saa skal Lise bort, naar Ane kommer?

Madam Andersen og Hareenken vexlede et forstaaende Blik, der yderligere irriterede og foruroligede Mølleren. Men Dragen, der som sædvanlig befandt sig i en salig Tilstand af isolerende Sløvhed, gav sig godmodig til at yde Barnet den formentlige Trøst: han skulde ikke være bange for det, Lise vilde nok blive, Ane vilde vel neppe heller paatage sig hele Møllen — hvilket sidste bekræftedes af Hareenken, der mente, at det vel nok, i alt Fald i Begyndelsen, vilde blive temmelig meget, skjøndt Ane da ellers var en stærk og flink Pige.

Drengen stirrede paa dem begge med store Øine, der var blanke af Skuffelsens opstigende Taarer.

— Men Herregud, tud nu da ikke strax, Hans! du hører jo, hun bliver . . . Lise skal ikke bort, hun bliver paa Møllen — bestandig, hører du.

Hans hørte det og gav sig til at tudbrøle: —

— Ja, men jeg vil jo ikke have, at hun skal blive; — Ane skal komme.

Denne uventede Protest mod Trøsten satte Onklen i en saadan Forbauselse, at han lagde sig

helt tilbage i Stolen og betragtede sin Neveu med opspilede Øine:

— Det er det underligste Barn i Verden . . . Nu vil han pludselig ikke vide Noget af Lise, og før græd han, fordi hun skulde bort . . . En besynderlig Dreng . . . Aa, Moder, giv ham dog Noget af Rødgrøden, saa maaske det gaar over.

Medens dette Husraad efterfulgtes med ret god Virkning, erklærede Mølleren endelig, at han egentlig ikke rigtig indsaae, hvorfor han skulde lønne og føde to Piger, naar han havde een, der besørgede det altsammen meget godt.

Hans Svoger fandt denne Bemærkning saa indlysende, at han blot undrede sig over, at han ikke selv havde gjort den strax. Han lagde Kniven fra sig og slog med Haandfladen paa Bordet:

— Nei, det har du da nok Ret i, Jakob, nei det skulde da Pokker gjøre!

Men strax sendte Moderen ham et straffende Blik, der underrettede ham om, at han havde sagt en Dumhed og overhovedet ikke var med paa Noderne. Han tav beskjæmmet, skyllede sin Forlegenhed ned med en Snaps og nødte Mølleren til atter at lade sit Glas fylde: der var ingen Ting saa godt som en Snaps dansk Kornbrændevin — en med Fusel, der rigtig kradsede, Pokker hente deres

Aqvavit — og dertil en Bid Rugbrød med Kommenost: og Ingen lavede saadan Ost som Moder.

— Ja, du siger nok, at det bliver besørget altsammen af een Pige, — gik Madam Andersen videre i Texten — men det er jo da et Spørgsmaal, om det ikke kunde gjøres noget bedre alligevel. Den Gang da salig Christine havde sin Haand med i Kjøkken og Kjælder (her sukkede Dragen dybt, og Hareane svingede med Hovedet) da saae det maaske dog anderledes ud i Sømmene . . . Og der er da heller Ingen til at tage sig lidt af Drengen, for til Lise har han nu en Gang ingen Fortrolighed, og du kan jo da ikke altid hænge over ham. Den Smule Kost og Løn behøver du jo Gud ske Lov ikke at se saa nøie paa, og naar der kom bedre Orden og Pasning af alting — se, det er jo ogsaa Penge værd.

— Ja, det er sgu vist, udbrød Dragen, der gjerne vilde gjøre sin Forseelse god igjen; det kan man ikke sige andet, der er meget i hvad Moder siger der . . . Du skulde dog tænke over det, Jakob.

— Ja, nu er der en Leilighed, vedblev Moderen, det er slet ikke hver Dag man kan faa en Pige, som man kan være tjent med.

— Ja, det kan De med Ane, hun vil gjøre sit Bedste.

— Nei, det er da sikkert, det er ikke saa lige at fæste Tyende nuomstunder, bedyrede Sønnen.

— Ja, nu skal jeg tale med Lise om det. Det kan jo være, at hun selv ogsaa nok vil have nogen Hjælp, naar jeg tilbyder hende det.

— Jeg ved slet ikke, hvad Lise skal spørges om det for, indvendte Madammen skarpt. — Og hvad hun vil, det veed vi jo nok.

Mølleren blev lidt rød i Hovedet ved denne direkte Hentydning, og skottede hurtig under Brynene hen til de Andre. Hareenken satte en diskret intetanende Mine op, men Svogeren nikkede betydningsfuldt medvidende: »ja det veed vi jo nok« — alt imens han dumpt og haabløst overveiede, hvad Mo'er vel mente med det, og hvad Pokker egentlig Lise skulde ville. Thi Moderen betragtede Henrik som et alfor utilforladeligt Vrøvlehoved, til at hun skulde betro ham sine Bekymringer om Tilstanden paa Møllen.

Madam Andersen gjorde endnu et Forsøg, men Mølleren blev ved det, at han maatte tale med Lise om det, og hvis hun fremdeles vilde være ene om det, saa skulde hun ogsaa have Lov til det.

Saa reiste han sig, han vilde hjem. Det var blevet overtrukket, og Regnen slog mod Ruderne, men han vilde ikke vente. Den næste Morgen skulde han tidlig op, der var meget at gjøre.

Drengen var falden i Søvn med sit Hoved i Bedstemoderens Skjød.

— Saa lad da Hans blive her, han sover saa sødt.

— Nei, jeg vil da helst have Drengen med mig.

— Hvad skal han nu ud for i den Regn, saa søvnig som han er?

— Aa, han er jo da ikke af Sukker, han smelter vel ikke paa det Stykke Vei . . . Hans!

Drengen, der var halvvaagen og havde opfattet de sidste Ord, gned sine Øine og sagde, at han vilde gjerne blive hos Bedstemoder. Mølleren pillede nervøst i sit Skjæg og hentede sin Hat og Barnets Hue, der laa paa en Stol.

— Nei, kom nu, Hans; det er bedre, du gaar hjem med mig . . .

De stod alle tre ved Vinduet og saae efter Faderen og Sønnen, da de gik ned gjennem Rønnebær-Alleen. Møllerens høie Skikkelse syntes at dingle lidt, i Holdning og Gang var der noget Villieløst. Drengen, som han holdt ved Haanden, traskede muntert afsted og lod snarere til at føre ham end til at blive ført: — en Gang trak han Faderen udenom en stor Pyt. Efterhaanden udvidskedes deres Skikkelser i Regntaagen.

Madam Andersen nikkede dybsindig: —

— Der kan De selv se! han turde ikke — nei, han maa have Barnet om sig.

— Ja, det er tydelig nok . . . Han er ligegodt bange, svarede Hareenken med et Nik, mens hun atter lagde Dobbelthagen i Hattebaandenes Tvang.

— Aa jo, aa jo . . . . det er jo saadan — Jakob har jo altid været noget ængstelig af sig . . . det kjender vi jo nok, indrømmede Dragen — uanset at det var ham den sorteste Gaade, hvad de to gamle Fruentimmer egentlig vrøvlede sammen der.

De to gamle Fruentimmer vrøvlede imidlertid ikke, de havde Ret. Han var bange for Lise og endnu mer for sig selv: for den lidenskabelige Uro, den begjærende Kjærlighed til Lise, som han i den sidste Ugestid havde følt ulme stærkere og stærkere i sig. Han havde jo troet, at den allerede var udslukket. Ufravendt havde han sit Blik rettet mod det fremtidige Ægteskab med Skovfoged-Hanne, dette Ægteskab der stod for ham som en afgjort Sag — som forudbestemt, allerede knyttet ved Løftet til en Døende og indvarslet af en Aandehaand. Havde ikke Christines Aand friet for ham i Skovfogedhuset? De derude kunde ganske vist neppe ane noget om denne hemmelige Betydning af hint Dødsvarsel, for han havde endnu ikke sagt dem, hvorledes Christine

havde tænkt paa Hanne i sin sidste Time. Men han havde paa Følelsen, at Hanne var ham venlig sindet og han troede ogsaa, at de betragtede dette Ægteskab næsten som en Selvfølgelighed, om de end aldrig havde talt sammen derom eller blot hver for sig gjort sig det klart. Derfor nød han ogsaa ude i det venlige, skovhegnede lille Hus en velgjørende Fred, en Søndagsstilhed, som det gjorde godt at hvile ud i og var forjættende at have Udsigt til som til et ufortabeligt Eie, et velerhvervet Grundstykke, paa hvilket der kunde bygges et sundt Hjem for ham selv, og som kunde opdyrkes til en frugtbringende Arvelod for hans Søn. Desværre var alt dette kun en Fantasi, og tilmed en Fantasi af hans ydre Villie, af hans Pligtbevidsthed og opdragne Fornuft; og medens den med samvittighedsfuld Flid digtede sig længer og længer frem i denne ensformige Idyl af from Huslighed, drømte hans inderste Naturvillie sig stedse dybere ind i vilde vanhellige Drømme om et heftig bevæget Elskovsliv, kastet ind mellem Tvivl og Haab, ansporet af Skinsyge, fuldt af bratte Skuffelser og lykkelige Overraskelser og med urolig Hvile i Vellystens sødeste Feberrus. For der var i ham — ubrugt og først lige netop vakt til anende Selvbevidsthed — et Stykke kraftigt Erotik, der ikke nøisom lod sig affinde med at der for anden Gang bødes den et

Andet for det Ene: en fuldt færdig Ægteskabs Lykke, lige til at trække paa som en solid bekvem Husdragt, i Stedet for den Fjederham, som den begjærede for at vove en farefuld Flugt.

Og Møllen begyndte at gjøre Oprør imod Skovfogedhuset.

Det laa derude lavt og lunt gjemt af den store Skov, der omgav det med uigjennemtrængelig Løvmasse paa tre Sider og imod Nord skød et Læbælte frem paa Stranden. Og dette Vand, der hist og her skinnede mellem slanke Bøgestammer og som en Aabning i Krattet førte ligeud til, det var ikke det lunefulde aabne Hav, men et fredeligt Sund, hvor aldrig nogen Smakke var strandet og ikke engang en Seilbaad kæntret. Alt syntes derude mere livsaligt — Vinteren mere festlig krystalglinsende, Vaaren grønnere, Høsten rigere broget, og Solnedgangen — straalende mellem Stammer, glimtende gjennem Løv og gjenspeilet i Vandet — mere tindrende gylden, mere luende blank. Men naar Stormen gik over Landet, saa fornam man den der dog kun som en tung Brusen af Trætoppenes Uendelighed og et ensformigt Kog af Bølgeskum paa Sand.

Saaledes Skovfogedhuset derude.

Og her stod Møllen paa bar Mark og tilmed paa det høieste Punkt, som Veien skraanede saa

smaat op imod og sænkede sig fra — Høimøllen kaldte den sig. Op over Træerne hævede den sig og bredte sine fire Arme ud mod Himmelrummet: det Eneste den bad om, Vind og Veir, det Eneste den frygtede — Vindstille! Og Møllen — det var Lise: — den var gjennemtrængt af hende ligefra hendes eget Kammer i Stuehusets Gavl — modsat det Værelse, hvori Christine var død — til Møllehatten, hvor hun selv aldrig havde været, men som hendes Tanker havde besøgt og taget i Besiddelse. For det var ikke blot alle de smaa Erindringer om hende, der var strøet om i Hus og Mølle, i Bageriet, paa Gaardspladsen og i Haven: endnu mere var det hendes Villie at ville eie det altsammen og ikke taale Nogen ved Siden af sig, skulde det end kræve et ligesaa utrætteligt Arbeide, som det Kværne, Spidsestene og Sigter forrettede — det var den, der besjælede Møllen og ligesom gjorde den til hende selv.

Naar han da sent paa Aftenen kom hjem fra et Besøg hos Skovfogdens, og Møllen dukkede ud af Skumringen, som han nu saae den i Regntaagen: saa syntes den at vente paa ham med noget Truende og Vredladent i sin mørke Skikkelse, som man modtager En, der har været ude paa forbudne Veie.

Saa var det ham velgjørende at føle Barnets Haand i sin som en levende Amuleth. Det var

Kjød og Blod og Knogler af den Haand, som han havde trykket med et høitideligt Løfte om ikke at gjøre Lise til sin Søns Stifmoder, og det var ligesom en Materialisation af den ulegemlige Haand, der manende havde banket paa Ruden i Skovløberhuset. Og han krystede den saa stærkt, at Hans forundret saae op paa ham og kun af Drengestolthed lod være med at ømme sig.

Udtrykket i Faderens Ansigt forundrede ham, og han var lige ved at spørge: »hvad er der, Fader?« men tav og følte sig beklemt.

Ja, Mølleren var i Aften sælsomt bevæget og turde mindre end nogensinde undvære sin Amuleth. Skulde han virkelig have en anden Pige i Huset? Skulde den smukke Lejlighed til at være uforstyrret sammen med Lise, som han længe samvittighedsfuldt havde undgaaet at nyde Godt af — skulde den nu pludselig være til Ende? Da hans Svigermoder foreslog, at Hans skulde blive hos dem, var det Fristelsen, der saae ham lige i Ansigtet og fik hans stærke Legeme til at ryste som med et Febergys. Umuligt kunde han gaa alene hjem til Møllen og overnatte ene under Tag med hende, Væg om Væg, med en Dør imellem dem.

V.

Da de traadte ind i Huset, saae de Lise staa i Kjøkkenet, travlt virksom med at rense Trofast, der taalmodig og skjæbnehengiven lod Sæbe, Børste og Kam husere i sin sølle Pels. Den vovede ikke at røre sig eller hæve sin Røst, men hilste kun ved at blinke fiffig og vifte saa smaat med Halen; og Pigen syntes selv saa grundig fordybet i sit Arbeide, at hun først bemærkede dem, da de fra den dunkle Gang traadte ind i Kjøkkenet, der var belyst af en Bliklampe.

— Hvad er der i Veien med Trofast? spurgte Mølleren forbauset.

— Aa, det er blot — jeg har saamænd længe tænkt paa at vadske Trofast — han er saa plaget af Lopper, stakkels Kræ, og nu har jeg endelig en Gang faaet Tid til det.

— Det er virkelig for meget — du har

allerede nok at gjøre — altfor meget . . . men det kan vi nu tale om siden.

— Aa, man faar Tid til alting, naar man tager det efterhaanden.

Hans var fuld af Interesse traadt hen til Vadskegruppen og stirrede nysgjerrig ned i den lille Ballie, hvis snavsede Vand yderligere sortnedes af en Mængde levende Punkter — et Vidnesbyrd om, at hendes Barmhjertighedsgjerning allerede bar Frugt. Den lille Mand undrede sig: — hvorfor havde han aldrig fundet paa det? han syntes, Arbeidet saae ikke ud til at være vanskeligere, end at han maatte kunne overkomme det. Og han holdt dog saa meget af Trofast, der paa sin Side formelig tilbad ham, medens Lise egentlig ikke kunde lide Hunden — og dog gjorde hun det. Saaledes var hun ogsaa altid venlig imod ham og vilde gjøre ham alt optænkeligt Godt, skjøndt han var muggen imod hende og ikke kunde lide hende — hvorfor egentlig?

Pludselig kastede Lise Børsten fra sig og slog Hænderne sammen:

— Jøsses da, hvordan er det, du ser ud, Barn! — Vandet driver jo af dig.

Hun sprang op, løb ud og kom strax ind igjen med Møllerens og Hans' Husdragter. Mølleren gik ind i Dagligstuen og lod Døren staa efter sig. Hun trak selv Jakken af Drengen og forvissede sig om

at Væden ikke var trængt igjennem til Skjorteærmerne — at han endelig ikke gik hen og forkjølede sig! . . . Om hun ikke skulde lave lidt The? Det behøvedes ikke, mente Mølleren — hvad Hans angik, skulde han jo strax i Seng.

— Nei, se den pæne nye Trøie, som den er bleven pjadsket til!

Først nu faldt det Drengen ind, at det var hans Stadsdragt, som han kun havde haft paa et Par Gange. Den saa rigtignok sørgelig ud: navnlig paa Ydersiden af det høire Ærme var det graa Tøi helt sort, og Buxerne vare tilstænkede forneden. Og han opløftede sin Røst og græd. Lise trøstede ham paa det Bedste; hun hængte Trøien op paa Kjøkkenstolen som paa et Stativ, saa at de vaade Folder ikke kom til at berøre hinanden, saa vilde den være som ny imorgen; og naar Buxerne vare tørre, skulde hun børste dem, saa der ikke var en Plet at opdage. Trøstet ved denne Udsigt holdt han op at græde høit, men snøftede endnu saa smaat, overvældet af Følelsen af sin egen Uværdighed til saa megen Deltagelse. Og det hjalp ikke at Trofast, der nu efter den vel overstaaede Renselsesfest var gjengivet til Hvalpelivets Munterhed, sprang op ad ham og slikkede hans Hænder, ja tilsidst endogsaa hans Ansigt: — tvertimod, den vaade Hund mindede han om, hvad de begge skyldte den miskjendte Lise.

Endelig, da Faderens Stemme inde fra Dagligstuen ærgerlig bød ham holde op at flæbe, mandede han sig op og vilde gaa i Seng. Men paa denne mærkelige Aften fandt han sig villig, ja taknemlig i at Lise hjalp ham med Afklædningen og puslede ham; og da hun nu ogsaa fromt mindede ham om at bede sin Aftenbøn, inden han lagde sig til at sove, slyngede han sin Arm om hendes Nakke og kyssede hende til Godnat.

Imidlertid sad Mølleren inde i Dagligstuen, til hvilken der tvers over Gangen strømmede et svagt Lys ind fra Kjøkkenet. Han grublede hen for sig, med Hovedet i sine Hænder. Hvad kunde hun ikke altsammen faa fra Haanden, denne mærkelige Pige! Dette med Trofast var rent ud Prikken over i-et. Og hvor langt hun var fra at gjøre noget Væsen ud af det! saa freidig og frisk, som om det Hele Ingenting var. Og alligevel skulde det være nødvendigt at tage en anden Pige, der formodentlig vilde bringe alskens Ufred og Bryderi med sig ind i den fredelige Møllegaard? De to Piger vilde naturligvis ikke kunne forliges — ikke at tale om at Svigermoderen jo stod bagved den anden. Men det var jo ogsaa muligt, at Lise paatog sig mere end hun kunde taale, og som Husbond havde han Ansvaret for sin Husstand; saa var det hans Pligt at sørge for at hun fik Hjelp.

Der er ingen Tvivl om, at Høimølleren vilde have vist sig som en modig Mand, hvis han var bleven stillet op paa en Skandse med bestemte Ordrer at lystre. Han vilde vist have været en Løve paa Valpladsen, men han var — som man siger — ingen Hund efter at komme op at mundhugges, og allermindst efter at geraade i en af disse pinlige Redegjørelser med en kvindelig Modpart, hvor ikke blot spidse og bitre Antydninger, men bebreidende Blikke, Suk og klynkende Tonefald er hvad der hører sig til, og Taarer, ja selv hysterisk Hulken ikke altfor fjerne Muligheder. Meget uvillig havde han begivet sig paa Vei til Svigermoderen, for da der saadan kom Bud efter ham, kunde han nok tænke, at der var Noget i Gjære mod hans Ro; og nu skulde han allerede levere et nyt Slag!

Det var derfor med et tungt Hjerte at han gik ud i Kjøkkenet, da han hørte, at Lise var kommen ind igjen og gav sig til at rydde op.

Han begyndte meget forsigtig med at betone sit Ansvar som Husbond — for denne Side af Sagen havde særlig tiltalt ham, da den ikke havde Noget med de virkelige Bevæggrunde at gjøre. Han maatte frygte for, at hun dog maaske efterhaanden paatog sig mere, end der var sundt for hende, og nu var der saadan en god Leilighed til at faa en Medhjelperske. — Der kom ikke Noget af alt det,

han havde ventet, men Lise svarede ganske sagtmodig, at det kunde jo gjerne være, at det var det rigtigste; Husbond vidste jo bedst, hvordan det skulde være.

— Ja, ja; vi behover jo ikke at tage nogen Bestemmelse om det saadan paa staaende Fod. Jeg vilde blot sige det til dig, at du kunde tænke over det.

— Ja, det maa Husbond gjøre ganske ligesom Husbond selv synes, svarede Lise og blev ved at skure paa et Fad.

— Naa, ja, ja . . . nu kan vi jo altid . . . God Nat, Lise.

— God Nat, Husbond.

Mølleren gik ind i sit Sovekammer, ganske forvirret ved den uventede Maade, hvorpaa Lise havde taget Sagen. Denne fromme Føielighed var det Værste, der kunde have mødt ham, fordi den kastede hele Afgjørelsen over paa ham selv. Og desuden: naar hun ikke bestemt vilde sætte sig imod det, hvad skulde han saa sige til Svigermoderen? Saa kom det jo uundgaaeligt, dette med den fremmede Pige i Huset . . . Og hvor kunde det ogsaa være, at Lise var saa ligegyldig ved det Hele? saa brød hun sig vel ikke længer saa meget om ham, siden hun Intet havde imod, at der kom et Par fremmede Øine paa Udkig efter dem Og

saa snakkede han sig for, at det var jo ogsaa bedst saadan: saa faldt de ikke i Fristelse, og naar han — maaske til Foraaret — giftede sig med Hanne, saa maatte Lise dog bort, og saa var det godt, at der var en anden Pige, som var sat ind i det Hele.

Et Par Dage gik, uden at enten Lise eller Mølleren berørte Sagen. Hver Aften ventede han at se Svigermoderen komme anstigende, og hver Nat lagde han sig til Sengs med et Befrielsessuk, fordi ogsaa den Dag var gaaet til Ende i Fred og uden nogen Afgjørelse.

Saa betroede Hans ham en Formiddag bekymret, at stakkels Lise vist havde Tandpine; han havde set hende gaa med Lommetørklædet for Munden. Mølleren gik ud i Haven, hvor hun var ved at plukke Solbær af, og spurgte hende, om hun havde ondt i Tænderne, saa var det da bedst, at hun strax kom til Doktoren.

Nei, hun feilede ikke Noget; hun var blot saa bedrøvet. For hun havde troet, at hun havde gjort Alt saa godt, men nu mærkede hun, at Husbond ikke var tilfreds, siden han vilde have en anden Pige foruden hende.

Forgjæves søgte Mølleren at gjøre hende begribeligt, at han ikke havde Noget at ønske anderledes, at det blot kom an paa hende selv; men hun maatte ogsaa tænke over, om det ikke i Længden

blev for meget for hende. Hun blev ved i sin Kjøre: det var jo saa rimeligt, at der kom en Pige til, naar Husbond ikke syntes, at det var godt nok, som det var. Men ellers var de da nu over den travleste Tid, nu Høsten snart var forbi: — i Efteraaret og om Vinteren var der jo ikke saa meget at gjøre i Bageriet, saa naar hun var kommen ud af det hidtil, saa vilde hun vel ogsaa nok kunne komme Vinteren over . . . men naturligvis — —

— Men saa vær dog fornuftig, Lise! afbrød Mølleren hende endelig. Jeg har jo sagt dig, at du kan faa det akkurat, som du selv vil have det. Naar du troer, at dine Kræfter slaar til — —

— Mine Kræfter! Lise lo pludselig muntert, og med et hurtigt Greb strøg hun Ærmerne høit op over Albuerne og strakte Armene ud til begge Sider: — jeg skulde mene, her var noget at tage fat med!

Det var et Par mægtige Kvindearme, hvis blødt rundede Muskelflader skinnede saa gyldent i Augustsolen, medens den lette, gjennembrudte Skygge af et Frugttræ kastede et dæmpet grøngult Skjær over hendes friske Ansigt, der lo straalende med blanke Øine og Tænder.

— Ser jeg maaske ud til at slide mig op! Synes Husbond, at jeg er magret af iaar? Trives jeg kanske ikke paa Høimøllen?

Hun holdt endnu Armene i den udstrakte Stilling, hvorved hendes Figur viste sig frit i levende Linier, der holdtes i en rhytmisk Bølgen af hendes Aande, som hun drog dybt gjennem den halvtaabne Mund, medens hun vedblev at le til ham med de bestandig mere tindrende Øine. Hele hendes Skikkelse udstrømmede en frugtagtig Sundhed, og i hendes Miner lyste en triumfal Bevidsthed om Kraft.

Mølleren følte denne Sundhedsbølge slaa over i ham selv og gjennemrisle de inderste Fibre, saa de dirrede med en Anelse om ny overvældende Livslyst, og for Kraften i dette Blik slog han sit eget ned — beskjæmmet. For midt i dette Lys af Glæde funklede der en Gnist af Spot: — Du tør jo ikke engang! det Hele var jo Vrøvl! du tør ikke lade den Anden komme, og du tør heller ikke tage mig, som jeg staar her og gjør dine Sandser forrykte. Du tør Intet! men jeg tør, naar jeg vil!

— Ja, ja, Lise! saa taler vi ikke mer om det, mumlede han i Skjægget og gik hurtig ind i Stuen.

Den Aften sveiede Madam Andersen virkelig ind i Møllegaarden. Men hun kom for sent. Med Hareanes Kandidatur var det forbi.

TREDIE BOG

I.

— Jenny, Jenny, Jenny, Jenny, Jenny — lil—le Jen—ny!

Det var Hanne, der kaldte paa sin Yndling.

Hun stod sammen med Mølleren forrest i en Lund af høistammede Graner, neppe hundrede Skridt fra Skovfogedhuset. Derhenne ved Brønd-Truget vandede Hans et Par smaa stridmankede Ponyer, fra hvis brune Rygge og Kryds der hvirvlede gylden Damp op i Sollyset, som Taage fra en Eng; og fra den ene Mule, der løftede sig op af Truget, faldt Draaberne ned som Gnister. Men i den dybe, brune Skygge af Staldrummet, der befandt sig i selve Beboelseshuset, lyste Skovfogdens Skjorteærme, medens han lige henne ved Døren hængte Seletøiet op. Mellem Gavlen og et tæt Hasselkrat, som unge Ege, lodne af nye Skud, groede op af, førte en Markvei ned til Stranden langs en lille Jordlod; næsten helt hen til det kullede Poppelhegn var den

fløielsbrun af frisk Pløining, og en Plov, der stod paa Held lige ved Grøften, viste, hvor de smaa Heste for nylig havde standset deres Arbeide. Et Par hvide Skyer kastede deres Speilstøtter henover det blanke Sund. I de brunt anløbne Bøgekroner over Mostaget spillede Septembersolens Straaler med urolig Glimren, medens dens Lys i brede, rolige Striber skjød sig ind her mellem Granstammerne.

— Jenny, Jenny — —!

Hun havde en eiendommelig Maade at udslynge sit Lokkeraab paa, en lille contant Melodi. De første fem-sex »Jennyer« kom crescendo i rivende Fart efter hinanden paa samme Tone, saa, efter en lille Pause, sprang Stemmen en Oktav op og gik i halve Toner ned paa Slutningen: »lille Jenny«, idet den delte Ordene og gav hver af de fremstødte Stavelser et særligt Smeld, saa de skingrede vidt igjennem Skoven. Der var noget underligt Indsmigrende, Lokkende og Kjærtegnende i dette Raab, og Mølleren holdt af at lytte til det som til en Musik fuld af frisk Skovstemning — og dog saa helt anderledes end den, der vibrerer i et Valdhorns Klang, hvor der lurer noget af Jagtgrumhedens æggende Vildskab, medens denne var from og beskyttende, en mild Skovfes Besværgelse.

— Idag vil den nok ikke komme, sagde han

og haabede, at dens Tøven maatte faa hende til at raabe mange Gange endnu.

— Aa, hvis den blot kan høre mig. Maaske de Andre har jaget efter den.

— Hvilke Andre?

— Dens Kammerater. Mange af dem kan ikke lide den, fordi den holder til her; maaske ogsaa fordi den har Halsbaand paa.

— Er det muligt?

— Ja, og igaar saae Skovløberens Dreng, at der var tre Raadyr der var efter den. Men Jenny løber hurtig.

De vare langsomt gaaet gjennem den smalle Granlund og stod ved en Skoveng, der næsten laa helt i Skygge.

Ligefor dem hævede Bøgeskoven sig i det stærke Sollys. Det aandede et Skjær af Forgyldning over Kronernes Farve af grønt anløbet Bronce, der hist og her lod en hvid Sky skinne igjennem, og midtveis tegnede det alle de slanke graa Stammer, idet det ligesom lokkede enkelte frem dybt inde fra Tykningen, hvor de vilde skjule sig; medens forneden Hasselbuske, Tjørn og ung Bøgeopvæxt, uberørte af Aarstiden, lod deres Grønt fryde sig i Glandsen med sommerlig Friskhed og Fylde.

Over deres Hoveder løb af og til en blød Susen af Grannaale, og et frisk harpixduftende Vindpust strøg

dem forbi og blæste et Par silkeglindsende Haar frem over hendes Kind. Hun havde en marineblaa Kjole paa, der faldt løst og frit og samledes om Livet af et Læderbælte. Paa Hovedet sad nok saa kjækt en graa, flad Hue af strikket Uldgarn, og denne halvt drengeagtige Hovedbedækning gav hendes ellers saa rolige Ansigt en vis skjelmsk Ynde.

Hun raabte igjen, denne Gang med en lille Variation.

— Hvad er det dog De siger? spurgte Mølleren med et godmodigt Smil.

Hanne blev rød i Hovedet og strøg Haaret tilrette bag Øret:

— Jeg sagde »Lamsebenet« — det er dens Kjælenavn. Den var jo kun et lille Lam, da jeg fik den, og nu kalder jeg den saadan endnu.

Der lød hurtige smaa Skridt bagved dem; det var Hans, der kom løbende, fulgt af Hektor, en hvid og brunplettet Jagthund, der gav sig til at pringe op ad Mølleren, dens gode Ven.

— Vil Jenny ikke komme? spurgte Hans aandeløs.

— Den maa være løbet langt ind i Skoven idag, svarede Hanne. Vi kan gaa over og raabe ad den anden Kant til, skjøndt jeg troede rigtignok at den var her.

Hun satte Haanden for Munden og raabte saa høit hun kunde.

— Men De maa da ikke anstrenge Deres Stemme saadan for vores Skyld, sagde Mølleren — De kan jo blive helt hæs.

— Aa nei, for den Sags Skyld kunde jeg staa og raabe en hel Time, og Hans vil da ogsaa saa gjerne se Jenny.

— Aa ja, Tante Hanne! det vilde jeg rigtignok gjerne, sagde Drengen med et bønligt Blik. Naar han havde været paa Besøg i Skovfogedhuset, havde Jenny enten været lige ved Huset eller i Stalden — eller ogsaa var den slet ikke kommen, saa han var uhyre spændt paa at opleve det Eventyrlige at »Tanten« saaledes kaldte Dyret ud af den vildene Skov; og han havde neppe kunnet holde ud paa sin Post ved Vandingstruget saalænge til Ponyerne havde drukket og gav sig til at traske hen mod Stalddøren.

I det samme loftede Hektor Hovedet og gav sig til at gjo kort og skarpt. De lyttede alle spændt, og snart hørte de en fjern og fin Klang af en lille Klokke, der hurtig blev stærkere. Pludselig smuttede Noget ud under Bladene derovre; et rødbrunt Raadyr satte i lange, elegante Spring tversover Engen og styrede lige hen mod Hanne, der raabte »Jenny«, og klappede i Hænderne, straalende som et Barn.

I fuld Fart borede det sin spidse Snude ind mellem hendes Hænder og gav sig til at gnubbe sit Hoved mod hendes Hofte og hengive sig til hendes Kjærtegn. De Andres derimod tog den saa kort som mulig imod, og navnlig naar Hans vilde klappe den paa Ryggen, unddrog den sig derfra ved pludselig at dukke sig og smutte afsted. Den tog heller ikke synderlig Notits af Hektor, der sprang om den for at lege.

De gik tilbage henimod Huset, hvor Skovfogden var i Færd med at gnide Ponyerne af med en Halmvisk. Paa en af de yderste Graner hang et nylig skudt Raadyr; mellem Rødderne var der en Plet af størknet Blod. Det berørte Mølleren underligt, at se Jenny sorgløst løbe hen under sin dræbte Kammerat, medens Hektor blev staaende og snuste til Blodet.

— Gjør det Dem ikke ondt, naar Deres Broder gaar ud for at skyde saadan et Dyr?

— Jo, det gjør det da rigtignok. I Begyndelsen kunde jeg slet ikke finde mig deri, men nu ønsker jeg blot, at han maa træffe godt, saa at de døer strax . . . Men han er jo da en dygtig Skytte, og han giver saamænd heller ikke Ild, før han er kommen nær nok. Han gaar heller ud en Gang til, end han gjør et usikkert Skud.

— Naa ja, bemærkede Molleren, en Gang maa Dyret jo alligevel do — af Alder eller Sygdom, og saa er det dog meget bedre saadan — hurtig og uventet — man kunde saamænd misunde det saadan en Død.

— Aa nei! for et Dyr kan det nok være, det er det bedste — men ikke for et Menneske.

— Hvorfor da ikke ogsaa for et Menneske?

— Nei, jeg vilde ikke gjerne gaa bort paa den Maade. Jeg vilde helst have Tid til at forberede mig paa Døden og til at tage Afsked med mine og med Verden — og især til at samle min Sjæl . . . for Evigheden.

Molleren var bleven staaende, da Samtalen tog en saa alvorlig Vending og saae med Beundring paa den unge Pige. Hvor hun er klog! tænkte han. Andre tænker ikke over saadan Noget, og dog er det saa sandt — jeg vilde heller ikke ønske at blive revet pludselig bort . . . maaske midt i de verdsligste Tanker. Hun er from og klog. Sammen med hende maatte man blive et bedre Menneske! Hvor Christine dog har haft rigtigt Blik for det, og hvor det er en Lykke for mig, at hun døde en rolig Død og kunde tale med mig, som hun gjorde; for af mig selv var jeg vel neppe falden paa det.

Hanne fandt den Taushed, der var indtraadt, lidt pinlig. Hun frygtede for at Tanken om Christines

Død kunde sætte deres Gjæst i en vedvarende sørgmodig Stemning, og ønskede derfor ikke Samtalen fortsat. Med en pludselig Bevægelse vendte hun sig til Broderen: —

— Naa, er I saa blevet færdig idag, Vilhelm?

— Nei, helt blev vi det ikke.

— Ja men, du er da ikke holdt tidligere op, fordi jeg kom? spurgte Mølleren — det vilde da være en Skam.

— Aa nei, de var blevet lovlig trætte. Det er jo lige drøit nok for de Smaa at gaa for Plov — især for den Nærmer; det er jo den yngste. Men den er ellers skrap nok til at løbe.

Den Nærmer stod virkelig noget mismodig der, med sit Hoved lagt over den Andens Mankeknude og med Krydset hængende til den ene Side. Hanne strøg den med begge Hænder over Mulen, der var vaad endnu efter Vandingen, og mumlede den ind i Næseborene, som om det var dens Øren:

— Er Bamsemanden bleven kjed af det? Hvad? Skal han have Rugbrød, kan han lide det?

Bamsemanden blinkede fiffig, dirrede med sin studsede Manke, som om den blev kildet, og baskede med Halestumpen.

— Du forkjæler ham rent for mig, ytrede Broderen; men et fornøiet Smil viste, at hans pædagogiske Bekymring ikke sad synderlig dybt. Snart

vil den ogsaa have Kage ligesom Jenny. Se, hvor hun kan skabe sig!

Jenny »skabede sig« virkelig. Den trykkede sig saa fast op til Hanne, at hun havde ondt ved at holde sin Stilling. Men Hektor havde sat sig; den trippede med Forpoterne og klynkede bebreidende, fordi Ingen gav sig af med den.

— Det er sandt, udbrød Skovfogden, idet han kastede Halmvisken fra sig — jeg skulde jo hen at tale med gamle Ole.

— Saa gaar jeg med dig. Jeg vil gjerne røre mig lidt, sagde Mølleren.

— Ja men saa gaa kun strax, at det ikke skal trække for længe ud med Aftensmaden, paamindede Hanne. — Jeg skal nok sørge for de Smaa.

Hun lukkede Døren helt op til Stalden, og »de Smaa« traskede villig nok derind. Mølleren vilde hjælpe hende, men blev spøgende afvist: han troede vel ikke, at hun selv kunde klare for sig! Egentlig var det ham ikke helt ukjært; for det morede ham nok saa meget at staa der, lænet til den underste Halvdør, og se hendes Skikkelse saa flinkt bevæge sig derinde i Halvmørket, som undertiden kun lod hendes venlige Ansigt lyse i bløde Omrids, alt imedens hun spændte Grimerne om de urolige Ponyhoveder — mere hindret end hjulpet af den lille Hans, der satte hende i dødelig Skræk

ved at smutte ind under Bamsemandens Bug og rykke i dens Forben, som havde plantet sin Hov paa Spiltovet. De Smaa var ikke ondskabsfulde, men det var jo dog kun et Par Tosser, der ikke altid tænkte paa, hvor de sparkede hen, saa han maatte se sig for! Da hun saa havde skuffet Hakkelse i Krybberne og kom ind i den Fjermers Baas med Havrekassen, var det lille Bæst saa hidsig efter at faa dette Kjærnefoder, at hun maatte tage fat af al Magt for at trænge dets Hoved til Side; men under denne Kamp stak Bamsemand sit Hoved ind over Bommen, saa at hun pludselig havde dens prustende Næsebor lige i Nakken og udstødte et forskrækket Hvin. Og nu istemte de alle tre en hjertelig Latter, understøttet af Ponyernes Vrinsken og af jublende Glam fra Hektor, der sad i Entredøren og hørte sin Herre ruste sig til sin Skovvandring: — indtil endelig Hanne efter et Par dygtige Puf og et kraftigt Kladsk paa Hesteboven reddede sig ud — med Tab af Huen, og noget oversavlet paa Kjoleryggen. Men det gjorde ikke noget; Kjolen var nok temmelig ny, men den kunde taale det. Og Huen erobrede Hans igjen med nogenlunde Lethed, da Bamsemand ikke fandt den saa smagfuld som Havre og Hakkelse.

Saadan havde Molleren ikke let i Aar og Dag — og hvad var det ikke for en velsignet god og sund

Munterhed — en kvægende, kildefrisk Latter, der vældede frit fra Gemytets Muld uden at trænge til Viddets Ledningsror end sige til Spydighedens Bor.

Endnu leende og med Taarer i Øinene, modtog han den knortede Egestok, som Skovfogden rakte ham. Selv havde denne en Træpibe i Munden og Bøssen hængende over Skuldren. Men den tilbudte Cigar afslog Mølleren: han vilde nyde Skovluften. Og de to Venner skridtede rask henad Veien, der først løb i Udkanten af Krattet langs det straalende Sund, eller helt nede paa Strandgruset, og saa dreiede indad, fordybende sig i tæt, kølig Løvskygge.

Mølleren skjød Hatten bag i Nakken, svingede med Stokken og gav sig til at fløite en Vise. Han havde ikke, saa længe han kunde huske tilbage, været saa let og fri tilmode. Denne Sundskov elskede han med al den Natursands, han raadede over, og det var ikke saa lidt endda: — en Natursands, som man finder den hos indesluttede Mennesker uden boglig Dannelse, ubevidst og umiddelbar. Som et Kjær mørknes under en Uveirshimmel og lyser under Solskyer, saaledes antog hans Sind Omgivelsernes Farve. Allerede da han for et Par Timer siden med Hans ved Haanden var traadt ind i Skoven, havde den unge Høstpragt med sin opblomstrende Brogethed lyst op i hans Sind som en festlig Hilsen; og siden havde der samlet sig saa

mange kjære og venlige Indtryk lige til denne glade Staldscene, hvis Gjenlyd endnu lo i hans Inderste, som om den havde forvildet sig i en Labyrinth, hvor den ingen Udgang fandt.

Og med dobbelt Fryd jublede hans Sjæl op i Frihed, fordi han saalænge havde levet under et Tryk, der nu var som tryllet bort. Mellem ham og Lise var der ikke senere forefaldet Noget, men Stemningen i Møllen havde været underlig tung og trang ligesom Veiret: en ensformig Række af lavhimlede Graaveirsdage, til det nu i Morges var »blanket op«, og han havde taget den Beslutning at besøge sine Venner i Skoven.

Han følte ogsaa nu en modig Trang til ikke blot at nyde denne lykkelige Stemning, mens den var der, men holde den fast og tilegne sig den — forvandle den fra en flygtig Gjæst til en fast Husfælle. Ja, dette Hus — hans Hjem! Gud give han kunde sige Møllen Farvel, give den til Jørgen, og Lise med i Kjøbet, og saa saa selv drage ind herude som Skovfoged med Hanne til Hustru — Vilhelm kunde jo, da man en Gang var paa Ønskernes Vei, være ansat i et større Embede ikke langt derfra som kongelig Skovfoged . . . Det lod sig nu altsammen ikke gjøre, men der var noget Andet, som kunde ske og skulde ske.

Han havde i Begyndelsen talt ret livlig med Vennen om Skovhugst, om den lille Planteskole, der skulde anlægges nu, og om Auktionerne og alt hvad dér var at gjøre; efterhaanden blev han mere ordknap, og kun faa og temmelig intetsigende Bemærkninger vidnede om, at han fulgte Skovfogdens Beretning om en ny Præst i et af Nabosognene, der holdt »Politiken«, et ugudeligt Blad — saa hvad kunde det være for en Præst? Overhovedet Præsterne der paa Egnen — ja der var jo nok Provsten i Tvederup —

— Ja, det er ham Bønderne, kalder Religions-Grossereren.

— Ja det er let nok at gjøre Nar —

— Aa nei, det er saamænd ikke for at gjøre Nar; det er ramme Bondealvor — fordi han har saa meget at gjøre med Missionen i Indien; han exporterer Religion, mener de . . Og veed du hvad en Kone sagde til mig om Provsten? ja, det er jo en berygtet Mand, men han er jo ogsaa hævngjærrig nok, og farlig udsvævende er han da ogsaa.

— Provsten? udbrød Skovfogden og standsede indigneret.

— Ja, »udsvævende« betyder, at han altid farer om paa sine Missionsmøder, og »hævngjærrig« skulde sige »nidkjær«: derfor er han ogsaa vidt kjendt, og

det kaldte hun nu »berygtet«; det var saamænd ren og skjær Ros altsammen.

Og Mølleren lo, saa det rungede i Skoven, idet hans glade Lune greb denne Leilighed til atter at udlade sig; og Skovfogden, der af Naturen egentlig var et Stykke af en lystig Patron, stemmede med i, skjøndt han ikke ret vidste, om det ogsaa passede sig at le i Anledning af en af den ydre eller indre Missions Støtter, selv om Anledningen var saa indirekte.

— Naa, saa er der jo vores egen Præst, gik han videre i Texten: jeg saae paa din Kones Begravelsesdag, hvor bleg han blev, fordi hans Glas sprang, da han klinkede. Det er sandt nok, det Varsel er sikkert nok, det skal næsten aldrig slaa feil; men skal maaske en Præst være saa bange for at dø? skal han hænge saadan ved dette Jordeliv?

Mølleren svarede kun med en samstemmende Brummen. Denne Bemærkning var ligesom en Haandsrækning fra Skovfogden til at hjelpe ham over i den Samtale, som han ønskede, eller rettere, som han havde besluttet sig til: han vilde jo netop ogsaa tale om hin Begravelsesdag og om de Ord, der da vare faldne imellem dem nede ved Dammen; nu behøvede han blot at gribe til — og Ordene »Du talte om Begravelsen« vare ham allerede paa Læben; saa blev han bange for det altfor

afgjørende Skridt og forsøgte at interessere sig for hvad hans Ven videre udviklede om den udbredte Verdslighed.

Skovfogden skrev denne Faamælthed paa Regning af manglende kirkelig Interesse. Han maatte vækkes! En tung og indesluttet Natur som hans, ovenikjøbet lutret smertelig ved et saadant Tab, var aaben for Naaden og ventede blot i bevidstløs Halvslummer paa dens vækkende Berørelse . . . . .

Da de havde naaet Skovbetjentens lille Hus i Udkanten af Skoven, og Fogden havde givet gamle Ole sine Ordrer, gik de tilbage tvers igjennem Tykningen, uden Vei og Sti, saa at al sammenhængende Underholdning faldt bort af sig selv.

Mølleren bøiede nogle hindrende Grene tilside og traadte ud paa en Skoveng. Neppe hundrede Skridt borte stod en solgjennemstraalet Granlund, og mellem dens spinkle Stammer blaanede en kalket Længe. Han havde ikke anet, at de vare saa nær ved Huset: det var netop det Sted, hvor Jenny var smuttet ud før. Hektor foer allerede gjøende afsted for at melde deres Ankomst. Skovfogden traadte ud lidt tilhøire for ham; han redte leende nogle Spindelvævstraade ud af sit krusede blonde Skjæg, tog sin Kasket af og tørrede Sveddraaberne af sin Pande med Ærmet.

— Der kan du se! saadan kom vi hurtig hjem.

Mølleren gravede med sin Stok dybt ned i det bløde Engmuld: —

— Skovfoged, begyndte han med en egen Høitidelighed i Stemmen — kan du huske paa Begravelsesdagen, da vi stod med din Søster nede ved den lille Dam?

— Ja, det skulde jeg da nok kunne huske, og hvad der blev sagt — Ord til Ord.

— Godt . . . Saa ved du ogsaa, at jeg sagde jer, at min salig Hustru i sin sidste Time havde tænkt paa din Søster Hanne, saadan rigtig inderlig tænkt paa hende.

— Ja ja, det sagde du at du vidste, skjøndt hun ikke havde talt om hende.

— Aa jo, nok talt om hende, men hun nævnede ikke hendes Navn, det er rigtig nok . . . Og saa sagde jeg ogsaa, at jeg vilde sige dig, hvordan hun havde talt om Hanne, naar Tiden kom dertil.

— Ja, jeg husker det godt nok, og jeg har saamænd ogsaa tidt og mangen Gang tænkt paa det . . . Naa, og er saa Tiden da kommet nu?

— Jeg troer det.

Skovfogden stirrede forventningsfuld paa ham; men hans Blik syntes at bore sig ned i Engbunden omkaps med Stokken.

— Ser du, stakkels Christine havde jo gjort op med Verden. Hun tænkte ikke længer paa sig selv, men kun paa os, som blev tilbage. Og saa talte hun især om naar jeg giftede mig igjen, for det skulde jeg da gjøre, mente hun; det var bedst i alle Maader, især for Drengen, forstaar du nok. Og saa lagde hun mig paa Hjerte med saadan smukke Ord, at jeg fremfor Alt skulde se paa at faa en christelig Pige til Hustru.

— Naa saadan. — Hm . . . Og saa tror du, at det var Hanne, hun mente?

— Det var det.

— Aa ja, det kan jo nok være . . . Skjøndt at — der er jo nok rundt om i Familierne — christelig Aand er der jo da at finde . . . om den ogsaa tidt nok er noget udvandet, og Versligheden tager mer og mer Overhaand — Gud bedre! Men hist og her — som for Exempel Povl Jensens, det er en gudsfrygtig Familie, og hos Præstegaardsforpagterens i Skibby der er der ogsaa en meget from Datter, hun kommer i alle Forsamlingerne — ellers duer Familien ikke saa stort . . .

— Nei, det var ikke saadan paa det Ubestemte. For Christine sagde ogsaa, at der var jo dem, der var noget for strenge af sig og maaske overdrev lidt — og det var jo jer hun mente — —

— Ja, hvad skal det sige »overdrive«? hvordan kan vi Mennesker —?

— Nei, nei, det sagde hun jo ogsaa, at det skulde jeg ikke lade mig afskrække af — de havde maaske i Grunden Ret.

— Naa saadan.

— Og saa en Times Tid derefter bankede det paa Hannes Vindue, just som Christine døde i mine Arme . . . det er dog ikke til at tage feil af.

Skovfogden nikkede og stirrede taus ud i Luften. Hvad Mølleren nu havde sagt ham, syntes han kom saa underlig som en Bekræftelse paa det, han selv lige havde tænkt om hans »Vækkelse«. Naar Christines tidlige Bortgang var det Stød, der havde været nødvendigt for at hans Natur skulde miste sin altfor jordiske Ligevægt: var det saa ikke nu aabenbart, at Hanne var udset til at give den en alvorlig saliggjørende Retning mod det Hinsides, og føre ham til den Frelser, som han hidtil kun havde bekjendt med Læberne?

— Jakob, spurgte han, skal jeg sige det til Hanne?

— Aa nei, det synes jeg dog ikke du skulde saadan nu strax . . . Maaske senere en Gang . . . forresten, det maa du ligesom du selv synes. Men det var ogsaa det, jeg vilde spørge dig om — synes du — troer du at hun . . . nok vilde have mig?

— Hun? ja hun holder jo da meget af dig — og af Hans med, saa jeg veed da ikke hvem hun heller skulde ville have til Mand.

— Hm . . . Det er blot . . . om maaske inde i Kjøbenhavn — hun maa jo der kjende mange mere dannede Mennesker . . . forgangen Vinter var hun jo igjen derinde, og saa tænkte jeg maaske — —

— Nei, nei — der kan du være ganske rolig, hun har ikke haft Giftetanker . . . og det er jo ellers snart paa Tide, at hun faar en Mand, for det er nu Kvindens Bestemmelse . . . Og saa desuden, ser du, naar det er Guds Villie, at det er den Vei du skal komme frem ad, se saa kommer den jo ogsaa nok til hende, for den kjender ikke til at gaa feil, saadan som vor egen syndige Villie, især naar den er forblindet af Lidenskab.

Mølleren saae beskjæmmet bort — han vidste kun altfor vel, hvor hans egen syndige Villie, forblindet af Lidenskab, nær havde forvildet sig hen, og han var glad ved at den Anden ikke kunde læse hans Tanker.

— Ja, saa vilde vi jo blive Svogre, Vilhelm! sagde han, for at hans forlegne Taushed ikke skulde blive paafaldende.

— Og det vilde da heller ikke være det værste, lo Skovfogden.

De to Mænd trykkede kraftig hinandens Haand og gik saa hurtig over Engen og ind i Grandlunden. Herinde i den brunlige Dunkelhed luede de sidste gyldne Solstraaler. Alle de utallige tørre Kviste ud fra Stammerne glødede som Glastraade, og gjennem dette lysende Net saae Mølleren Hanne træde frem i Husdøren og speide ud — om de da ikke snart kom, siden Hektor jo længst havde meldt dem.

II.

I Borgestuen var der livligt paa denne regnfulde Aften midt i Oktober.

For Enden af Bordet, ligeoverfor Lise, sad en Gjæst: hendes Broder Peer Vibe. Denne Mand, der var berømt — eller berygtet, alt efter Samfundskredsen — som Krybskytte i flere Miles Omkreds, havde et lidet sportsmæssigt Ydre. Han var temmelig undersætsig — naar han sad ned, ikke synderlig høiere end Søsteren — og den Maske, hvorunder han skjulte sit forvovne Eventyrer-Temperament, var et temmelig almindeligt Bondeansigt, indfattet af det der paa Egnen næsten obligate Skjæg, der groede ned fra Tindinghaaret og samlede sig under den fremtrædende sortstubbede Hage. Kun havde det maaske været paafaldende for en omhyggeligere Iagttager, at der i de smaa Øine, under de nedbuskede Bryn, ofte brændte et skarpt og uroligt Blik, der ikke hørte hjemme i Agerdyrkerens sindig sysselsatte

Synsorgan. Desuden var Huden paafaldende veirslagen. Han var en halv Snes Aar ældre end Søsteren, men saae langt ældre ud.

En Træpibe med stærkt udsnittet Hoved hængte i hans ene Mundvig og blandede sin Røg med den fra fattigere udstyrede Slægtninge i Christians og Jørgens Besiddelse samt fra en næsten forkullet Snadde, der stak tilveirs fra Lars' Trynemund.

Denne »tovelige Dreng« havde støttet Albuerne paa Bordpladen, holdt Hovedet i sine Hænder og gloede af al sine vandblaa Øines Formue paa denne underlige Mand, som sad der med det Eventyrliges, næsten det Røveragtiges Glorie om sit uanselige, lidt duknakkede Hoved — en Glorie, der næsten var synlig i Tobakstaagen nu, da de to Ungersvende havde trukket ham op, saa at han virkelig havde givet et Par af sine mere spændende Livs-Eventyr tilbedste, pebrede ikke blot med »Jægerlatin« men ogsaa med Krybskyttegræsk. Anstrengt af denne Ydelse tog Per nu Pibespidsen ud af Mundvigen, spyttede gjennem Tænderne ud paa Gulvet og kvægede sig med et langt Drag af Stenkruset, der stod foran ham.

— Det kan nu ligegodt ikke hamle op med det, du selv bryggede, Lise! der var rigtignok ganske anderledes Humlesmag ved det.

— Ja, det har jeg ikke Tid til mer, svarede Lise, uden at se op fra sit Strikketøi.

— Aa nei, du gaar jo her og slider som et Bæst fra Morgen til Aften . . . Fanden maa vide, hvad det skal være godt for . . . Du kunde da i alt Fald faa ham til at give dig dobbelt Løn.

— Det kan du jo lade mig om, Peer.

— Ja, han kunde da godt staa sig ved at give Halvdelen til, sagde Christian. Men nærig har nu Husbond altid været.

— Naar jeg nu ikke vil have mer, dit Høved! brummede Lise. For hun holdt meget paa sit Tyende-Ry som en sjelden dygtig og sjelden fordringsløs Arbeidskraft; det skulde i allerværste Fald forskaffe hende en god ny Condition.

— Ja, du er nu for god for denne Verden, lille Lise, lo Christian, men kanske Vorherre godtgjør dig det i den næste.

Lars var meget skuffet over den Vending Samtalen havde taget.

— Er det sandt, at De var med den Gang den forrige Skovfoged blev slaaet ihjel? busede han ud.

Et af de hurtig sigtende Blikke skjød frem under de nedbuskede Øienbryn og traf ham, saa han var lige ved at tabe Pibestumpen ud af Munden. Saa gled Blikket opad mod Loftet, paa hvis smudsige

Gibs der dirrede en Lyscirkel fra den lille Lampe, og Peer Krybskytte mumlede i en gnaven Tone:

— Saadan noget Vrøvl! Han blev saamænd ikke slaaet ihjel. Han døde i sin Seng; det veed Præsten, der berettede ham, da Besked med.

— Jo vel, men det var da efter saadan et Sammenstød, bemærkede Jørgen.

— Ja, Herre Gud, saadan en gammel Mand, hvad vil han løbe ude for om Natten — i Taagen, det er ikke godt det! det kan være lige haardt nok for os Andre.

— Var det maaske ogsaa Taagen, der slog ham med en Bøssekolbe i Nakken? grinede Christian og purrede op i sit røde Haar.

— Aa nei, den spændte blot Ben for ham, og saa stødte han Hovedet paa en Træstub, raabte Lars, modig ved denne Undsætning fra alle Sider.

— Ja, naar I veed det bedre . . . Ikke fordi jeg veed noget videre . . . Jeg havde ikke Noget med det at skaffe — jeg bjergede blot Bukken imens. — —

— Man maa ellers opleve en hel Del saadan mellem Aar og Dag i Deres — Haandtering, bemærkede Jørgen, da det ikke lod til at Peer Krybskytte vilde gaa videre.

— Aa ja, smaalo Peer. — Nu for en fjorten Dages Tid siden, da jeg var ude i Forretninger —

he — da opdagede jeg saamænd, hvem der skal blive Kone her paa Møllen. Hvad giver I mig for at faa det at vide?

Lise og Jørgen vexlede et hurtigt Blik.

— Det var som Fanden! udbrød Christian og spilede Øinene op.

— Skovfogdens Hanne, raabte Lars triumferende. – Hvad? Har jeg kanske ikke sagt det allerede den Dag Møllerkonen blev begravet . . . Husbond saae saa underlig paa hende ved Kirkegaardsporten — han gifter sig nok med hende, sagde jeg.

— Naa, jeg troede nu det skulde være splinternyt det.

— Saae De dem kanske sammen i Skoven? spurgte Jørgen.

— Ja gu gjorde jeg det, og det saae meget hedt ud imellem dem . . . Det var jo grumme pænt Maaneskinsveir i tredie Uge af September, saadan rigigt passeligt Veir for Kjærestefolk og Krybskytter.

De skoggerlo Alle over denne Sammenstilling undtagen Lise; hun kildede med Strikkepinden Pilatus, som laa i hendes Skjød og sov.

— Kyssedes de? spurgte hun.

— Aa, det gjorde de sagtens ogsaa, men det skal jeg da ellers ikke kunne sige, at jeg har set. Forresten stod de et Øieblik lige ved mig.

Jeg laa i Grøften under en Busk og havde slet ikke Lyst til at blive set af dem.

— Nei, det er begribeligt nok, lo Christian.

— Naa de var forresten altfor optaget af dem selv. He! det gik ellers farlig anstændig og høitidelig til. Pigebarnet snakkede Noget om Jesus og om Menneskevilliens Syndighed — ligesom en Præst paa Prædikestolen — og han sagde Ja og Amen. Og han bad hende ogsaa om siden at spille den kjønne Choral fra sidst, saa det var saamænd en hel Gudstjeneste.

— Det var ogsaa en morsom Maade at være Kjærestefolk paa — i Maaneskin, lo Lise spodsk men med en lidt irriteret Klang paa Bunden af Latteren, og Strikkepindene klirrede i Haanden paa hende.

— Aa ja, jeg har jo kjendt til lystigere Methoder, erklærede Broderen under almindelig Latter.

— Du, Peer! spurgte Lise endelig: — sig mig, det Raadyr, hun har tæmmet, — var det ogsaa med dem?

— Ja, gu var det med! det gik og spankulerede om mellem Buskene; tidt var det saa nær ved mig, at jeg kunde have naaet det med min Bøssepibe.

— Ha, ha! saa var der nok En Fingrene kløede paa, spottede Christian.

Denne Gang vilde det ingen Ende tage med Latteren. Det var altfor kildrende morsomt: denne Krybskytte, som Raadyret uden Fare gik og snuste om, og de to Forliebte, der snakkede om Menneskevilliens Syndighed.

Iøvrig var det kun Svendene og Drengen, der lo rigtig ud. Per holdt snart op, med en ubehagelig Fornemmelse af, at Lystigheden egentlig gik ud over ham. Og hvad Lise angik, saa stemmede hun neppe nok med i. Hun blev rød i Hovedet og rynkede Panden. Dette var jo den blodigste Haan af Skjæbnen! Broderen skjult i Grøften og angst for at Jenny skulde røbe ham — var dette Billede ikke et fuldendt Symbol paa Krybskyttefamilien Vibes Nederlag og Skovfogedhusets Seir?

— Naa, nu er det nok ellers paa Tide, at jeg kommer hjemad, afbrød Peer endelig Munterheden. Han slyngede et langt Uldsjawl tre Gange om Halsen, knyttede det forsvarlig under Hagen og knappede Jakken over det. Saa reiste han sig, greb sin Stok og bød Godnat.

Lise fulgte ham gjennem Kjøkkenet ud i Forstuen.

— Peer, du husker nok hvad du lovede mig.

— Ja vel, ja vel! men den Gang, kan du vel begribe, lod det sig ikke gjøre.

— Nei, men saasnart du kan.

— Ja, ja, det er blot — den er sgu vanskelig at komme paa Skud, for nu holder den gjerne til henne ved Huset. Forresten kan jeg ikke begribe —

— Jeg har jo sagt dig, at det er det Halsbaand —

— Aa, der er sgu ikke saa stort ved det Smule Halsbaand — lidt Nysølv — kanske ogsaa Klokken er rigtig Sølv, for den klinger saa fint — men hvad Fanden —

— Ja men, naar jeg nu vil have det.

— Ja, naar et Fruentimmer vil Noget, saa er Pókker løs, det veed vi jo nok

— Jeg skal strikke dig tre Par Sokker — af det allerbedste Uld.

— Ja, dem kan jeg saamænd komme til at trænge til. Naa, strik du bare væk, min Tøs, du skal nok faa Halsbaandet. Farvel!

— Farvel Peer.

Lise gik ind i sit Kammer, tændte en Lysestump og satte sig paa Sengen. Hun rugede over denne fixe Idé, der var bleven saa levende ved Broderens Besøg og Fortælling. Men i dette Øieblik var Hovedpunktet ikke længere den mystiske Forestilling om en Kraft, som hun vilde berøve sin Medbeilerske ved at faa Jenny skudt, men den ganske realistiske Tanke om at volde hende Smerte, som hun hadede.

For der ruskede og sled i hende et glubende Raseri mod denne skinhellige Hex, som sad derude i sin Skovensomhed og galdrede hendes egen Møllermand til sig, drog ham og tog ham med fromme Tanker, som hendes bibelvante Læber dryppede ham i Øret, og med milde Salmetoner, som hendes veloplærte Fingre manede frem af Klaveret — thi dette Instrument og den Kunst at traktere det stod ogsaa for Lise i et halvt trolddomsagtigt Skjær.

Hun havde jo følt, hvorledes Mølleren langsomt var gledet længer og længer bort fra hende i Løbet af de sidste Par Maaneder. Denne belurede Skovsamtale havde med sin Maanestraale og sit Skjær af fromt Sværmeri tændt et Lys, der pludselig klarede op i det lange dunkle Mellemrum ligefra hendes sidste store Seir, da hun havde slaaet Svigermoderens fordækte Angreb med Hareane af Marken, det triumferende Øieblik, da hun stod dernede i Frugthaven, overstraalet af Augustsolen, og saa jublende følte, hvordan ligesom et Fluidum fra hendes til Skue stillede yppige Kvindeformer gjennemstrømmede Mølleren, saa han maatte tage Øinene til sig og skynde sig bort — — og indtil nu i den sidste Tid, da hun ikke længer skjønnede, hvor han var, ikke kunde naa ind i ham med et Blik eller røre op i ham med en Bevægelse.

Og Mølleren iklædtes ved denne Fjernelse, denne tillukkede Ligegyldighed, det Uopnaaeliges lokkende Glands, saa at der i hendes heftig begjærende Sind skabtes en Illusion af Forelskelse. Det var udentvivl kun Angsten for ikke at opnaa den saa længe og utrættelig tilstræbte Stilling, blandet med Krænkelse over at den allerede saa stærkt Betagne unddrog sig hendes Kvindemagt, der satte hende i lidenskabelig Ophidselse — men dette antog i hendes Øine pludselig Billedet af en skuffet Kjærlighed. I sin Længsel indsatte hun Mølleren i Stedet for Møllen, medens hendes forfængelige Magtbrynde maskerede sig som en smægtende Trang til Hengivelse. Og som hun sad der og lod Taarerne dryppe ned i sit Skjød, var hun grangivelig den stakkels fattige, forladte Pige, hvis »egen Møllermand« var lokket fra hende af en listig Frøken, der var forfaren i allehaande fine Forførelseskunster, som hendes egen enfoldige Bondeforstand ikke kjendte til.

Og skulde hun saa maaske ikke hade denne Frøken derude? Hun udmalede sig, hvorledes hun, naar hun var kommen i Besiddelse af Jennys Halsbaand, en Nat vilde liste sig ud til Skovfogedhuset og hænge Halsbaandet paa Dørgrebet. Et Par Dage havde de savnet Jenny, og naar de saa fandt Halsbaandet, vilde de forstaa, at Jenny var bleven skudt

af en Krybskytte, hvis Jægerstolthed forbød ham at at tage noget Andet af Andres Eiendom, end hvad der kunde falde for hans Kugle. Og Frøken Hanne vilde sætte sig ned og begræde sin dræbte Yndling — »lille Jenny«, som hun aldrig mere skulde kalde frem fra Skovtykningen, bitterlig vilde hun græde, for hun havde et svagt og blødt Sind; og Tanken om disse Taarer vilde være for Lise hvad en lædskende Drik er for en Febersyg.

Imidlertid, Lise var en altfor praktisk Natur, til hun skulde slaa sig tilro ved at svælge i Forestillingen om tilfredsstillet gold Skadefryd. Da hun havde revet Klæderne af sig, slukket Lyset og rullet sig sammen under Dynen, grublede hun sig langsommelig i Søvn gjennem allehaande forvirrede Tanker om, hvordan man vel skulde gribe det bedst an med at puste Flammer af de Gløder, som dog sikkert endnu ulmede under Asken i det troløse Møllerhjerte.

III.

Det var Middag.

Et skarpt Sollys skjød sig gjennem de smaa Ruder ind paa Broloftet, hvis Rum var dunkelt og snevert mellem de opstablede Sækkebjerge. Det gyldne Melstøv, der dirrede i Straalebundtet, sattes i hurtigere Kredsning, hver Gang Jørgen trillede en Sæk over Gulvet, og blev til et hvirvlende Khaos som af jaget Damp, naar han med sin Bør væltede en Sæk over paa de andre, og der vældede en ny Ladning Substans op i den allerede mættede Melluft.

Han var ene om Arbeidet. Lars var sat i Virksomhed oven paa, hvor han passede Kværnene under Tilsyn af Mølleren, der sad og skjærpede en Møllesten.

Jørgen var ene med sine Sække og sin ulykkelige Kjærlighed. For han var ikke kommen videre siden hin Augustaften, da han mente at være kommen vidt og ikke at have saa langt igjen. Jo

Pyt! siden den Dag havde Lise været ganske unærmelig; hun havde sendt Lars op med Aftensmaden, havde gjort i Stand i Karlekamret saa tidlig og tilmed paa saa uregelmæssig Tid, at han ikke let kunde passe at være dernede. Og hvis han saa endelig ved et Tilfælde kom til at være et Øieblik ene med hende, saa var hun ikke til at røre ved og neppe til at slaa et Ord ud af. To Maaneder — og ikke videre! det skulde han have anet den Gang, hun kyssede ham, og han stod saa ærlig og tog imod det uden at røre ved hende, for ikke paany at smudske hende til. Maaske var det netop Feilen; hun havde taget det for Koldsindighed. Naar havde han ogsaa læst i sin Roman om, at Hjalmar havde staaet ret op og ned som en Tinsoldat og ladet sig kysse, for ikke at sætte Pletter paa Jomfru Mettes Kjole? Men Hjalmar gik ogsaa altid i Fløiel og Silke, og paa Hænderne havde han Bøffelskindshandsker — han kunde sagtens!

Iøvrig blandede der sig i disse Grublerier en stedse mere paatrængende Tanke om, at det dog snart maatte være paa Tide at gaa over at spise. Vilde Husbond dog ikke nu endelig en Gang komme ned fra det Kværnloft? Men endnu bestandig blandede der sig i Kværnenes Rumlen den utrættelige taktmæssige Klang af Hammerslag paa Sten.

Saa knagede Trappen ned til Magasinet: Lises Hoved dukkede op over Sækkevolden. Hun bar en Bakke med tre Talerkener fulde af stegt Flesk og Kartofler.

— Hvad? skal vi ikke over at spise idag? spurgte Jørgen — idet han uvilkaarlig talte lidt sagte.

— Husbond sagde, at der var saa meget at gjøre idag, saa han vilde have Maden herover. Saa faar I Andre vel ogsaa nøies med det.

— Naa ja paa det Lav, siden du kommer saa pænt med det, sagde han, idet han tog hende under Hagen — hvad hun ikke kunde afværge, da hun holdt Bakken i begge Hænder, og Sækkene heller ikke gav hende Plads til at undvige.

— Naa, kan du ikke holde dine Fingre hos dig selv? vrissede hun; men hendes Øine lo, mens hun rynkede Panden paa en komisk Maade. Hun dæmpede Stemmen — for ikke at blive hørt oppe paa Kværnloftet, fra hvilket Hammerslagene uafbrudt klang. Dette at Husbond var saa nær, at man hele Tiden kunde høre ham, gjorde i Jørgens Øine Situationen særlig pirrende.

— Nei, hvad Morskab skulde der være ved ved det, lille Lise?

— Aa, der kan saamænd være megen Morskab ved det. Den Gang da jeg var saa skikkelig at give dig et Kys, og du stod saa artig og holdt dine

Fingre for dig selv — hver Gang jeg tænker paa det, maa jeg le, saa jeg faar ondt i Siden. Men hvad skal du nu med Bakken — du kan vel nøies med din ene Portion?

— Nei, jeg er ikke saa meget nøisom af mig idag, svarede Jørgen, idet han tog Bakken ud af Hænderne paa hende og skubbede den hen paa en Terrasse af Sækkebjerget; — hvorpaa han til illustrerende Forklaring greb hende ved Skuldrene, trak hende fast ind til sig og kyssede hende — hvad hun maatte finde sig i uden lydelig Demonstration, da det jo ikke gik an at røbe sig.

Og medens Jørgen berusede sig i dette Kys, der for hans begyndende Mandighed bekræftede Sandheden af det Ord, at det er saligere at give end at modtage, klingrede Hammerslagene bestandig ned med det lidenskabsløse Arbeides sikre Taktfasthed.

— Se saa, sagde Jørgen, da han endelig gav slip paa hende — det var Tak for sidst, og det har du længe haft tilgode.

— Du er et Utydske at komme i Nærheden af, brummede Lise og saae ned ad sig.

— Vent bare lidt, jeg skal springe ned og hente en Børste.

— Aa nei, det er ligemeget, idag er det jo Tørveir, svarede Lise og tog Bakken efter at have sat den ene Tallerken tilside til Jørgen.

— Jamen, du kan dog ikke — hør, Lise! — —

Men Lise, der allerede var kommen et Par Trin op ad Trappen, vendte sig blot og tyssede uvillig paa ham.

Han stirrede forfærdet efter hende:

Hvad i al Verden gik der af Pigen —? havde han da kysset al Omtanke ud af Hovedet paa hende? Husbond vilde jage dem paa Porten, eller i alt Fald ham, og det var endda det værste at blive jaget væk alene — for hun vilde naturligvis lyve sig al Skyld fra, skjøndt hun dog i Grunden havde været villig nok.

Imidlertid stod Lise foran Mølleren, der sad paa en Møllesten og med en stor, skarp Hammer huggede ned i en af de Riller, der fra Hullet i Midten løb krumme ud mod Randen. Han saae ikke op, da hun med et »Værsgo', Husbond« satte Tallerkenen ved Siden af ham paa Stenen, men nikkede blot og takkede.

— Nei! ser en Møllesten saadan ud! . . Det er helt pænt . . . Og naar man ser lidt paa den, er det ligesom den begyndte at dreie sig.

Mølleren smilede og saae op paa Lise; strax antog hans Blik et stirrende Udtryk, og en mørkladen Rødme vældede op over hans Ansigt.

Lise saae fra ham ned ad sig selv.

— Kors da! saa jeg er kommen til at se ud! Ja, det er farligt, saa der er fuldt af Sække paa det Broloft, man maa altid børste og børste, naar man har været der . . . Godt er det da, at det gaar saa let af.

Og dermed vendte hun sig og fandt Lars i en umulig Stilling oppe paa Kværnens Melkar, hvor han opreist paa Taaspidserne med den størst mulige Forlængelse af sin Person og med Opbydelse af al sin Kraft, væltede Indholdet af en Sæk ned i Skruen.

— Lars! her er Mad til dig min Dreng! raabte hun muntert, og med et venligt »Velbekomme, Husbond«, ledsaget af et freidigt Nik, smuttede hun paa vevre, hosesokkede Ben ned ad Trappen til Broloftet, hvor Jørgen passede hende op.

— Sagde han Noget?

Skjøndt han hviskede meget ængstelig, tyssede hun heftig paa ham ved første Stavelse. Saa rystede hun paa Hovedet med et spodsk Smil og løb videre.

Men at Husbond, om han end ikke havde sagt Noget, baade havde set og forstaaet, det skjønnede Jørgen nok, da Husbond et Par Timers Tid senere kom ned paa Broloftet. Han brummede over Sækkenes Opstabling, som var uordentlig og upraktisk; der kunde være dobbelt saa mange, uden at de generede. Han bladede i Bogen og fandt Skriften

ulæselig. Meltuget var revnet og Sigten utæt, det burde Jørgen selv for længe siden have gjort ham opmærksom paa, at det kunde blive gjort istand. Men han gik blot og sløsede og brød sig om Ingenting.

Han søger bare Paaskud til at sige mig op, tænkte Jørgen og satte sig paa en Sæk, grædefærdig ved Tanken om at skulle bort nu, da Alt gik saa godt.

Men heller ikke hans urimelige Husbond og Mester i den brave menneskenærende Malekunst nød nogen sorgfri Sjælsro. Mens han i de lange Timer utrættelig huggede paa sin Møllesten, mens han spiste, mens han drev om i Haven med sin Pibe og pustede Røgskyer ud i Aftenrøden, mens han søvnløs kastede sig om i sin Seng — bestandig dukkede Lises Billede op for ham med de mistænkelige Mel-Pletter paa den blaagraa Hvergarnskjole og forgjæves anstrængte han sin Indbildningskraft for at løse det vanskelige Problem, om det var muligt at komme til at gnide sig mod Sække paa en saadan Maade at netop disse Pletter fremkom, der saa grangivelig lignede Mærker af en Omfavnelse. Hun havde rigtignok talt saa naturlig og ubekymret derom, uden at den mindste forlegne Overraskelse havde præget hendes Miner, uden at

blot det svageste Skjær af en forrædersk Rødme et flygtigt Øieblik havde farvet hendes Kinder, saa det var vanskeligt ikke at tro hende — men paa den anden Side var det muligt, var det muligt? — —

Og hvis det nu ikke var muligt — hvis det var Jørgen, som havde sat sit Stempel paa hende, og som hun villig havde ladet sig omfavne af, (thi hvorfor skulde hun ellers have fortiet det, i Stedet for at klage over hans Frækhed?) — hvad vedkom det saa ham, der var bestemt paa at gifte sig med Hanne, ja allerede var saa godt som stiltiende forlovet med hende? Det maatte være ham ligegyldigt — eller rettere, det burde endog være ham kjært, da det viste, at den letsindige Betagelse af Lises Ynder, som han desværre ikke helt havde formaaet at lægge Skjul paa overfor hende selv, i alt Fald ikke havde haft varige ondartede Følger, at hun ikke havde sat sit Hjertes Haab til ham; hvilket vilde være Synd for den stakkels Pige.

Dette var gode, sunde og solide Fornuftgrunde. Det var vanskeligt at modsige dem, men desværre endnu vanskeligere at lade sig berolige af dem.

Forgjæves bestræbte han sig atter og atter for at kalde Hannes Billede frem — lade hende raabe paa Jenny, tumle med Ponyerne i Stalden, le med sin klare, uskyldige Latter, tale fromme og venlige

Ord og lokke alvorlige, vemodige eller muntre Toner frem af Claveret: det flød bestandig igjen hurtig ud, og Lises trængte sig frem i Stedet, hemmelighedsfuldt smilende, medens hun viskede de tvivlsomme Pletter af Skuldre og Bryst . . . men Pletterne kom igjen.

IV.

Der slog en bedovende, krydret Hede ud fra fra de aabne Døre af Bagerovnen, i hvis dunkle Hule halvfjerdsindtyve store Landrugbrød laa og ventede paa at blive befordrede til Dagens Lys. Med en lang Stang, der endte i en Slags Træspade, hentede Mølleren dem ud, to og to, og Lise tog dem saa og bar dem ud i Gangen, hvor Christian mødte hende og overtog dem for at lægge dem til Afsvaling paa Æltemaskinen, der efter endt Dagværk stod stille med graa Deig hængende ved sine Jerntænder som Dynd paa en Harve. Disse mange hurtige Møder mellem Ælterum og Bagestue gav ellers den dristige rodhaarede Svend Anledning til alskens smaa fortrolige Skjelmerier og flygtige Courmagerbrudstykker; men idag var der noget sært Forstemt ved hende, som bevirkede, at han holdt baade Tunge og Fingre for sig selv.

Med et vemodigt Blik overskuede hun det velkjendte lille Rum, hvis hele Udstyrelse bestod i den mægtige Bagerovn, som indtog Bagvæggen, samt den lange Disk ligeoverfor, under Vinduerne og langs den korte tredie Væg. Denne Disk laa fuld af de færdige, lækre Sigtebrød. I Hjørnet stod Vægten, paa hvilken hun havde veiet Deig af til saa mange tusinde Brød; og den lille Haandspade, som hun forstod at haandtere saa sikkert, at den næsten bestandig lagde det rette Kvantum paa Skaalen, stod der plantet i en Deigrest.

Atter kom et Brødpar ud til videre Befordring; hun bar dem ud til Christian i Gangen, hvis Dør stod aaben til Gaarden, der aandede sin Kjølighed ind i det hede Bageri. Hendes hurtige Øiekast gjennemfløi den, som den bredte sig der i det skarpe Oktober-Sollys, der skinnede gulig tilbage fra Kalklængerne og tindrede i Regnpytterne. Hendes egen Pilatus laa i Kjøkkenvinduet og solede sig, og Geranierne glødede i Vinduerne til Dagligstuen, hvor hun burde sidde inde og throne som Husfrue. I Længen tilvenstre stod den øverste Halvdør aaben til Kostalden, i hvis Mørke en rød svingende Svands fangede et Glimt af en indfaldende Solstraale; der skulde hun ikke længer have sin Gang — hun sendte Pigen over at malke. Lige i Forgrunden tilhøire hvirvlede Skygger forbi af Møllevingerne,

hvis mægtige støtte Susen, med Smeld af Seildug og Hvin af Vinden, kom ned ovenfra med Bud fra en stor Maskine af Hjul og Møllesten, der arbeidede utrættelig for hendes Velvære. Ogsaa en Stump af Galleriet silhouetterede sig paa Gruset med et Billede af Jørgen, der dreiede Gangspillet for at vende Hatten en Kjende; ogsaa han hørte med til hendes Eiendom som en leilighedsvis Adspredelse. Men i Christian, der tog Brødene ud af Hænderne paa hende, og da han mærkede, at hun tøvede, forsøgte sig med en lille Smidsken — i ham saae hun kun Tjenestekarlen, hvem hun om Søndagen lod lægge det pletterede Seletøi paa de blankstriglede Brune og spænde for Stadsvognen, naar hun vilde kjøre ud i Besøg eller til Kirke med sin Mand.

Med sin Mand? — Hun var igjen ved Siden af Mølleren og betragtede ham, som han stod bøiet foran Ovnen uden Frakke og Vest, med Skjorten knappet op for Brystet og smøget op over Albuerne paa de muskelstærke, haarede Arme, der manøvrerede med den lange Stang. Fra det krusede, graasprængte Tindinghaar perlede Sveddraaberne ned i hans Skjæg; det magre Ansigt havde et anspændt Udtryk — han var helt ved sit Arbeide, og ligesaa godt kunde den trevne firskaarne Lollik — hendes Forgængerske — have staaet der hos ham og taget mod Brødene, som hun med sine bløde, indsmigrende

Former og med saa meget Liv i sit Blik . . . Eller syntes det kun saa, og kom maaske denne Anspændthed af en Tvang, som han paalagde sig for ikke at mærke hendes Nærhed? For det var dog vel sikkert at forleden, da han siddende paa sin Møllesten havde set Melpletterne paa hendes Kjole, da var Skinsygen vaagnet i ham og havde pustet til de ulmende Gløder i hans Hjerte, saa det var flammet rødt over hans Ansigt . . .

Ak nei! det var nok saaledes: hun skulde miste alt dette — denne Møllegaard, som hun havde arbeidet sig en Ret til, og denne Mand, som det nok var værd at kalde sin Husbond og gaa ved Siden af ind i Kirken — for det kunde ikke nægtes, at naar han kom i Pudset, saa var han stateligere at se til end nogen af Gaardmændene, om Parcellisterne nu slet ikke at tale. Og han havde tilhørt hende, saa hun blot havde behøvet at strække Haanden ud efter ham . . . Ja, hvis hun ikke havde været den anstændige Pige, som hun var! Det var nu Lønnen! derfor havde han slaaet hende af Tankerne og rendte efter en Anden.

Og de gamle Forestillinger kom saa levende igjen fra hin Begravelsesdag, da hun havde set denne »Anden« staa og arbeide i hendes Kjøkken. Ja, hun vilde blive jaget fra Gaarde — fra hendes egen Gaard, fra Hus og Hjem, uden Tak for Alt,

hvad hun havde gjort her, hvor hun dog havde holdt sammen paa det Hele. Hun saae sig selv grangivelig vandre afsted i Slud og Kulde, ad vaade Veie ud i den vide, vide Verden, med sin Bylt og med den trofaste Pilatus paa Armen — for den vilde ikke forlade hende, og den skulde heller ikke blive tilbage der for at den Anden kunde sparke den ud af Kjøkkenet og den vilde Kiss kunde rive Øinene ud af Hovedet paa den, naar den vovede sig op i Møllen igjen. Nei, hun var ikke af dem, der forlod den, som holdt sig til hende!

Hun mærkede, hvorledes Rørelsen bølgede op i hende, og gjorde ingen Anstrengelse for at holde den nede, mens hun gik frem og tilbage mellem Christian og Mølleren. Hvorfor? Hvem kunde forlange af hende, stakkels Pige, at hun skulde have et Stenhjerte i sit Bryst?

Mølleren syntes, at han allerede for anden eller tredie Gang hørte et Suk og en kortaandet Snappen efter Veiret. Han saae op. Lises Øine stod fulde af Taarer, og et Par store Draaber faldt ned i hendes Barm, der var halvblottet — for Hedens Skyld.

— Hvad er der dog, Lise? er du syg? spurgte han og holdt op med at stage ind efter Brødene.

— Nei, Husbond.

Mølleren rettede sig op og lod Skovlen hvile inde paa Ovnpladen.

— Jo vist er du! . . . Du overanstrænger dig vist og gaar hen og bliver sygelig — det er rent galt, Lise.

Hun rystede paa Hovedet og gjorde ham ved en Skulderbevægelse opmærksom paa Christian, som, da han ikke havde mødt Lise i Gangen, var kommen hen i Døren, hvor han stod og betragtede dem med sine udvældende Fiskeøine.

Saa bøiede Mølleren sig igjen og speidede ind i Ovnens Halvmørke. Men hans Hænder rystede, og det lykkedes ikke strax at faa det gjenstridige Brødpar lokket bort fra dets sikre og varme Plads i Baggrunden af Ovnen.

Vandringen frem og tilbage mellem Mølleren og Christian tog atter fat og varede uforstyrret ved indtil endelig alle halvfjerdsindstyve Rugbrød laa ude i Ælterummet. Saa slentrede Christian ind i Møllen; men Husbond havde allerede med Øinene givet Lise et Vink om at blive.

Han tørrede med Skjorteærmet Sveden af sin Pande og støttede sig med den ene Haand til Disken bag sig. Da han vendte Ryggen mod Vinduet, var hans Ansigt i Skygge, medens Lyset faldt lige paa Lise. Hun stod lige ret op og ned — Siddepladser var der jo ingen af i Rummet — og saae ud, som hun havde størst Lyst til at trykke sig ud ad Døren — omtrent som en Skolepog, der ikke

for det Godes Skyld har en Enesamtale med Læreren, efter at de Andre har forladt Klassen.

— Naa, Lise! hvad er der saa i Veien?

— Aa, der er saamænd ikke saadan Noget i Veien, Husbond — Andet end at det kom saadan over mig, at jeg har vænt mig saadan til Møllen og Gaarden her, saa det er saa droit at tænke paa, at jeg snart maa bort.

Hun klippede med Øinene og var paa Nippet til at græde igjen. Men i Mølleren havde det givet et Sæt.

— Skal du bort? hvorfor det da?

— Jo, det maa jeg da, naar nu Husbond gifter sig.

Mølleren støttede sig med begge Hænder paa Randen af Disken, idet han strakte Armene stift ud og lænede sig lidt bagover.

— Hvad er det for noget Snak? hvem siger, at jeg gifter mig.

— Aa, det kan jo være det samme hvem der siger det, men det veed jeg nu, at Husbond snart gifter sig igjen — med Frøken Hanne i Skovfogedhuset, og det kan jo ogsaa være meget rimeligt.

Mølleren tav et Øieblik. Han fandt ikke Mod til at sætte en direkte Benægtelse mod denne Beskyldning.

— Det er noget dumt Sludder, udbrod han. Man kan heller ikke komme i et Hus, hvor der er en ung Pige, uden at strax alle gamle Kjærlinger — — Forresten — om Giftermaal har der ikke været talt et Ord mellem Frøken Hanne og mig.

— Nei, det kan jo gjerne være, naar Husbond siger det — ellers skylder jo Husbond ikke mig noget Regnskab, — naar Husbond vil gifte sig — —

— Og saa veed jeg jo slet ikke heller, om hun vil have mig.

— Ih Kors! det kan Husbond da nok vide, hun vil!

Dette Udbrud kom saa troskyldig, og hun ledsagede det med et saa overbevist Blik, at der ikke kunde være nogen Tvivl om hendes Hjertes Mening, at enhver Pige, der var ved sine fulde Fem, maatte prise sig lykkelig ved at faa Høimølleren til Mand. Den saa almindelig Attraaede saae ned paa sine Støvlesnuder og følte, at han blev rød i Hovedet, ikke blot af kildret Forfængelighed men endnu mer fordi dette naive Tillidsvotum saa tydelig vidnede om hendes egen Forelskelse.

— Nei, det manglede bare, at hun skulde give Husbond en Kurv! . . . saa naar Husbond vil gifte sig — —

— Ja men, saa hør da nu, naar jeg siger dig, at der slet ikke har været Tale om det — mellem

os to — — (han tilføiede dette med en ængstelig Hurtighed for at kunne forsvare dette Udsagn for sig selv) — saa behøver du jo ikke at tage dig den Sag nær . . . Den Tid den Sorg — hvis det overhovedet bliver til Noget . . . det har jo gode Stunder . . . og saa er det jo da heller ikke sagt, at du behøver at tage bort, fordi jeg gifter mig — en Pige skal her jo da være paa Møllen, saa det maa du jo selv om.

— Mener da Husbond virkelig, at det gik an at jeg blev her paa Møllen, naar der kom en Kone?

Lise traadte et Skridt nærmere, da hun gjorde dette Spørgsmaal, og Mølleren foer sammen. Skjøndt han haardnakket stirrede ned, følte han hendes dristige Blik og vidste nøiagtig, hvordan hendes Læber smilede — hvorledes hele hendes Ansigt aabenbarede Reversen af dette Spørgsmaal: »Er jeg kanske et almindeligt Tjenestetyende? har der Intet været imellem os? . . . . og maa der ikke blive mere imellem os — før eller senere — hvis jeg ikke tager bort?« Han havde selv Gang efter Gang stillet sig det samme Spørgsmaal og forlængst besvaret det energisk: — Lise maatte bort, det vilde være altfor svar en Forsyndelse mod Hanne at beholde Lise, saasnart det var afgjort . . . Men der var jo Intet afgjort, ikke det mindste — hvorfor skulde hun saa komme og plage ham med dette nu?

Og da han ikke kunde svare paa hendes Spørgsmaal, begyndte han i en ærgerlig, utaalmodig Tone:

— Ja, Herregud! hvad vil du da egentlig? Naar du troer, det er bedre, at du tager bort, saa faar du jo gjøre det . . . Men jeg siger dig jo, at der foreløbig slet ikke er Tale om det, saa synes jeg dog, du kunde slaa dig til Ro ved det. Du kan da heller ikke godt forlange, at jeg skal forbinde mig til aldrig at gifte mig enten med den Ene eller den Anden!

— Jeg forlanger jo ikke Noget, hvordan skulde saadan en stakkels Pige som jeg kunde forlange Noget! Det er bare saa tungt at tænke paa — jeg vilde blot saa gjerne haft, at Alting blev som det var, at jeg kunde faa Lov til at blive her og sørge for det Alt sammen saa godt jeg kunde — det er det eneste, jeg ønsker i Verden — men hvordan skulde jeg kunne forlange Noget af Husbond!

Hun holdt Forklædet for Øinene og gik ud af Bageriet, oprigtig grædende ved Følelsen af sin Afmagt, ved Tanken om at være ude af Stand til at forlange Noget; — og efterladende Mølleren i en Overrumpelses-Tilstand af Forlegenhed, Rørelse og Tvivl:

Stakkels Pige! det var unægtelig drøit for hende, at skulle bort efter Alt, hvad hun havde

gjort . . . Og holdt hun ikke af ham, hun, der var saa sikker paa, at Enhver maatte gjøre det? Og dog forlangte hun Intet — ønskede blot at Alt maatte blive som det var; det vil sige, at hun kunde vedblive at slide og slæbe fra Morgen til Aften, for at han kunde have det godt, og Alt være i Orden paa den kjære Mølle, som hun var voxet sammen med. Og naar det var saaledes, var det da ogsaa saa paatrængende nødvendigt, at han saa hastelig blev gift med Frøken Hanne? . . . . Naturligvis, hvis denne dydige og fromme Kvinde fattede Kjærlighed til ham, saa var det jo det Bedste, der kunde hændes ham, og han vilde da sikkert blive lykkelig — meget lykkelig ved at have hende til Hustru. Men i alt Fald maatte man afvente, om det gik sin jævne Gang ad den Vei, og i denne Sag burde der Intet overiles. Foreløbig havde de det jo Alle godt, som det var, især efter at der var kommet saadan god Forstaaelse mellem Lise og lille Hans.

Han bøiede sig lidt ned og kiggede gjennem de lavt siddende Vinduer ud paa Gaardspladsen, hvor Drengen just kom løbende hen til Lise med sin Flitsbue, paa hvilken der var gaaet Noget i Stykker, og som Lise aabenbart med sin sædvanlige Godmodighed overfor Barnet strax tog sig for at gjøre i Stand — skjøndt saa meget alvorligere

Arbeide ventede paa hendes Hænder . . . men det vilde alt sammen blive gjort.

Og Mølleren nikkede smilende, idet han tankeløst gav sig til at lege med den lille Haand-spade, som hun brugte til at stikke Brøddeigen op med.

V.

Der var hyggeligt i Skovfogdens lille lave Dagligstue paa denne Søndag Aften, da Høimølleren og lille Hans igjen en Gang sad ved det dækkede Bord hos det gode Skov-Sødskendepar.

De havde ikke været der i flere Uger. Men om Lørdagen havde et Brev fra Skovfogden underrettet Mølleren om den vigtige Begivenhed, at Hanne havde bagt en af sine berømte Sandkager, og at de i alt Fald for dens Skyld burde gjøre en Skovtur den følgende Dag, selv om Veiret ikke just var indbydende.

Og Veiret var virkelig ikke det bedste. Det ægte danske Efteraar havde i de første Novemberdage indfundet sig paa den uelskværdigste Maade. Ad vaade, opkjørte Veje havde de naaet det gjæstfrie Hjem, hvor man nu gjorde sig tilgode inden fire Vægge. Udefra lod tung Skovsusen, som en Klage over de mange Blade, der hvirvledes bort i Sværme,

og det ensformige Brus af Bølgerne paa den flade Strand kastede taktmæssig sine dybe Toner ind. Men disse dumpe Naturlyde blandede sig behagelig med den huslige Kogen af en Kobberkjedel, der skinnede i det midterste Rum af den lille Kakkelovn. Vandet boblede og Laaget klirrede utaalmodig. — Men nu løftede ogsaa Hanne Kjedlen ud og kom Vand paa Thepotten, som Hans holdt. De to Mænd tændte deres Piber, skjøndt Hanne mente, at de kunde gjerne have ventet dermed, til de havde ladet hendes Sandkage vederfares Retfærdighed.

Dette Pragtstykke stod midt paa den hvide Dug, pyntelig omgivet af Smaatalerkener og Kopper. Mølleren trykkede sig behagelig tilrette i Sofahjørnet og blæste store Tobaksskyer ud i Lampelyset, medens han hengav sig til den Følelse af Sikkerhed og Fred, som han kun fandt i denne Stue. Det var Noget af den Havnero, som en Skipper foreløbig nyder, med det aabne Hav skummende udenfor Molen, hvor han nok har Lyst til snart igjen at vove sin Skude, men saa ogsaa haaber endelig at kunne lægge bi i den sikre, velprøvede Havn.

Den virksomme Skovfoged, som altid maatte have Noget for, ordnede en Bunke krogede og afbarkede Egegrene og Trærødder, der laa foran ham paa Gulvet. Han gjorde Udvalg, sammenlignede, og forsynede dem med Mærker. Det var hans

Yndlingssyssel i sine Fritimer at lave »Naturborde« især til Blomster, saadanne som det, der velbesat indtog Hjørnet mellem Sofa og Vindu. Dog vilde det, som han nu med særlig Omhu søgte Materiale ud til, langt komme til at overgaa hint, ja Alt hvad han hidtil havde skabt; — det skulde efter hans dristige Plan paa kandelabreagtige Forgreninger rundt om Hovedpladen kunne optage mange enkelte Urtepotter, og det var bestemt til at smykke Dagligstuen i Høimøllen.

— Det bliver dog nok mit Mesterstykke, dette her, mumlede han med et Smil.

— Ja, det troer jeg, svarede Mølleren. Jeg er blot bange for, at jeg kommer tilkort med Blomsterne. Naar Christine havde levet endnu, saa havde det været en anden Sag, for hun havde saadan en lykkelig Haand.

— Ja, det er sandt. Hvor Blomster skal trives rigtig, der maa der et Kvindemenneske til. Os Mandfolk bryder de sig nu en Gang ikke om, naar det da ikke netop er en Gartner. Det er ligesaadan med Hanne — se, hvor det blomstrer.

Han pegede med Pibespidsen over Skuldren hen paa Blomsterbordet og lo i Forbigaaende til Mølleren, med en hemmelighedsfuld fortrolig Blinken: — hvad det angaar, behover du altsaa ikke at gjøre dig Bekymringer; det bliver ligesaadan hos dig.

Mølleren besvarede rigtignok Vennens Blik forstaaende, men der var noget mat og adspredt i hans Udtryk. Han sank dybere tilbage i Sofahjørnet, og Tobakstaagen foran hans Ansigt blev tættere.

Nu kom det høitidelige Øieblik, da Sandkagen skulde skjæres for; Theen dampede allerede i Kopperne. Men da de første Skiver laa paa Talerkenen, blev der en Jammer: Kagen var klæg, den havde, som man siger, »Vandstriber«. Ganske vist forsikkrede Mølleren, at saadan smagte den netop allerbedst — Vandstriberne havde noget Forfriskende ved sig; men Hanne troede, at han blot sagde det for at trøste hende, skjøndt hun selv i al Hemmelighed havde den samme Smag. En Lykke var det da, at Hans' Appetit ikke kunde mistænkes for Smiger og endnu mindre Jennys, der gladelig aad Kagen — dog kun naar Hanne rakte den en Bid. Og der blev stort Hallo, da Drengen forfulgte Raadyret gjennem hele Stuen for at paanøde det den lækre Spise. Jenny smuttede bestandig fra ham — tidt ind under Bordet, hvor den dukkede sig, saa at Bugen næsten berørte Gulvet, efter disse Dyrs Sædvane, der synes at være meget ængstelige for deres Rygrad.

— Nu har du nok en drøi Tjeneste, Vilhelm, bemærkede Mølleren og saae uvilkaarlig ud ad

Vinduet, da Skoven bragte sig i Erindring ved en lydeligere Stønnen end ellers.

Ogsaa Skovfogden kiggede ud. Over de gyngende Grantoppe krummede Nymaanen sig som et lille bugnende Seil.

— Naa, endnu gaar det an . . . Men naar den Smule Maane bliver otte Dage ældre, saa har vi de rigtige Krybskyttenætter.

— Aa ja! saa kommer mine bange Timer, naar du saadan maa patrouillere om Natten, sagde Hanne.

— Aa, der er saamænd ikke videre Grund til at være bange. Det skulde da gaa haardt paa, naar de brændte En paa Pelsen. Men behageligt er det rigtignok ikke, og heller ikke morsomt for den Sags Skyld, især da der aldrig kommer Noget ud af det. Saadan en Fyr behøver jo kun at klatre op i et Træ, hvordan skal jeg saa finde ham?

— Kan Hunden da ikke snuse ham op?

— Aa, den tør jeg jo slet ikke tage med. Den vilde strax blive skudt væk for mig.

Hektor, som forstod at Talen var om den, bankede med Halen paa Gulvet.

— Ja men, der er dog denne Peter Vibe, bemærkede Hanne. Man siger saa meget Slemt om ham. Han skal ogsaa have været med, da den gamle Skovfoged blev slaaet ihjel.

— Ja, det er en farlig Fyr, det er sikkert nok. Hvis jeg en Gang kunde have Held til at faa Fingre i ham, skulde jeg saamænd ikke klage over, at jeg maa rende saadan ude om Natten.

— Det er jo hans Søster, som tjener hos Dem, spurgte Hanne.

— Ja.

— Hun lader ellers til at være en ganske flink Pige. Hendes Ansigt synes jeg rigtignok ikke videre om, skjøndt det jo i Grunden er ganske kjønt.

— Aa, Lise er en meget dygtig Pige, jeg gad nok se den, der kunde overkomme saa meget, som hun kan.

— Saa? ja veed du hvad, Jakob! du skulde dog se dig for med hende, du kan ellers let en Gang komme til at fortryde det. For den Familie — begge Brødre er Krybskytter, den ene maaske halvt om halvt en Morder — Faderen og Bedstefaderen ogsaa — det er et ganske forbandet Hul den Rønne ude i Virket-Lyng — tro mig, der kryber ikke noget Godt ud af den. Jeg vilde ikke stole for meget paa hende.

— Naa det vilde vel dog være for mistroisk, mente Mølleren. Ogsaa Hanne dadlede Broderens altfor hurtige Dom: man burde ikke lade hende undgjælde for hvad hendes Slægtninge havde gjort.

Mølleren blev helt underlig tilmode ved at Lise saa uventet bragtes paa Tapetet, og det navnlig fordi han først nu lagde Mærke til, at han egentlig hele Tiden i sit inderste Hjerte havde tænkt paa hende og længtes efter hende. Hun var tilstede som Kontrast til Hannes nydelige Væsen, var tilstede ganske som den søgte Figur i et Fixerbillede — og ligesom denne var hun Hovedsagen. — Og hvor klart blev det ham ikke i dette Øieblik, i hvilken uforsonlig Modsætning hun stod til hans Venner — til dem fra Skovfogedhuset — hun, Vildskyttetøsen! —

Saa maatte han smile ad den Mistanke at hun kunde bestjæle ham — eller hvad nu Skovfogden tænkte sig. Hun, der holdt sammen paa det Hele og saa ikke engang vilde modtage den Forøgelse af sin Løn, som hun saa rigelig havde fortjent. Navnlig i de sidste Par Uger var hun bleven saa ivrig med sit Arbeide, at han virkelig frygtede for at hun skulde gjøre sig selv Skade. Ligesom man under Krisen i sexogtreds en Dag fandt Bismarck indsovet i Kongens Venteværelse med sin Portefeuille under Armen: ganske saaledes havde han endnu igaaraftes fundet Lise indsovet paa hans Seng med en Støveklud i Haanden. Og han saae for sig hele den kraftige og harmoniske Bølgelinie af hendes skjødesløst henslængte Pigelegeme — saaledes som det

overvældet af øieblikkelig Træthed var sunket om paa den uredte Seng. Han saae ikke længer den hyggelige Dagligstue med dens stille og nette Beboere, hans trofaste Ven og hans udkaarede Hustru; han saae kun hin, i disse Omgivelser og i dette Selskab saa lidet passende ja næsten usømmelige Fixerfigur i Billedet.

For at skjule, hvorledes hans Tanker forvildede sig og for selv maaske ogsaa at komme paa andre Tanker, bad han Hanne om at spille Noget for dem.

— Ja gjerne, sagde hun og gik strax hen til det opretstaaende Klaver. Hun tændte Lysene, stillede et tyndt Hefte foran sig og spillede.

Det var Papagenos Fuglefængersang.

— Naa? spurgte hun, da den var færdig, og saae forventningsfuld over Skulderen hen paa Jakob.

— Det var et meget kjønt Stykke.

— Ja, men kjendte De det ikke? spurgte hun lidt skuffet.

— Nei, ikke det jeg veed af.

— Og jeg troede det var det Stykke, som De saa gjerne vilde høre en Gang.

— Tryllefløiten?

— Ja, saadan hedder det.

— Saa? Ja nu synes jeg ogsaa nok der er nogen Lighed — jeg maae vel sagtens have glemt det.

Jakob havde en Gang som Dreng været i en Præstegaard, hvor han hørte en Dame spille paa Klaver; og en Melodi, som blev kaldt Tryllefløiten, havde gjort et stærkt og varigt Indtryk paa ham. Da nu Hanne saa tidt spillede Noget for ham, havde han faaet en utaalmodig Længsel efter at høre denne Musik igjen, hvis Gjenklang var bleven i hans Erindring som et tonende Under, en lille Aabenbaring fra en hel anden Verden; og han havde ofte talt til Hanne derom. Saa var det i de sidste Dage faldet hende ind, at dette hans Yndlingsstykke maaske fandtes i en gammel Aargang af Erslevs musikalske Museum, som hun havde faaet i Kjøbenhavn; og se, paa det første Hefte, hun tog frem, læste hun Titlen »Tryllefløiten«. Hun indøvede Stykket omhyggelig og glædede sig meget til Virkningen — der nu rigtignok udeblev.

— Aa, det er nok det samme Stykke, sagde Jakob for at trøste hende, jeg har blot ikke rigtig kunnet huske det.

— Nei, vent nu bare lidt, sagde Hanne og betragtede Heftets Bagside; — der staar mer endnu her, som hedder saadan. Det er af Mozart — en stor Komponist. De har en god Smag.

Det lod næsten til, at hun var lidt stolt af hans gode Smag.

Hun hentede en Bunke Noder fra Bogskabet, søgte et Hefte ud og gav sig strax i Lag med det.

»Det klinger saa lifligt, det klinger saa sødt« —

— Ja, raabte Mølleren allerede ved de første Toner, og hele hans Ansigt straalede som et Barns. Nu tænkte han ikke længer paa Lise. Et Pust af af den store Kunst gik med sin evige Fred rensende gjennem hans Hjerte.

Ogsaa Skovfogden, der bestandig syslede med sine Egegrene, smilede og nikkede bifaldende, da Klaveret forstummede.

— Ja, det synes jeg ogsaa om. Skjøndt det er saa lystigt, — det lyder jo næsten som en Dandsemelodi, saa er der dog ligesom noget Fromt over det Det gad jeg nok høre noget mere af.

— Aa, der er meget endnu, og jeg vil gjerne spille. Iaften gaar det ogsaa ganske godt for mig, skjøndt jeg aldrig har set Noderne før.

— Det er blot lidt sent, indvendte Mølleren, vi to maa vel tænke paa Hjemveien nu.

— Det er Skade! vi sidder netop saa rart sammen, bemærkede Skovfogden. Men du har jo Ret: det bliver maaske nok lidt sent for Drengen.

— Saa veed jeg et godt Raad, sagde Hanne og vendte sig om ved Klaveret. — Lad dog Hans blive hos os. Og veed De hvad, hvis De vil sende en Dreng over imorgen med hans Tøi, saa kunde

han blive her med det samme flere Dage — for det har jeg nemlig allerede lovet ham at bede om. Og Veiret bliver maaske ikke saa daarligt nu.

— Aa nei, Barometeret gaar jo tilveirs, bekræftede Broderen.

Hvis de i dette Øieblik havde iagttaget Mølleren skarpt, vilde de til deres Forbavselse have bemærket et ubegribeligt Udtryk af Skræk i hans Ansigt. Han blev saa levende mindet om hin Aften hos sin Svoger, da det samme Spørgsmaal havde stillet sig foran ham som en Fristelse. Den Gang havde han ikke paa nogen Maade villet give slip paa Drengen og være gaaet alene hjem — til Lise. Han maatte have det uskyldige Væsen hos sig, sin levende Arv efter Hustruen, han kunde ikke undvære det i sit Hjem som en lille Skytsengel mod de onde Aander. Og nu? nu vakte det samme Forslag det utaalmodigste Ønske om at efterlade Drengen her hos sine fromme Venner — at blive fri for ham som for sin Samvittighed og ile alene hjem til Lise. Denne Opdagelse forskrækkede ham først. Han havde ikke Mod til at gribe behjertet til; ja, han turde neppe se op. Han skammede sig alt for meget for denne rene Sjæl, der saa naivt uden at ane Noget spillede under Dække med Forførelses-Dæmonen og selv gav den Ven, hvis Skytsaand hun skulde være, Leilighed til at forraade hende.

— Naa, Hans; hvad siger du? spurgte han tonløst. — Vil du blive hos Onkel Vilhelm og Tante Hanne?

Han saae forventningsfuldt paa Drengen: maaske havde Hans mest Lyst til at gaa med hjem, og saa vilde han visselig ikke overtale ham til at blive.

Men Hansemand sprang af Glæde og lovede at være rigtig artig.

— Ja, naar han nu blot ikke er jer til Uleilighed, mumlede Faderen.

— Hvor kan De sige saadan Noget? det er os jo kun en Fornøielse.

Mølleren reiste sig og gik hen til Tobaksbordet i Hjørnet for at stoppe sig en ny Pibe.

Hanne spillede videre. — Sarastros Sang og den høitidelige Tempelmusik henrykte Sødskendeparret endnu mer end de første Stykker; men Møllerens Sind var i altfor bølgende Oprør til at en saadan himmelsk Skjønhed kunde finde et Speil deri.

VI.

Denne Søndag-Eftermiddag hang der et slemt Veir over Høimøllen, og Lise var den Hex, der havde koglet det op.

Selv Pilatus, der paa Kattevis var meget modtagelig for Uveirsluft, vovede sig ikke rigtig hen i hendes Nærhed. Trofast var overhovedet ikke synlig. Hvad Jørgen angik, saa havde han vovet en Tilnærmelse i Retning af at tilbringe Tiden fornøielig sammen — til Trods for at Lise efter Kysset paa Broloftet havde været meget afvisende. Men det kan nok være, at han var bleven trumfet ordentlig af. Høist fortrædelig tilmode fordybede han sig — som et Modbillede til Faust — i sit Bibliothek: han tog sin Folkekalender frem og gav sig til at studere den for fra, begyndende med Veiroversigten, hvor denne Slags Veir desværre ikke stod antegnet. Og dertil lod han Møllen spidse noget Korn.

Da nu Lise dog heller ikke gad være en eller anden ondskabsfuld Tidkort helt foruden, tog hun til Takke med Christian og gantedes med ham, til han grinede over hele Ansigtet.

Saa lavede hun Kaffe, og i hans Kop kom hun endogsaa Rom. Han var som himmelfalden over al denne Godhed, men Kaffeknægten drak han, og alle hans Philipenser blomstrede op. Derpaa foreslog hun, at de skulde kjøre en Tur sammen, hvilket Indfald morede ham overordentlig. Men da hun nu alvorlig forlangte, at han skulde gaa ud og spænde for, stirrede han forskrækket paa hende: — det kunde han dog ikke gjøre uden Husbonds Tilladelse. Hestene skulde hvile ud.

— Aa hvad, mente Lise, naar hun nu tog det paa sig. Hun havde dog ved Gud, gjort saa meget, at Mølleren ikke kunde være bekjendt at tage hende den lille Fornøielse ilde op; — og han vilde kun faa Ros af Husbond.

Tøvende gik Christian ned i Stalden og lagde sukkende det pletterede Seletøi paa de Brune — for at komme med Hverdagsseletøiet, det indsaa han nok gik ikke an; — saa trak han bandende den pæne Jagtvogn ud af Skuret, idet han med Gysen tænkte paa de sølede Novemberveie. Men da han havde spændt for, forekom Eventyret ham alligevel

i høi Grad lystigt, og knallende med den nye Stadspidsk kjørte han stolt for Døren.

Denne aabnede sig nu rigtignok ikke, men bag ved ham blev Kjøkkendøren lukket op, og paa Tærsklen viste Lise sig, opkiltret og opsmøget og med en Vadskeklud i Haanden og spurgte ham forundret, om da Fanden plagede ham? han maatte da kunne forstaa en Spøg. Og for at gjøre Maalet fuldt, skrattede til den anden Side Jørgens Latter, hvem Vognrummelen og Pidskeknaldene havde lokket ud paa Omgangen.

Og Christian, der intet Bibliothek havde, kastede sig, efter at have spændt fra, paa sin Seng for at sove Ærgrelsen bort.

Uveiret havde raset tilstrækkelig, og Møllehexen gav det Lov til at fortrække, medens hun selv hengav sig til kvindeligt Haandarbeide. Hun sad ved Vinduet i sit Kammer og strikkede med en Mine, som om hun virkede et eller andet uundgaaeligt dødbringende Tryllenet — men det var en prægtig Uldsok, der voxede sig lang under hendes flittige Hænder, mens Mørket faldt paa. Ude i Haven syntes Blæsten at ruske de sidste Blade af Frugttræerne; paa Plainen var der næsten intet Græs at se for det sorte, mugnende Løv. Uden for Laagen strakte Markerne sig som et trist violet Øde, indtil de flød sammen med den skyede Horizont. Hvert

Øieblik daskede en bladløs Ranke af den vilde Vin mod Ruden, og nu og da tudede en Ugle. Det blev efterhaanden saa mørkt, at hun neppe kunde se sine Hænder, men hun behøvede ikke mer Lys til sin Strikning, end en Kat behøver for at spinde; og hvad det angik, at der kunde have været noget hyggeligere ved at tænde en Lampe, saa var hun ikke i en Stemning, der havde den mindste Brug for Hyggelighed. Hvis hendes Øine blev blændede af Mørket og trængte til at oplive sig en Smule, saa behøvede de kun at se lidt ned for at finde to gule Kugler, der mødte dem med en vis fortrolig Glands: — Pilatus' Øine.

Denne hendes *spiritus familiaris* havde naturligvis strax mærket, naar hendes umedgjørlige Humor havde udladet sig tilstrækkelig, og havde saa indfundet sig som en Selvfølgelighed og var bleven modtagen som en saadan. Om nu de Timer, i hvilke den klogelig havde forholdt sig saa stille som en Mus, havde samlet en usædvanlig Spindekraft op i den, eller der var en anden Grund dertil — sikkert er det at Ingen, der havde hørt den spinde, vilde have troet at denne Lyd kom fra en Huskat, men snarere forestille sig at høre en Panther, der efter at have ædt en lille Hjort spandt i blodberust Velbehag. Og til denne Lises Yndlingsmusik klirrede hendes Staalstrikkepinde haardt

og hvast, virkende Død og Fordærvelse for stakkels Jenny.

Det var meget langt fra at Lise befandt sig i en velvilligere Stemning nu end før, da hun havde gjort Møllen usikker. Hendes Uvillie og onde Lune havde kun concentreret sig og taget en bestemt Retning, hvorved den ganske vist ledede bort fra hendes nærmeste Omgivelser. Den var gaaet paa Vandring. Som der siges om de indiske Helgener, at de samle deres Sjæl og rette deres Opmærksomhed mod et bestemt Verdenshjørne og nu gjennemtrænge denne Del af Verden ganske og aldeles med deres Velvillie, deres Kjærlighed, deres Sympati og absolutte Medlidenhed med alle levende Skabninger: — saaledes rettede Lise sin fulde Opmærksomhed mod Nord-nord-vest (som et Krybskyttebarn fra Mose og Skov havde hun Kompasset i Hovedet og saae diagonalt gjennem Stuen mod Kommodens nærmeste Hjørne) og gjennemtrængte Universet i denne skyldige Retning med sin Foragt, sin Vrede og sit absolutte Had til Alt og Alle. Og derpaa concentrerede dette hendes udstraalede Væsen sig paa et enkelt Sted i denne Retning og gjennemtrængte det med sit intensiveste hvidglødende Raseri — og dette Sted var Skovfogedhuset. Hun kjendte det ud og ind fra Hans' Beskrivelse — saae det for sig: Veien derhen og Huset selv; For-

stuen; tilvenstre Døren til Kjøkkenet, tilhøire til Dagligstue. Der var Lys derinde, det straalede helt langt ud i Skoven — der sad de. Der var dækket Bord, naturligvis, og paa Bordet stod en Kage.

Sandkagen — ja, den vidste hun ogsaa Besked med. Aldrig saa snart var Mølleren og Drengen gaaet, før hun havde søgt og ogsaa fundet Brevet fra Skovfogden — der kunde jo mulig staa Noget deri, som tydede paa Svogerskab og forraadte Sammensværgelsen mod hende. Der fandtes — til en forbigaaende Lindring for hende — intet Saadant; — kun Kagen fandtes, dette uskyldig-ladende, hyklerske Paaskud til at drage ham bort fra hende ud til det fordømte Skovhus. Og der stod altsaa Sandkagen; og som Galde, der gaar over i Blodet, forgifter Modermælken, saaledes vilde hendes Vrede, idet den »gjennemtrængte« denne Sandkage have forvandlet den til dødelig Gift — hvis denne gjennemtrængende Vrede ogsaa havde ført sit legemlige Substrat med sig og ikke været paa Vandring i ætherisk Skikkelse. Dog ikke det af den, som Mølleren nød! nei, i hans Mund maatte hver Bid blive som hine sælsomme Drikke og Spiser, om hvilke hendes i Middelalderen vel bevandrede Ven Jørgen havde fortalt hende, at kloge Folk, som Jomfru Mette, kunde tilberede dem saaledes, at den der nød deraf betoges af en vanvittig og uimod-

staaelig Elskovsattraa. Og hvorfor ikke? der gaves jo endnu saadanne Urter for Kvæget, hvorfor saa ikke ogsaa for Mennesker? Med hine vidste hun Besked — men det andet —? Hvad var det ogsaa for en fjollet gammel Hex derude i Lyngen, hendes Moder — at hun ikke havde lært hende hvad hun kunde have ordentlig Nytte af? . . . Ja, for ham den søde Sandseberuselse indtil Overmaal, indtil Galskab, saa han maatte springe op og fare ud og styrte gjennem Skoven i Storm og Mulm hjem til hende! og for de Andre den dræbende Galdegift! For dem Alle: først og fremmest for hende, som hun hadede, hvis nogensinde en Kvinde har hadet en anden, saa for ham, hendes Slægts naturlige Fjende; og for Ungen med, som hun nok havde tæmmet, men som oprindelig afskyede hende og hvert Øieblik kunde gjøre det igjen; og for Kjøteren og for Jenny — saa kunde Broderen spare sin Kugle. Ingen glemte hun — heller ikke Ponyerne (Stalddøren var tilhøire), som i dette Øieblik stod intetanende i deres lune Stald baskende velbehagelig med deres smaa Haler og gumlende forgiftet Havre, der dog ikke bed mere paa deres robuste Constitution end det edrede Øl paa Vølsungen Sigmund.

Saaledes sad hun der Time efter Time og mærkede neppe hvordan Tiden gik, hensunket i en

Dos og ligesaa lidt kjedende sig som et Rovdyr, der ruger over sin Hunger. Mekanisk bevægede hendes Hænder de klirrende Strikkepinde, og Sokken voxede nedad. Den var snart stor nok til at kunne rumme en Mandsfod, og tæt og tyk nok til ogsaa at holde den varm indenfor Fedtstøvlen, om denne saa traskede nok saa frækt gjennem Efteraarsskovens Plore. Og saa langt hang den ned, at da Pilatus nu gned sig op ad hende og strakte Hals og rakte Hovedet i Veiret, stødte dens Snude mod Stromperanden og kildredes, saa den kom til at nyse.

Saa stod Lise endelig op, trak Klæderne af sig, uden at tænde Lys, og krøb i Seng.

Det var let og hurtig nok gjort, men at falde i Søvn var vanskeligere, og det lod til at skulle vare meget længe, inden det lykkedes hende. Hun kastede sig frem og tilbage, saa Sengen knagede. Pilatus, der var krøbet sammen i den luneste Krog mellem Kommoden og Kjøkkenvæggen, gabede et Par Gange lydelig, sigende saa klart som muligt ud fra sit overlegne Standpunkt af dyrisk Ro: — Vær dog stille, du taabelige Menneskebarn, og forstyr mig ikke! du kan dog vel se, at jeg vil sove! Men hun blev ikke stille. Nu først, da hun laa i sin Seng, var hun bleven utaalmodig. Hun følte sig feberhed og spjættede Dynen halvt af sig; saa

frøs hun og dækkede sig til igjen. Det maatte dog være sent! vilde de da slet ikke komme hjem? Naar hun endda først vidste, at han var i god Behold inde paa den anden Side af Væggen og ikke længer derude hos hende. Men nu! det var ikke saadan at slippe fra hende! Formodentlig sad hun nu og spillede paa Klaver for ham — det gjorde hun ganske sikkert!

Denne Taanke kjælede hun for, thi hun vilde ikke kunne finde nogen grusommere til at pine sig selv med. Det mystiske ved den for hende ganske ubegribelige Kunst at spille paa et Klaver havde forlængst ladet denne i og for sig saa høist beskedne Færdighed hos Rivalinden svulme op i overnaturlig Maalestok og givet den et Symbols blændende Betydning. Paa dette Punkt uddybede Udannelsens Had til Dannelsen hendes allerede i Forveien ikke just overfladiske Had til en sand Afgrund. Og hun stirrede ned i denne Afgrund med en Vellyst af Svimmelhed.

Saa gav hun sig til at tænke paa det Øieblik igaar Formiddags, da hun havde været ved at gjøre i Stand i Husbonds Sovekammer og hørt ham komme og faaet det pludselige Indfald at lade sig synke om paa hans Seng, som om hun var blundet ind, overvældet af Træthed. Træt havde hun ganske vist været; det var hun baade sjælelig

og legemlig i al denne Tid — Kampen begyndte at oprive hende. Saa var han kommet ind — var bleven staaende ganske tæt ved, betragtende hende. Det var som om hun gjennem de lukkede Øienlaag kunde se, hvorledes han slugte hende med sit Blik; nei, med hele sit Legeme følte hun det, som om hans Øiekast havde været Følehorn, der gled hen over hendes Hud. Hun var faret op, forskrækket og forvirret — havde gjort saa mange Undskyldninger, og han havde trøstet hende, klappet hende paa Kinden med en Haand der dirrede lidt, og sagt en Spøg om, at de maatte nok have Bud efter Hareane . . . Jo vist! —

Det var nu alt sammen godt nok. Men nu var dette vellykkede Indtryk blæst bort igjen — spillet bort var det. Det var i Sandhed heller intet Under, at hun med sine naive og almindelige smaa Fruentimmerkunster maatte komme tilkort overfor saadan en vel oplært, udspekuleret Forførerske! Den Hyklerske, som gik i Maaneskin og sværmede og sukkede om Stjerner og Evighed! Som havde Vorherre og alle hans Engle som Trumfer paa Haanden for at vinde det listige Spil! Som laante ham Versebøger! — aa jo, hun havde nok set det Bind med Guldsnit, som laa derinde, og som hendes Navn var skrevet i — sagtens en Foræring fra en Kjæreste hun havde haft inde i Kjøbenhavn. Det

var lutter Vers af en, der hed Christian Winther — og de handlede ikke om andet end om Kjærlighed, saa meget kunde hun jo da nok læse, hun ogsaa. Forresten var det noget dumt Tøi — saadan som det slet ikke gik til; og saa hed de Træsnit, og der var ingen. Jørgen sagde ogsaa, at Træsnit betød Billeder; det stod i Kalenderen, og dér var der nok af dem, men her var der ikke et eneste — Løgn og Sludder alt sammen. Men det forstaar sig, til at sætte et toveligt Mandfolk Fluer i Hovedet, det kunde det jo være godt nok til. Saadan en skamløs Tingest — at byde sig selv frem paa den Maade!

Og naar saa det heller ikke slog helt til, saa kom den egentlige Hexekunst: saa spillede hun paa Klaver, gjorde ham kulret med Musik. Det var og blev nu det værste.

Og hun rullede sig om og bed i Puden af Arrigskab og græd sine modige Taarer over sig selv, stakkels fattige Barn, der blev saadan stukket ud af En, der var saa langt kunstigere udrustet, — snydt og bedragen for hvad der tilkom hende. Hvor længe mon hun endnu fik Lov til at ligge i denne Seng, før hun blev jaget bort som en skabet Hund?

Efter denne Krise kom der lidt Ro over hende, men ingen Søvn; og sove vilde hun heller ikke.

Hun vilde dog nok vide, naar han kom derude fra, om det skulde vare til den lyse Morgen.

Saalænge varede det imidlertid ikke, skjøndt længe nok.

Yderdøren gik — endelig.

Hun hørte Mølleren gaa ind i Forstuen og derfra ind i Kjøkkenet, hvor han tændte et Lys. Men — hun lyttede og reiste sig lyttende op i Sengen: — nei, de hurtige, trampende Skridt af Drengen hørte hun ikke.

Nu traadte han ind i Sovekamret ved Siden af — alene.

Hendes Hjerte bankede pludselig — forventningsfuldt og angst.

Han derinde blev ved at gaa frem og tilbage — det lod ikke til, at han vilde klæde sig af. Skridtene blev bestandig mere tøvende. Et Par Gange nærmede de sig til Døren. Nu stod han stille — længe. Hun troede at kunne høre et Suk — han stod ganske sikkert lige ved Døren.

Det bankede.

Hun foer sammen. Skulde hun svare, eller var det ikke klogere at lade, som om hun sov?

Døren gik op.

— Lise!

— Ja, Husbond.

— Er du allerede i Seng?

— Ja, det er da sent.

— Aa ja. — Mølleren saae paa sit Uhr. — Ja, minsandten, den er over halv tolv.

Han blev staaende dér i Døren. Tilhøire for ham og lidt bagved ham, paa hans Vadskebord, maatte der staae et Lys, hvis Straale streifede hans Kind. Hun kunde se, at den var meget rød. Øiet havde en stærk Glands, men Blikket var usikkert. Uhret holdt han endnu i Haanden, og han vidste aabenbart ikke hvad han vilde.

— Ønsker De Noget, Husbond? skal jeg staa op og lave lidt The til Dem?

— Nei, nei Tak — jeg vil da ikke . . .

— Ja men, hvad er der da?

Dette direkte Spørgsmaal og den utaalmodige Tone, hvori det rettedes, mindede ham paa en pinlig Maade om, at han strengt taget ikke havde Noget at gjøre i hendes Værelse ved Nattetid, naar der ikke var noget særligt paa Færde.

Han stak hurtig Uhret i Lommen, som om han vaagnede af en Døs.

— Aa, det er blot — har du ikke hørt det tordne?

— Nei.

— Jo, det tordner og trækker stærkt op . . . Du skulde dog heller staa op.

— Ja, Husbond.

— Naa, hvordan har man saa moret sig her paa Møllen idag? spurgte Mølleren, og hans Stemme havde nu aflagt sin Generthed eller maaske kun forklædt den i en spøgende, lidt smidskende Tone.

— Ja, hvordan skulde man more sig? der er jo ikke nogen videre Morskab her, svarede Lise muggent.

— Aa nei, det — ja, ja — lille Lise, — det — —

Han brød af med en kort, velvillig Latter, der syntes at antyde, at det Forsømte kunde jo indhentes.

— Jamen saa maa Husbond virkelig gaa, for at jeg kan komme i Klæderne, sagde Lise

Hun havde, mens hun talte, hævet sig lidt, støttet paa den ene Albu, og dækkede Brystet til med Dynen, men begyndte at fryse paa Ryggen.

— Ja, ja, nu gaar jeg jo ogsaa, Lise.

Han trak sig tilbage til sit Værelse, men lod Døren blive staaende halvt aabnet.

Lise sprang ud af Sengen, trak i en Fart de nødvendigste Klædningsstykker paa og stillede sig ved Vinduet. Over de nøgne Trætoppe var det stjerneklart. Uveiret maatte vel komme fra den anden Side. Hun maatte smile ved denne Tanke, for hun troede ikke synderlig paa det Uveir. Det

var Noget, der var faldet ham ind lige i Øieblikket, da han pludselig blev stillet over for den Nødvendighed at finde paa et eller andet for at vinde Tid — fordi det nu som altid var ham umuligt at gaa resolut og brutalt tilværks. Og det var kommet meget beleiligt dette Uveir, ogsaa for hende; for hun trængte ogsaa til at vinde Tid. Ikke for at overveie, men for at samle sig. Hun havde ikke nogen Beslutning at fatte om hvordan hun skulde forholde sig — det var gjort for lang Tid siden. Det gjaldt kun om at tage sig sammen og holde fast ved den: — ikke give efter, naar det kom, som nu vilde komme.

Der kom det allerede!

Døren knirkede sagte — tøvende Skridt nærmede sig — Mølleren stod ved Siden af hende.

Han klappede — lidt forsigtig — hendes Kind. Den glødede, hans Haand var kold og fugtig.

— Stakkels Lise, hviskede han, du er vel meget søvnig, og saa har jeg jaget dig op.

— Aa nei, jeg er slet ikke saa søvnig, svarede hun med en let Gaben.

— Naa ikke det, det var jo rart — for jeg er slet ikke heller søvnig — he, he — slet ikke.

— Det er saamænd godt, naar vi skal vente

paa det Uvejr, for jeg synes slet ikke det kommer; jeg har da ikke hørt Noget til det endnu.

— Ikke det, ikke det — ha, ha, ha!

Mølleren lo overstadig — mere end han egentlig kunde le — og klappede hende opmuntrende paa Skuldren.

— Er det da Noget at le saadan af? spurgte Lise naivt.

— Ha, ha! Om det er Noget — ha, ha! Saadan en Skjelm du er, Lise — saadan en stor Gavstrik!

— Ja men, Husbond —!

— Hvad! som om du ikke godt vidste, at der slet ingen Uveir var.

— Nei, hvor kunde jeg vide det? Hvorfor sagde Husbond det da?

— Ja, hvorfor mon jeg sagde det? — hvad? Maaske for at du ikke skulde lægge dig til at sove igjen. For jeg vilde heller ikke sove, og saa syntes jeg, at vi to — vi kunde — hm — snakke lidt sammen. Hvad? For jeg har længtes meget efter dig, Lise.

— Jo vist!

— Ja, det har jeg, Lise.

— Det skal Husbond ikke bilde mig ind — naar Husbond var derude — hos hende — hos Skovfogdens Hanne.

Hun vendte sig bort fra ham, aabenbart overvældet af Skinsyge.

— Ja netop ude hos — hos hende — der tænkte jeg hele Tiden paa dig — jeg løb hjem til dig, saa snart jeg kunde — og her har du mig.

Han vilde lægge sin Arm om hendes Liv, men hun traadte hurtig et Skridt til Side.

— Hvor er Hans? spurgte hun stakaandet, som om den Tanke forskrækkede hende, at Drengen hvert Øieblik kunde komme ind til dem.

— Han er ude i Skovfogedhuset . . . Jeg lod ham blive der, fordi jeg vilde være alene med dig — alene med min egen Lise.

Han drog hende til sig, men hun strittede imod og stemmede sin Arm mod hans Bryst.

— Nei, nei, hvad vil De?

— Lise!

— Lad mig være! hører De?

Hendes Stemme skjælvede af en pludselig Angst, der som en uventet Hjelper dukkede op fra hendes Jomfrueligheds Urgrund og overraskede hende selv ligesaa meget som Mølleren.

— Men Lise — vær dog ikke saa . . . du veed jo da nok, at jeg holder af dig, og du holder jo da ogsaa selv lidt af mig — ikke sandt?

Han trykkede hende til sig og kyssede hende flere Gange heftig.

— Husbond! bad hun.

Der var igjen denne Angst i hendes bønlige Stemme, og han følte, hvorledes hele hendes Legeme dirrede.

— Du lille Nar! hviskede han.

— Nei, nei, nei! — jeg vil ikke! jeg vil ikke! skreg hun pludselig og rev sig los med en uventet Kraftanstrengelse.

Mølleren blev staaende ganske betuttet, mens hun i et Par Spring satte hen til Folkestuedøren, hvor hun havde sin Tilbagetogslinie fri. Hun benyttede den imidlertid ikke, men blev staaende der i Krogen bag Kommoden, hvor hun heller ikke var ganske ene, men fandt et opmuntrende Selskab i Pilatus, som gned sig op ad hendes Ben.

— Hvad skal det nu til at skabe sig saadan? udbrød Mølleren ærgerlig. Lad det nu være nok med de Barnagtigheder!

Og han gik hen imod hende.

Om nu Pilatus havde en Følelse af at burde beskytte sin Herskerinde, eller den muligvis i sin Krog saae sig selv truet af disse voldsomme Skridt — den foer i alt Fald et Sæt frem, krummede Ryg og viste Børster, mens den hvæsede med et næsten dæmonisk Raseri.

Dette høist uventede Angreb standsede Mølleren et Øieblik. Han havde ikke anet, at Katten var

der, og dens pludselige arrige Tilsynekomst indgjød ham en uvilkaarlig Skræk — som om en lille Trold var faret op af Gulvet. Mølleren stirrede paa Katten, og Katten stirrede paa ham, og den hvæsede, og han snerrede:

— Fordømte Bæst!

Et Spark sendte det fordømte Bæst over mod Væggen.

Lise, der nu uden sin Genius' Beskyttelse saae sig stillet umiddelbart overfor Mandsfaren, udstødte i dette Øieblik et gjennemtrængende, skingrende Skrig; og i Stedet for — som han havde ventet — at gjøre Skridtet frem, tumlede Jakob helt tilbage til Sengen — næsten til Vinduet, hvor han var kommen fra, saa forbløffet blev han ved denne energiske Modstand, som han slet ikke havde været forberedt paa. Han hørte ikke paa den skjærende Klang i dette Skrig, at det ikke saa meget udpressedes af Angst for ham, som af Angst for hende selv — Frygten for hendes egen Lyst, der var ved at overgive hende, i Forbindelse med Bevidstheden om, at hun jo havde besluttet ikke at give efter.

— Hvor kan du dog tage saadan paa Vei! mumlede han . . . Du behøver da ikke at være bange for mig!

Og det var Lise i Virkeligheden heller ikke længer. Hun hørte paa hans Stemme, at hun nu havde Overtaget, og oversaae fuldkommen klart sin fordelagtige Position.

— Det er stygt af Dem! begyndte hun. — Fordi jeg kun er en fattig Pige — fordi jeg tjener for mit Brød . . . Den Anden havde De aldrig turdet være saadan imod . . . Hende vil De gifte Dem med . . . men jeg — — jeg er ikke bedre værd, mener De.

Desværre havde hun ikke Taarer til sin Raadighed. Imidlertid lød hendes Stemme graadfuld nok, da hun fremstødte disse og flere lignende Klager og Bebreidelser, mens hun rev en Kommodeskuffe ud og gav sig til at kramme i den.

Mølleren stod ganske overvældet af denne Ordstrøm. Af og til forsøgte han at dæmme op for den, ved en vag og forknyt Undskyldning, som dog kun fik den til at skumme saa meget heftigere hulter til bulter over Stok og Sten.

Hun vidste nok, at hun ikke kunde maale sig med den anden — hun var ikke nogen Frøken — men fordi man ikke kunde spille Klaver og havde Verseboger med Guldsnit at laane bort, derfor var man dog ikke »saadan en« . . . Ja, hun var et fattigt Barn ude fra Lyngen — ikke af en Skovfogedfamilie — men hendes Fader og Brødre var

Krybskytter, de kunde maaske skyde ligesaa godt og bedre end Skovfogden . . . og det var vel heller ikke nogen Forbrydelse, som om Godseierne ikke havde Vildt nok! . . . og fordi man blev kaldt Skyttelise, derfor havde man dog ogsaa sin Ærbarhed . . . Og om man ogsaa ikke laa og rendte til gudelige Forsamlinger, saa kjendte man dog sine ti Bud og var — nok en Gang — ikke »saadan en«.

Her stoppede Strømmen et Øieblik op for en lille Dæmning i Form af den Bemærkning, at han ikke havde villet krænke hende paa nogen Maade, men at han ikke troede, at hun havde saa meget imod ham, og at det var saa slemt for hende — at —

Her viste Dæmningen sig noget brøstfældig, og Strømmen brød igjennem og rev den med i rasende Hvirvel.

— Ja, hun holdt af ham, det vilde hun ikke nægte, det var vel heller ingen Synd det! men hun vidste ogsaa godt, at det ikke kunde blive til Noget mellem dem . . . hun var altfor ringe til det . . . og hun havde ikke ønsket Andet end at Alt maatte blive som det var . . . Men det havde hun rigtignok ikke ventet sig af ham . . . og nu var det forbi — altsammen var forbi!

Hun havde imidlertid faaet en Hat og et Shawl hentet frem af Skuffen. Nu boiede hun sig (da Alt var forbi) og trak med heftige Bevægelser et Par Lædersko frem under Kommoden.

— Hvad vil du dog med det Shawl og de Sko? spurgte Mølleren, som ved det svage Lysskjær, der trængte ind gjennem den halvaabne Dør, med voxende Forundring havde bemærket disse Bevægelser.

— Jeg maa bort! lød det ynkelig henne fra Krogen.

— Hvad for Noget?

— Jeg vil hjem, jeg vil hjem.

Tanken om at gaa bort og navnlig Forestillingen om Hjemmet — »Hullet« ude i Virket Lyng — tøede hendes Taarevæld op, og hun hulkede gudsjammerlig, mens hun stampede den ene Sko fast og gjentog det rørende »Jeg vil hjem!«

— Er du da forrykt! — midt om Natten!

— Det er ligemeget, om det ogsaa er om Natten — om det ogsaa baade tordner og lyner (hun accepterede Møllerens Uveir som effektfuldt i den forandrede Situation) — jeg kan ikke blive her — jeg er en anstændig Pige.

— Men Herregud! vær nu dog fornuftig Lise! Jeg kan virkelig ikke finde mig i, at du løber saadan bort . . . Hvad vilde Folk sige til det?

Lise brød sig ikke om, hvad Folk sagde. Hun havde ikke bedt dem sige Noget om hende. Der var Ingen, der havde Noget at sige paa hende. Hun var — nok en Gang — en anstændig Pige og — for sidste Gang — ikke »saadan En«, og vilde bare have Lov til at gaa i Fred.

— Hør nu, Lise! sagde Mølleren — lad det nu være nok med det Vrøvl. Ud af Huset kommer du ikke. Men nu gaar jeg ind paa mit Værelse, saa kan du jo lukke Døren af, hvis du vil.

Paa dette Vilkaar blev da Freden sluttet. Lise var endda saa hensynsfuld, ikke at lukke Døren af.

Mølleren gik ikke foreløbig i Seng. Han sad paa en Stol, mens det døsige Spiddelys brændte ned; temmelig flov, men endnu mere skamfuld, grublede han over den uventede Vending, som dette Eventyr havde taget. Lise viste sig for ham i et nyt Lys. Det var jo sandt, hvad hun havde sagt, at hun var en anstændig og ærbær Pige. Med hvad Ret havde han tænkt sig Andet? Det var rigtignok tidt, ligesom om der var noget Udfordrende ved hende — han tænkte paa den Augustdag, da hun stod under de frugttyngede Æblegrene og strakte de nøgne Arme ud i Sollyset og lo og syntes at sige saa tydelig: tag mig, om du tør! — Men var det ikke ham selv, der havde lagt det ind i hendes Blik, hendes Smil, hendes Bevægelse? . . .

Det var ham, der havde Skylden. Og hun holdt af ham, hun elskede ham! . . .

Paa den anden Side af Væggen laa Lise dødtræt i sin Seng, men med altfor gjennemrystede Nerver og ophidset Blod, til at der for det Første kunde være Tale om Søvn. Ogsaa hun gjennemgik i Tankerne hele Forholdet mellem sig og Husbond, men kom ikke til et saa selvanklagende Resultat som han. Tvertimod, hun var i det Hele og Store tilfreds med sig selv.

Og da Møllehexen endelig henad Morgenstunden sov ind efter denne af Uveir saa hjemsøgte Dag, var det med den beroligende Bevidsthed at have koglet sig et afgjørende Stykke længer frem til Maalet.

FJERDE BOG

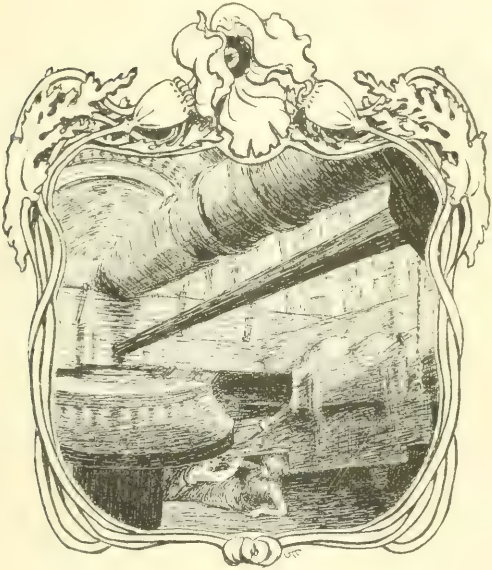

I.

Da Lise havde vendt sig tilstrækkelig i Sengen og gnedet sine Øine saa klare, at de kunde se Noget, var der et mat Dagskjær i Værelset. Vinduet havde intet Rullegardin, men det saae ud som om der var et, og det et meget mørkegraat et: saa tæt stod Taagen derude, saa ganske uden det mindste gyldne Glimt af Sol og uden den ringeste Stribe eller Plet af Farve var denne triste Novemberdags Opvaagnen. Raagerne ude i Trætroppene kraklede ligesaa hæst, som Gryet var graat; og da Hanerne nu begyndte at gale — Møllehanen og Dragehanen svarende hinanden — var der intet Vækkende i deres Dagsang, men det lød som om de i Nattens Løb havde slugt en umaadelig Mængde Taage og nu gav sig til at romme sig og gylpe den ud med stort Besvær.

Og Lises Opvaagnen var ikke muntrere. Hendes første Tanke var Ugedagen: det var Fredag. Der

var gaaet fire Dage siden hin mindeværdige Søndag Nat, og i al den Tid var der Intet forefaldet imellem dem. Sagen var ikke rykket et Hanefjed frem. Endnu et Par Dage, saa vilde vel Hans komme hjem igjen, og den gunstige Leilighed var gaaet tabt. Med hver Dag der gik, fik hun stærkere Anfægtelser af Tvivl, om hun nu ogsaa havde baaret sig rigtig ad. Maaske havde hun villet gjøre det for godt, og var derved gaaet glip af det Gode. Hvis hun havde føiet ham, vilde saa Ægteskabet ikke snarere være fulgt af sig selv? Nu derimod lod det næsten til, at Skuffelsen havde givet ham Kraft til at rive sig løs, i den Grad havde han været indesluttet og holdt sig for sig selv. Atter og atter kaldte hun sig en dum Sippedorthe, der var altfor ærbar og derfor — ligesom de artige Børn — Ingenting fik.

Om Aftenen, før hun faldt i den Søvn, som hun nu var dukket op af, havde hun længe ligget saa stille som en Mus og lyttet, om Nogen rørte sig derinde ved Siden af. Undertiden havde hun reist sig op og kigget over Sengens Fodstykke, om der endnu kom en Lysstribe ind under Døren; — og uafladelig havde hun gjentaget: Gud give, at det dog vilde banke paa igjen — eller gaa lige ind, for Døren var ikke laaset af. Men Gud syntes ikke at ville give nogen af Delene (hun stod sig

muligvis ikke saa godt med ham som den Anden, der rendte til Forsamlingen!) . . . Naar der dog bare — tænkte saa den lille Hex — naar der dog bare vilde komme et Uveir . . . for Alvor! Vi maatte staa op, jeg vilde blive frygtelig bange — det bliver jeg jo af mig selv, naar det lyner og tordner — han vilde trøste mig, blive kjærlig — og et stærkt Tordenbrag vilde saa nok gjøre Resten. Saa havde jeg til sin Tid vist mig som den ærbare Pige jeg er, og man kan dog heller ikke forlange af mig, at jeg skal være af Træ eller Sten.

Men af sig selv kom der aabenbaart intet Uveir i disse Dage, og den Slags Veirmagerkunst laa over Møllehexens Kræfter.

Og hun begyndte næsten at fortvivle. Der var jo Haab endnu, men med hver Dag blev det mindre. Og her var der nu nok en graa og haabløs Morgen, der saae ind til hende og mindede om at Tiden maatte benyttes — og hun vidste ikke, hvordan hun skulde benytte den! Hun forudsaae, at naar denne Dag tog Afsked fra hende, vilde hun være lige nær.

Saa var det, at det bankede paa Ruden.

Det havde banket paa mange Gange med sjattende Slag af en Ranke af den vilde Vin, der underrettede hende om, at hvor taaget det ogsaa

var derude, saa var det dog blæsende nok. Men denne Banken lød ganske anderledes, slet ikke stærkere, men fastere, sikkrere — og hun hørte det strax. Hun hævede Hovedet lidt fra Puden og stirrede hen mod Taagegardinet.

Længe lod Phænomenet ikke vente paa sig. Det bankede — og det var ikke som ude hos hendes Medbeilerske en mystisk Astral-Haand, der bankede: nei, over Vinduesrammen viste sig en meget reel, krudtsværtet og blodplettet Næve, og under den var der Noget der blinkede; — det forsvandt snart bag Rammen, men den Smule, man kunde se, blinkede sælsomt farveløst — ganske som om denne Næve pressede Taagen saadan, at der dryppede store, blanke Draaber ned.

Med et ivrigt, lydløst Kattespring var Lise ude af Sengen og stod ved Vinduet.

Nedenunder den krudtsværtede, blodplettede Næve og i tilbørlig anatomisk Forbindelse med den stod Peer Vibe, med en Pelshue, hvori hver strittende Haarspids havde en tindrende Perle, med sit uhyre Uldtørklæde viklet et Par Gange om den korte Hals og lidt op over den meget sortstubbede Hage, med en Bøsse over Skuldren og med Benene stikkende — ikke i Fedtstøvler, det man kunde se, men i et Par Hylstre af klumpet Ler prydet med Bundter af vissent, vaadt Løv og

strittende Smaakviste. Men det mærkeligste ved Peer Vibe, i alt Fald i Lises Øine, var den Gjenstand, der hang ned fra hans løftede høire Næve, og som nu viste sig at være et Hundehalsbaand af Nysølv med en lille allerkjæreste Klokke.

Lydløst smuttede Lise hen til Kommoden og tog et Par prægtige graa Uldsokker ud af en Skuffe. Lydløst lukkede hun Vinduet op, og da hun i Bytte for Sokkeparret modtog Halsbaandet, holdt hun forsigtig paa Klokken, for at den ikke skulde klingre.

Der blev ikke vexlet et Ord.

Det var den »Fenstring«.

Den efterlod hende i et Perlehumør. Dette Halsbaand forekom hende som et Lykkevarsel, der ikke kunde skuffe. Dets blanke Sølv gav Glands til den matte, blygraa Dagning, den lille Klokke kimede til Fest. Jennys Halsbaand som Bytte i hendes Hænder — det var hendes Seir over Medbeilersken, Krybskyttefamiliens Seir over Skovfodgens. Den Dag, der begyndte saaledes, maatte bringe hende noget Godt! . . .

Hun var kommen lidt sent op, og der var meget at gjøre, da der netop skulde bages Kager; men det skadede ikke, Arbeidet gik saa flinkt fra Haanden, som om det var en Leg. Og da lille Lars stak Hovedet ind i Kjøkkenet for at sige Farvel, før han paa et Par Dage gik til sin syge

Moder, kaldte hun ham ind og lukkede hans Byldt op, hvorpaa hun tog et Par Haandfulde af de varme Kringler af Jernpladen og pakkede dem med ind. Ja i sit Overmaal af Velvillie trykkede hun endogsaa et dygtigt Kys paa hans Barnelæber, der stod aabne af maabende Forundring, hvorpaa hun skubbede ham ud ad Døren og efter dette Mellemspil med dobbelt Iver tog fat paa Arbeidet.

Det standsede ikke hendes flittige Hænder, at hendes Tanker hyppig forvildede sig helt ud i Skoven: hun forestillede sig, at nu stod »den Anden« vel udenfor Skovfogedhuset med Hans ved Siden af sig og raabte »Jenny, Jenny!«, saa det gjenlød. Men ingen fin lille Sølvklokke gav sig til at klinge langt inde i Tykningen, og der kom ingen Jenny springende. Og ved Aftentid vilde hun atter raabe forgjæves, og ligeledes den følgende Dag, bestandig haabløsere, til hun havde begrebet, at hendes Jenny aldrig kom tilbage — og aldrig mer vilde saa hendes Lokkeraab tone gjennem Skoven derude.

Saadanne idylliske Phantasier holdt det fortræffeligste Humør vedlige hos dette Naturbarn — Skyttelise ude fra Lyngen. Det var ingenlunde blot gold Skadefryd, der jublede i hende; men den mystiske Forestilling om at »den Andens« Magt var brudt derved, at hendes Attributvæsen var

ryddet af Veien, og at hun ligesaa lidt vilde kunne lokke Mølleren som Jenny til Huse — det var den, der gav Spændstighed til alle hendes Muskler og satte hende de dristige Glandslys i Øinene. Og triumferende betragtede hun sit eget Dyr, den trofaste Pilatus, der var saa fed og glindsende, saa spinnende, saa haleringlende, saa behagelig slikkende sig om Munden og plirrende med Øinene som nogen Kat nogensinde har været, medens den Andens Jenny med brustne Øine og med Tungen ud af Munden hang i en eller anden Hælers Skur.

Mølleren hørte hendes glade Sang helt ovre i Dagligstuen, da han lidt over Klokken ti var kommen ind fra Bageriet. Den trængte ind sammen med den hyggelige Duft af ristede Kaffebønner, og dette Par oplivede ham mer end det blankeste Solskin og den blaaeste Luft havde kunnet gjøre det. Høimølleren havde den luxuriøse Vane paa denne Tid af Dagen at drikke to Kopper Kaffe — og det fortræffelig og meget stærk Kaffe — med Kringler og Smaakager til den første, medens der til den anden tændtes en Pibe, der ingenlunde var stoppet med Bondetobak men med god hollandsk Kanaster: for han var et Stykke af en Gourmand, var Jakob Clausen. Idag tændte han sig imidlertid en Cigar, da han satte sig hen for at vente paa Kaffen. Han havde en ren Skjorte paa og en pæn graa Frakke,

og paa hans Ansigt lyste der en vis høitidelig Beslutttethed, som stod i god Samklang med hans omhyggelige Toilette.

Hvad Lise angaar, saa havde hun, da hun gik over fra det grovere Arbeide til Kaffelavningen, følt en Trang til at soignere sig og bringe sin ydre Person mere i Overensstemmelse med sin Feststemning. Iført en ny dunkelblaa Kjole, hvorover der var bundet et kremfarvet Forklæde med broderet Brystsmække, traadte hun smilende ind med Kaffebakken og tog sig saa godt ud, at selv »*la belle Chocoladiére*«, der ved Hjelp af Annoncebilleder ogsaa var trængt ind i denne Falsterske Mølle, vilde være kommen tilkort ved Siden af hende.

Det Potenserede ved hele hendes Væsen var Mølleren paafaldende, og behagelig berørt derved nikkede han smilende til hende.

— Tag dig dog en Kop, Lise, og sæt dig og drik med.

Hun takkede fornøiet og gjorde det.

Jakob tog en Butterdeigskringle og dyppede den i Kaffen. Og da den nu paa den letteste og behageligste Maade ligesom forsvandt paa Tungen, og et Par af dens Kammerater udførte denne Forsvindingskunst ligesaa behændig, smilede han med et ganekildret Smil, og kunde ikke tilbageholde den Bemærkning, at Kringlerne denne Gang var lykkedes

hende ganske særlig. Lise nægtede, trods sin Beskedenhed, ikke at hun havde gjort sig al mulig Umage — hvad hun virkelig ogsaa denne Gang havde, som om det gjaldt en Concurrence — og tilstod, at hun følte sig meget lykkelig, fordi Husbond var tilfreds.

Husbond mente, at han maatte være meget utaknemmelig, hvis han ikke var tilfreds, saadan som hun gjorde sig Umage og som Alting ogsaa lykkedes — Kaffen f. Ex. var ogsaa saa god, at han kunde gjerne sige, han aldrig havde smagt saadan Kaffe. Han nærede en spøgefuld Tvivl om at Sultanen drak bedre Kaffe.

Det var nok muligt, indrømmede Lise, at det i de sidste Dage var lykkedes hende at forbedre den, idet hun nu ristede Bønnerne over en meget sagte Ild, hvilket ganske vist tog længere Tid, men hun vidste jo, hvor megen Pris Husbond satte paa en god Kop Kaffe.

Med en lille lun Latter bekjendte Mølleren sig som skyldig i denne Svaghed og som gjennemskuet — maaske ogsaa som gjennemskuet og skyldig i andre Svagheder.

Lise opdagede nu, at hans Kop var tom, og reiste sig for at skjænke i. Medens hun bøiede sig frem over Bordet, omfavnede Møllerens Blik hendes sunde, faste Figur, der ved den jevne og dog næsten

pyntelige Husdragt, fik et eiendommelig tækkeligt Præg.

En net lille Kone, det maatte Enhver sige.

Hun følte vel, hvordan han betragtede hende; for da hun satte sig igjen, var hun lidt rød i Hovedet, og denne Rødmen klædte hende — den ærbare Pige. I yndefuld Forvirring strøg hun sig med Haanden over Haaret, navnlig over det krusede Pandehaar, om hvilket hun var sig bevidst, at hun i alt Fald paa dette Punkt var mere frøkenagtig end den Anden med sin enfoldige, glatstrøgne Gudsords-Frisure.

Var denne Overlegenhed ogsaa Mølleren paafaldende? bragte den i rette Øieblik det andet Ansigt til at vise sig for ham, og havde det et sørgmodigt bebreidende Blik til ham? Var der Noget i ham, der hviskede, at han stod i Begreb med at kaste et Livsens Brød bort for lækkert bagte Butterdeigskringler? Var det et saadant Syn og saadanne Tanker, han viste bort med et nervøst Strøg af Haanden over Øinene og over den pludselig rynkede Pande?

— Skjænk dig dog ogsaa en Kop til, Lise, sagde han og strøg en Tændstik af for at tænde sin Cigar.

Hun skjænkede sin Kop halvt fuld.

— Tak! Husbond vil nok forvænne mig.

— Forvænne — Snik-Snak!

Han lænede sig tilbage, dampede i Taushed et Par Minutter og pustede Røgen ud af Munden eller gjennem Næseborene, indtil han havde spundet dem begge ind i et tæt Taagenet. Lise sad ligeoverfor ham, lidt yderlig paa sin Stol — som det sømmer sig et Tyende — og nippede nu og da til sin Kop, som hun holdt i Haanden. Endelig var den tømt; hun satte den fra sig og gjorde en Bevægelse, som for at reise sig.

Mølleren saae op.

— Ja, se saadan kunde vi nu tidt sidde og drikke Kaffe sammen i al Gemytlighed, bemærkede han. Synes du om det, Lise?

Han betragtede hende med Velvillie. Hendes Mine var beskeden taknemlig; men hvis hans Blik havde forsket dybere, vilde han have opdaget et anspændt Udtryk, der lurede bagest i hendes kiggende Øine.

— Ja, naturligvis synes jeg godt om det — det kan man jo sagtens synes om. Kaffen smager jo endnu bedre her inde i den pæne Stue, og naar man ikke maa drikke den alene. Men jeg faar vel ikke saa ofte Tid for Maden til at sætte mig saadan til Ro. Idag har vi netop Noget, der bliver hurtig færdigt, saa gaar det nok an.

— Naa, hvad Maden angaar, det kunde vi vel nok komme ud over, mente Mølleren.

— Saa vil Husbond maaske dog have Hareane? spurgte Lise, aabenbart meget ængstelig.

— Hende eller en anden — ja jeg veed nok, du er ikke meget for det — —

— Det er jo Noget, som Husbond helt selv maa — — naturligvis, naar Husbond mener det — —

— Ja vist saa, vist mener jeg det . . . Jeg har jo allerede for et Par Maaneder siden sagt dig, at det gik over dine Kræfter, og det er jo knap en Uge siden, at du var falden i Søvn paa min Seng, saa træt var du.

Lise kunde ganske vist have trøstet ham med, at hendes Udmattelse hin Morgen i alt Fald ikke var gaaet saa vidt, at den havde berøvet hende Bevidstheden. Men hun foretrak at betragte dette Tilfælde som en Undtagelse: hun havde den Nat kun faaet sovet saa lidt.

— Netop — Søvnløshed — det kommer af Overanstrengelse, det er jo det jeg siger . . . Naa, saa talte du ogsaa om, at jeg havde dog vist i Sinde at gifte mig igjen, og det syntes du heller ikke om.

Lise var nærmest i dette Øieblik af den Mening, at det syntes hun meget godt om, men hun sagde ikke Husbond imod.

— Du vil helst have at Alt skulde blive som det var her i Møllen, ikke sandt Lise?

Det vilde Lise paa ingen Maade, hvad hun tilkjendegav ved at sukke og plirre lidt med Øinene — uden at betænke, at Mølleren maatte tillægge disse Tegn den modsatte Betydning.

— Ja, — men det kan det nu alligevel ikke, erklærede han, helt saadan kan det ikke blive ved at gaa, det kan vi dog maaske nok blive enige om.

Lise var i høi Grad enig med ham; men med ægte kvindelig Beskedenhed nøiedes hun med ikke at nedlægge Protest — sukkede igjen og plirrede stærkere med Øinene.

Mølleren lagde Cigarstumpen fra sig paa Underkoppen, foldede Hænderne i Skjødet og saae paa, hvordan Tommelfingrene gik rundt om hinanden.

— Se — hvad nu det angaar — at — du skulde tage bort herfra — —

Lise fik her hurtig et rent Lommetørklæde op af den lille kokette Lomme, der paa Pernille-Vis var anbragt uden paa Forklædet, og førte det op til sine Øine.

— hvad det angaar — saa, hm — saa gaar det heller ikke an, for — ser du, Møllen her har nu en Gang vænt sig til dig — og — sandt at sige, Mølleren — han har ogsaa gjort det. Og saa synes jeg, at naar vi to giftede os, saa kom vi ud over alle de Vanskeligheder.

Dér var de da, de Ord, som hun saa længe havde haabet paa, og som hun nu ventede, ja hvis Udeblivelse vilde have voldet hende den dødeligste Skuffelse. Da de nu virkelig kom, satte det attraaede Maals umiddelbare Nærhed hende i en Sindsbevægelse, hvis ydre Tegn neppe vare til at skjelne fra dem, der ledsage den salige Overraskelse af en inderlig og ydmyg Kjærlighed, naar den uventet ser sig gjengjældt. Hendes Haand dirrede og glemte med det rene Lommetørklæde at skjule det Øie, hvori der skjælvede en Taare.

— Ja, jeg kan ikke finde paa noget Bedre, sagde Mølleren og bøiede sig hen mod hende over Bordet — men hvad siger du til det, Lise?

Lise sagde, idet han stod op og vendte sig halvt bort, at det var ikke rigtigt af ham, at han burde ikke drive Spot med en stakkels Pige, for det kunde jo dog kun være hans Spøg, og det var jo umuligt — —

Saa meget fik Lise sagt, før hendes Stemme kvaltes; hvorpaa hun, da det rene Lommetørklæde ikke fandtes i Besiddelse af de til Anledningen svarende Dimensioner, skjulte sit blussende Ansigt i det kremfarvede Forklæde og gik hen imod Døren.

Mølleren blev meget rørt ved denne Ydmyghed og sprang op for at berolige og overtyde hende ved Kjærtegn og indsmigrende Ord — han havde

maaske dog behandlet Sagen i en lidt for let og spøgende Tone. Da fængsledes hans Opmærksomhed ved Rumlen af en Vogn, der syntes at dreie fra Veien ind i Gaarden, og han tog en anden Beslutning.

— Saa, skal der nu komme Besøg og forstyrre os! brummede han i en fortrædelig Tone, men lo samtidig ganske lunt i Skjægget.

Lise, der stod saaledes, at hun først kunde se Vognen, bøiede sig for bedre at kunne kigge ud.

— Det er Deres Svogers Enspænder, sagde hun, høist ubehagelig berørt. — Forresten er det kun Drengen, der kjører, og der sidder Ingen i, tilføiede hun beroliget. Thi hun havde frygtet, at hendes Friers Svigermoder kom kjørende, og noget Værre havde neppe kunde hændes hende i dette afgjørende Øieblik. Imidlertid, hun ventede sig overhovedet ikke noget Godt fra Dragegaarden, og allerede Synet af den temmelig sløve og ganske uskadelige Dreng og af den lille gule svenske Hest med sin korte Hale satte hende i Raseri. Hvad Fanden vilde de nu her? Formodentlig kjøre hendes kjære Møllermand bort, netop nu da det var lige ved at gaa i Orden!

— Aa, er det den! sagde Mølleren, det havde jeg saamænd næsten glemt.

Han traadte hen til Vinduet og lukkede det op; og han maatte holde godt fast paa det, da Blæsten ruskede umanerlig i det.

Kjøretøiet standsede udenfor.

— Peer! raabte Mølleren, du kan kjøre over og sætte Hesten i Stald.

Den sløve Dreng rykkede et Par Gange i Toilerne, og den lille Hest satte sig igjen i Bevægelse. Lise saae efter Vognen, der langsomt kjørte tvers over Gaarden, med en Følelse af at en stor Fare var afvendt.

Mølleren lukkede Vinduet og vendte sig om imod hende.

— Det er sandt, jeg havde glemt at sige det til dig . . . Jeg kjører bort, naar vi har spist, og kommer ikke igjen før imorgen Eftermiddag . . . Jeg har nogle Forretninger med en Kornhandler inde i Byen, og saa gaar jeg med det samme paa Herredskontoret og løser et Kongebrev. Paa Veien kjører jeg ind til Præsten, som endnu har Smaaredsel tilgode, og saa snakker jeg med ham; han maa belave sig paa at holde en pæn Vielsestale . . . Maaske vil han finde det lidt tidligt, men jeg har nu ikke Lyst til at vente, til han synes, det er passende . . . Naa Lise, sluttede han, idet han gik hen til hende — synes du endnu, at det er en daarlig Spog? For hvis du slet ikke synes om

den, saa kan Peer godt kjøre tilbage med Vognen. Det med Kornhandleren kan saamænd gjerne vente til en anden Gang.

Et Skrig, der havde den ægte, uefterlignelige Hjerteklang — og Lise laa ved sin udkaarne Ægtefælles Bryst.

II.

Taffeluhret under Glasklokken paa Commoden slog tre.

I over to Timer havde Molleren allerede været borte, og denne Tid havde Lise tilbragt ret behagelig med at tage Boligen i Besiddelse. Hun aflagde hvert Rum et Besøg i sin Egenskab af Husmoder. En hel Del skulde forandres. Med sit eget Kammer tog hun Afsked — dér skulde nu en Tjenestepige bo — hvorfor ikke Hareane? hun var slet ikke smuk eller tiltrækkende, og det var Hovedsagen. Endnu iaften vilde hun lade Jørgen sætte hendes Seng ind i det lille Hjørneværelse tilhøire, der hvor Møllerkonen var død; der vilde hun opslaa sit Kvarter i de faa Dage før Brylluppet. Dette Værelse var lidt større og meget kjønnere, navnlig var det ikke kalket men rigtig tapetseret, og der hang ogsaa et Speil. Desuden var det paa en Maade anstændigere, end saadan Dør om Dør: Stor-

stuen bredte sig i hele sit høitidelige Øde mellem hendes og Møllerens Sovekamre. For Spøgeri var hun ikke synderlig bange, især ikke i dette Tilfælde, da Møllerkonen, saa vidt hun kunde skjønne, ikke hørte til de Væsner, som efter deres dødelige Afgang plage deres forrige Medskabninger. Senere skulde iøvrig Hans flytte over i dette Kammer.

Ogsaa i de andre Værelser var der adskilligt, som skulde omordnes. Navnlig gjorde Storstuen et temmelig tomt Indtryk; det ene Hjørne var kun kummerlig udfyldt med et Par almindelige Stole.

Det faldt hende ind, at der skulde være Auktion i en Præstegaard en Mils Vei derfra — hvad hun tilfældigvis den foregaaende Aften havde set i en Avis; der kunde man muligvis for en billig Penge faa fat i et Claver, som vilde tage sig fortræffelig ud i denne Krog. Paa det Claver kunde saa Skovfogdens Søster undertiden spille for dem. For nu var hun ikke længer bange for Skovhexen og hendes Tryllekunster, og som Seierherre vilde hun vise sig høisindet. Hun havde ogsaa en dunkel Anelse om, at en Hustru ikke handler klogt, naar hun strax giver sig til at fjerne sin Mand fra hans Venner; og hertil kom som afgjørende Moment, at hendes Forfængelighed i høieste Grad blev kildret ved den Tanke, at modtage Skovfogden i sit eget Hus — hun, Vildttyvedatteren, Skyttelise.

I saadanne Tanker sad hun ved Vinduet, da Uhret slog tre — og hun betragtede det med Vel-villie. Det var et lille Hus af Mahogni, med en Gavl indlagt med gult Træ og to sorte Søiler med Kapitæler af forgyldt Metal; forneden holdt en siddende Engel Vagt, og paa Taget laa en Løve, begge tykt forgyldte. Hvor tidt havde hun ikke støvet det af! men idag faldt det hende for første Gang ind, at det var meget smukt; for det var hendes Uhr.

Hun saae tvers over Gaardspladsen, hvor nogle Halmstraa blev hvirvlede omkring af Blæsten. Der ovre i Bageriet havde hun for en Maaneds Tid siden staaet og set den modsatte Vei over til Stue-huset, hvor Geranierne blomstrede saa brændende rødt i Vinduet; og i det Vindue burde Lise egentlig sidde som Husfrue, havde hun den Gang ment. Ih nu! hun sidder der jo! Geranierne er rigtignok længst afblomstrede, men desto bedre kan man se hende. Kig, kig — du Bagerlise derovre! kan du se mig, mig Madam Lise Clausen paa Høimøllen — Fru Clausen vil Kjøbmændene skrive paa deres Breve — — naa, er du saa tilfreds?

Hun stod op, gik ud i Kjøkkenet, lukkede Døren op til Gaarden, kaldte Høns og Duer sammen og strøede Foder til dem. Da hun saae Carro ligge ved Brønden, lokkede hun ogsaa den til sig, og da

den lidt tøvende og frygtsomt havde nærmet sig, satte hun et Fad hen for den fuldt af Brødstykker og gode Kjødben — og det ingenlunde af Beregning, som hun vel ogsaa før havde gjort det for Hans' Skyld — men af ren og skjær Velvillie, fordi Kjøteren nu en Gang hørte med til hendes Mølle. Saa tog hun sig en lille Spadseretur i Haven, hvis hele Pryd ganske vist bestod i nogle forsinkede Asters, der blev ruskede af Stormen, saa det saae ud, som om de hvert Øieblik skulde fare af deres Stilke. Hun gjorde nok en Runde igjennem Værelserne, under hvilken der ikke faldt hende noget Nyt ind, og saa satte hun sig i Sofaen i Dagligstuen.

Tiden begyndte at gaa langsomt for hende. Flere Gange søgte hendes Blik hen til det smukke Uhr, som hun havde mistænkt for at være gaaet istaa ... Der var kun gaaet eu halv Time! Egentlig kunde hun jo ogsaa tage sig Noget for, — — men nei! hun havde ved Gud arbeidet nok. Nu var Tiden kommen til at hvile sig.

Desværre var det en Smule kjedeligt — saadan alene.

Saa kom hun til at tænke paa Jørgen.

Han var ogsaa alene derovre paa Møllen, for Lars var jo gaaet til sin syge Moder, og Christian kjørte paa denne Døgnets Tid altid om med Møllevognen. Ogsaa Jørgen var alene, men rigtignok

ikke ledig som hun. For der blæste en lille Storm — saadan en, som November kan lide, og kun halvt seilklædte hvirvlede Møllevingerne som rasende: — saa var der meget at tage vare paa Kværnloftet. I Grunden kunde hun gjerne give ham en Haandsrækning, det vilde snarere være en Leg end et Arbeide, fordi det var saa helt forskjelligt fra hvad hun ellers tog sig for. Det var ogsaa altfor taabeligt, at de saadan skulde kukkelure hver i sin Krog!

Den brave Jørgen! Han tog saa levende Del i hendes Skjæbne, og endnu anede han ikke, hvilken afgjørende Lykkevending den havde taget. Naa, han skulde strax høre det af hende selv, og han vilde nok blive glad, saa meget mer, som han i den senere Tid ikke stod paa nogen synderlig god Fod med Husbond. Han var jævnlig tvær, og Mølleren havde gjentagne Gange klaget over hans tiltagende Dovenskab. Sikkert frygtede han for at blive sagt op med det Første. Og alt det kom kun af, at hun paa dette farlige Tidspunkt, da Alt stod paa Spil, havde set sig nødsaget til at holde ham meget kort og virkelig ogsaa selv havde været saa optagen af Kampen, at hun ikke havde haft mange Tanker tilovers til ham. Naa i alt Fald vilde hun nu trøste ham en Smule; han kunde nok fortjene det, han som havde været hendes Medvider fra først af. Saasnart han hørte, at hun nu var hans Madmoder,

vilde hans Bekymringer være blæst bort; og han vilde føle sig fast i Sadlen. Det var jo et gammelt Løfte det, at naar hun først var Kone i Huset, saa skulde han kunne blive der, saa længe han selv vilde.

Hun gik ind i sit foragtede Kammer og ombyttede sin pæne Kjole med en, der egnede sig for Møllen. Saa tog hun Jennys Halsbaand frem af Skuffen og efter at have ladet det glide et Par Gange mellem Fingrene, som en Nonne der beder sin Rosenkrands, hængte hun det i et Anfald af Kaadhed om sin Hals. Idet hun gik gjennem Kjøkkenet, kaldte hun Pilatus frem fra dens varme Yndlingskrog bag Ovnen. Han fulgte hende villig over Gaarden. I Møllens Underkjørsel vendte han sig tilvenstre, i den Forudsætning, at det dreiede sig om en Forretningsgang til Karlekamret. Men Lise lukkede Døren til selve Møllen op, og blev staaende og ventede paa, at han skulde træde ind.

Yderst forbauset mønstrede Pilatus hende: — dette Pigebarn maatte dog vel vide, at han overhovedet ikke længer gik op i Møllen — principmæssig.

— Naa bliver det til noget? Skrup dig!

Pilatus strakte sig, gabede — og gik med langsom Værdighed tilbage til Gaarden, uden at agte paa hendes taabelige Raaben. Men Lise havde nu engang sat sig i Hovedet, at hun idag vilde

have sin Yndling med op i Møllen. Hun løb efter Katten. Den søgte ikke at undfly; da den blev indhentet, lagde den sig ned og lukkede Øinene. Lise greb den i Nakkeskindet, holdt den et Øieblik op i Luften og tog den saa paa Armen.

— Hvad Pokker gaar der dog af dig, dit dumme Bæst? Har du endnu ikke faaet det i dit tykke Hoved, at jeg er Møllerkone? Hvor mange Gange skal jeg da sige dig det? . . Med mig kan du trøstig gaa overalt nu. Du er vel bange for Kiss? . . . Pyt! Lad ham bare se til at jeg ikke lader ham jage væk! Rigtignok maa vi jo ogsaa have En til at tage Mus.

Med Besvær trængte hun sig ind ad Døren, som Trækvinden øieblikkelig slog til paa Ryggen af hende. En bedøvende Larm modtog hende, og Trappen dirrede, da hun steg op ad den. Da hun naaede til Broloftet, satte hun Katten fra sig. Den nyste flere Gange heftig, da den indaandede det velbekjendte, men saa længe undværede Melstøv — dog kun synlig, thi man kunde overhovedet Intet høre uden det rasende Bulder. Pilatus syntes ikke at være ret vel tilmode her; den dreiede sig flere Gange rundt, speidede, om der ikke skulde gives en Udvei op over Sækkene, slog saa sine glasagtige Øine op og saae næsten bønlig paa Lise, der spærrede Veien for den, og bevægede Munden

til en uhørlig Klynken. Aabenbart raadede Dæmonen til at vende om. Men den egensindige Hex havde intet Øre for dette vise Raad.

— Marsch, dumme Dyr! se til du kan komme op med dig! og hun sparkede til den.

Da forandrede Kattebilledet sig pludselig: — Ryggen krummede sig og reiste Børster, som om der gik en elektrisk Strøm over den, og Pilatus fnyste rasende ad Lise. Hun kunde næsten høre det Skrig, som hun udstødte i sin Overraskelse og Skræk over at se dette vilde Bæst for sig; — det var ikke langt fra, at hun var gaaet bagover og styrtet ned ad Trappen. En ganske sælsom Gysen, som neppe alene var Frygt for Dyret, gjennemisnede hende, og hun tænkte virkelig paa at opgive dette Møllebesøg.

Men ret som om Pilatus ved dette Opsætsighedsudbrud havde gjenfundet sin gamle Møllekattenatur, vendte den nu ganske umotiveret om, og satte i kraftige Spring op ad Trappen til Kværnloftet.

Pigen fulgte den med bankende Hjerte.

Her, i Møllens Hjertekammer, vare alle Larmens Dæmoner slupne løs. Det buldrede og rumlede, det klirrede og knagede, det knirkede, snurrede og peb; — dertil kom endnu en dump Brusen som af et underjordisk Vandfald, og fra oven en Susen og

Rumsteren som af en indespærret Kjæmpefugl, der slog med sine Vinger mod Burets Stænger for at sprænge det. Og Alt dette trængte sig saa meget voldsommere ind i Øret, som Øiet næsten ingen Bevægelse saae. Kun fire af de sex »Gafler« [1], der oventil forsvandt i Loftet, blev voldsomt rystede, mens de i vanvittig Fart snurrede om deres Axer — saa at de stod uden Omrids ligesom Luftsøiler, medens alle smaa Uregelmæssigheder — Splinter eller Knaster i Træet — dannede lyse Ringe i Rummet.

Godt og vel et Minut stod Lise bedøvet og fortumlet der ved Trappen. Saa traadte hun et Par Skridt frem og opdagede først nu Jørgen, der sad foroverbøiet paa en Sæk med Hovedet støttet i sine Hænder.

Hun kom helt hen til ham, uden at han mærkede det, og heller ikke da hun kaldte ham ved Navn, rørte han sig. Saa bøiede hun sig frem og lod Halsbaandets lille Klokke klinge ved hans Øre. Vækket ved Berøringen foer han op.

— Aa, er det dig? Jeg troede det var Husbond. Han er altid efter mig.

Hun kunde kun høre Ordet »Husbond«.

— Min Mand er kjørt ud, raabte hun.

— Hvem?

---

[1]) ɔ: Axler til Kværnene og Spidsestenene.

— Min Mand, min Mand, brølede hun ham ind i Øret.

Han traadte et Skridt tilbage og spærrede Øinene op.

— Giftermaal?

— Snart — i Byen — Kongebrev.

Jørgen stirrede endnu noget vantro paa hende.

— Det er sandt, raabte hun gjennem de hule Hænder og nikkede flere Gange energisk.

Jørgen vidste i sin Overraskelse ikke, om han skulde le eller græde. Han indsaae vel, at alle Fornuftgrunde talte for at han burde glæde sig ved sin Medsammensvornes Seir, og dog følte han et Stik i Hjertet. Og han gloede udtryksløst paa hende.

— Naa, er du stum? bliver du ikke glad!

Han svarede ikke, men pegede paa Halsbaandet, som han nu blev opmærksom paa.

— Jenny — min Broder — skudt.

Han nikkede forstaaende. Nu erindrede han hin Augustaften, da hun havde siddet der og betroet ham, at hun vilde overtale Broderen til at skyde Raadyret. Det var altsaa virkelig gaaet saadan, som hun havde tænkt sig. Ham forekom det Hele eventyrlig uhyggeligt.

— Hans? raabte han pludselig og pegede gjennem den aabne Dør ud, hvor man kunde se Sundskoven.

Hun nikkede.

— Alene?

— Alene! raabte hun og nikkede leende.

— Husbond — komme hjem?

— Imorgen.

Han løb ud paa Omgangen. Hun fulgte efter og saae ham vikle Jernkjæden løs. Saa traadte hun igjen ind paa Loftet og blev næsten forskrækket over den uventede Stilhed. Det knagede kun tøvende foroven, Gaflerne dreiede sig langsomt og stod saa stille — Alt tav. Efter den forrige virksomme Kjæmpelarm virkede denne Dødsstilhed næsten trykkende. Hun var slet ikke forberedt derpaa, thi skjøndt hun nu snart havde tjent et Aar i Møllen, var hun ganske ubekjendt med dens Indretninger, som hun da overhovedet ikke plagedes af unyttig Nysgjerrighed og kun tog Notits af Sager, som kunde tjene hendes Interesser. Men paa dem rettede hun til Gjengjæld sin Opmærksomhed med den største Kraft.

— Hvorfor gjør du det? spurgte hun Jørgen, der nu traadte ind.

— Jeg gider ikke arbeide idag.

— Jo vist skal du arbeide! Jeg er jo netop kommen for at hjælpe dig.

— Du? lo han. Du forstaar jo ikke Noget af det.

— Du skal naturligvis vise mig det.

— Arbeide — nu? — saadan Noget!

— Ja vel — her er jo helt kjedeligt nu — ligesom i Dagligstuen. Det var meget morsommere før, da man ikke kunde høre Ørenlyd. Det kunde jeg lide!

— Saa kan man jo ikke snakke to Ord sammen!

— Det er ogsaa en Ulykke! hvad skal alt det Vrøvl til? . . . Du har jo hørt det. Han gifter sig med mig og er kjørt til Byen for at løse Kongebrev.

— Ja vel — men — —

— Naa skynd dig nu! ellers gaar jeg igjen.

Han gik uvillig hen imod Døren.

— Du, Jørgen!

Han vendte sig om.

— Ja!

— Siig mig en Gang, hvad tænkte du egentlig paa, da jeg kom og du sad s a a d a n — og hun efterabede hans Stilling.

— Jeg tænkte paa dig, og at du slet ikke mer bryder dig om mig.

— Vrøvl!

— Hvad er Vrøvl? at du ikke bryder dig om mig?

— Aa, det er Vrøvl alt sammen, hvad du siger . . . Det er meget bedre, at man slet ikke kan høre dig . . . Skynd dig nu bare!

Han forsvandt ude paa Omgangen.

Langsomt knagede det foroven, Gaflerne begyndte at dreie sig — et Par Sekunder, saa rumlede og bruste Larmen vildere end før gjennem Møllen.

Jørgen traadte hen til Spidsestenens store Trakt og trak i det Greb, der aabnede Slusen. Lise foer sammen, da det nu sydede og bruste dobbelt saa stærkt, saa man skulde tro, Gulvet maatte blive skyllet bort under En. Han lo over hele Ansigtet. Hun gav ham tilkjende, at hun ogsaa vilde foretage sig Noget nu. Saa pegede han paa et Kornbjerg, som ved Siden af hende, bag et alenhøit Bræddehegn, opfyldte hele det ene Hjørne af Loftet. Lise greb hurtig den lille Skuffe og skuffede saa meget Korn i Trakten, som Jørgen gav hende Lov til.

Derpaa sprang han op paa et Melkar og gjorde Tegn til hende; da hun saae spørgende paa ham, pegede han paa en Hob Sække og paa et Tov med en Krog i, der hang ned oppe fra. Hun satte Krogen fast i en Sæk, og da hendes Læremester pegede paa et tyndt Reb ved Siden af, trak hun lidt i det. Strax hævede Sækken sig og løftedes op, uden at det kostede hende den ringeste Anstrengelse — som om den svævede til Veirs af sig selv, indtil Jørgen fangede den og trak den til Siden, hvorpaa hun instinktmæssig gav slip og saae

Sækken stille sig paa Sækkebordet. Jørgen tog Krogen ud og løste op for Sækken.

Dette Under behagede hende saa meget, at hun gjerne strax havde ladet det gjentage sig. Og saa faldt der hende Noget ind. Hun holdt Hænderne for Munden og raabte af sine Lungers fulde Kraft:

— Christian.

Jørgen, der væltede Sækkens Indhold over i Skruen, vendte sig halvt om.

— Christian, brølede hun.

Han stirrede lidt paa hendes leende Ansigt, og saa gik der et Lys op for ham. Han huskede, hvordan Christian havde villet have hende til at hjælpe sig med at heise Sække op, og hvordan hun saa var kjørt bort med Vognen, mens han gik op paa Broloftet. Han nikkede ivrig, stolt over at han havde forstaaet hende, og de lo saadan, at de næsten kunde høre det.

Da denne Kværn nu var forsynet, gik det tilbage til Spidsestenen. Af det mørke Hul i Gulvet blev den flade Jernspand trukket op og kunstmæssig rystet, hvorpaa Kornet, der viste sig at være tilstrækkelig spidset, heldtes i Sortermaskinen. Saa sprang han op paa et andet Melkar, hvor Sækkeunderet gjentog sig. Mens han fyldte Skruen, maatte hun skuffe Korn paa Spidsestenen og lukke

op for Slusen — hvad hun rigtig gjættede af hans Bevægelser.

Det var for Jørgen en stolt Nydelse saaledes med et Fingerpeg at kunne byde over hendes Bevægelser. Hun selv morede sig foreløbig ved dette Arbeide, — som hun havde ventet. Det var virkelig en Leg. Nu skammede hun sig over sin Uvidenhed om hvordan man standsede Møllen, skjøndt den for lidt siden ikke havde været hende paafaldende. Og da Arbeidet snart begyndte at miste sin Nyheds-Interesse, fik hun Lyst til ogsaa at se de øvrige Lofte, hvor hun aldrig havde været. En Møllerkone maatte dog virkelig være som hjemme i sin Mølle.

At gjøre sin Medarbeider — eller Legekammerat — bekjendt med dette Ønske viste sig snart at være en Umulighed paa Kværnloftet. Hun tog ham ved Skjorteærmet og trak ham ud paa Omgangen. Her kunde man virkelig betro hinanden en Hemmelighed, naar man raabte saa høit, at det kunde høres over hele Gaarden. Jørgen forstod, og var strax beredt til at være hendes Fører. De forsynede først Kværnloftet rigelig med Foder og steg saa op ad Trappen, der rystede som en Skibsstige.

Paa det næste Loft var der saa lavt, at man neppe kunde staa oprejst, og saa snevert, at Jørgen trykkede hende ængstelig til sig, for at Hjulene ikke

skulde faa fat i hendes Skjørt. Det mægtige Stjernhjul fyldte næsten hele Rummet med sine Bjælkers Træmasker og hvirvlede saa hurtig, at man blev svimmel af at se paa det. Sex smaa Tandhjul, som vare anbragte i Kreds rundt om det, kronede de Axler, der skjød op gjennem Gulvet fra Kværnloftet. Af dem snurrede de fire, drevne af det store, endnu mere rasende end det, medens de to stod stille, uden at berøre det. Jørgen skubbede den ene af disse Dovendidrikker hen til Stjernhjulet, saa at det ogsaa begyndte at snurre som besat — ligesom en Balkavaler, der har staaet fornemt i en Krog og lorgnetteret Vrimlen, indtil Dandseraseriet ogsaa griber ham.

Lise gjorde en Bevægelse.

— Tag dig iagt, raabte Jørgen, at det ikke gaar dig som Jomfru Mette.

Heroppe var Larmen betydelig ringere end paa Kværnloftet, saa at deres Øren, som allerede vare blevne rumlede tilrette dernede, nok kunde opfatte enkelte Sætninger, naar de blev raabt tilstrækkelig høit.

— Hvordan gik det da hende?

— Hun blev radbrækket — saadan af store Hjul — knust og revet i Stykker blev hun.

— Uh! hvor græsseligt!

Han var selv langt uhyggeligere tilmode end hun. Hans gamle Forestilling om Møllen som Martertaarn blev atter levende.

Saa satte han det første Hjul ud af Virksomhed igjen; og da der ikke ret vel kunde findes anden Tidkort paa dette sammentrykkede Mezzaninloft, steg de nogle faa Trappetrin op til Lorisloftet.

Dette Rum var helt lukket foroven med et Bræddeloft, som rigtignok var saa unøiagtig sammenføiet, at man gjennem Sprækkerne kunde se, der var Noget, som bevægede sig deroppe ovenover. Da Møllen gradvis tog af i Omfang fra Galleriet opefter, var Lorisloftet allerede paafaldende mindre og indtog neppe det Halve af Kværnloftets Fladerum. Midt paa det roterede et lille Hjul med skraa Sider; og flere mindre Hjul, der sad lodret paa horisontale Axler, syntes rundt omkring at vente paa at blive sat i Forbindelse med denne ivrige og foreløbig ganske unyttige Krabat, som de kun var en Haandsbred fjernede fra. Jørgen trak i et tyndt Reb, der forsvandt gjennem et Hul i Gulvet; et af Smaahjulene fik sit Ønske opfyldt: det rykkede en Haandsbred frem mod Midterhjulet, blev set i Svingning og rullede et Tov op om sin Axel.

— Saadan heiser man Sække op, forklarede han.

Lise nikkede med et klogt Smil. Der gik et Lys op for hende: — det tynde Reb havde hun

selv trukket i — før, da hun hjalp Jørgen. Hun fandt det høist snurrigt, og holdende sig ved en Bjælke heldede hun sig frem hvor der henne ved Siden var aabent ned til Kværnloftet, for at se Tovet, som blev vundet op, bevæge sig dernede. Men dér blev hendes Opmærksomhed fængslet paa en ganske uventet Maade.

— Nei! Pilatus har fanget sig en Mus! Det maa vi se!

Hun skyndte sig ned ad Trappen. Jørgen greb et af Tovene og firede sig ned ad det, saa at han allerede kunde give hende en ridderlig Modtagelse ved Foden af Trappen.

Den ordsproglige Grusomhedsleg var i fuld Gang. Pilatus lod den usalige Mus smutte væk og fangede den igjen. Lise løb efter den og pudsede den paa Byttet, selv katteagtig sammenkrummet, og med lysende Blik og spillende Næsefløie. Endelig bevægede Musen sig ikke længer, og Katten slæbte den hen i en Krog for at fortære den i Ro.

— Det synes jeg ellers ikke rigtig om, at Pilatus faar Smag paa Mus og bliver vild igjen, sagde Lise. Jeg er bange for, at han ikke mer gaar med mig ud af Møllen.

— Saa meget desto bedre! saa vil du nok tidt komme herover. For ham kan du dog ikke undvære . . . Os Andre bryder du dig ikke Noget om.

— Saa! Og det er maaske meget dumt af mig?

— Du leger med os, ligesom Pilatus med Musen . . . Husbond har du allerede slugt.

— Ja, tag du dig bare i Agt! dig skal jeg ogsaa nok faa slugt.

Og hun klaprede med Tænderne, mens Øinene lo.

Jørgen grinede:

— Vel bekomme!

Deres Øren vare nu blevne saa vante til Larmen, at de til Nød kunde føre en hel Samtale. Rigtignok maatte de ikke spare paa Stemmerne, og den Talende maatte hver Gang næsten berøre den Andens Øre med Læberne. Ved en saadan eiendommelig Taleleg var det den naturligste Sag af Verden at de kyssedes — og det gjorde de. Jørgen begyndte, og hun lod ikke Kyssene blive siddende paa sig men gav ham dem tappert tilbage: —

— Jeg begynder allerede, ser du.

— Smager det godt?

— Ja efter mer.

— Der har du det.

— Saa vær nu engang rolig lidt igjen . . . . Jeg har ikke været helt oppe.

— Der er bare Hatten.

— Ja, men den maa du ogsaa vise mig.

— Aa, dér er saamænd ikke Noget at se.

— Snak — kom nu!

Og i Stormskridt gik det op ad Trapperne — til Hatten.

Det var lidt besværligt at komme ind i dette øverste Rum, thi Persebommen havde skubbet sig tvers for Trappen — hvad den altid gjorde, naar Vinden blæste fra Nord.

— Hvad er det for en ækel snavset Bjælke?

— Aa, det er Persebommen. Det er den, der faar Værket til at staa stille. Du saae jo før, at jeg gjorde den Kjede løs ude paa Omgangen.

— Ja, hvad kommer det den væmmelige Bjælke ved?

— Jo, dér er der en lang Stang, som stikker ud af Hullet — den er jo nu bøiet ned ad, og det er Kjeden, der gjør det. Naar jeg nu giver los i den, saa svipper Stangen tilveirs — se, derfor er der de store Sten der i Kassen — og saa trykker denne Ende af Persebommen den store Ring fast om Hjulet, og det kan saa ikke røre sig længer.

— Det er snedigt! Saadan Noget kunde du ikke finde paa.

Jørgen kløede sig i Hovedet.

— Nei, det kunde jeg vel ikke.

— Nei, hvor her er underligt! udbrød Lise og saae sig om i det lille Rum, der lignede en Bi-

kube: — en spidsbuet Hvælving af Straa paa et Postament af Bjælker, der neppe naaede hende til Skuldrene — altsammen graat af tykt Støv lige til de en Gang saa gyldne Ax, som kiggede frem allevegne, og overtrukket med silkeglindsende Spindelvæv, der hist og her hang ned som Smaafaner og flagrede let i Trækvinden. Svaler og Spurve fløi kvidrende ud og ind, og næsten overalt hvor Straatagets Sparreværk dannede Vinkler, viste deres Reder sig. Mølleværkets buldrende Larm trængte kun dæmpet herop; til Gjengjæld virkede Vingernes Klappren og Susen mægtig.

— Og derude sidder altsaa Vingerne fast? spurgte Lise og pegede bag ved det store Hjul, hvor den kæmpemæssige, lidt skraat stillede Axel gik gjennem Væggen og syntes selv at have boret sit Hul ved sin heftige Rotering.

Jørgen nikkede og viste hende, hvordan det store Hattehjul, der sad paa denne Axel, greb ind i det vandrette Krondrev forneden og derved satte Alt i Sving hvad der bevægede sig nedenunder i Møllen.

— Men det er kun saadan i de store hollandske Møller, tilføiede han forklarende. I Stubbemøllerne er det altsammen i een Kasse ligesom i et Uhrværk. Men der er der ogsaa kun et Par Kværne og een Spidsesten, og der er ikke Plads

til nogen Verdens Ting. Og saa er det saa dumt, naar Vingerne skal stilles, saa maa man dreie hele Møllen — det er et Mas, kan du tro.

— Kan man da her dreie Vingerne alene?

— Vingerne? det er jo da Hatten, der bliver dreiet.

— Saa? ja men du staar da nede paa Omgangen og dreier.

Jorgen stirrede grinende paa hende og slog sig med begge Hænder paa Laarene.

— Det er storartet! . . . . Og du vil være Møllerkone!

— Naa saa vis mig da, hvordan det er og staa ikke der og grin saa tovelig! Jeg vil ikke have at Folk skal le ad mig, fordi jeg ingen Ting veed — heller ikke min Mand.

— Naa ja, saa kom da her!

Han hjalp hende op ad den snurrige Dvergstige, der fra Hatterummets indsnevrede Bund gav Adgang til det omkredsende Bjælkelag, og trak hende hen til Hattehullet, hvor de tog Plads ved Siden af hinanden paa Krøibjælken —

— nemlig den korte Krøibjælke, det er den vi sidder paa, begyndte han med behørig docerende Vigtighed. — Den lange Krøibjælke gaar ligesaadan gjennem Hatten, men foran, paa den Side hvor

Vingerne sidder, og den stikker meget længer ud til Siderne.

— Maaske er det derfor, man kalder den »den lange«, formodede Lise leende.

— Troer du? Du er nu saa meget vittig. Naa, — nu gaar dog Svandsen ned herfra — denne store Bjælke kalder man Svandsen — (med et kjærtegnende Spark af det ene dinglende Ben) den gaar dog helt ned til Omgangen og ved Enden af den er Gangspillet — kan du se? . . . . Naa, og de skraa Stænger forbinder det altsammen — det er Krøistyveret, det Hele. Naar nu Gangspillet bliver dreiet og rykker frem, saa rykker Svandsen med, og saa maa hele Krøistyveret dreie sig — og Hatten med, kan du vel begribe.

Lise havde overmaade opmærksomt fulgt dette Foredrag med Øinene og nikkede nu eftertænksomt:

— Ja, det forstaar jeg meget godt . . . Men jeg gad gjerne se det — jeg maa selv være heroppe.

— Ja, det er der saamænd ikke nogen Vanskelighed ved. En Dreining kunde heller ikke skade noget — det er dog Pokkers som den Vind gaar østlig.

— Hvor man kan se alting pænt heroppefra!

— Ja, det har du rigtignok Ret i, ligesom paa Landkortet i Skolen — bare at det her altsammen er virkeligt.

Med usigeligt Velbehag overskuede Lise hele sin Møllebesiddelse, som laa udbredt der for hendes Fødder. Desværre strakte den sig ikke synderlig udenfor Bygningerne og Haven; kun en Strimmel Jord, der lige var stor nok til at fodre et Par Køer og Hestene, kunde hun kalde sin. Men overalt rundt om laa veldyrkede Marker; — hist pløiedes der, dér tog man Roer op. Dragegaarden, som de hørte til, og hvorfra en tom Vogn forspændt med store, fede Heste rullede ud til Roemarken — den laa ogsaa helt overskuelig der, med sine høie Spaantage over de brunbjælkede gule Bindingsværksbygninger — ved det ene Hjørne et vældigt, hønsebefolket Møddingbjerg, ved den anden en prægtig Stakkehave af kjæmpemæssige Hække — en smuk Rønnebærallé op til Landeveien, og foran den en stor Dam, hvor Ænderne lod Ringbølger blinke op i skyspeilende Vand, medens en Hjord hvide Gjæs trippede om paa Brakmarken hinsides Alléen.

Ei! er det ikke Dragemoer, som gaar tvers gjennem Gaarden der? Kig, kig! Madam Andersen! Naa, kys dog paa Haanden ad mig, vi har jo altid holdt saa meget af hinanden, og jeg hører dog saa at sige med til Familien!

Ja vel gjorde hun det, og alt det dernede fortjente derfor ogsaa nok, at hendes Øine glædede sig over det — den brave Madam Andersen kunde

ikke leve evig, og Dragen maatte dog snart æde sig et eller andet paa Halsen. Saa var hendes Stifsøn Arving, og hvis han havde sin Moders svagelige Constitution — at han ikke giftede sig i en ung Alder, det skulde hun nok sørge for — — — naa, hvorfor skulde hendes eget Afkom ikke en Gang sidde der i Dragegaarden?

Særdeles tilfredsstillet ved dette Rundblik over virkelig og mulig Besiddelse — udover det allerede naaede Maal til nye og større Maal — dreiede Lise sit Hoved og rettede Blikket saa langt nordpaa, som det var hende muligt, naar hun bøiede sig frem: — hun saae da et Stykke af Sundskoven, der for største Delen forsvandt bag »Hatten«. Men det var tilstrækkeligt for hende: — derude lød sikkert nu, i Aftenstunden, det frugtesløse Jennyraab . . . Hvem der dog blot havde saa lange Øren, at de rakte helt derud! Hvor det vilde være morsomt at høre det! Naar hun bare nu stod der, hvor Veien ved Skovløberens Hus som en graa Traad løb ind i den rødlige Tykning. Et lille Punkt gled netop nu ud derfra — sagtens en Enspændervogn. Derved kom hun til at tænke paa sin Møllermand, som ogsaa kjørte saadan et eller andet Steds. Snik, Snak! Han maatte jo forlængst være i Byen — maaske havde han allerede Kongebrevet i Lommen.

Hun smilede stolt og rettede Blikket lige ud — en Kjende tilhøire — og saa endnu mer; aabenbart søgte hun noget Bestemt og noget Fjernt. Og ret som om hun ikke befandt sig høit nok i sin siddende Stilling til at kunne speide ud til dette Maal, reiste hun sig forsigtig. Med den ene Haand holdt hun sig fast ved Randen af Hattehullet, som hun maatte dukke helt ud af med Overkroppen for at faa Plads; og understøttet af Jørgen, der slyngede Armen om hendes Liv, stod hun nu opreist der paa Krøibjælken og skuede vidt ud over Landet, over det ensformige Øland, hvis uendelige Flade netop nu blev overskyllet af en gyldenrød Lysstrøm. Thi i dette Øieblik traadte Solen frem helt nede ved Horisonten og skjød sine Straaler opad, og det Graat i Graat vævede Taagedække opløste sig pludselig i guligrøde Skyer paa en sartblaa Himmelgrund, der overalt skinnede igjennem, alt som de hurtig drev forbi og under hinanden. Nede paa Sletten lyste nu de krydsende Rækker af nøgne Poppelkroner gult op og flød tilsidst sammen i eet eneste Krat, hvoraf hist og her en Gaardsgavl eller et undersætsigt Kirketaarn skinnede frem, medens de løvløse Bøgeskove dukkede purpurrøde op. Hendes Blik fortabte sig imidlertid ikke i dette Aftenbilledes skjønne Hele, men paa Jagt efter en eller anden Enkelthed flakkede det hid og did, og den prægtige

Lyseffekt var hende kun velkommen som et Middel til at finde hvad hun søgte. Uden den havde hun neppe kunnet skjelne Kirken dér ved Siden af Møllen; og rigtig, — der var ogsaa begge Skovene, den ene ganske lav og med et enkelt stort Træ midt i! imellem dem kunde saa skarpt et Øie som Lises se nogle spredte Smaatræer — Birkene: derude var »Lyngen«. Hytten var ganske vist for lille til at det var muligt at faa Øie paa den — og Lise ønskede slet ikke at den skulde være anseligere. Ved omhyggelige Sammenligninger bestemte hun Beliggenheden: — lige der, hun kunde stikke en Naal derind. Ja, lavt og usselt var Fædrenehuset, og fjernt laa det. Hun havde tilbagelagt en lang Vei, og hun var steget høit var hun — Skyttelise! Og som En, der har en god Dagsreise bag sig, var hun træt, rigtig legemlig træt. En lad, eftergivende Træthed havde hobet sig op hos hende i Løbet af den sidste Uge og laa nu i alle hendes Lemmer. Men den var selsomt parret med en indre Uro, der foer som Løbeild gjennem Aarerne, eller gled som fugtig Feberkulde over Huden og ogsaa ofte steg hende til Hovedet og gjorde hende svimmel — især nu, da hun stod saa høit. Og Svimmelheden drog hende nedad — ikke i Afgrunden foran hende, men — langt hensynsfuldere — tilbage i Jørgens Arme.

Men da hun under denne Bevægelse dreiede Hovedet til Siden, faldt hendes Blik paa Veien, der førte fra Skoven til Møllen. Hun saae der igjen hint sorte Punkt, der nu var kommet betydelig nærmere og ganske rigtig viste sig at være en Enspændervogn — og over hendes iøvrig saa lyse Sindsstemning smuttede der en formløs Skygge af Ubehag, ja næsten af Angst — som det ofte hændes nervøse Personer ved Synet af et Insekt, der kryber henimod dem.

Men hendes Opmærksomhed blev hurtig afledet ved Jørgens Opførsel.

Denne brave Svend formaaede trods al romantisk Dannelse ikke at forbinde saa vidtrækkende og dybe Tanker med Udsigten som hans Hjertes Herskerinde, og han vilde have kjedet sig dygtig, hvis han ikke havde holdt sig til Staffagefiguren i Stedet for til Landskabsbilledet — og det i bogstavelig Forstand, thi han maatte blive ved at holde hende fast om Livet, for at hun ikke skulde faa Overbalance, og da der var saa kneben Plads, laa han paa Knæ klemt ind imellem hende og Hattehullets Straahvælving: — en ubekvem men for hans Sindsstemning dog ret behagelig Stilling, der mindede ham om Jomfru Mette og Hjalmar oppe i Taarnets Glughul paa Holmborg, hvorfra de saae den røde

Ridder ride i Leding og ønskede, at han ikke for snart maatte vende tilbage.

Da nu denne Staffagefigur reves ud af Rammen og i Stedet for en Del af Billedet ret tilgavns blev et levende Hele i hans Arme, sprang han dristig fra Lillesølsbjælken ned paa Gulvet med hende, uden at bekymre sig om hendes Skrig og hendes Klage over at Kjolesømmen blev sværtet af Axlens Smørelse. Lige saa lidt tog han Hensyn til hendes Forlangende om at blive sat ned paa Gulvet, men staaende midt i det snevre Rum, mellem Axel, Hjul og Persebom vuggede han hende paa Armen og trykkede hende hjertelig til sit Bryst.

— Hvad gaar der dog af dig, dit Utyske! raabte Lise . . . Er det en Maade at behandle din Madmoder paa?

— Ja, det skulde jeg da mene det var, og det mener du ogsaa.

— Naa, saa du er ovenikjøbet uforskammet!

Hun ruskede i hans krusede Haar.

— Hvad giver du mig, naar jeg beviser dig det?

— Hug giver jeg dig i alle Tilfælde . . . . . Naa, hvordan da?

— Jo, jeg sagde en Gang til dig, at du behøvede ikke at være saa knibsk, for du var ikke Møllerkone endnu. Og saa lo du — saadan paa

din egen Maade — rigtig underfundig lo du og svarede: netop derfor.

Lise lo overgivent:

— Dig skulde man da heller aldrig sige noget Fornuftigt til. Du husker det altfor godt.

— Det skulde du have betænkt før. Men du har ogsaa sagt mig meget Andet, rigtig Fornuftigt om naar du først var Møllerkone —

— Saa hold dog Mund!

— Nemlig, du har sagt — —

— Nei, nei! jeg vil ikke høre det! og hun stoppede begge Øren til.

— Vi skulde have det saa rart sammen, vi to, sagde du.

— Nei — dit Afskum, dit ækle Bæst! . . . . Naa, lad mig nu komme ned, du vil dog vel ikke bære mig ned ad Trappen?

— Hvorfor ikke?

— Nei, nei! hører du . . . Jeg bliver vred, rigtig for Alvor.

— Naa, endnu var det ikke Alvor?

— Vrøvl! . . . Hører du nu!

Han satte hende ned paa den anden Side af Persebommen, ikke uden at lade hende betale for sit Ophold paa hans Arm med et Par dygtige Kys.

— Naa, lad os saa gaa ned, sagde hun.

Hun havde ganske glemt, at hun jo havde besluttet at være deroppe, naar Hatten skulde dreies. Han huskede det nok, men havde slet ikke Lyst til at forlade hende.

Jørgen var kommen nogle Trin ned ad Trappen, da et Udraab af Lise fik ham til at vende sig om. Hendes Kjole var bleven hængende fast ved en Splint af Persebommen.

— Den fordømte Bjælke! mumlede hun.

Ved den Bevægelse, hvormed hun vendte og bøiede sig for at gjøre Kjolen løs, var der noget Ubestemmeligt, som gjorde Jørgens Beruselse til Drukkenskab. Han tumlede op ad Trappen — de styrtede begge paa det øverste Trin, og han slog sit Hoved mod Persebommen, saa det sortnede for ham, men blev ved at holde hende fast omslynget. Med de stift udstrakte Arme trængte hun ham tilbage og stirrede paa ham med et vildt og sky Blik.

Saa trak hun ham graadig til sig.

III.

Mølleren saae paa sit Uhr, da han ved Nørre Kirkeby dreiede om ad Sundskoven til. Klokken manglede kun lidt i tre.

Paa denne Tid havde han tænkt at han vilde være et helt andet Sted, maaske ved Hasselager Mølle, hvor man første Gang faar Øie paa Kjøbstaden, som strækker sig langs Sundet med sine røde Tage og det spidse Kirketaarn, og hvorfra det saa gaar nedad i muntert Trav mod det nære Maal.

Og nu var han paa Veien til Skovfogedhuset.

Han var først kjørt til Præstegaarden med en Del Hjertebeklemmelse. Thi han vidste vel, at Pastoren vilde undre sig meget over dette pludselige Giftermaal, der kom upassende snart efter hans første Kones Død. Der var ingen Tvivl om at hans Velærværdighed vilde plage ham med ubehagelige Spørgsmaal, trænge ind paa ham, at han skulde vente, og

formane ham til i alt Fald at gaa paa Raad med sin Familie. Hvor han gruede for denne Underholdning! Gjerne havde han betalt Præsten det Dobbelte, naar denne saa blot med forretningsmæssig Tørhed havde taget mod hans Anmeldelse og aftalt det Fornødne med ham. Saa var det da en sand Lettelse for ham ikke at træffe den Guds Mand hjemme. Ganske vist blev den ubehagelige Samtale derved kun skubbet længer ud — men ogsaa det var han taknemmelig for. Han betalte sin Smaaredsel til Datteren og rullede videre ad Byen til.

En god Mil fra Præstegaarden bedede han efter Sædvane i en Mølle ved Landeveien, hvor der ogsaa var Krohold. Mens Hesten fik sit Foder i Stalden, tog han ogsaa en Bid i Skjænkestuen, og snakkede imens med sin gamle Bekjendte, Møllerværten, der for Selskabs Skyld drak en Snaps eller to med. Da denne nu hørte, at Høimølleren var paa Veien til Byen for at tale med hans gode Ven Kornhandler Madsen, fortalte han at denne netop i Øieblikket var paa en Forretningsreise til Bogø, men sikkert kom hjem imorgen Aften.

Der var altsaa ikke noget Bedre for Høimølleren at gjøre end at opsætte Byreisen til om Mandagen og vende om. Han kjørte hjemad. Men da han havde tilbagelagt en lille halv Mil og der

gik en Vei af tilhøire, der først førte ad Stranden til, men derpaa, som han vel vidste, svingede nordpaa og løb ind i den sydlige Ende af den langstrakte Sundskov: — saa bestemte han sig pludselig for at gjøre denne temmelig betydelige Omvei og fik i det sidste Øieblik Hesten vendt, der ikke viste overdreven Lyst til at forlade den lige Retning hjemad.

Imidlertid kunde den dog finde nogen Trøst i den Betragtning, at Møllen ikke laa synderlig nærmere end Skovfogedhuset; men ganske vist var disse Biveie betydelig tungere end den slagne Landevei.

At Skovfogedhuset nu var det foreløbige Maal, anede Svenskeren nemlig strax; og det blev til Vished, da der ikke gjordes nogen Modstand mod at den, hvor Veien delte sig, dreiede ad Skoven til i Stedet for at løbe til Nørre Kirkeby — en Vished, der strax ytrede sig i en lidt livfuldere Bevægelse. Svenskeren havde sin Topographi paa rede Haand, da den for et Aars Tid siden havde gjort den samme Tur med Mølleren; det var den Gang gaaet en Kjende trægere her paa Biveiene, fordi han havde haft sin Kone med — og hun havde dog altid veiet lidt til, skjøndt dens Madamme og Dragen jo rigtignok var noget Andet at trækkes med!

Saaledes mødtes dens Tanker med Møllerens, hvilke ogsaa beskjæftigede sig med hin Kjøretur.

Mens han sad der, vugget og blødt skumplet med den beroligende og tankeudløsende Bevægelse, som en let Fjervogn frembringer paa en landlig Bivei: — som han sad der, selvkjørende og dog uden Kudskebeskjæftigelse, med Linerne løst i venstre Haand, medens den høire ørkesløst lod Pidskesnerten svippe paa Veikanten og snart klippe et Neldeblad igjennem, snart skjære Frugtknuden af en Løvetand: — som han sad der, omfavnet af Agestolens Polstre, fastsnøret i sin Kavai, viklet ind i Tæppet og knappet fast af Forlæderet, med Kraven slaaet op om Hovedet som et Par Skyklapper, ud fra hvilke han næsten hypnotisk stirrede paa den lille trinde gule Hestekrop, hvor der fra den mørke Man trak sig en brun Stribe langs ad Ryggen og helt ud gjennem Halen: — som han sad der, kunde han næsten ikke skjelne mellem nu og da, saa ens var det altsammen. Den Gang havde det heller ikke været det mindste mere stille end nu. Som det blæste her, hvor Veien gik jævnsides Stranden, der graanede tilhøire over de flade Marker! Vinden førte Linerne helt over tilvenstre, hvor de holdt sig svævende i en stor Bue, ja undertiden tog den endogsaa den lille Hestehale med sig og blæste ogsaa Haarene tilside, blottende den gummigraa Halerod; og oppe paa Krydset lavede den en snurrig lille strid Haarhvirvel. Netop disse Smaating, der saa

nøiagtig vare de samme som den Gang, holdt ham mod hans Villie trylleagtig fangen i denne Erindring, der slet ikke passede til Dagens Anledning, ja lod den stige til en saadan Illusion, at han et Øieblik næsten ikke kunde afværge den Forestilling, at Christine maatte sidde der ved Siden af ham. Og saa var dog Alt saa grundforskjelligt: — den Gang havde han endnu aldrig set Lise!

Lise! hvorfor var han ikke skyndsomst paa den gjenneste Vei hjem til hende? Han fortrød halvveis, at han var dreiet bort fra Møllen, som han endnu kunde se langt ude tilvenstre og lidt tilbage, naar han med en Kraftanstrengelse dreiede sig om.

Hvad vilde han egentlig hos Skovfogdens? Naa, det var jo snart otte Dage siden han havde set lille Hans. Han vilde høre, hvordan det gik Drengen, om de var fornøiede med at have ham derude, og om det maaske skulde stemme overens med et almindeligt Ønske i Skovfogedhuset, at hans Ophold der blev forlænget lidt. Han kunde ikke nægte, at det slet ikke vilde være ham bekvemt, hvis den lille Fyr pludselig imorgen eller maaske endnu iaften indfandt sig paa Møllen, og det maaske endda kun fordi de brave Folk mente, at Faderen savnede ham altfor meget! Byreisen paa Mandag, der let kunde komme til at vare et Par

Dage, var jo ogsaa et fortræffeligt Paaskud til at lade ham blive derude i Skoven, jo længer desto bedre; thi han tænkte med Angst paa Drengens Hjemkomst. Men mere endnu end denne praktiske Grund havde dog en pludselig Længsel virket — en uimodstaaelig Lyst til at se Skovfogedhuset og tage Afsked med Erindringerne der. For hvem vidste, om han nogensinde igjen vilde komme der? I alt Fald vilde alting da være saa helt forandret, og den gamle Fortrolighed vilde aldrig mer indfinde sig . . .

Saa rullede Mølleren da Klokken tre ind i Skoven, og Møllen, som han under hele den foregaaende Rundfart bestandig havde kunnet se, forsvandt bag Træerne. Det var lutter Bøge, ikke synderlig høie, men kraftige. Alle havde de noget underligt Knortet, næsten Forkrøblet i Stamme og Forgrening — især ved selve Grendelingen. Der voxede intet Mos paa dem, men kun en graa Lav paa Siden ind imod Land; paa Søsiden var deres Bark ganske glat og nøgen, af en paafaldende lysegraa, silkeglindsende Lød. Tilhøire sortnede og skinnede bag disse Stammer det oprørte Sund med sine hvidblinkende Bølgekamme, der paa den flade Havstok samlede sig i en langstrakt sydende Skumstribe. Til den anden Side flød Træerne, som her efterhaanden blev slankere, sammen i een rødliggraa

Taagemasse. Kun hvor hist og her et Par høit opløbne Ege holdt Stand midt i den fjendtlige Mængde, lyste foroven gult Løv igjennem; og nedenunder glødede overalt det kobberrøde Løv — de eneste nogenlunde livlige Farver, som brød det ensformige Graa. Skoven bruste — ikke frisk og muntert, som da dens brogede Pragt havde hilst de første Høststorme, men tungt og vredt, pidskende Luften med sine Ris. Og derude paa Stranden hvæsede det ligesom med fraadende, tangskjæggede Vandlæber af et gobleagtigt Uhyre, som laa der fladt paa Bugen og vilde hidse Skoven op. Af og til voxede saa dens Brusen til et vanvittigt Kog, der overdøvede Hjulenes Knirken og Fjedrenes Piben, og hobevis fløi da det visne Løv over Grøften og raslede tvers over Veien.

Høit oppe over Trætoppene kredsede et Musvaage-Par, uafladelig skrigende.

Den mørke Skovstemning sænkede sig sløragtig over Møllergemyttet. Det var som om han, saa saare han havde tabt Møllen af Syne og var bleven omringet af Træer, var kommen fra en Trolddom over i en anden. Rigtignok var det ikke den Del af Sundskoven, som omgav Skovfogedhuset. Maaske var Hanne aldrig gaaet her, ja høist sandsynlig havde ikke engang hendes letfodede Dyregenius forvildet sig hid, Jennys lille Sølvklokke var vel

aldrig bleven hørt af disse undersætsige, knortede og silkebarkede Bøge. Men saa lignede de igjen nøiagtig dem, der stod nord for Skovfogedhuset, hvor han ofte var vandret med Hanne, lyttende til saa mange gode og kloge Ord fra hendes Læber, til hvilke Bøgene havde hvisket Bifald udfra deres hundredaarige Erfaring og dybt rodfæstede Naturvisdom.

Og saa kom igjen Erindringerne fra den eneste Gang, da han selv var kjørt her. Dér var den høie Eg tilhøire for Veien, med Storkereden i Toppen, som Christine havde gjort ham opmærksom paa. Det var ham livagtig, som om hun sad der ved Siden af ham og nikkede bifaldende: — »Det er ret, Jakob! nu kjører du ad den rigtige Vei! Men derude var du rigtignok fælt paa afveie!« — Ja visselig, saadan vilde hun have sagt, saadan sagde hun, for hun var der jo virkelig, om end ikke synlig og hørlig. — Ja men, det er jo ikke saadan at jeg kjører derhen — blot for at tage Afsked. — »Har du da ikke lovet mig det, Jakob? Og hvorfor kjøre hen for at tage Afsked? Fordi du vil gifte dig med Lise! Og har du ikke lovet mig ikke at gjøre det? Siig ikke, at der ingen Navne ere nævnede! to Gange vil du bryde det Løfte, du har givet din døende Hustru?« . . . Det kan ikke være Andet, Christine! Jeg kan ikke

Andet! Jeg har kjæmpet, — du maa jo vide det — jeg kan ikke længer! Det opriver mig; jeg maatte bryde overtvert, og nu er det gjort. — »Endnu ikke, Jakob! Endnu er der Tid!«

Og rundt om bruste det hemmelighedsfuldt alvorlig, som om alle Plantesjælene havde forstaaet denne Aandesamtale og nu mumlende formanede ham til at holde sig trofast til Skoven. Men den Dyresjæl, der foran Vognen var legemliggjort i Klepperten, syntes ikke at have Sands for den Slags Spøgeri, thi den viste ikke mindste Tegn paa Uro; tvertimod, da Linerne bestandig slappere dinglede om dens Laar og al Svippen af Pidsken udeblev, var den fra et stedse langsommere Trav tilsidst faldet over i magelig Skridtgang, af hvilken endelig et Hib ublidt skræmmede den op.

Mølleren sank imidlertid snart igjen tilbage i sin Grublen, ja han mærkede ikke engang, at Veien til Skovfogedhuset dreiede af tilhøire. Men det gjorde Svenskeren og slog selv ind paa den med saa skarp en Dreining, at Baghjulet stødte mod en Sten ved Grøftekanten. Mølleren foer op. Han havde netop overveiet, om det dog ikke maaske var bedre at kjøre lige til Møllen, til hvilken Veien gik af tilvenstre et Par hundrede Skridt længer fremme. Nu saae han allerede den velbekjendte Skovvei foran sig: snorlige løb dens sortebrune

Stribe mellem de lillagraa Bøgevægge, indtil disse til begge Sider gav Plads for Granernes kraftige Grønt; som saa afsluttedes af det hvide Hus, der lukkede det lange Perspektiv. Det havde altid behaget ham saa meget, at denne Vei ikke førte videre, men standsede ved Huset, som om det var Verdens Ende. Til Siden gik der kun et Par mindre Veie af, der var lukkede ved Led, saa det var ikke muligt at undslippe, naar man en Gang var her; og denne Tanke havde for Høimølleren noget Beroligende. Han var hjulpet bort over sin Beslutning af den resolutte Svensker, som nu i al Mag befordrede ham til hans Bestemmelsessted. Da denne Sidevei ikke var stenlagt, havde Skovkjørslerne pløiet den frygtelig op: Hjulene skar dybt ned i de vandfyldte Hjulspor, og Klepperten gik her med fuld Ret i Skridtgang, med sænket Hoved og sættende Bagbenene langt ud fra hinanden. For Møllerens Skyld kunde Farten gjerne være gaaet endnu langsommere for sig. Jo nærmere han kom til Maalet, desto mismodigere blev han. Hvad vilde han der egentlig? Og hvad skulde han sige? Rigtig, der var det med Hans! Og saa? De vilde sikkert nok lægge Mærke til den underlige Stemning han var i, og plage ham med Spørgsmaal. Egentlig burde han meddele dem hvad han havde for; det vilde være det Rigtigste, ja det var han

dem endogsaa skyldig — i alt Fald Vilhelm . . . Nei, nei! hvad kunde det nytte? de vilde jo tidsnok faa det at vide.

Hvor helt anderledes tilmode pleiede han ikke at skridte hen ad denne Vei, befriet fra de Bekymringer, som tyngede ham hjemme — — og nu!

Han foer op i Agestolen og lyttede.

»Jenny, Jenny, Jenny, Jenny — lil-le Jen-ny!« lød det ud fra Granerne.

Endnu et Par Minutter, og Hans og Hanne sprang over Grøften, og bød ham Velkommen med megen Glæde.

— Nu kommer De vel for at tage Hans fra os?

— Jeg har rigtignok tænkt paa det. Naar De gjerne vil være af med ham, saa kjører han med hjem.

— Nei, nei! vi vil ikke være af med ham.

— Ja, saa kan han ogsaa blive her. Jeg maa dog paa Mandag tage bort paa et Par Dage.

— Aa, saa bliver jeg her hele næste Uge, raabte Hans.

— Vær nu ikke strax saa ubeskeden!

Et Dask af Linerne paa Hesteryggen satte Kjøretøiet i Gang. Hanne og Hans gik ved Siden af Vognen.

— Er Vilhelm hjemme?

— Nei; — jeg troede, at De allerede havde talt med ham. Han maa dog være lige ved Veien.

— Nei, jeg er kommet en anden Vei idag. Egentlig kjører jeg i Forretninger. Jeg vilde blot paa Tilbageveien se ind her, hvordan det gik.

— Men De bliver dog og spiser til Aften med os?

— Nei Tak, det kan jeg ikke.

— Det var da kjedeligt!

Hun var aabenbart skuffet og lagde heller ikke Skjul derpaa.

Mølleren følte sig pinlig berørt. Hun holder allerede af mig, tænkte han — men det har nu ikke skullet være saadan! . . . Det er forbi og kan ikke mere gjøres om. Og han sukkede dybt . . . Hanne saae forundret paa ham. Han fattede sig hurtig og spurgte efter Jenny.

— Aa, den vil slet ikke komme idag! Jeg har raabt imorges tidlig og i Middags og nu . . . Igaar var den her. Og jeg er saa bange for den, for inat er der blevet skudt i Skoven — og slet ikke langt borte fra Huset.

— Ja, og veed du hvad, Fader! Onkel Vilhelm siger, at det var Lises Broder, hans Bøsse

knalder saa skarpt, siger Onkel Vilhelm, ikke saadan som de Andres.

Vognen holdt foran Huset. Mølleren kastede Tøilerne paa Ryggen af Hesten, steg ud, spændte Skaglerne fra og vendte sig saa om for at gaa ind.

— Hvad? Spænder De ikke fra?

— Aa, det er saamænd ikke Uleiligheden værd.

— Jo, vist saa! Hvorfor skal Hesten staa saa trist herude, den er ganske varm. Derinde kan den æde omkap med de Smaa.

— Saamænd! De har Ret, og det er jo hurtig gjort.

Og betjent af sex Hænder blev Svenskeren spændt fra og sat i Stald, hvor den forsynedes rigelig med Foder.

— De drikker vel nok en Kop Kaffe? spurgte Hanne, da de vare traadt ind i Stuen og Mølleren med et Udtryk af dyb Udmattelse lod sig synke ned i Sofaen.

— Nei, tusind Tak, nei — svarede han næsten forskrækket, da han kom til at tænke paa sin sidste Kaffescene.

— Maa jeg da slet ikke byde Dem Noget? heller ikke et Glas Øl?

— Jo Tak, et Glas Øl vil jeg meget gjerne drikke.

Hanne gik ud. Hans krøb op i Sofaen til Faderen og pludrede løs om Alt, hvad han havde oplevet i disse Skovdage. Mølleren hørte det neppe. Han klappede ham paa Hovedet og spurgte ham om et og andet, mens han saae sig om i Stuen. — Der var Blomsterbordet i Hjørnet, hvor hendes Yndlinge trivedes saa smukt; hendes Symaskine ved Vinduet; den lille blanke Ovn med Kobberkjedlen i Midterrummet og — mellem den og Døren — Bogskabet, hvor ikke blot Opbyggelsesskrifter men ogsaa de smukke Digterværker, som hun efterhaanden havde samlet sig, stod i pyntelige Rækker. I en af dem var der et Hul; det Bind, der passede ind der, havde han selv hjemme.

Paa Klaveret stod et Nodehefte opslaaet. Han traadte derhen, netop som Hanne kom ind og satte en Bakke med Kande og Glas paa Bordet.

— Ja, der kan De se, nu indøver jeg alle de Stykker, og jeg haaber at jeg snart kan spille dem ganske pænt for Dem.

— Aa, spil nu strax lidt for mig, — blot det ene lille Stykke, De veed nok.

Hanne satte sig til Klaveret og spillede først det lille Stykke, der »klinger saa lifligt og klinger saa sødt« og derpaa »I disse hellige Haller« som behagede hende selv mest.

Mølleren sad sammensunken i sig selv. Tonerne sang for ham om et tabt Paradis og om et forjættet Land, som han havde forspildt sin Ret til. Med usvigelig Sikkerhed følte han, at hine Minutter den forgangne Søndag Aften, da dette lille Toneunder fra hans Barndomstid atter svævede ham forbi, fremtryllet af hendes flinke Hænder, de havde været det uigjenkaldelig sidste sjælerene og virkelig lykkelige Øieblik i hans Liv.

Hanne saae op fra Noderne og kiggede hen til ham i Forventning om et rosende Ord — for hun syntes at hun havde gjort sine Sager ganske godt. Men han tav, sænkede Blikket og vendte det bort; Øiet blinkede, han gjorde en uvilkaarlig Bevægelse, som naar man vil jage en Flue væk, men det hjalp ikke: en stor Taare rullede ned ad hans Kind.

— De skal ikke skamme Dem over Deres Taarer, sagde Hanne og stod op. — Det er virkelig saa smukt, at man maa græde; det har jeg ogsaa gjort, naar jeg spillede det for mig selv alene.

— Ja, det er meget for smukt og godt for mig! Den Gang jeg først hørte det — som Barn — det var noget Andet . . . Du gode Gud, hvor jeg har forandret mig! . . . Det kom saadan over mig, da jeg hørte det, og saa kom Taarerne . . .

Men det kan De ikke føle, for De er endnu god og ren.

— Jo, det kan jeg da nok føle, svarede Hanne og satte sig ved Siden af ham. — Ja, saadan barnlig Uskyldighed er smuk og rørende, men den skal dog ikke blive ved at være der altid. Vi skal jo komme til Indsigt og lære vor syndige Natur at kjende — hvad blev der ellers af Anger og Omvendelse?

— Ja men Frelseren siger dog, at vi ikke kan komme ind i Himmeriges Rige, uden at vi bliver som Børn.

Mølleren var ret stolt over at have »sat« hende, den Bibelfaste, med et Skriftsprog — som han mente.

— Ja, det siger han ogsaa, svarede Hanne: — han siger vi skal blive som Børn, og det sker ved Guds Naade, saa bliver vi gjenfødte; men vi skal ikke blive ved med at være Børn, selv om vi kunde det. Hvis det var nok, saa vilde saadan en Uskyldig jo slet ikke trænge til Forløsning, han vilde kunne undvære Christi Offerdød, men saadan et Menneske kan der ikke gives. Vi er Alle født i Synd, og det maa vi lære at forstaa.

Mølleren var høist forundret over den Lethed og Sikkerhed, hvormed hun klarede den Vanskelighed, som han mente hun maatte sidde ganske fast i.

— Jeg troer virkelig, Frøken Hanne, at De vilde kunne prædike meget bedre end vores Præst.

Hanne reiste sig uvillig:

— Hvorfor skal De gjøre Nar af mig? Det er ikke saa let at sige saadan Noget rigtig, men det var godt ment.

Hun var lige ved at græde og vilde vende sig bort. Men Mølleren greb hendes Haand og holdt hende tilbage.

— Hvor kan De tro det om mig, Frøken Hanne! Men jeg kan jo sige det samme: Det er ikke saa let at udtrykke saadan Noget, som man føler det, men det var godt ment . . . Jeg mente jo blot, at hvad De siger er altid godt og smukt, og man vilde ønske, at man altid kunde høre det.

— Naa, jeg synes saamænd De faar mig tidt nok at høre! svarede Hanne med spøgende Læber, mens Kindens Rødme og det undvigende Blik forraadte, at Spøgen ikke var saa alvorlig ment: — jeg er bange for at jeg allerede tidt har kjedet Dem.

— Kjedet mig! Hvor kan De dog sige det?

Mølleren sagde dette lidt ængstelig og blev af lutter Forvirring ved at holde fast paa hendes Haand. »Herregud«, tænkte han: »hvad er det nu, jeg der har sagt? Hun maa jo næsten tro, at det er en

forklædt Beilen, især hvis Vilhelm allerede har sagt hende Noget.

Drengen havde allerede i al Stilhed grædt en Smule med, da han saae Taarer paa Faderens Kind; og nu undrede og foruroligede det ham i høi Grad, da han mærkede, at Fader og Tante Hanne, hvem han ellers betragtede som de bedste Venner af Verden, aabenbart var i Færd med at sige hinanden Ting, hvormed de gjensidig bedrøvede hinanden. Han brød derfor op fra sin afsides Sofakrog og trykkede sig ængstelig op til Tante Hanne, og det saaledes, at det saae ud som om han vilde skubbe hende over til Faderen — ligesom en Amorin paa et Frierbillede fra Rococotiden. Samtidig kiggede han spørgende op til Faderen med Ansigtet halvt skjult i Kjolefolderne, saa at Mølleren næsten kun saae hans store graa Øine. Disse havde — især med dette Udtryk — en levende Lighed med Moderens, og Mølleren blev under deres Blik helt uhyggelig til Mode. Og da de nu endogsaa begyndte at smile, kom atter hin Forestilling fra Kjøreturen, kun langt mere levende: hun var der, Christine; hun betragtede ham gjennem disse Øine og smilede bifaldende til ham: — Ja, det var Ret, Jakob! Nu har Du faaet fat i den rette Haand, men i Formiddags havde du rigtignok grebet slemt feil.

Herved blev han nu opmærksom paa at han endnu bestandig holdt hendes Haand, og han gav næsten forskrækket slip paa den. For det var jo ikke Meningen, og det kunde ikke blive Meningen — om ogsaa et helligt Løfte blev brudt, det kunde ikke!

Men Hanne benyttede strax den frigivne Haand til at klappe Drengens silkebløde, gule Haar og spøgende rulle hans Hoved frem og tilbage, mens hun drillede ham med, at han sagtens kom saa kjælent for at bede om at maatte kjøre hjem med Faderen. Han var hende ret velkommen som Afleder for hendes Forlegenhed, der i Virkeligheden ikke havde været ringere end Møllerens. Thi hun havde ganske vist opfattet hans Yttringer saaledes, som om de vare ham indgivne af Kjærlighed til hende og maaske ogsaa havde til Hensigt at lade hende skimte denne. Da en stille Tilbøielighed for den alvorlige Husven var i rolig Væxt hos hende, saa maatte Virkningen af hans Ord være inderlig velgjørende, saa meget mere som al ophidsende Overraskelse var udelukket. Thi vel havde Broderen ikke sagt hende Noget om sin Samtale med Vennen i Skoven, men der var af sig selv dæmret en Anelse op hos hende om den særlige Betydning som der vel kunne ligge i hin mystiske Banken paa Ruden, og enkelte Bemærkninger af Broderen, som

egentlig ikke vare bestemte til at forstaas, havde betroet hendes hurtige kvindelige Forstand, at Giftermaalet allerede havde været foreløbig drøftet. Men paa den anden Side var det dog ikke ønskeligt at forvilde sig altfor langt henimod dette Emne med den kjære Ven, for efter hendes Begreber maatte der gaa en rum Tid endnu, før det var passende, at Kjærlighed og Ægteskab kom paa Tale mellem dem selv. Og saa var det dog igjen vanskeligt at komme ud af denne Tone og ind i en ligegyldigere, saa at hun var meget taknemlig, fordi Hans i sin Uskyldighed kom hende til Hjelp.

Mølleren havde drukket et Glas Øl — og rost det, for det var egen Bryg. Nu reiste han sig for at tage Afsked.

— Det er sandt, sagde han, da hans Blik faldt paa Bogrækken med Hullet i, — jeg har jo Christian Winthers Digte. Da jeg kjørte hjemmefra, vidste jeg ikke, at jeg kom denne Vei, ellers havde jeg taget den med.

— Aa, det haster jo ikke.

Den Tillidsfuldhed, som laa i disse simple Ord, berørte Mølleren pinligere end alt Andet ved dette Besøg. Saa bittert vemodig havde han endnu ikke følt, at han stod her for at tage Afsked. Ja, hvor skulde hun ogsaa kunne ane, at det nok kunde haste lidt med at give Bogen tilbage? Var

det da virkelig muligt, at det var forbi med alt det Gode og Skjønne herude? Han kunde ikke fatte det, men han vidste det jo: — ja, det var forbi!

— Saa? Jeg mente blot at De maaske savnede Bogen, sagde han og gik hen til Døren.

— Nei, nei! Jeg læser rigtignok gjerne i den, men jeg under ogsaa Dem den.

Dette blev sagt med et meget venligt Blik. Hanne følte selv, at det maaske havde været forsigtigere, ikke at se saadan paa ham; men naar man under Nogen noget Godt, kan man dog heller ikke se bistert paa ham; og det var ikke mer end en tilladelig Høflighed at sige ham det. Ganske vist stod der netop i den Bog en hel Del om Kjærlighed: naar hun tænkte nærmere efter, stod der i Grunden ikke om Andet end om Kjærlighed — og det endda om Kjærlighed paa Landet, i den grønne Skov, paa Mark og Eng og i Landsbyen. Om en Mølle var der rigtignok ikke — jo! i et Digt var der Tale om en Mølle, men det var en Vandmølle. Hun vilde gjerne have haft, at der ogsaa var et Digt om en Veirmølle. Ved denne Tanke kom hun til at smile, og dette Smil var heller ikke overdrevent forsigtigt.

— De synes da nok om Digtene? spurgte hun.

— Jo, det gjør jeg da rigtignok.

— Det glæder mig! Jeg har ogsaa læst høit for Vilhelm af dem, om Aftenen naar han sidder og skjærer Grene til — men det var ikke Noget for ham. Han kan ikke lide Vers, naar de ikke er af Salmebogen. Men vi vil efterhaanden gjøre ham fornuftigere, ikke sandt?

Mølleren søgte at se fortrøstningsfuld ud og mumlede noget Samstemmende; men i det samme aabnede han Døren, og Skovens Brusen overdøvede hans Ord.

Svenskeren var snart spændt for. Hans kravlede op i Agestolen, for han vilde selvfølgelig ikke forsømme denne Leilighed til en lille Kjøretur. Han kunde saa blive derude hos Onkel Vilhelm, hvem de sikkert vilde træffe.

— Hils ham fra mig, raabte Hanne, og sig ham, at han skal komme i god Tid hjem til Aftensmaden. Og hvis De skulde se Jenny underveis, saa send det slemme Dyr hjem.

Atter arbeidede den lille Hest sig fremad med sænket Hoved og vidt fra hinanden stillede Ben, og Hjulene dreiede sig knirkende i de dybe, vaade Spor. Undertiden plumpede det ene pludselig ned i et Hul, og Hans morede sig kostelig, naar han derved fik et dygtig Stød og foer tilveirs. Han sad overhovedet meget urolig og dreiede sig hele Tiden om, og det maatte Mølleren ogsaa gjøre;

for dér stod jo Tante Hanne foran Huset og holdt med sin ene Haand den snurrige Hue fast paa Hovedet, medens den anden svingede et Lommetørklæde — utvivlsomt kun for at more Drengen. Hun drev imidlertid dette Tantearbeide med en saa rørende Udholdenhed, at rigtignok ikke længer det flagrende Lommetørklæde, men vel hun selv endnu var synlig som en lille sort Plet paa den hvide Mur, da de dreiede ind paa Hovedveien og Svenskeren satte i et ret anstændigt Trav.

Mølleren blev derved vækket op af sin Vemods-Døs. Det gik altsaa nu til Skovfogden. Skulde han da ikke saa sige ham det? Det var klart, at det var det Rigtigste! Ikke just sige, at han vilde ægte Lise, det behøvede han egentlig ikke: men kun at Skovfogden ikke skulde holde sig til, hvad de den Gang havde talt om, for han kunde dog ikke ægte Hanne? Ja, men naar saa Skovfogden spurgte ham, hvorfor ikke? hvad der da havde forandret sig? — hvad skulde han saa svare? Nei, det var dog lige saa godt strax at sige Alt ligeud. Men nu var Drengen der; i hans Paahør kunde han ikke sige Noget. Men hvis han fjernede sig — ligefrem sende ham bort, vilde han ikke saa gjerne, saa kunde Drengen sige til Hanne, at Fader og Onkel Vilhelm havde Hemmeligheder sammen, og det vilde hun udlægge paa s i n Maade; men

hvis han af sig selv gik bort, saa vilde han tale aabent og ærlig med Skovfogden, det stod fast.

Neppe vare de bøiet om ad Veien, der førte tvers gjennem Skoven til Møllen, før de hørte Klangen af Øxeslagene og Savenes Hvæsen. Snart lyste en Række hvide Pletter frem nede ved Skovbunden; det var en fældet Bøg, hvis lange Stamme allerede var savet i regelmæssige Stykker. Foroven heldede Toppen af en anden Bøg, som endnu holdtes oppe af Tove; dens lange nøgne Grene slog ynkelig frem og tilbage i Luften, som om de haabede at faa et eller andet at holde sig i. Ved Siden af den bruste to høitopskudte Ege gladelig med deres gule Løv, vel vidende, at deres to Fjender faldt for deres Skyld, at de kunde faa Luft og Lys. Og naar deres Blade fløi bort, syntes det at ske i den Hensigt at bringe andre smægtende og omringede Ege det forhaabningsfulde Budskab.

Vilhelms Stemme hørtes nu ogsaa gjennem de andre, og snart fik de Øie paa ham. Han stod med Ryggen til dem og saae op ad mod Trækronen, medens han med sin Stok ledede Arbeidernes Bevægelser.

Vognen holdt og Hans sprang ned. Ogsaa Mølleren steg ud, viklede Linen fast om Lygtepiben og spændte Skaglerne af. Han havde vel ikke i Sinde at opholde sig længe der, men ved en

saadan Samtale, som den han havde i Sinde at føre, mente han at det vilde være ubekvemt at sidde fastgroet i Agestolen. Med lidt Besvær sprang han i sin store Kavai over Grøften; og dér kom ogsaa allerede Skovfogden marscherende løs paa dem, idet han med store soldatermæssige Skridt snart plantede sin lerede Støvle i en sprøitende Pyt, snart svang den gjennem en alenhøi Løvbunke, saa Bladene fløi til Siden som Støv.

— Er du der, Jakob! Du kommer vel fra os?

— Ja vel . . . Hvordan gaar det, Vilhelm?

— Jo Tak. Det var pænt at du vilde hente mig. Vi er snart færdige.

— Nei, jeg kan ikke blive idag, jeg maa hjem.

— Aa, det er kun saadan en Smule Besøg, mens Broderen er til Skovs! Og paa Henveien er du smuttet saadan ganske sagte forbi — ei, ei, Jakob!

— Jeg kom gjennem Kirkeby, egentlig var jeg paa Veien til Byen — —

Skovfogden lo lystig og slog ham paa Skuldren:

— Naa, det maa jeg sige, saa maa det trække mægtig, for det er ikke just den nærmeste Vei til Byen.

Mølleren smilede tvungent. Han følte sig høist pinlig berørt ved disse fortrolige Drillerier, men

saae tillige i dem en maaske ikke ganske overflødig Maning om det som han skulde have frem. Og i det samme fjernede Hans sig.

— Hør en Gang, Vilhelm! Hvad jeg vilde sige — —

— Ja vel — — Hans! ikke derhen, bliv pænt her hos os . . . Jeg tør ikke lade ham løbe derhen, der kan dog passere Noget.

— Vist saa.

— Naa, du vilde sige Noget?

Men nu stod Drengen der ved Siden af dem med sine store Øren. Umuligt!

— Ja, hvad var det nu? Aa, det var angaaende Drengen; han vil jo saa gjerne blive. Men sig mig nu ogsaa oprigtig, om han ikke er jer til Uleilighed, for din Søster stoler jeg ikke rigtig paa.

— Til Uleilighed! men hvor kan det dog falde dig ind . . .? det er os naturligvis bare en Fornøielse. Og desuden — her antydede et klogt Pædagogblik til Drengen, at der nu kom Noget, som han ikke behøvede at høre —: desuden er det jo godt, at de to rigtig vænner sig til hinanden.

— Hvad mener du egentlig med det, Onkel Vilhelm? spurgte Hans.

Skovfogden stirrede forbauset paa Barnet.

— Nei, som den Fyr har Ørene med sig! I hans Alder havde jeg sandelig ikke hørt det.

Mølleren maatte smile, skjøndt han ikke var meget lystig tilmode.

— Hvad havde du ikke hørt, Onkel Vilhelm? spurgte det inqvisitoriske Barn.

— Naa, bliv nu artig her hos Fader, sagde Skovfogden, idet han viselig lod de ubekvemme Spørgsmaal ubesvarede. Han havde uafbrudt ladet det venstre Øie skele tilbage over Skuldren henimod det heldende Træ. — Undskyld mig et Øieblik, Jakob, nu gaar det strax løs.

Og han støvlede af igjen, gjennem Løv og Søle.

Mølleren satte sig paa en Træstub. Han tog Pibe og Tobakspung op af Kavailommen, stoppede, tændte og blæste tankefuld tykke Røgskyer ud, som den viltre Vind rigtignok øieblikkelig rev ham bort fra Læberne og i en Haandevending usynliggjorde. I den friske Skovatmosphære, der sammenvævedes af Lugt af fugtigt Muld, vissent Løv, raadnende Plantedele og nyspaltet Træ, blandede sig paa en hyggelig Maade Duften af den narkotiske Røgelse, beroligende og tankevækkende. Det mindede ham om mangen god Gang, da han havde smøget en Pibe med sin Ven her ude i hans Skov.

Den Bemærkning, som Hans havde undret sig over, lød endnu i hans Øre: det var godt, at de to vænte sig til hinanden. Mere indtrængende kunde han ikke mindes om, hvor nødvendigt det var, at han oplyste Vennen om Sagernes virkelige Stand — og samtidig havde den gjort hans Erklæring endnu vanskeligere.

Rygende og grublende stirrede han hen for sig.

Skyerne jog hastig hen over de gyngende Trætoppe, der nu kun vare store Risbundter — ikke enkelte faste Skyer, men lave, i hinanden udflydende Taagemasser, pletvis dunklere og lysere. Tungsindig drog de hen over den store Eng, der aabnede sig et halvthundrede Skridt borte, mere straagraa end bleggrøn, begrændset af den hinsidige Skovrand, der laa dér som en lillagraa Taagebanke mod hvilken enkelte Birkegrupper paa Engen stod lysende med deres gjennemsigtige gule Bladnet.

Toppen af den heldende Bøg nikkede tungt. Lydeligere og hurtigere klang Øxehuggene. Folkene raabte i Munden paa hinanden, men overdøvedes næsten af Skrigen og Kraklen fra Kragerne, der tog levende Del i denne Skovbegivenhed og i en sort Sværm kredsede over Stedet.

Alt sammen saare trist og saare efteraarsagtigt.

Men ogsaa han selv var hverken lystig eller vaarlig tilmode. Det var et Stykke Liv, der tog Afsked.

»Aa, hei? aa, hei!«

Krak.

En brusende og bragende Larm, og med alle Grene slaaende om sig og i hinanden laa Bøgen dér for Fødderne af de to susende Ege . . .

Skovfogden kom igjen hen til ham, og Hans, hvem nu ingen Fare truede længer, løb hen for at bese den faldne Kjæmpe. Øieblikket var saa gunstigt som vel muligt for en fortrolig Meddelelse.

— Det var meget godt, at du netop kom idag, begyndte Skovfogden, idet han satte sig ligeover for ham og gav sig til at gjøre sit Pibetøi i Stand. — For det har nok opmuntret Hanne lidt, og hun var noget sørgmodig stemt — over Jenny.

— Ja, hun fortalte mig det. Hun stod netop og kaldte paa den, da jeg kom . . . Men den kan jo da nok komme endnu.

— Naturligvis, det kan den jo nok, indrømmede Skovfogden. Men der er rigtignok blevet skudt inat ikke ti Minutter fra Huset, og det var denne Peer Vibe — aa, det Knald kjender jeg.

Han tændte og dampende barsk løs.

— Han har Mage til min her, vedblev han, klappende Kolben af sin Bøsse, — en ægte Greener. Min har Kammerherren foræret mig en Gang, da

han var særlig tilfreds med mig; naa, den kommer jo ogsaa ham selv tilgode. Han har skudt og stjaalet sin sammen, det Bæst.

— Den bringer ham maaske Pengene ind igjen.

— Det passer, det passer lige paa en Prik, svarede Vennen med en bister Latter; — for den har allerede næsten indbragt ham en Ansættelse med god Løn — ja vel, naar jeg ikke havde været der. Det er saamænd ikke mer end en Time siden, saa kommer Kammerherren ridende her forbi. Naa, jeg fortæller ham jo blandt Andet, at Peer Vibe har været paa Spil igjen inat. Og saa siger Kammerherren, han har allerede spekuleret Noget ud. Han vilde ansætte Peer her som Skovbetjent, ellers stjal han os alt Vildtet væk, mente han.

— Det synes jeg var at gjøre Ulven til Faarehyrde.

— Aa nei, aa nei, saa dumt var det just ikke. Vores Vildt havde han saa nok ladt i Fred. Der er jo Skove nok tilovers for hans Maaneskinsnætter — Kongeskoven og ogsaa nordpaa Kovænget naaer han ganske bekvemt . . . Men skal man maaske taale saadan Noget, at Forbrydelsen bliver belønnet? Her gaar mangen brav fattig Mand og vilde være lykkelig over den Stilling, og saa skulde han ikke faa den, fordi man er bange for saadan

en Skarnsknegt og vil bestikke ham! Det var mig dog for galt, og saa talte jeg ogsaa rigtig fra Leveren: om Kammerherren tiltroede mig, at jeg vilde have Noget med det slette Menneske at gjøre, som man endogsaa sagde, havde været med til at slaa min Formand ihjel? Om det var rigtigt og forsvarligt saadan at forbinde sig med den Onde? Og hvad jeg lige nu sagde om de skikkelige Folk, der trængte til saadan en Stilling — jeg nævnede den og den. Nei, sagde jeg, Kammerherren maa ikke tage mig det ilde op, men det faar De ikke Vilhelm Christensen med til.

— Naa, hvad sagde saa Kammerherren til det?

— Ja, hvad skulde han sige? han kaldte mig en Stivnakke og rev en Vittighed af for at dække over det, men Planen maatte han opgive. Han skammede sig jo ogsaa, fordi han saae, at han havde Uret. Nei, nei, Jakob! Det bringer ikke Nogen Godt at forbinde sig med den Onde.

Skovfogden tav, dampede mægtig og stirrede barsk hen for sig, paany oprørt ved Tanken om det nedværdigende Forslag.

Nu var der aaben Plads for Møllerens Meddelelse. Men han havde grundig mistet Modet. Skulde han nu sige til Skovfogden, at han i Stedet for at ægte Søsteren, vilde besvogre sig med denne selv samme Peer Vibe — thi det kunde han vel

vide, at naar han først begyndte med Fortrolighed, saa kunde han heller ikke blive staaende paa Halvveien. Skulde han da altsaa virkelig meddele Vennen, at han stod i Begreb med at forsage det Gode og »forbinde sig med den Onde« — thi saaledes maatte Vilhelm opfatte det: — og var det ikke ogsaa saaledes?

Han reiste sig.

— Naa, jeg maa vel tænke paa Hjemreisen.

— Allerede? Ja, ja da!

Skovfogden fulgte ham hen til Vognen og spændte den venstre Skagle paa.

— Hvad har du der for en pæn lille Hest? spurgte han og klappede den paa Krydset.

— Det er min Svogers, svarede Mølleren, idet han steg op: og ved Ordet »Svoger« maatte han — ingenlunde til sin Opmuntring — tænke paa den nye Svoger.

— Har du ikke været kjørende med den en Gang før hos os?

— Jo, for et Aarstid siden.

— Ja vel — nu husker jeg det tydelig: Christine var med, og da I skulde til at kjøre, knappede Hanne Forlæderet ved denne Side, som jeg nu gjør det, og saa bøiede Christine sig ned og kyssede hende. Ak ja, den gode Sjæl! Naa, hun har det

godt nu, og jeg haaber hun vil endnu have sin Glæde af Hanne — det kan ikke feile.

Mølleren bøiede sig netop til den anden Side for at knappe Forlæderet der, hvilket voldte ham en Del Møie, saa at han var meget rød i Hovedet, da han endelig reiste sig.

— Nu maa du snart komme igjen, Jakob, sagde Skovfogden og trykkede trohjertig hans Haand — men for Alvor — det vil sige ogsaa til mig.

— Ja Tak, det skal jeg. Farvel.

Mølleren kladskede med Linerne paa Hesteryggen, og Vognen rullede bort.

Langsomt drog Træerne forbi — næsten hvert af dem en gammel Bekjendt — saa ofte var han kommen den Vei: — der den store Bøg, hvis Kuppel hvælvede sig saa meget høiere og bredere end de Andres: — nu de to, de vare voxet sammen; her den, der indtil høit op i Kronen var omranket af Epheu, hvis smaragdgrønne Blade skinnede saa kraftig midt i alt det farveløse Graa og ganske anderledes end om Sommeren udmærkede dette Træ fremfor dets Naboer — som da overhovedet ethvert Træ i denne bladløse Tilstand traadte særlig individuelt frem. Med denne Individualitet betragtede de ham bebreidende, hvert paa sin Maade: dette barsk, hint vemodig; det ene bortvendt, det andet gribende efter ham med stærke Grene; den

fine Birk hist svingende med en gul Løvfane, ligesom Hanne med sit Tørklæde — men Alle forenende sig til den uendelige melancholske Brusen, der næsten gjorde ham fortvivlet.

Men nu lysnede Skoven: hist skinnede Luften mellem Stammerne — livligere end før paa denne Dag, syntes han. Skovløberhuset med sin Tjørnehæk gled forbi, Træerne forsvandt til begge Sider, rundt om ham bredte Markerne sig — det aabne Land — og paa dets høieste Punkt ligefor ham knejste Høimøllen.

Det var som om der blev trukket et Slør bort fra hans Sind. Men ogsaa udenfor, i Naturen, afsløredes Noget: Lyset, Farverne. Bestandig klarere lyseblaa og bestandig høiere hvælvede den hidtil saa lave, flade og lergraa Himmel sig over en Mylder af stedse mere brændende gulrøde Skyer, fra hvilke en purpurglødende Lysregn dryppede ned over Sletten.

Paaskyndet af Pidsken og opmuntret af den nære Udsigt til Stalden satte Hesten i skarpt Trav.

Snart vare de udenfor Skovens Læstrøg. Blæsten var ikke mindsket af, men de havde den paa Ryggen, og den syntes kun at være en lystig Medbør paa Hjemfarten.

Bag ham i Skovskyggen laa nu alle Tanker om Hanne. Han saae kun Lise for sig — Lise,

der i Skikkelse af hendes kjære Mølle allerede tilvinkede ham, svingende sine Seil i Stedet for et Lommetørklæde: og som fire saadanne Mølleseil til eet Dame-Lommetørklæde, saaledes forholdt hendes Magt sig nu til Hannes.

Hyp! Pidsken knaldede, Hovene klaprede, og Vandet sprøitede fra de snurrende Hjul.

Men hvor langt var hun selv fra at ane, at han kom! Hvilken glad Overraskelse for hende, hvilken jublende Modtagelse for ham! Og denne Aften, som de havde troet at skulle tilbringe hver for sig — —

Hyp, hyp! Hesten sprang, den lette Fjervogn syntes at hoppe hen ad Veien.

Tilhøire var Solen gaaet ned. Men ligefor ham, under det røde Skylag, trak en gul metalglindsende Stribe sig hen langs Horisonten, og op imod den reiste Møllen sig kulsort. Paa den snorlige, haarde Landevei stod Hjulsporene fulde af Vand; det saae ud, som om Jorden kun var en tynd Plade, der her var slidt igjennem, saa at man ogsaa saae Himlen nedenunder.

Glad og forhaabningsfuld jog Mølleren ind i denne Glands.

Men Møllen var sort.

IV.

Mølleren traadte ind i Underkjørslen.

Han havde sat Hesten i Stald og givet den Foder, lidt forundret over, at Lise ikke var kommen springende ud ad Døren. Formodentlig sad hun i sit Kammer og havde ikke kunnet høre Vognen.

Men hun var ikke at finde i hele Huset, og i Haven saaes hun heller ikke. Det var en lille Skuffelse, men hun maatte jo snart vise sig. Maaske var hun gaaet lidt ud ad Veien, da det efter saa mange kjedelige graa Timer endelig blev lidt farvet og kjønt. Det var rigtignok Noget, der aldrig i Livet vilde være faldet hende ind, men han forudsatte naivt, at hvad der glædede ham ogsaa maatte glæde Andre, især hende — den Elskede!

Imidlertid vilde han se, hvad Jørgen tog sig for. Maaske var hun ogsaa just i Færd med at gjøre i Stand i Karlekamret. Han lukkede Døren op og kiggede derind. Værelset var tomt.

Saa gik han op i Møllen.

Den rasende Larm underrettede ham strax om, at der blev arbeidet dygtig — som det da ogsaa hørte sig til paa saadan en prægtig Blæstdag. Paa Broloftet var der Ingen — som han havde ventet.

Nu stod han paa Kværnloftet.

Tre Kværne og en Spidsesten i Gang — det var ret! Og Jørgen havde endda slet ingen Hjelp, for Lars var jo borte. Men hvor var han da? Det var allerede halvdunkelt, saa at man ikke strax kunde overse Loftet, og at raabe nyttede ikke Noget. Han saae efter ved alle Kværnene og bag Sækkene — gik ud paa Omgangen: — Ingen.

Da han paany traadte ind i Larmen, blev han opmærksom paa Noget i den, der vilde være undgaaet ethvert andet Øre end en Møllermesters — en egen Tomhed, hvoraf han sluttede, at Stenene ikke havde Noget at male. Han steg op paa det nærmeste Melkar og følte efter i Skruen — rigtig, den var ganske tom. Og de andre viste sig ogsaa at være det. Saa skulde det rigtignok nytte stort, at arbeide med tre Kværne!

Han vilde just springe ned fra det tredie Melkar, med en Forbandelse over den dovne Æsel af en Svend, da der var Noget som bevægede sig voldsomt nedenunder ham i Skyggen. Han bøiede sig ned: det var Katte, der sloges. Den ene var

naturligvis Kis; den anden sagtens Dragegaardens Kat, der allerede een Gang havde sneget sig op i Møllen. Nei, denne var hvid og lignede Pilatus. Nu tumlede de ud i Lysstriben fra Døren og blev liggende ligeoverfor hinanden paa Bugen, hvæsende og springberedte. — Var det muligt? — Mølleren sprang ned og traadte helt hen til dem.

Ja, det var Pilatus!

Men hvordan i Alverden kom Pitatus her? Enhver vidste, at Pilatus aldrig gik op i Møllen, ikke under nogen Omstændighed, absolut aldrig — det var en Trosartikel, der stod saa fast i Møllen, som at Vorherre har skabt Jord og Himmel. Ved den kunde der slet ikke rokkes. Og dog var den her — Pilatus, her paa Kværnloftet, i Møllens Centrum. Naar saadanne Jertegn finde Sted, den samtlige Erfaring til Haan, saa har det Noget at betyde. Hvad betød dette: Pilatus paa Kværnloftet? Og Møllerens Ansigt, der lige nu havde været rødt af Ærgrelse, hvorfor blev det nu, da han betragtede den her utænkelige Kat, saa hvidt, som om denne Kattehale, der baskede Gulvet, havde hvirvlet alt Kværnloftets Melstøv op i det? Hvad nu end Grunden var — Følgen blev i alt Fald, at Mølleren gav Afkald paa den Fornøielse at følge Kattekampen videre, og forsvandt fra dens Skueplads i

det mørke Hjørne, hvor Trappen var, som han nu langsomt steg op ad.

Men Katteslaget raste videre med uformindsket Bravour. Thi ikke ansporede af ydre Ærgjerrighed havde de gjæve Kjæmper grebet til Vaaben, men opflammede af hellig Retsfølelse og hver især i fuld Fortrøstning til sin gode Sag. Heltemæssigere kjæmpe ikke to Kongetigere i en Jungle, som de begge mene udelukkende at have taget i Besiddelse, end Kis og Pilatus reves her paa Kværnloftet. Vanskelig var det at forudsige, hvem Slagenes Gud vilde forlene med Seiren, thi Sol og Vind var temmelig lige fordelte. De forholdt sig til hinanden omtrent som en jernpandsret Korsridder, paa Ryggen af en jydsk Hingst, til en letbereden Saracener. Pilatus havde mere Masse, og i sin tykke Pels var den bedre beskyttet end Modstanderen; men denne var langt bevægeligere og havde aabenbart større Udholdenhed, og ham vinkede Palmen, naar han kunde trække Slaget i Langdrag; thi Kiss var endnu bestandig frisk som i Begyndelsen, medens Pilatus allerede stønnede. Men denne Fordel havde Kiss ikke tilstrækkeligt Syn for; thi ganske vist besad den alle den vilde Krigers Fordele — hurtig Snuhed og allehaande Rænker — men den manglede Overblik, og Pilatus var den overlegen med den Ro, som Dannelse og navnlig Omgang med høiere

Væsner giver den sande Heros. — Det var ogsaa et stort Spørgsmaal, paa hvilken Side Retsgrundens moralske Fordel var. Enhver veed, at en lille Hund i sin egen Gaard seierrig kan tage Kampen op med en større: men hvem tilhørte Kværnloftet? Kiss nærede ikke den fjerneste Tvivl om, at det var hans, og det kan heller ikke nægtes, at Pilatus saa længe — omtrent et Aar — faktisk havde anerkjendt Kiss' Besiddelsesret, at denne vel nu maatte anses for at have faaet Hævd. Men til Trods for sit Navn anerkjendte Pilatus i dette Øieblik ikke Romerrettens *præscriptio temporis*, men bekjendte sig tvertimod leilighedsvis til den germanske Bondeprotest: hundred Aars Uret skaber ikke eet Aars Ret. Den betragtede Kiss som en fræk Usurpator, mod hvem hele dens redelige Sjæl blussede op i Fyr og Flamme

Og saa rasede Krigen da videre, rig paa Afvexlinger: nu oppe paa et Sækkebjergs Høider, som Kiss havde besat, og paa hvilke Pilatus gjorde gjentagne men forgjæves Angreb — nu i Hjørnet mellem Melkarret og Kornkassen, hvor den med Tab af et halvt Øre fra Bjergexpeditionen tilbageslagne Pilatus foreløbig havde forskandset sig — og endelig — efterat Pilatus i et gunstigt Øieblik var brudt ud og havde oprevet Fjendens Flanke — midt ude paa den aabne Slette. De krøb paa Bugen rundt om hinanden, gjensidig lurende paa en Blottelse;

de stødte springende sammen i Luften, de rullede over hinanden, de hang fast i hinanden med Tænder og Kløer, og snart gaves der ingen i Katteslagsmaal forekommende Rædsel, til hvilket Kværnloftet ikke havde været Vidne — det skulde da være, at det ikke havde kunnet se alting, thi Mørket faldt hurtig paa. Nattens Stilhed sænkede sig fred-bydende over Valpladsen; men allerede rullede »Afgjørelsens Jerntærninger« til Gunst for det hvide Parti. Kiss trak sig forsigtig tilbage til Trappen for at have Tilbagetogslinien fri. Men Pilatus — sit romerske Feltherrenavn værdig — overveiende, at dens Rytteri vel var vægtigt i et Angreb men ikke let nok til Forfølgelse, besluttede ikke at lade det komme an paa en saadan, og samlede alle sine Kræfter for ved en afgjørende Kamp at hidføre en fuldstændig *debellatio.* Ved det underste Trin af Trappen blev Fjenden fastholdt, da en Støvle uventet kom tungt ned fra oven og traadte de to kjæmpende Magter fra hinanden. Og som de Gamle mistede Modet til at kjæmpe videre, naar der midt under Slaget indtraadte en Solformørkelse, saaledes gjorde denne overnaturlige Mellemkomst Ende paa den morderiske Kamp, og Seierherren og den Beseirede sneg sig hver sin Vei.

Men saa lidet agte høiere Væsner paa de ringe jordiske Forhold, som de gribe afgjørende ind i,

medens de kun følge deres egen Bane: — Mølleren mærkede ikke engang, at han snublede over et Par Katte, da han satte Foden paa Kværnloftet, for at tumle tvers over dette ud paa Omgangen — thi han trængte til frisk Luft.

Og den fik han. Den stormede ham imøde og rev Hatten af ham — og heller ikke det mærkede han. Og dog var det hans bedste Hat, som han havde taget paa, fordi han kjørte til Byen, og siden glemt at tage af, skjøndt den var meget for god til at bæres i den støvede Mølle, ikke at tale om at flyve i en stor Bue ud paa Marken og der rulle videre paa sin Skygge som et Hjul, Gud veed hvorhen, uden at Nogen brød sig om den.

Dens Eiermand bekymrede sig i alt Fald ikke om den. Han følte kun, hvor det gjorde godt, at den friske Vind kunde blæse frit paa hans Pande og i hans Haar. Og han tørrede Sveddraaberne af sin Tinding, medens han med rystende Knæ støttede sig til »Svandsen«. Saa rev han med et heftigt Greb Vest og Skjorte op, blottede Brystet og gav det til Pris for Blæsten: — Ja, blæs kun herind, du kolde Noverberstorm! Her trænger jeg til at kjøles — ikke i Hovedet; jeg veed det altsammen, jeg seer det ganske tydelig, mit Hoved feiler ikke noget! men her, hvor det brænder som Helvedesild — kom her med din Kulde og varm dig! . . .

Og Vinden behovede ikke en saadan Besværgelse. Næsten vinterraa og allerede nattekold kom den stormende og syntes endnu at være vaad af det salte Havskum, som den lugtede af.

Men hvordan er det egentlig, det forholder sig med den Blæst? Hvor er det da jeg staar nu? Der er jo dog Gangspillet — og han sparkede til det, som for at overtyde sig om, at det ikke var Øienforblændelse. Og det jeg læner mig til, det er jo Svandsen? Men hvordan kan saa Vinden blæse mig lige i Ansigtet og ind paa Brystet? Det gaar jo slet ikke an! Ja, man har rigtignok haft Andet for her paa Møllen idag end at dreie Vingerne efter Vinden. Vingerne staar i Nord, og østfra kommer Vinden; blot lidt længer sydlig, saa kunde den falde bagfra i Vingerne og blæse hele Hatten af. Aa, det vilde være lystigt nok! Saa var der rigtignok to, der fik Taget revet af over Hovedet paa sig! Saa kunde de bole videre under aaben Himmel! Ha, ha!

Men — nu er Mesteren her, og saa bliver Møllen dreiet — i rette Tid.

Mølleren ler ikke længer. Med krampagtig sammenbidte Tænder stirrer han ud for sig.

Rundt om breder Landet sig som et mørkt Hav. I Kimingen, langsmed Skivens store Bue, er der endnu et svagt Aftenskjær. Foroven jage

Skyerne, og imellem dem — lige for ham — skinner nu og da en bleg Maane igjennem. Men alt det synes hans stive Blik ikke at se; thi hvorfor skulde dette Syn faa hans kraftige Legeme til at ryste, Øinene til at træde ud af deres Huler og Tænderne til at klapre?

Og hvorfor dreier han ikke Hatten?

Gangspillet er rede. Det holdes ellers fast af en Træklods, naar det ikke skal bruges. Men denne Klods ligger ikke under Hjulet nu, men henne ved Rækværket, som om den var bleven sparket derhen. Mølleren undrer sig derover. Men Gangspillet er rede, og Vinden er i Færd med at gaa endnu sydligere.

Hans Haand rører ved Gangspillets Jernstang — men farer tilbage, som om denne var glødende. Begge Hænder klamre sig om Hovedet, som om de vilde søge Hjelp der. Men Hovedet er endnu mere glødende end Jernet; eller har maaske Jernstangen noget Magnetisk ved sig? Thi den trækker Hænderne — nu begge Hænder — langsomt ned til sig.

Hænderne hvile paa Gangspillets Stang — uden Tvivl snarere for ved denne Berøring at tilfredsstille en indre Drift, end for, som sædvanlig, at udføre et Arbeide. For det ser ud til, at han — af en eller anden Grund — alligevel ikke vil dreie Hatten.

Men — hvordan? Dreier Gangspillet sig ikke nu af sig selv?

I alt Fald forekommer det Mølleren saaledes.

Han har ikke trykket det mindste med Hænderne paa Stangen — ganske vist ikke — men den er selv begyndt at dreie sig og har trukket Hænderne med, der ikke kan slippe den — lige saa lidt som et Par Hænder kan slippe Lodderne af en Elektromagnet — han føler hvordan de drages — et lille Stykke — og endnu et lille Stykke — —

Og med et dyrisk Skrig af vellystigt Raseri kaster han sig med al sin Vægt over Stangen.

Og nu, sandelig — nu gaar Gangspillet som aldrig før. Stangen farer saa hurtig rundt under disse Hænder, som ellers Brøndvindens under Lises, og det ellers saa træge Hjul ruller saa let som det under Jørgens Bør, naar han triller Sække over Broloftet. Og knagende rykker Svandsen efter med en klodset Vaklen, og Skraastængerne ryste knirkende, idet de bevæge sig, og deroppe svinge de lange Krøibjælker som Ræerne paa et stort Skib, der gaar over Stag. Og med munter Smelden og Klapren af de stærkt rebede Seil dreie Vingerne sig, bestandig med hurtigere Sving og mægtigere surrende Stød, eftersom de komme over i Vinden, der hviner om Krøistyveret og piber i Hækken —: — Ja vel, nu skal vi tage ordentlig fat, nu vil Blæsten gaa os

dygtig tilhaande . . . Men hvorfor saa langsomt nu? . . . Vi forgaa af Utaalmodighed! Nu mærker vi jo først hvad for en prægtig Karl den Østenvind er, hvordan han er voxet, siden han gik fra os og vi blev staaende, og Ingen vilde hjelpe os videre . . . Hvad! vi skal da ikke blive staaende her i Nord-Ost? Hvad er det for en Klokker dernede ved Gangspillet . . . .?

Men de blev staaende og maatte blive staaende, thi ingen menneskelig Kraft — end ikke en Vanvittigs — havde kunnet dreie Gangspillet videre. Og Mølleren er heller ikke vanvittig, hvad han saa et Øieblik har været. For det forekommer ham unægtelig, som om han har været det, nu da han atter staar der lænet til Svandsen, eller rettere omklamrende den og med Nød og Neppe holdende sig opreist ved den.

Hvorlænge han har staaet saadan? — Han veed det ikke. Ikke meget længe . . . Imidlertid er dog den havlignende Skive rundt om bleven mørkere, og Maanen, der staar i et sort Hul mellem de sølvglindsende Skyer, er bleven gyldnere og tegner Rækværkets Skyggerids paa Omgangens Brædder.

Hvad har han gjort? Dreiet Møllen. Godt! — hvad mærkeligt er der i det? Hvorfor ryster han over hele Legemet ved Tanken om det — — eller

er det maaske af Kulde? thi Nattevinden har allerede længe gjennemblæst ham, og den streifer ham endnu — kun en lille Smule, for Gangspil og Svands er rykket et godt Stykke mod Læ — Træklodsen ligger nu henne, hvor Omgangen bøier om. Naturligvis — Møllen er jo nemlig bleven dreiet ... Godt, det maatte og skulde den ... Men — de to var deroppe! Var — hvor er de da?

Naa, de er sagtens nede — hver i sit Kammer.

Ganske vist, da han dreiede Gangspillet i vanvittigt Raseri, og dreiede det, som man aldrig dreier et Gangspil, — da var det hans Hensigt at knuse dem begge mellem Persebommen og Væggens Bjælker. Men nu da han tænker over det, finder han, at de havde jo dog haft Tid nok til at undslippe. Saa hurtig gaar det dog heller ikke. Ganske vist er der snevert, og de var to. Men selv om de var blevet siddende som de sad — han saae det Hele tydelig for sig, som han da overhovedet i al denne Tid ikke havde set Andet —: saa havde de alligevel magelig kunnet slippe bort; hvis de da overhovedet havde kunnet sandse Noget, før det var for sent ... Og han havde jo heller intet Skrig hørt.

Et Skrig? — som om ikke det mest skjærende Dobbelt-Dødsskrig maatte være blevet ført lydløst bort fra den larmende Mølle af den hylende Blæst!

Men det stod fast: de kunde have frelst sig og maatte have gjort det. En slem Skræk havde de rigtignok faaet jaget i Livet paa sig! Og han smilede ved Tanken derom. Men i dette Smil var der intet Ondskabsfuldt, ingen Skadefryd; det var et sygt, vantro Smil, et Smil, der gjerne vilde smile.

Og saa gjøs han — for Blæsten streifede ham følelig . . . Det var netop Sagen! Her ved Svandsen burde der jo være fuldkomment Læ . . . Møllen var altsaa dog ikke rigtig stillet. Hvorfor ikke? Hvorfor blev det snart saa frygtelig trangt at dreie Gangspillet? . . . Hvorfor blev det tilsidst staaende som muret fast? Denne Omstændighed havde han glemt, og ved Tanken om den overkom denne Gysen ham — paa Grund af det Gaadefulde deri.

Endelig tog han sig sammen og gik ind paa Kværnloftet. Men ikke for at fuldende sit Møllerarbeide og efter at have stillet Møllen, saa godt det lod sig gjøre, nu ogsaa forsyne Kværnene. Han tændte ikke engang Lys. Han gik over tilvenstre, hvor der intet Loft var, og stirrede op mod Hattens Gulv, som det naturligvis var umuligt at se. Kun den mægtige Snurren og Knirken af de mange Hjul kom deroppe fra ud af Mørket.

Saa følte han et Knibs paa Panden og nok et, lige ved Øiet. Uvilkaarlig strøg han derover med

Haanden og mærkede, at den blev fugtig. Hurtig rev han en Tændstik af: Haanden var rød. Og da Tændstikken faldt fra denne sitrende Haand og laa paa Gulvet, saa belyste den flere store røde Pletter i Melet rundt om, og endnu et Par dannede sig med en let Smelden lige ved den, og en tredie slukkede den.

Der regnede Blod fra Hatten.

V.

Skoven bruste endnu lige saa monotont og sørgelig som om Dagen, men den var ikke saa ensartet og glandsløs at se til. Over de gyngende Trætoppe jog sølvsømmede Skyer, og Maanen skinnede mellem de nøgne Grene og tegnede deres bevægelige Skyggerids paa det ubevægelige Ansigt af Mølleren, der laa henstrakt paa Rødderne af en stor Bøg.

Men hvorledes var Mølleren kommen ud i Skoven? Ja, det vidste han ikke selv. Han var styrtet ud af Møllen, tvers over Markerne, og saa var han pludselig her — mellem Træerne. Det var en Spids af Skoven, der skjød sig kileformig ud i Markerne og laa betydelig nærmere ved Møllen end den Del, hvor Veien gik igjennem. Her var der hverken Vei eller Sti.

Muligt ogsaa, at Skoven havde draget ham til sig. Han havde levet delt, i to Verdener: i Lises

Mølle og i Hannes Skov. Af hin var han jaget ud, og nu flygtede han til denne. Rigtignok havde han heller ikke Noget at søge her. Intet Steds havde han Noget at haabe. For ham var Alt ude.

Det var den Følelse, der beherskede ham helt; Tanker havde han slet ingen af. Han følte at han have begaaet noget Skrækkeligt. — Ikke egentlig saaledes, at han havde levende Afsky for sin Handling eller Medlidenhed med Ofrene; men han ynkede sig selv: en stor Ulykke var brudt ind i hans Liv og havde for bestandig lagt det øde. Han var sig bevidst, at det vilde være det Bedste for ham, hvis der fra den Sky deroppe slog et Lyn ned i ham, eller hvis Blæsten rev Bøgen om og begravede ham under den.

Et Skud knaldede gjennem Skoven. Hans Øre havde ikke Skovfogdens Erfaring, og han kunde ikke sige om det var Peer Vibes Bøsse, der lod sig høre, men han forestillede sig det og skjælvede ved Tanken om at være den Myrdedes Broder saa nær — thi Skuddet var ikke faldet mange hundrede Skridt borte. En Krybskytte vil ikke selv gjerne ses af Nogen, men hvis han nu bemærkede Mølleren, idet han listede sig forbi — vilde det saa ikke senere være mistænkeligt? Naa, naar han laa ganske stille, vilde en Krybskytte heller ikke faa

Øie paa ham, han havde jo sig selv og sit Bytte at sørge for.

Forresten kunde jo ogsaa en eller anden have set ham, da han løb over Markerne. Angsten for at blive opdaget kom over ham. Han vilde gjerne dø, maaske vilde han tilsidst tage Livet af sig, men han vilde afgjort ikke falde i Rettens Haand.

Han gav sig til at tænke over det Hele og beroligede sig mer og mer. Hvorledes skulde man kunne overbevise ham? Han havde simpelthen dreiet Møllen, uden at vide at der var Nogen deroppe. Men hvor mærkeligt var ikke det Tilfælde, at han ikke havde truffet Præsten og kun betalt sin Tiende uden engang at sige, at han gjerne vilde have talt med Præsten. Hvis Præsten havde været hjemme, saa vilde han være fortabt. Og ligesaa hvis han havde sagt til Vilhelm, at han vilde gifte sig med Lise — som det jo havde været hans Hensigt — eller blot at han ikke kunde ægte Hanne — allerede det vilde være meget mistænkeligt, og i saa Fald vilde han neppe kunnet være sluppen fri. Og hvor han dog havde været nær ved det! to Gange havde han haft Ordet paa Læberne.

Da han nu undrede sig over, at det næsten saae ud, som om Nogen havde sørget for, at han ikke forraadte sig selv — da det blev ham rigtig

klart, i hvilken Grad han havde haft Held med sig, følte han Noget, der ikke var meget forskjelligt fra Glæde, skjøndt det bag sig havde en Skygge af uhyggelig Rædsel: det var som om Fanden havde hjulpet ham.

Ja, denne Samtale i Skoven vilde ikke blot ikke være anklagende, den vilde endogsaa tale til Gunst for ham: thi af den vilde det fremgaa, at hans Ægteskab med Hanne allerede var aftalt mellem Skovfogden og ham. Ogsaa hun vilde naturligvis komme i Forhør, og hans Samtale med hende kunde ogsaa kun virke gunstig . . . Jørgen havde maaske vidst Noget om hvad der var mellem ham og Lise, men han kunde ikke vidne mer. Christian — og maaske Lars — var den eneste Fare. Hvis han blot udsagde, at han troede at Mølleren efterstræbte Lise, at Svendene havde talt om at Mester holdt meget af hende — det vilde være slemt, meget slemt! Men jo mere han tænkte paa Christians selvbehagelige Væsen, desto usandsynligere forekom det ham, at han skulde have iagttaget Noget med sine livløse Torskeøine. Men Peer Vibe? saa vidt han vidste havde Lise ikke synderlig Fortrolighed til ham eller til sin Familie i det Hele. Endelig var der Svigermoder, som uden at blinke vilde gjøre Ed paa, at hun aldrig havde mærket det Mindste til Sligt.

Beskyldningen for Mord vilde altsaa neppe kunne finde noget Holdepunkt. Men kunde han blive straffet for uforsætligt Drab ved Uforsigtighed? Nei, de Sagkyndige — andre Møllere — maatte udsige, at det ikke kunde medføre nogen Fare for en Svend, der var oppe i Hatten, at denne uventet blev dreiet, og at der følgelig ikke havde foreligget nogen Grund for Molleren til at gaa op og se efter, for han foretog den Dreining, som var nødvendig paa Grund af at Vinden havde vendt sig.

Der var noget ganske eiendommeligt Velgjørende ved at forfølge en saadan praktisk Tankegang og omsigtsfuld sørge for sin Frelse, i Stedet for i tom Fortvivlelse at ruge over sin Ulykke.

Han vilde gjennemgaa det altsammen endnu en Gang, for at ikke et eller andet Punkt, der kunde blive fordærveligt, skulde undgaa hans Opmærksomhed.

Altsaa: Han havde dreiet Møllen uden at tænke over, at der kunde være Nogen deroppe, men var saa bleven opmærksom ved den Omstændighed, at Gangspillet blev saa trangt og tilsidst gik helt i staa. Var saa gaaet ind paa Kværnloftet, havde tændt en Lampe og set Blodet, og var styrtet forfærdet bort uden at vide hvorhen, blot bort fra Møllen!

Holdt! Mon det nu ikke var mistænkeligt, at han saadan var styrtet bort uden først at se efter deroppe? Og saa — sæt at han havde efterladt Spor, da han var gaaet op og ned ad Trappen — hans Blod blev sydende hedt ved denne Tanke, og han følte hurtig efter i alle sine Lommer, om han kunde have tabt Noget — Nei! Men det tykke Støv kunde have bevaret Aftryk af hans Støvlesaal (han havde en Gang læst noget Lignende) og saa var han fangen. Paa den anden Side, naar han udsagde, at han var gaaet derop, før han var løbet ud af Møllen, saa kunde det dog let vise sig, at han ikke vidste rigtig Besked med hvordan det saae ud deroppe.

Og nu slog en frygtelig Tanke ned i ham som et Lyn: — Hvis de nu ikke var helt døde! hvis de endnu kunde reddes! Det var umuligt at lade være at undersøge dette. Hvor frygtelig end den Forestilling var at gaa op og se de lemlæstede Lig — for det var dog ganske sikkert Lig! — han maatte gjøre det, han kunde ikke forsvare Andet. Han var allerede sprunget op og gik hurtig gjennem Skoven. Nedfaldne Kviste og trøskede Grene knastes under hans Fødder, tidt snublede han over en Rod.

Pludselig lød en barsk, bydende Røst:

— Holdt! Hvem dér?

Han saae Hovedet og Skuldren af et Menneske, der holdt sig dækket bag en tyk Bøgestamme. Et Bøsseløb, der blinkede i Maaneskinnet, pegede lige paa ham. Der dannede sig hos ham den dunkle Forestilling, at det vel var den desparate Peer Vibe, som holdt ham for Skovfogden, og han ønskede at Krybskytten vilde skyde ham ned og saaledes hævne Søsteren. Alligevel var han uvilkaarlig standset.

— Hvem er det? Staa stille, eller jeg trykker løs.

Nu gjenkjendte Molleren Skovfogdens Stemme, og hvor langt han end var fra at være lattermild stemt, maatte han dog næsten le, da han svarede:

— Vilhelm! det er jo mig — Høimølleren!

— For Pokker, er det dig! udbrød Skovfogden, der ved denne høitidelige Leilighed undte sig en beskeden Ed.

Han traadte frem fra sit Skjul og spændte Bøssehanen ned.

— Jeg troede min sandten, at jeg havde Peer Vibe for min Bøsse, sagde han i en lidt slukøret Tone. Han har skudt igjen for en halv Timestid siden —

— Ja, jeg hørte nok Knaldet.

— Hvor var det da?

— Ja, det var lige her i Nærheden.

— Ja men Jacob! hvor kommer du dog herud? saadan midt om Natten? Du ser saa underlig ud — hvor er din Hat?

— Min Hat? ja, jeg veed saamænd ikke — maaske har jeg slet ikke haft den paa —

— Jakob — hvad er der dog i Veien! er der hændet Noget?

— Ja, Vilhelm . . . Det er et Ulykkestilfælde oppe i Møllen.

— Gud bevares! Er nogen af Svendene kommen til Skade?

— Ja, jeg veed ikke engang rigtig selv, hvad det er, men det maa være noget Frygteligt.

Og han fortalte Vennen, hvad der var forefaldet, kun ikke, at han selv først havde været oppe paa Lorisloftet. Han berettede udførlig og forklarede mange Enkeltheder, thi Skovfogden var ikke meget fortrolig med Indretningerne i en Mølle.

— Og du har ikke set efter?

— Nei, jeg blev altfor bange.

— Det var ikke rigtigt!

— Nei, det var ikke rigtigt, det faldt mig ogsaa ind nu, og jeg var netop paa Veien hjem . . . Vilhelm, gaa med mig!

— Ja, jeg gaar med.

— Tak! det var et lykkeligt Tilfælde, at jeg traf dig.

— Det var Guds Førelse, som alting.

— Ja men — skulde det da ogsaa være Guds Førelse, at — —

Han holdt forskrækket inde; thi han havde nær fortsat: »at de to netop var deroppe« — skjøndt han jo ikke maatte vide, hvem der var forulykket.

Skovfogden nikkede:

— Ja, det med. Ingen Spurv falder til Jorden uden hans Villie.

De gik hurtig henimod Skovranden.

— Naar er det sket?

— Det maa vel have været saadan halvsex. Hvad er den nu?

— Snart halv otte.

Der var allerede de sidste Træer og Hegnet, flettet af Grene og Ris, som aldrig mangler ved en falstersk Skov. De klattrede over det, sprang over en bred Grøft og marscherede over en Stubbemark løs paa Møllen, det mørke Maal.

— Og du har ingen Anelse om hvem det kunde være?

Mølleren tøvede, inden han besvarede det længe ventede Spørgsmaal.

— Nei, jeg kan ikke tænke mig det.

— Har du ikke set Nogen i Huset?

— Nei, jeg troer Pigen er gaaet ud.

— Og Svendene?

— Christian kjorer med Møllevognen, og Drengen var gaaet hjem.

— Men den anden Svend — Jørgen hedder han jo — han skulde vel passe Møllen?

— Ja, naturligvis . . . Men ham har jeg ikke set nogen Steder.

— Hm.

— Men selv om han har været deroppe — jeg kan ikke begribe det — han færdes jo daglig der og kjender det ud og ind, jeg veed ikke, hvordan han kunde komme til Skade ved at Møllen blev dreiet; han behøvede kun at træde et Skridt til Side —

— Naa — ja — hm. — Det vil jo snart vise sig.

Mølleren sukkede dybt, og de tav begge.

Ja, det vilde snart vise sig. De steg nu over det sidste Risgjærde; den Græsmark, de gik paa, tilhørte Mølleren. Foran dem laa Bygningerne i Skygge, og over dem hævede Møllen sig mod perlemorsgraa Skyer. Vingernes Susen summede allerede gjennem Luften, og snart foer ogsaa deres flygtige Skygger henover Vandrernes Fødder og fik alle Dugperlerne i Græsset til at blinke som smaa Øine.

Fra Gaarden hørte de Trofast hyle.

Under denne Vandring over Markerne havde der hos Mølleren dannet sig en underlig Forestilling. Den var først svævet forbi som et flygtigt Skjær af Haab, havde saa atter og atter indfundet sig, bestandig med tydeligere Omrids og rigere udsmykket med Enkeltheder, og havde nu, da de bagfra nærmede sig til Møllegaarden, sat sig fast som en Forventning.

Han tænkte sig Følgende:

Vi træder ind i Gaarden. Bag Kjøkkenvinduerne er der Lys. Døren gaar op, og Lise kommer ud for at se, hvorfor Trofast gjøer saa lydelig. Og ogsaa i Møllen er der Lys — nemlig paa Broloftet, hvis Vinduer nu er skjult bag Stalden — og Jørgen er der ved sit Arbeide. Og det Hele er slet ikke sket. Det vil sige, de var nok deroppe — det var ikke Noget, jeg bildte mig ind — men de har reddet sig, maaske er de endogsaa gaaet ned, før jeg dreiede Møllen, for jeg stod vist længe derude paa Omgangen. At det dryppede paa Kværnloftet — Blodet paa Panden og paa Haandfladen, det var blot Noget, jeg bildte mig ind; — jeg var jo saa ophidset!

Da han var løbet tvers over Pløiemarkerne ad Skoven til, var han falden en Gang. Haanden var endnu smudsig af den fugtige Jord, og det var ikke

muligt at se, om der ogsaa var Blod paa den — saa det kunde godt have været en Forblændelse.

Og naar det nu var saaledes — naar der var Lys i Stuehuset og paa Møllen — naar Jørgen og Lise viste sig: — hvor vidunderlig vilde han da pludselig blive hævet op fra den dybeste Elendighed til den gladeste Frihed! Hvor løfterig vilde Fremtiden da ikke smile ham imøde — ham, der endnu for fem Minutter siden mente, at Alt var tabt for ham. Og denne Fremtid hed Hanne! Med Lise var han færdig, og Tanken om hendes Troløshed kunde ikke engang smerte ham. Herinde havde han dræbt hende, hun var der ikke længer — han var fri! — —

Hvis det var saaledes — —

O, hvor han da vilde takke Gud af hele sin Sjæl! Takke for sin dobbelte Frelse: fordi Gud med mægtig Haand havde frelst ham ud af hendes Magt, og fordi han ikke var bleven en Forbryder. Han vidste neppe hvad han skulde være mest taknemlig for. For begge Dele tilsammen og saa for Fremtiden: fordi Gud havde viist ham Helvede og saa aabnet Himlen for ham . . .

. . . Hvis det da ogsaa virkelig forholdt sig saaledes!

Nu var de der. Mellem Staldens Gavlvæg og Bageriet var Indgangen til Gaarden.

Men ved Stalden stod Mølleren stille, aabnede den øverste Halvdør og kiggede ind. Kun i den nærmeste Baas var der Noget, der rørte sig. Det var Svenskeren: hans egne Heste var der ikke. Christian var altsaa ikke kommen hjem endnu.

Det var netop dette, han vilde overtyde sig om. Hvis Hestene nemlig havde været i Stalden, og han nu — naar han traadte ind i Gaarden, saae Lys i Kjøkkenet: saa kunde det endnu bestandig være Christian, der søgte efter Noget til Aftensmad. Nu derimod kunde Lyset kun betyde Lise.

Den vagtsomme Trofast var holdt op at hyle og begyndt at gjøe — nu kredsede den om dem med rasende Glammen. Møllerens Røst beroligede den imidlertid øieblikkelig, og klynkende af Henrykkelse trykkede den sig op ad ham; det stakkels Dyr havde aldrig følt sig saa forladt som iaften i den uddøde Møllegaard.

Thi som uddød laa den der, da Mølleren nu med bankende Hjerte vovede Skridtet rundt om Hjørnet. Intet Lys — intetsteds! Overfor dette øde Billede følte han med eet Slag, hvor vanvittigt hele hans Haab havde været.

I Forgrunden var kun en Stribe af Gruset skarpt belyst af Maanestraalerne, der streifede den ene Side af Brønden. Paa Stuehuset tilvenstre skinnede en Trekant af Kalkmuren lige ved Hjørnet,

hvor Rækværket saa forneden fortsatte den hvide Glands, medens Skorstenen foroven lyste som en udsat Post; midtveis, mellem begge disse Kalklys, dæmrede det mossede Straatag med et mat Skjær, som en Svamp fuld af indsuget Maaneskin. Alt Andet var overskygget af Møllen, der reiste sin tunge Masse mod Himlen og lod sine Vinger hvirvle, bælgmørk fra Hat til Sokkel — kun at man i denne, indrammet af Underkjørslen, saae et lille Landskabsbillede med Sølvskyer over spredte Træer.

Der var noget ganske særlig Uhyggeligt og Skræmmende ved denne arbeidende Mølle, i hvilken der ikke var det svageste Lysskjær at opdage. I vor Fantasi er Billedet af en natlig malende Mølle saa fast sammenknyttet med Forestillingen om Lys — Lys, der fra smaa Ruder kigger ud til alle fire Verdenshjørner og straaler vidt over det dunkle Land, et beskedent og landligt Fyr for den ensomme Vandringsmand, med glimtende Bud om hvor der endnu er vaagent Menneskeliv at finde. Disse Forestillingers Forbindelse har jo endogsaa nedfældet et Slags ordsprogligt Metal. Her var nu ikke »Lys paa Møllen«. Og denne Omstændighed, hvor ubetydelig og intetsigende den end kan synes at være, gjorde et næsten gyseligt Indtryk paa de to Venner, saa at de blev staaende der i Hjørnet

mellem Stald og Bageri, fasttryllede ved Synet af denne blinde, rastløst arbeidende Mølle.

Endelig rev Skovfogden sig løs og skred over Gaarden, fulgt af Mølleren. Trofast sprang om dem med lystig, støiende Gjøen men forstummede i Underkjørslen. Og da de to Mænd nu traadte tilhøire ind i Møllen, lod den forsagt Døren slaa i for Snuden af sig. Thi den vidste, at derinde husede et vildt Kattebestie, og at ikke engang den stormægtige Pilatus vovede sig derind. Og saa blev den da hylende og klynkende tilbage i sin sørgelige Ensomhed, rystende af Kulde midt i dette Trækvindens Yndlingsstrøg, som den ikke kunde beslutte sig til at forlade, da den dog her i alt Fald var nærmest ved Menneskene.

Derinde tog nu Skovfogden sin Bøsse af og stillede den op mod Væggen, medens Mølleren strøg en Tændstik af, som i Læ af de hule Hænder gav dem sparsomt Lys til Opstigningen.

Den slukkedes just som de naaede Broloftet. En ny blev strøget af og ledede Mølleren frem mellem Sækkehøiene, til han havde faaet den lille Lampe tændt, der hang paa den store Hvedesigte, en Bliktingest uden Glas, der bredte et meget mat Skjær over de nærmeste Omgivelser, men til Gengjæld kastede forbausende Skygger. Saaledes lidt

bedre bevæbnede mod Mørket steg de høiere op i det tiltagende Bulder.

— Hys! hører du ikke Noget? spurgte Mølleren og blev staaende midt paa Trappen i lyttende Stilling. Hans Hoved var allerede paa Høide med Kværnloftets Gulv, og Lampen, som han holdt i sin rystende venstre Haand og med sin rystende høire skjærmede mod Trækken, kastede urolig hoppende, spøgelseagtige Slagskygger op i det store Rum.

— Hvad er der? raabte Skovfogden, der ikke havde forstaaet ham.

— Hører du ikke Noget? raabte Mølleren.

— Jeg hører saadan et Spektakel, som jeg aldrig har hørt før. Er der ellers Noget?

— Nei — aa nei, det var vel ikke Noget.

Han havde hørt — eller troede at have hørt — en Lyd, der, hvor fin og let den end var, skar gjennem hele den massive Møllelarm: Lyden af en faldende Draabe. Og nu syntes han, at han hørte den igjen.

Han vilde gaa videre, men hans Fødder vare som rodfæstede, medens hans Hænder rystede endnu stærkere. Lige for sig, hvor Trappen gik op til de øvre Stokværker, havde han opdaget Noget. Ikke just noget Mærkværdigt, end sige Frygteligt — næsten endnu mindre end Lyden af en faldende

Draabe: — det var en graa Kat. Kis laa der, sammenrullet under det nederste Trin, dirrende og knibende Øinene til mod Lyset, medens den slikkede sine Saar. Disse Saar kunde maaske for en dybere Betragtning have noget Heroisk og Tragisk ved sig, men Billedet var alligevel snarere genreagtigt og havde i og for sig intet Gruopvækkende — kun at det erindrede Mølleren om det sidste skyldfri Øieblik i hans Liv.

Hurtig steg han de sidste Trin op og vendte sig til Skovfogden.

— Vilhelm! gjør mig en stor Tjeneste! gaa alene derop — jeg — jeg kan ikke.

— Naa, ja ja — saa gaar jeg alene, svarede Skovfogden og tog Lampen.

— Vent lidt! jeg vil kun tænde en Lampe her, og stille Værket af.

Han fandt en lille Lampe paa et Melkar — Magen til den første — og tændte den. Saa vilde han gaa ud paa Omgangen.

Skovfogden holdt ham tilbage.

— Jakob! hør lidt! raabte han — og han maatte anstrenge sin Stemme til det Yderste — du sagde jo før, at naar man stiller Værket af, det gjør man med Persebommen?

— Hvad gjør man?

— Stiller Værket af.

— Ja, det er jo netop det jeg vil.

— Nei, nei — lad hellere være. Det er bedre, at alting bliver som det er — deroppe, veed du nok — for Undersøgelsens Skyld.

— Ja men, saa tag dig bare i Agt!

— Ja, det skal jeg nok.

— Og pas ogsaa paa Hovedet. Der er saa lavt mange Steder.

— Ja vel, jeg skal nok finde mig tilrette.

Han fjernede sig og forsvandt i det Mulm, der rugede udenfor Kredsen af de sex »Gafler«. Kun det matte Skjær af Lampen bevægede sig endnu som en Ildflue, belyste en skraa Bjælke, et nedhængende Tov, et Par Trappetrin — svævede saa opad og slukkedes.

Mølleren var alene.

Han sad paa en Sæk. Lige ved hans Skulder, paa Randen af Melkarret, stod Lampen, over hvilken Sækkebord og Skrue byggede sig op, svagt belyste, og kastede en tung Slagskygge over Toppen af et mægtigt Kornbjerg i Hjørnet. Umiddelbart ved hans Fødder gabede Spidsestens-Hullet, hvis store Tragt og roterende Gaffel endnu befandt sig indenfor Lysets Omraade. Længer tilbage dæmrede kun udflydende Striber af Bjælker og Flader af Kasser. Et eller andet Steds hang et stort melstøvet

Spindelvæv, der flagrede trægt foroven som Vingerne af et uhyre Møl.

Hvor ofte havde ikke Jørgen siddet der, paa det selvsamme Sted i den selvsamme Belysning, med sin dyrebare Kalender i Haanden og fangen i den mørke fantastiske Forestilling at alt dette rundt om og foroven og forneden — det var Martertaarnet, og Forhøret skulde strax begynde, ved hvilket han — *alias* Væbneren Hjalmar — skulde spændes paa Pinebænken. Og dog havde han aldrig været saa uhyggelig tilmode derved, som Mølleren var det nu.

Han hævede Hovedet: — hørte han den ikke nu igjen, hin frygtelige, lette og sonore Lyd, der klang enkelt og draabevis gjennem al Larmen? Og hvad var det Hvide, som dér tilvenstre, hvor han ikke rigtig vovede at se hen, sneg sig saa underlig rundt i en Kreds? Var det muligt, at Pilatus —?

Han tog Lampen, stod op og gik et Par Skridt frem. — Ja, det var Pilatus! Den listede rundt i en Kreds, løftede undertiden Hovedet, saae op og bevægede Munden.

Paa Gulvet laa der en Træklods, som han var kommen til at støde imod med Foden. Han tog den nu op og kastede den efter Katten, men ramte ikke. Og Dyret — hvis det da overhovedet var et Dyr, thi ham forekom det snarere at være en Aand i Dyreskikkelse — Pilatus lod sig ikke i

mindste Maade forurolige af dette Kastevaaben, men blev ved at snige sig om i den samme Kreds.

Og hvad var Centrum, det store mørke Centrum i denne Kreds? . . . . Nu klang igjen hin Draabetone, og samtidig bevægede der sig Noget i det mørke Centrum — en skinnende Bevægelse ligesom af et Øie, der blinker.

Lampen faldt fra hans rystende Haand og slukkedes.

. . . Det havde allerede varet en Evighed, syntes han, og Skovfogden kom endnu ikke! — Det var ikke just, fordi han var spændt paa Budskabet; thi han var ganske overtydet om, at de begge vare dræbte. Men det var frygteligt — det var allerede ligesom en Helvedesstraf at staa her i dette Mørke, hvor kun en mat Maanestraale skjød sig ind ad det lille Vindue og strax prellede af paa Randen af nogle Sække, og i denne buldrende og knagende Larm, der dog ikke orkede at overdøve den lette Klang af Draaberne — staa her og tælle, hvor tidt det dryppede, inden han kom — nok en Gang — og nok en Gang . . .!

Saa dæmrede der et Skjær frem foroven og blev efterhaanden stærkere.

Mølleren tænkte hurtig paa, at han maatte lade som om han blev overrasket og forskrækket, naar

det blev ham sagt, at der var forulykket to Mennesker; ellers vilde det være mistænkeligt.

Dér var han — Skovfogden — han kom henimod ham.

Mølleren turde ikke se ham i Ansigtet. Og hans undvigende Blik fæstede sig tankeløst paa Noget, der hang ned fra Vennens høire Haand og glindsede skarpt i Lampelyset. Det forekom ham dunkelt og drømmeagtig, at han skulde kjende den Tingest, og han anstrængte sig for at komme efter hvad det vel kunde være for Noget.

Skovfogden havde stillet Lampen fra sig. Han stod nu lige foran Mølleren. Den venstre Haand lagde sig paa Jakobs Skulder; den høire holdt skjødesløst hin gaadefulde Gjenstand, der blinkede, idet den svingede frem og tilbage.

Nu kjendte han den: — Jennys Halsbaand.

— Jakob! lød Skovfogdens Røst: — der er forulykket to Mennesker — knust af Persebommen — Jørgen og Lise.

— Herre Jesus! hviskede Mølleren.

Den frygtelige Overraskelse kom maaske ikke videre skuffende til Udtryk. Men han havde ingen synderlig skarp Iagttager overfor sig.

— Midt i Synden, sagde Skovfogden.

FEMTE BOG

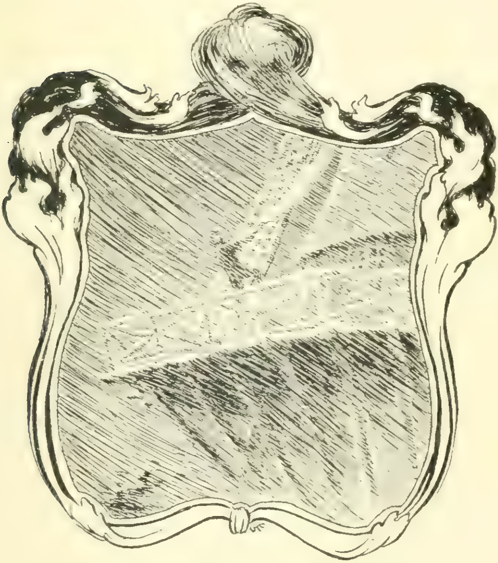

I.

I Møllerens lille Dagligstue, hvor Foraarssolen skinnede muntert ind fra Haven, sad Jakob og Skovfogden — den sidste paa Hæderspladsen i Sofaen, Mølleren lige over for ham paa den anden Side af det runde Bord.

Skovfogden var kjørt derover for endelig at overgive til Vennen sine Hænders Værk, den lykkelig fuldendte Blomsteropsats. Der stod nu dette Pragtstykke henne ved Vinduet, selv helt foraarsagtigt at se til, endnu uden Blade og Blomster, men glindsende over alle sine Forgreninger af frisk Fernis, som en Kastanieknop, der vil til at springe ud. Rigelig og oprigtig Ros var bleven det til Del, og dette Emne syntes udtømt.

Man var ved Tobakken, ventende paa Kaffen.

— Nu er det jo paa den Tid, da Christine døde ifjor, bemærkede Skovfogden.

— Ja, det er netop Aarsdagen idag, svarede Mølleren med et Suk.

Skovfogden strøg betænksomt Asken af sin Cigar af paa Tændstikkestativet, Mølleren nippede til Pibespidsen.

— Hm. . . . Ja, veed du hvad, saa synes jeg ogsaa gjerne, du kunde begynde at tænke paa at forandre dig, Jakob.

Han skottede hen til Vennen, men det var vanskeligt at faa fat paa Ansigtsudtrykket, da Mølleren sad bortvendt fra Lyset med et Vindue paa hver Side: desuden var der tæt om hans Hoved af Tobaksrøg, og det heldede stærkt forover — han havde altid ludet lidt, men paa den senere Tid var det som om Hovedet var blevet tungere — sammen med Sindet; naa, det var jo ikke til at undres over! Men han maatte hjelpes til at rette sig og se op igjen mod Guds klare Himmel.

Det varede en Stund, inden der kom Svar.

— Aa jo — hvad det angaar — — for Tidens Skyld — saa kunde det jo ogsaa nok lade sig gjøre.

Den ellers noget freidige og selvsikre Skovfoged var i Forlegenhed. Han sugede stærkt paa sin Cigar, strøg en Tændstik af og tændte paany, mens han overveiede, hvordan han passeligst skulde gribe Sagen an og komme den Andens Betænkelig-

heder til Livs. Just som han vilde til at tale igjen, foer han sammen ved den irriterende Lyd af et elektrisk Ringeapparat.

Mølleren reiste sig og gik hen til Hjørnet mellem Vindue og Entreedør, hvor Skovfogden først nu opdagede en Telephon.

— Holla! — Ja vel! . . . Hvem er det?

Det gav et pludseligt Sæt i Møllerens Skikkelse og Hørerøret rystede i hans Haand. Ellers syntes der dog ikke at være Grund til nogen stærk Sindsbevægelse: det var en Kornhandel, som oven i Kjøbet nogenlunde let syntes at gaa i Orden til hans Tilfredshed. — Skovfogden lagde Mærke til, at saalænge Mølleren talte, svingede han sidelængs i Hofterne; men naar han lyttede, stod han ganske stille, og da rystede kun hans Haand — især i Begyndelsen, saa at man hver Gang kunde se paa Haanden, naar Svaret kom. Efter et Par Minutters Parlamenteren blev der budt Farvel og ringet af, og Mølleren satte sig igjen ligeoverfor sin Gjæst og tændte Piben paany. Han var bleven bleg.

— Det er ellers noget Nyt med Telephon her paa Møllen, bemærkede Skovfogden, som fandt det rigtigst at slaa lidt ind paa et ligegyldigt og dagligdags Emne, saa kunde man maaske ad en pludselig Sidevei glide over til det Spørgsmaal, som det gjaldt om, og for hvilket Mølleren aabenbart var

lidt sky, ja som han ikke engang selv var rigtig hyggelig ved at betræde for anden Gang. For det er jo saa sin Sag at trænge ind paa en Ven for at faa ham til at gifte sig med Ens Søster; men det maatte nu ligegodt gjøres — og det for Jakobs egen Skyld.

Mølleren svarede ham med den underlige Tunghed, som han paa den senere Tid havde lagt sig til i sin Tale — endogsaa overfor Vennen — som om det voldte ham Anstrengelse at holde Tankerne sammen: — Jo, han syntes jo dog at man skulde følge med Tiden — det var jo da ogsaa en svær snild Opfindelse — og saa havde han da besluttet sig til det.

Ja, det havde vel været en dyr Historie, formodede Skovfogden.

— Jo vist saa — naturligvis — det koster jo en Del. Men jeg tænker dog næsten, at den skal bringe Pengene ind igjen med Tiden. For ser du, Vilhelm — man kan dog spare sig mange Feiltagelser og unyttig Tidsspilde og Udgifter ogsaa. — Som for Exempel, vil jeg sige — ham jeg nu talte med, det var en Kornhandler inde i Stubbekjøbing. Og ham var jeg saamænd paa Veien til den Dag, da . . . som det passerede her paa Møllen om Aftenen . . . Om Formiddagen var jeg kjørt ad Byen til for at gjøre en Forretning med ham —

du kan nok huske, jeg kjørte paa Hjemveien om til jer — jeg talte med dig ude i Skoven, hvor I skovede — for da havde jeg faaet at vide underveis, at han var ovre paa Bogø og først kom hjem den næste Aften . . . Og det var det, der faldt mig ind, da jeg nu talte med ham, at havde jeg haft den Indretning allerede den Gang — og jeg havde allerede tænkt paa det, det havde jeg saamænd, men saa syntes jeg, at det var lidt skralt med Pengekassen, og at det kanske var bedre at se Tiden an . . . Men havde jeg haft en Telephon den Gang, saa havde jeg jo spurgt, om han var der, og jeg havde slet ikke engang haft nødig at kjøre til Byen efter ham — og saa var det Hele ikke sket.

Mølleren røg ikke længer. Han sad med Piben dinglende mellem Knæene og overveiede for Gud veed hvor mangen Gang, hvilken Utallighed af Smaaomstændigheder, alle uafhængige af hinanden, der havde maattet mødes og væve sig sammen for at det kunde ske — og saa for at der Intet skulde være, der kunde lede til Opdagelsen, som f. Ex. hvis han den Dag havde truffet Præsten hjemme og havde anmeldt sit Ægteskab med Lise. Og han følte sig — som altid ved disse Overveielser — paa den uhyggeligste Maade ledet af en dæmonisk Magt, et ondt Forsyn, der havde beregnet Alt og

lagt selv de mindste Ting til Rette for ham. Han huskede nu ganske tydelig, at han allerede i September havde været lige paa Nippet til at anskaffe Telephon. Hvis han havde haft blot en halv Hundrede Kroner mer, saa havde han gjort det. Og at han ikke havde haft dem, det beroede kun paa Kornpriserne, som igjen afhang af Veirliget for et Aar siden — endnu før Christine var død! — eller af at en sydrussisk Jernbane var bleven færdig, som han nu pludselig huskede at han i sin Tid havde læst om i sin Avis. Hvis nu den Jernbane altsaa ikke var bleven færdig — og hvad mon det nu atter havde beroet paa? — — han tog sig uvilkaarlig med Haanden til Hovedet; det løb rundt for ham, og han blev angst . . . Men hvis — ja hvad saa? Saa var det ikke sket, han havde ægtet Lise, som havde bedraget ham og var et slet Menneske — ogsaa det havde været ulykkeligt, og han kunde i Øieblikket neppe se, hvad der var det værste. Der var kun det med Samvittigheden; den havde i alt Fald været bedre. Den havde ikke tidlig og sildig tilhvisket ham, at han var en Morder, der egentlig burde have mistet sit Liv paa Retterstedet eller sidde i et Tugthus.

— Det er underligt nok at tænke paa, Vilhelm, begyndte han igjen — at hvis jeg den Gang havde haft den Tingest, saa var det Hele ikke sket, og

de to havde været i Live endnu . . . Naar man tænker saadan over det, saa er det helt kuriøst — at Tilfældet dog kan have saa meget at sige.

— Tilfælde gives der ikke paa den Maade, Jakob.

— Troer du ikke? Aa nei, det er vel nok saadan, at Forsynet ordner det meste, og undertiden har saa ogsaa Fanden sin Finger med i Spillet.

— Ja, hvad det angaar, saa — — ser du, at Djævelen har megen Magt, og at han gaar om og søger hvem han kan opsluge, det er der jo Ingen der vil nægte, som har sin Christentro. Men han er jo dog kun en Skabning og kan alligevel ikke gjøre Noget paa egen Haand — det ser vi jo ogsaa i Biblen, hvor der fortælles om Job — at han maa dog have Herrens Tilladelse til at friste Mennesket, og Gud leder det tilsidst hvorhen han vil, og som han har forudset. Saa vi faar vel lade Forsynet være eneraadigt, Jakob.

— Ja, mon det nu ogsaa altid skulde slaa til, saa at alting gaar efter Guds Villie — ogsaa at jeg skulde komme for Skade at slaa de to Mennesker ihjel?

— Ja, det veed vi, det maa vi ikke tvivle om, selv om vi ikke kan forstaa det. Det tilkommer jo ikke os at tyde hans Villie og dens Veie, men ellers kunde man jo tænke sig, at de

to vilde have stiftet meget Ondt og deres Afkom endnu mere, hvis de havde faaet Lov at leve.

— Aa ja saamænd — det kunde jo nok udlægges saadan. Men tænk dig nu en Gang, Vilhelm, at det virkelig var gaaet saadan til, som han Fuldmægtigen havde Mistanke om og beskyldte mig for: at jeg havde vidst, at de var deroppe og gjort det for at hævne mig paa dem — saadan en frygtelig Gjerning kunde dog ikke være sket efter Guds Raad — og man hører dog ogsaa, at saadan Noget hænder.

— Det maatte den være — alligevel.

— Nei, nei, Vilhelm! det vil ikke ind i mit Hoved — Gud kan ikke ville det Onde.

— Det er rigtig nok. Men det, som vi kalder det Gode, er vel ikke altid det Gode i hans Øine.

— Det forstaar jeg ikke. Det Onde maa altid være ondt. Og hvorfor skulde han lade saadan en Forbrydelse ske?

— Den kunde være sket for din egen Skyld.

— For min Skyld?

Skovfogden var for optagen af sine egne christelig-philosophiske Betragtninger til at han skulde kunne lægge rigtig Mærke til den stærkt interesserede Forundring, hvormed hans Ven stillede dette Spørgsmaal. Han saae slet ikke paa Mølleren, hvis Ansigtsudtryk dog maaske havde

været ham paafaldende, men stirrede paa det blomstrede Bordtæppe, mens han forfulgte sin egen vanskelige Tankegang.

— Ja, jeg tænker mig nu, at en Forbrydelse godt kan ske for Forbryderens egen Skyld. For vi maa huske paa, at det ikke er Opgaven at komme uskyldige gjennem Livet — lige saa lidt som at blive lykkelige — og det kan hænde, at det var det aller Farligste saadan en Uskyldighed, som maatte føre til Selvtilfredshed og til at forlade sig paa Gjerningerne. Nei, Meningen er jo, at vi skal lære Verdens Syndighed at kjende og især vor egen syndige Natur, saa at vi maa blive angst og bange for den og omvende os . . . Det er det Eneste, det gjælder om, at vi faar vor Sjæl frelst, og alt det Andet er ligegyldigt. Naar nu En var saa sløv, at der maatte rystes op i ham ved en Forbrydelse — ellers var han aldrig kommen til at se Djævelskabet i sig selv og havde aldrig gruet og aldrig i Sønderknuselse søgt Guds Naade: hvorfor skulde det ikke ogsaa kunne være en af Forsynets Veie?

Mølleren svarede ikke og saae heller ikke op. Han grublede over den nye og ganske uanede Synsmaade, der havde opladt sig for ham og forfærdede ham. Hans Tænder bed sig fast sammen, Musklerne om Munden arbeidede og

Tindingaaren svulmede. Havde der i dette Øieblik siddet en Forhørsdommer lige over for ham, saa vilde det ikke have varet længe, inden Tilstaaelsen havde været ude af ham. Men Skovfogden saae i dette Udtryk hos Vennen og den tilkommende Svoger kun en Forhøielse af det Tryk, der lige siden Katastrofen havde hvilet over ham — en Forhøielse, som var en naturlig Følge af at denne Begivenhed var kommen saa udførlig paa Tale.

— Ja, kjære Jakob — se det er jo forstaaeligt nok, at det tynger svært paa dig dette — og især den Mistanke, som du nævnede, det kan jo være tungt nok for en Mand at bære —

Mølleren stønnede sagte og gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden.

Skovfogden heldede sig frem imod ham, med Albuerne støttede paa Bordpladen:

— Ja, det kan jeg saa godt forstaa — skjøndt hvad den Beskyldning angaar, saa behøver du da ikke at tage dig den videre nær, for der er da Ingen her, som har fæstet nogen Lid til den, undtagen han Fuldmægtigen — for Juristerne skal jo overalt veire Forbrydelser, det er de nu afrettede til, og han er jo en ung Mand, som sagtens gjerne vilde vise sin Skarpsindighed. Og forresten tænker han vel heller ikke saadan længer, for det kom jo klart nok frem ved Undersøgelsen, at der ikke kunde

være Tale om det. Men det er det, jeg vilde sige, at du maa nu ikke lade dig kue af det. Du maa tage det saadan, at det har været Guds Villie, at det skulde ske saadan, og saa maa du tage Livet freidigt op igjen og ryste det her Tungsind af dig — ikke altid gaa og ruge over den Historie, for det duer ikke og fører ikke til Noget. Og saa mener jeg da, at det Rigtigste var, at du nu tog dig sammen og lod det blive til Alvor med at gifte dig med Hanne.

Skovfogden lagde sig tilbage i Sofaen og drog Veiret dybt, lettet ved den Bevidsthed at have faaet det Vanskelige sagt paa en afgjørende Maade.

— Tak, Vilhelm, sagde Mølleren, det er kjønt af dig, og jeg veed jo ogsaa, at du mener det godt —

— Ja, det gjør jeg, Jakob, og det er for din Skyld alene — hvad mig angaar, saa kan du jo nok tænke, at jeg kommer til at savne Hanne . . . der vil jo blive noget tomt derude i Skovfogedhuset.

— Du kommer selv til at tænke paa at finde dig en Kone, bemærkede Mølleren med et mat Smil.

— Aa ja, det kan jo nok være, at det bliver til det . . . Der staar jo skrevet, at det er ikke godt for Manden at være alene . . . Men det er

især ikke godt for dig nu . . . Se, jeg vilde jo ikke trænge ind paa dig saadan, hvis jeg kunde tro, at der paa din Side var noget Virkeligt i Veien, jeg mener, at du havde faaet et andet Sindelag overfor Hanne — at du ikke ønskede at gifte dig med hende — —

— Nei, paa det Lav, mumlede Mølleren — det kan du jo nok vide, at jeg gjerne vil —

— Ja, jeg veed det; det er blot Livsmodet, der mangler dig, og derfor er det at jeg siger til dig: du maa ryste det Tryk af dig, du maa tage fat paa at leve, for dette her er jo ikke Liv.

— Nei, det er sandt hvad du der siger, det er ikke Liv, saadan som jeg har gaaet her i Vinter — og nu er det blevet Foraar — aa Gud ja! og jeg er bange for, at det bliver ikke anderledes med mig, du.

— Vist saa, vist saa.

Mølleren rystede mismodig paa Hovedet.

— Og saa kan du nok forstaa, saa synes jeg dog, at det er saadan et stort Ansvar at binde en Pige til mig . . . Det gjør mig ondt for Hanne.

— Nei, hør nu! sæt dig dog ikke saadan Noget i Hovedet. Og desuden Hanne — ja, hun er jo nok en ung Pige — skjønt saa pur ung er hun jo da heller ikke — men jeg mener, hun er

jo dog ikke saadan som de unge Piger er flest, med Fjas og Forfængelighed; hun forstaar jo nok, at her er der en Opgave, og den er hun ogsaa i Stand til at tage op. Fortrøst du bare paa hende, Jakob, der skal ikke komme nogen Feil i den Regning, det tør jeg nok indestaa for.

— Ja men, er det dog ikke i alt Fald for tidligt endnu saadan ligesom Sørgeaaret er udløbet? spurgte Mølleren, der efter sin Sædvane blot søgte at skubbe Sagen ud og vinde Tid.

— Det troer jeg ikke, at Nogen vil finde. Det er jo et aparte Tilfælde dette. Du maa huske paa, at ved det, der kom frem ved Forhørene, er det jo blevet almindelig bekjendt, at du og Hanne skal have hinanden, ja endogsaa det med at der blev banket paa Vinduet hos os, og at din Hustru selv havde ønsket at det Parti kom i Stand; saa det er ikke Andet, end hvad de alle sammen venter, og forleden sagde din Svigermoder selv til mig, at det var bedst om det kunde ske lidt snart, for du gik og blev saa underlig.

— Saa? har hun sagt det — aa ja . . .

Døren til Forstuen gik, op og en Pige traadte ind med Kaffebakken. Mølleren aandede befriet op: det var dog altid en lille Afbrydelse — og maaske tog Samtalen dermed en ligegyldigere Vending. Ogsaa paa Skovfogdens Ansigt lyste ved dette Syn

en velbehagelig Stemning op: ikke saa meget fordi han glædede sig til en Kop Kaffe, som fordi han heri saae et forjættende Tegn paa, at Vennen begyndte at vende tilbage til gode gamle Vaner, og dog formodentlig altsaa uden selv at vide af det stod i Begreb med atter at forsone sig med Livet. Thi Mølleren havde virkelig lagt sin kjære Formiddagskaffe ganske af — han kunde ikke drikke den mer uden at tænke paa hin Fredag Formiddag midt i November forgangen Aar, da han ved Kaffebordet havde talt de afgjørende Ord til Lise. Det var idag første Gang at han drak den igjen, og det kun for Skovfogdens Skyld, som høflig Vært.

Mølleren drak en Slurk — og skar uvilkaarlig en Grimace. Det var ikke Lises Kaffe. Heller ikke Christine lavede god Kaffe — underligt nok, Lise var den eneste, der havde truffet hans Smag! og med en vis Stolthed paa hendes Vegne erindrede han, at Capellanen en Dag havde yttret, at den Kop Kaffe, som Mølleren bød ham, var bedre end den i Præstegaarden. Mon Hanne vilde kunne lave ham saadan en Kop Kaffe? Han saae med et bittert Smil over til Skovfogden, i den Forudsætning at Drikkens Usselhed i Sammenligning med det tidligere Præmieprodukt ogsaa maatte være ham paafaldende. Men denne, der ikke havde nogen fint udviklet Kaffesmag, heldte med intetanende

Velbehag Drikken i sig, sugede Flødeskindet af Overskjægget og smilede godlidende ved at se Mølleren smile. Og idet han skjenkede sig endnu en Kop, gjenoptog han Samtalen med et afgjørende Nik: —

— Nei, hvad det angaar, Jakob! det behøver du som sagt ikke at gjøre dig Skrupler over.

— Ja, ja da! — Hm . . . Men ser du, saa er der ogsaa det, at Møllen her, det er jo ikke blevet noget hyggeligt Sted for en ung Pige at tage ind som Husmoder.

— Aa hvad!

— Nei, det er det ikke, Vilhelm, det er det ikke, sagde Mølleren med alvorlig Hovedrysten . . . Og saa tænker jeg, at naar man saae Tiden lidt an, saa kunde jeg vel blive af med den — om det heller ikke endnu er lykkedes mig; jeg har jo ikke Raad til at sælge den under Prisen, ellers skal Gud vide, jeg flyttede fra den den Dag imorgen.

— Ja men, kjære Jakob, naar der maaske gaar et Aarstid eller hvem kan vide hvorlænge hen med det, se det var jo netop i den svære Tid at du trængte til Hanne, at hun kunde være dig til nogen Støtte.

— Nei nei, du veed ikke, hvad det er, du vil have hende ind i . . . Nei, naar jeg kunde føre

hende til en ny Mølle, hvor alt dette, dette — — Vilhelm, troer du paa Spøgeri?

Skovfogden foer uvilkaarlig sammen ved dette pludselige Spørgsmaal.

— Ja—a, jeg skal da ikke kunne sige, at jeg selv nogensinde har fornummet Noget til det, men der er vel nok saadan noget Tøieri til.

Mølleren bøiede sig helt frem over Bordet og hviskede:

— Det spøger her paa Møllen.

— Saa—aa —?

— Ja, og det er da ikke noget Under, for den Sags Skyld. Jeg gad vidst, hvor det skulde spøge, naar det ikke gjorde det her. Jeg har ventet det hele Tiden. Den Gang da jeg lod lægge nye Brædder paa Kværnloftet, da gik jeg altid og ventede, at Blodpletterne skulde komme igjen. Ja det har man jo før hørt om. Ovre paa Fyen, hvor min Faerbroer var, der var der paa Herregaarden et Værelse, hvor En var bleven slaaet ihjel en Gang, og de kunde lægge Gulvet om saa tidt de vilde — Pletterne kom igjen.

— Er der da nu kommet Pletter her?

Mølleren rystede næsten foragtelig paa Hovedet.

— Men naar er det da begyndt med det Spøgeri?

— Aa, det begyndte for den Sags Skyld strax — med Katten.

— Pilatus?

— Ja vel . . . Du veed jo nok, at Pilatus gik aldrig over paa Møllen. Men den Aften var han der . . . ja, du saae ham jo selv . . . Naa, troer du, han har forladt Møllen siden den Dag? Maaske lige at han et Par Gange har været ovre i Kjøkkenet eller listet lidt om i Gaarden — i Begyndelsen at sige. Men han boede i Møllen lige fra den Time af, og Møllekatten, Kiss, han maatte fortrække.

— Det er vel rimeligst, at han ikke har syntes om den nye Pige — saa godt som om Lise, og Møllen kjendte den jo ud og ind fra gammel Tid.

Mølleren smilede spodsk:

— Ja vel — ja, saadan har jeg ogsaa sagt til Christian, for han saae strax, at der var Djævelskab ved Dyret. Om Aftenen gaar Pilatus altid deroppe paa Kværnloftet — han gaar rundt i en Kreds — henne til den ene Side — ved Trappen — saadan som du saae ham gaa den Aften, og saa ser han tilveirs og mjaver. Og han er ikke til at jage bort.

— Hm. Ja, det er jo løierligt nok. Men — kanske saadan et sølle Bæst kan blive tovelig i Hovedet ligesom vi andre. Det kan da ske med en Hjort, at man er nødt til at skyde ham, fordi han

er bleven gal — og en Hund kan jo da faa Vandskræk . . .

Mølleren smilede igjen overlegent, rykkede saa sin Stol om paa Siden af Bordet, saa at han sad lige ved Skovfogden, strakte Pegefingeren frem og hviskede:

— Det drypper.

— Hvad gjør det?

— Det drypper — oppe paa Kværnloftet.

— Har du hørt det selv?

— Nei, det har jeg ikke . . . Men imorges kom Christian og sagde det. Han var helt ude af sig selv, og han vilde ikke blive længer her paa Møllen. Det var galt nok, med det Bæst af en Kat, som Djævlen var faret i, sagde han, men han kunde ikke holde ud at sidde der om Aftenen og høre det dryppe, uden at der er Noget, der drypper . . . Naa, jeg har jo lovet ham at være deroppe iaften paa den Tid, da han hørte det igaar — jeg er ellers ikke meget for at gaa paa Møllen efter at det er bleven mørkt, men jeg faar jo tage mig sammen.

— Hm. Ja, det — saadan Noget, det er jo ikke saa rart. Men de gaar da ikke igjen — jeg mener, du har jo da ikke set Nogen af dem?

— Nei, Gud ske Lov! det har jeg da ikke, men det kommer nok — det ogsaa . . . Saa du

kan vel selv skjønne, at det er ikke noget Sted at sende din Søster hen her paa Møllen.

Skovfogden reiste sig, og Mølleren stod ogsaa op.

— Hør nu, Jakob! du kjender jo lidt til min Søster, men du kjender ikke nok til hende, naar du troer, at hun gaar af Veien for noget Djævelskab og Spøgeri, naar det gjælder at være til Trøst og Opreisning for ham, som hun har valgt til sin Husbond. Hanne gaar med Gud, hvor hun gaar, og saa gaar hun trygt og gjerne, og jeg tænker, her er Brug for hende. Saa for hendes Skyld skal du ikke skyde det ud, til du faar din Mølle solgt. Tænk nu paa det.

Og han rakte Haanden ud til Farvel.

Mølleren greb den og trykkede den kraftig.

— Ja, tak du! det er godt at høre, og — kanske jeg ogsaa . . . ja, jeg skal nok tænke paa det — det skal jeg.

Han gik med ud i Stalden og hjalp Skovfogden med at spænde Ponyerne for. Mens han gjorde det, maatte han tænke paa Hanne, hvordan hun den Gang i Stalden havde tumlet saa muntert med de smaa Bæster, og hvordan Bamsemand havde revet Huen af hende. Hvor de havde leet lystig sammen! Saadan vilde han aldrig mere kunne le — og hun maaske heller ikke! Her paa Høimøllen vilde hun glemme sin glade Latter.

— Farvel, Vilhelm! jeg siger dig saa mange Tak — for det kjønne Bord — og — — for Alt . . . Og hils Hanne mange Gange fra mig.

Han gik ud paa Veien, hvor han blev staaende og stirrede efter Vognen, der næsten skjult i en munter hvid Støvsky rullede bort ad Skoven til. Den lyste derude i sin friskeste vaargrønne Fylde. En lun og dog frisk Vind pustede gjennem hans Haar, Poplerne raslede, en Lærke sænkede sine Triller ned, som var det en Røst af selve det høie blændende Lys, hvori den havde skjult sig, og grønnere end Græs skinnede den korte Vintersæd i Solen, medens der af og til løb en Bølgen hen over den — ligesom en Gysen af nervøst Velbehag over et ungt, livsglad Legeme.

Mølleren skyggede med Haanden for Øinene. Nu var Vognen kun et Punkt, der snart vilde glide ind i den lysegrønne Løvmasse, der hvor Skyggen delte den. Og dér, dybt inde, gjemt i den, var Hanne, som han længe ikke havde set.

Skulde han virkelig kalde hende ud derfra? — Kunde han det?

Lærketonerne svandt mer og mer bort, som om de trak sig tilbage til deres Lyshjem. Men næsten ligeover hans Hoved lød der en stødt Susen af Møllevingerne, som nu — efter en Pause i Arbeidet — satte sig i Gang. Fuldt seilbeklædte

dreiede de sig i den lette Foraarsvind med en vis glad og selvtilfreds Sindighed, uden Jag eller Anstrengelse. Ogsaa at se til var der noget Vaarligt og Festligt ved dem: de havde faaet nye Seil, der skinnede hvide i Lyset. Det var ikke det samme sorte, veirslagne Tøi, som Novemberstormen havde rusket i — som havde smeldet og basket, naar Vingerne dreiedes til Vinden. Nei, men de sorte Arme og Stormbrædderne, og Hækken, der tegnede sit Tærningemønster med Skyggestreger paa de gjennemlyste hvide Duge — de var de samme, de havde været med, de huskede det alt sammen: hvordan det pludselig blev saa trangt med Dreiningen, hvordan de utaalmodig havde stræbt efter at gjøre Front mod Vinden, som feiede paa skraa henover dem og tilraabte dem et opmuntrende: »Videre, videre!« — og de havde ikke mægtet det, de kunde ikke komme over i Øst, men var blevne staaende i Nordost, som fastnaglede.

Saadan en Historie glemmer fire Møllevinger ikke. I deres Knirken oppe ved Hatten, hvor de stødte sammen, syntes der at være Tale derom, og det hviskede videre gjennem Hækken og blev til et Spørgsmaal i Vingespidsernes Susen: »Mester, veed I ikke Noget derom, hvordan det gik til, hvad der egentlig var i Veien? Omgangen siger os, at det var Jer, der stod ved Gangspillet den Aften, og

Omgangen maa jo vide det. Kalder I det en Mesterdreining — eller har I nogen gyldig Undskyldning for, at vi kom saa forsmædelig tilkort?«

Mesteren strøg sig med Haanden over Panden og gik tilbage til Huset med slæbende Skridt og ludende Hoved.

II.

De to smaa Lamper havde en svær Kamp at bestaa.

Posterede, den ene paa Kværnens Melkar, den anden oppe paa Sortermaskinen, gjorde de deres Bedste for at sprede lidt Lys om sig, og deres Flammer pinte sig frem af de snavsede Blikbeholdere, indtil de i Fortvivlelse med en lang dunkelrød Spids og endelig med en Røgtunge gik over i Mørket. Den paa Melkarret var overhovedet strax fortabt paa sin udsatte Post, hvor kun nogle spredte Stænger opfangede og reddede Brudstykker af dens Lys, medens dens heldigere Kammerat idetmindste havde et fast Rygstød af Væggen, der viste sit vandrette Bræddelag og det jevnt skraanende Straadække, som hist og her lod et Par melede Ax hænge ned. Dette var ogsaa den eneste samlede Lysplet. Rundt om lurede Mørket, og det hang

ned fra oven til begge Sider, hvor det lille Loft ikke naaede hen. Selv hvor det vrantent havde givet Plads for en beskeden Lystaage, dér brød det dobbelt truende ind igjen med barokke Former af sorte Slagskygger, og naar de to Smaaflammer flakkede i Trækvinden, dirrede hele dette Skyggevæv, som om Rummet gjøs.

Og det gjøs næsten uafbrudt, for de stakkels Flammer havde ikke en Smule Glas til Beskyttelse, og det blæste dygtig op, ikke just til en Storm, men dog til en ret frisk Kuling. Den var velkommen nok, for det var en travl Tid, og begge Svendene maatte tidt være i Virksomhed til Klokken ti, halvelleve. Foruden Spidsestenen og Sortermaskinen gik den ene Kværn, og der var saa megen Larm, at Mølleren maatte raabe, naar han paa nogle Skridts Afstand vilde sige et eller andet til Christian — — hvad han gjorde nu, staaende ved Sortermaskinen med den flade Jernspand i det lange gaflede Haandtag dinglende i venstre Haand, medens han med den høire trak sit Uhr frem og holdt det op mod Lampen.

— Naar var det egentlig? raabte han. — Det var vel omtrent paa denne Tid?

Oppe over Kværnens Melkar — henne hvor den anden Lampe brændte — dukkede Christians Hoved frem bag Sækkebordet, og det røde Haar

lyste mat i en Støvsky, der hvirvlede op fra Skruen, som lige havde modtaget Indholdet af en Sæk.

— Aa nei! det var vel først saadan henad halv ti.

Mølleren gik et Par Skridt frem, dykkede Spanden ned i Spidsestenshullet og stampede Haandtaget fast mod Randen. Saa satte han sig paa en Sæk og støttede Hovedet i sine Hænder.

Og han hengav sig atter til sin ørkesløse Sysselsættelse, at følge Dagen Time for Time og gjenopleve, hvad der var sket for et Aar siden. Kort før Solnedgang havde han erindret, hvordan han havde staaet ved Doktorens Vogn og med sittrende Hænder knappet Forlæderet og derpaa var bleven ved at snakke om, at Christine dog ikke maatte dø fra ham, om Doktoren ikke nok mente, at hun vilde blive reddet . . . Lidt senere var det Tiden, da Præsten var kommen, og han havde ført ham ind i Sygestuen. Og saa var det den Tid, da han var gaaet frem og tilbage i Forhaven udenfor Gavlen, hvor de to smalle Straaler kom ud paa hver sin Side af Rullegardinet som et Feberblik fra Sygestuen, der holdt Øie med ham . . . Og nu? ja nu var det netop, at han drev om ude ved Indkjørslen, plaget af den Tanke, at Lise og Jørgen vistnok var sammen inde i Karlekamret. Og han lugtede den vamle Lugt af Bondetobakken

og saae Lysskjær i Gjennemkjørslen, fuldt af hvirvlende Røg; og han gik derind, og derinde i Kamret stod Jørgen ved Sengestolpen og røg, og Lise havde just bredt Lagnet over Sengen, hvor det endnu posede sig op — — de er der begge — og nu vender hun Hovedet og ser ligegyldig paa ham . . .

Der lød et høit Skrig.

Han stirrer ind i et blegt, fortrukket, fregnet Ansigt med rødt Haar, der stritter forvildet, og som et Par Hænder farer op i, ligesom for at hjelpe det til at reise sig i endnu vildere Forfærdelse — han sidder ikke længer paa Sækken, men staar opreist og stirrer lige ind i dette Ansigt og forstaar ikke strax, at det er Christians.

— Jøsses da!

— Hvad er der?

— Hørte Husbond Noget?

— Jeg hørte En skrige.

— Det var mig. Men har Husbond da ikke hørt det dryppe?

— Nei. Har du?

— Nei — men Husbond sprang op og saae saa underlig ud og saa — saa tænkte jeg, at maaske Husbond — —

— Sludder!

Mølleren bøiede sig, tog Spanden op af dens Fordybning og holdt den helt hen til Lampen for

at se paa Kornet, men Haanden rystede saa stærkt, at en Mængde Korn dryssede ned paa Gulvet. Saa satte han den fra sig paa Melkarret.

— Hvad gloer du saadan efter —? og hvorfor skal du fare saadan med Hænderne op i Haaret, saa du ser ud, som om du var forrykt? Det er jo ikke andet end Skaberi! det Hele er Noget, du har fundet paa for at faa mig til at sætte Lønnen op.

— Jeg vil ikke have min Løn sat op, for jeg vil slet ikke mer tjene i denne fordømte Blodmølle.

— Ja ja da! For mig gjerne! der er vel Andre, der vil tjene her.

— Aa ja, hvorfor ikke? naar jeg var en Anden, saa kunde jeg saamænd ogsaa gjerne tjene her . . . Naar jeg bare ikke havde kjendt dem begge to, saa kunde det for mig dryppe saa meget det vilde . . . Og med Jørgen fik det endda være, hvad kom han mig ved? . . . Men hende holdt jeg af, og Lise holdt ogsaa af mig, det ved Gud hun gjorde.

En pludselig Rørelse overvældede ham; han begyndte at gnide Øinene med Bagsiden af Haanden. Med et haardt Greb rev Mølleren hans Haand til Side, og halvt blændet af Taarer saae Christian et ubegribeligt, rædsomt Blik lyne imod ham.

— Hvad for Noget! har du ogsaa været Kjæreste med hende?

Men inden den forskrækkede Svend kunde svare, havde Mølleren givet slip paa ham igjen og sad atter henne paa Sækken, bortvendt, med Ansigtet skjult i sine Hænder.

Christian, der ganske var helbredet for sit sentimentale Anfald, betragtede sit røde Haandled, skottede atter hen til Mølleren og rystede paa Hovedet: »Han har sagtens dog en Skrue løs.« Saa gav han sig til at passe Spidsesten, Sortermaskine og Kværn — han fik jo være ene om det. Men af og til listede han sig hen til Siden, tæt ved Trappen, hvor han blev staaende og lyttede — og rystede ærgerlig paa Hovedet; og saa skottede han til Mølleren, om denne havde bemærket hans Afstikker, som aabenbart var forgjæves.

Men Mølleren blev siddende ubevægelig og saae ikke en eneste Gang op.

Det var Samtalen med Skovfogden, som han ikke kunde blive færdig med. Den havde med en indtrængende Alvor, som han ikke kunde komme udenom, stillet ham to Muligheder for Øie, der egentlig i al denne Tid — eller i alt Fald efter at den første dumpe Sløvhed havde fortaget sig — uafladelig havde staaet for ham, og hver krævet sin Ret: — det var Selvangivelse paa den ene Side — og paa den anden: Ægteskabet med Hanne.

Mod den første reiste hele hans Selvopholdelsesdrift sig, der allerede havde ført ham frelst gjennem Undersøgelsen. Det var gaaet ganske, som han havde beregnet hin Aften, da han laa ude i Skoven og med den Forfulgtes hurtige Klarsyn overskuede Alt, hvad der kunde være farligt for ham, og Alt, hvad der kunde tjene til at redde ham. Ja, der var endogsaa kommet et Par Ting frem, som han ikke havde kunnet forudse, og som vare særlig gunstige. Saaledes havde Lars bevidnet, at der allerede saa tidlig som ved Møllerkonens Begravelse blandt Folkene paa Gaarden havde været Tale om Giftermaal mellem Mølleren og Skovfogdens Søster. Og Peer Skytte, den Eneste, som han frygtede, da han jo ikke med Sikkerhed kunde vide, om Lise havde betroet sig til sin Broder — Peer Skytte havde maattet fortælle, at han en Maaneskinsnat i Oktober havde set Mølleren og Hanne spadsere i Skoven sammen — ved hvilken Leilighed det faldt ham svært vanskeligt at forklare, hvad han egentlig selv havde at gjøre i Skoven; hvorom iøvrig ingen Andre end han selv var paa det Urene. Saa var da Mølleren gaaet fri og frank ud af Undersøgelsen, uden at der hvilede mindste Mistanke paa ham — og nu skulde han selv gaa hen og angive sig, af Svaghed, blot fordi det ikke var saa lige at komme paa ret Kjøl igjen efter saadan et Stød! . . .

Eller af Anger? . . . Ja, var det da virkelig Anger, det han følte? og var der saa meget at angre? . . . Naar han gjennemlevede hin Aften i sine Tanker, fra det Øieblik, da han stod der oppe paa Melkarret, som Christian nu sprang ned fra, og saae Kattene slaas nede paa Gulvet — til det, da han stod en fire-fem Skridt længer tilhøire og saae tilveirs og fik Draaben paa sin Pande — saa syntes han egentlig ikke, at han i sig selv opdagede noget saa Frygteligt. Det Rædsomme laa ligesom udenfor, i Møllen: i Gangspil, Krøistyver, Vinger og Persebom. — Men han selv? var han egentlig saa djævelsk? Var han en Anden end som han ellers havde kjendt sig? Gik ikke det Hele saa naturligt til, saa skridtvis, saa underlig sin egen Gang, som om det slet ikke kunde være anderledes, og ethvert Menneske maatte have handlet saaledes? . . . Vistnok var han fordømmelig, og han fordømte ogsaa sig selv, han var fortvivlet over sig selv. Men det var egentlig ikke saa meget paa Grund af, hvad der hændte den Aften — det havde nu en Gang ikke kunnet være anderledes — men meget snarere, fordi han overhovedet havde elsket Lise, fordi han havde været den, der lod sig fange af hende. Han havde haft Skyld med hende overfor sin Hustru, og han havde haft Skyld med hende overfor Hanne. Denne fromme Kvinde var givet ham som Livs-Ledsagerske, som en god

Aand, som en Skytsengel, og han havde alligevel sluttet Pagt med Djævelskabet. Dette syntes han baade kunde og burde have været anderledes, her følte han det fulde Ansvar, og det vilde han ikke snakke sig fra; det bødede han ogsaa for med stedse nagende Sjælekval. Men skulde han derfor angive sig for Mord? udlevere sig til Retten? Hvad kom de Lovtrækkere ham ved? . . .

Men saa var der dette Nye, det, som Skovfogden havde sagt idag, og som han kun dunkelt forstod. Hvis han havde begaaet en Forbrydelse — den, som han havde begaaet — saa var det efter Guds Villie, der igjennem den vilde føre ham til Bod og Frelse. Naar han da nu forhærdede sig mod denne Villie, naar han ikke af den lod sig føre til det tilsigtede Maal, var det saa ikke en frygtelig Synd, der var endnu være end Mordet, og som aldrig kunde afsones?

Han knugede sine Hænder fast om Panden, gjennemrystet af en ukjendt Skræk.

Ja, men var det ikke en overspændt Tale, som kun disse Indre-Missionsfolk førte? Hvad hans Ven havde sagt, lød dog helt anderledes end hvad han pleiede at høre i Kirken! . . . Nu vidste han, hvad han vilde gjøre! Han vilde skaffe sig et Ærind hos Præsten — endnu imorgen — og saa vilde han i Samtalens Løb spørge ham, om hans Ven Skovfogden da

virkelig havde Ret i det? Skovfogden havde sagt saadan og saadan — han kunde huske det Ord til andet — det havde naturligvis ikke været ham selv, de havde talt om, men i Almindelighed. Om det da virkelig var bedre for et Menneske at være en stor Forbryder, der angrede og sønderknust vendte sig til Guds Naade, end ikke at have begaaet nogen Forbrydelse, naar man da ellers levede som andre Christne, gik i Kirke og til Alters en Gang om Aaret og bad sin Bøn? — men det var jo ikke nok efter Skovfogdens Mening.

Der skulde være Omvendelse, Sønderknuselse, Udryddelse af den gamle Adam og Gjenfødelse — lutter Ord af et fremmed Sprog, der havde været ham uforstaaelige; men nu var hin Skræk en Tolk, der tilhviskede ham deres Mening, om end endnu kun utydelig. Deres gamle Sognepræst var ikke saa streng med det, han havde altid saadan milde, forsonlige Ord. Rigtignok kaldte Skovfogden ham for verdslig — men det kunde jo ogsaa være at Præsten var den, der havde Ret. Han var da vel lært, og desuden ordineret, og han havde hele Kirken bag sig. Ja, med ham maatte han tale for at blive klar over, hvordan alt det forholdt sig.

Men hvad var nu det igjen for et Indfald? Det var en net Fælde, han var ved at gaa i! Og Præsten vilde ved sin næste Whistaften fortælle

Herredsfogden, hvad Mølleren havde talt med ham om, og — tak Skjæbne! der havde han Lovtrækkerne paa Sporet af sig igjen. Nei, han maatte passe paa hvert Ord, hver Mine! Hvad var det ogsaa for et Vanvid før, overfor Christian, denne Hæftighed! — Gud veed, hvad Fyren havde tænkt? han havde set saa underlig paa ham. Det var saadanne Smaating, der ledede til Opdagelse . . . Det han havde sagt til Skovfogden, havde allerede været meget uforsigtigt. Han maatte tage sig sammen og vogte ganske anderledes over sig selv.

Rigtignok var det ogsaa sandt, at saadan som han havde levet i denne Vinter og i Foraaret, det var ikke noget Liv; — saa kunde han i Grunden ligesaa gjerne miste det paa et Rettersted eller sidde i et Fængsel.

Altsaa: skulde det være Liv, saa maatte han »forandre sig«, gjøre Skridtet helt ud og gifte sig med Hanne. Dette var den anden Mulighed, og den gjøs han ogsaa tilbage for.

Naar Veien til Fængslet faldt ham for tung, saa var han dog heller ikke letfodet nok til at gaa til Brudeskamlen. Det forekom ham som en Frækhed at ægte Hanne, som om han ingen Skjæbne havde over sig. Og alligevel kunde han kun tænke paa at skyde dette Giftermaal ud, ikke paa helt at undgaa det: der maatte da saa komme noget ganske Ufor-

udset i Veien — og han vidste ikke engang, om han ønskede det. Selv at trække sig tilbage kunde der i hvert Fald ikke være Tale om. Det havde ved den retslige Undersøgelse været af yderste Vigtighed for hans Renselse, at Alt kom frem, hvad der talte imod Antagelsen af Skinsyge fra hans Side overfor Lise og Jørgen; og det kraftigste Middel hertil var Fastslaaelsen af, at han elskede en Anden og vilde gifte sig med hende. Derfor var ogsaa Hanne bleven forhørt; hun bevidnede sin egen Kjærlighed til Mølleren, og skjøndt der ikke mellem dem direkte havde været talt om Kjærlighed, fremkom der dog ved hendes klare Redegjørelse tilstrækkelige Data til i Forbindelse med de andre Vidners Udsagn at sætte Sagen udenfor al Tvivl . . . Skjøndt det nu ikke var kommen til en offentlig Retsforhandling, kunde det ikke være Andet, end at alt dette blev bekjendt — saa meget mer, som det var i Møllerens Interesse. Denne Gang var den tøvende og beslutningsudygtige Mand kommen saare let over et ofte ret vanskeligt Livsskridt — han slap ganske for Frieri og var offentlig forlovet, inden han vidste af det. Hvordan skulde han altsaa under saadanne Forhold kunne trække sig tilbage? Men ogsaa at udskyde Sagen var vanskeligt, efter den Samtale, som Svogeren idag havde søgt og haft med ham. Saa maatte han vel virkelig tage Mod til sig,

ryste Blodet af sin Samvittighed, lade Fortiden ligge, hvor den laa, og begynde et nyt Liv med Hanne! . . .

. . . Der lød en Brusen som af et Vandfald under hans Fødder. Det var Slusen i Spidsestenen, der var bleven aabnet. Mølleren undrede sig over, at han sad her paa Kværnloftet om Aftenen. Rigtig! det var den Dryppen, det var Spøgeriet, han ventede paa! Det lod længe vente paa sig, maaske udeblev det. Kommer det, tænkte han, saa vil jeg ikke endnu; jeg maa kunne finde et Paaskud. Kommer det ikke, saa gjør jeg det. Saa beder jeg dem herhen sidst i Ugen, og Svigermoder med, og saa kan vi nærmere aftale Alt om Brylluppet.

Han reiste sig. Christian, der stod nogle faa Skridt fra ham og lyttede, foer sammen og vendte sig om — synlig forlegen, som En der bliver grebet i Noget, han ikke saa gjerne vil være ved.

— Naa, Christian! spurgte Mølleren med et spottende Smil — det vil nok ikke rigtig lade sig høre iaften?

— Det er ogsaa saa dumt, at det netop iaften skal være saadan en Blæst! Hvordan skal man kunne høre Noget, naar her er saadan et Spektakel?

— Spektakel, kalder du det Spektakel? Da har jeg da hørt det dryppe i en ganske anderledes Larm.

Christian spilede Øinene op.

— Saa har Husbond altsaa ogsaa hørt det dryppe?

— Ja vel, den Gang det var det rigtige Blod, der dryppede.

— Naa paa den Maade!

— Og Spøgeri, min Ven, det tænker jeg man skulde kunne høre, om saa alting buldrede løs, hvad der kan buldre i en Mølle. Men det faar skynde sig lidt, for nu gider jeg snart ikke sidde her og vente længer.

— Saa skal det naturligvis nok begynde, ligesom Husbond er gaaet.

— Ja ja! saa kan du jo hente mig.

Mølleren gav sig til at heise en Sæk op paa Sækkebordet og fylde paa Kværnen, for at fordrive Tiden — han vilde ikke længer sidde der og ruge over sine Tanker.

— Hvor er egentlig Pilatus henne iaften? spurgte han, da han var sprunget ned fra Melkarret.

— Ja, det er ogsaa underligt nok, at han ikke er her. Ellers pleier han jo altid van at gaa og skabe sig derhenne paa sin akavede Maade.

— Ikke saa meget som en Kat! brummede Mølleren, ærgerlig over den fuldstændige Blottelse

for Spøgeri, som Kværnloftet bar til Skue, naar det netop skulde vise sine Kunster.

Der gik endnu et Kvarterstid. Mølleren gav af og til en Haandsrækning ved Arbeidet, eller slentrede om ude paa Omgangen, skjøndt det kostede ham nogen Overvindelse at betræde den ved Nattetid.

Christian var atter henne at lytte; han begyndte at fortvivle. Just som han vendte sig, traadte Mølleren ind, gik hen til den nærmeste Lampe paa Melkarret og saae paa sit Uhr.

— Ja, ja, nu gaar jeg. Klokken er over ti.

Han tog Lampen og gik henimod Trappen.

— Ja, hvis det skulde tage meget slemt fat, saa kan du jo kalde paa mig; ellers vil jeg nok helst have Ro.

Christian, der var listet over til Sortermaskinen, lod taus denne Spot gaa ud over sig og søgte heller ikke at holde Mesteren tilbage. Han indsaae, at Djævelskabet lod ham i Stikken, i alt Fald for iaften.

Men hvorfor gik Mester ikke ned? Han blev staaende paa det øverste Trin af Trappen og saae ned.

Christian skyndte sig derhen.

Pilatus kom op ad Trappen.

Den var standset et Par Trin nedenunder og saae op paa Mølleren med sine ravgule Øine, hvori Pupillerne trak sig sammen til en sort lodret Streg. Saa steg den videre op; Mølleren gjorde Plads for den.

Pilatus gik strax hen tilhøire og lidt tilbage, hvor der var aabent op til de øvre Lofte. Og efter at have listet lidt om mellem Sække, Melkar og oprullede Tove gav den sig til at gaa rundt i en Kreds, medens den af og til saae tilveirs og bevægede Munden — dens Mjaven kunde man ikke høre, da Mølleværket gjorde en Del Larm.

Der var ikke noget Usædvanligt ved dette, men Mølleren og Christian blev staaende ubevægelige og vendte ikke Blikket fra Dyret.

Pludselig gav det et Sæt i Pilatus — som af et elektrisk Stød. Den standsede med den ene Forpote løftet, reiste først Hovedet som sædvanlig, men dreiede det derpaa ind i Kredsen; — og stirrende, som om Øinene vilde til at trille ud af Hovedet paa den, blev den staaende — bestandig med den ene Pote løftet — vel et halvt Minut, inden den besluttede sig til at gjenoptage sin ørkesløse Kredsvandring.

Et Par Gange gjentog det sig: — Katten standsede med et Sæt, det korte Øre dirrede og viste sin rosenrøde Inderside, mens den stirrede ind

i Kredsen, fasttryllet i den Stilling, som Bevægelsen netop havde forladt den i.

— Den kan høre det, Husbond, hviskede Christian.

— Vaas! brummede Mølleren; men hans Hals strakte sig længer frem, og Hovedet heldede sig paa skraa, som hos En, der lytter anspændt . . .

Der gik et Par Minutter — atter havde Katten skabet sig saa sært — og nu igjen.

Christian skreg op — hans Arm blev som klemt i en Skruestik.

— Husbond! er det der nu?

Mølleren svarede ikke. Men der var Svar nok i hans krampagtig sammenknebne, blodløse Læber, i hans opspilede Øine, i hele hans jordgraa, fortrukne Ansigt, og i det Greb, hvormed hans høire Haand, hvis Tommeltot var kroget ind i Bliklampens Hank, istedetfor at holde Lampen op, klemte sig om en Bjælke, saa Knoerne blev hvide.

Han havde gjenkjendt hin spinkle men sonore Lyd, der skar gjennem hele den dumpe, solide Møllelarm, — saaledes som han havde hørt den hin Aften.

Der var den igjen — — og igjen, og hver Gang foer Pilatus sammen og standsede, og Christian følte Grebet om sin Arm knibe fast. Nu kunde ogsaa han skjelne Lyden.

— Hør, hør! hviskede han — som om Mølleren ikke allerede lyttede med hver Nerve.

De blev staaende uden at røre sig.

Lyden gjentog sig nu med kortere Mellemrum. Og efterhaanden ændrede den sin Klangfarve. Ikke blot at den tiltog i Styrke — nei, det var ikke længer det knappe, haarde og tørre Anslag — det var tøvende, blødt — det blev endelig sjaskende, som Tagdryp i en Pyt.

— Tag Lampen! sagde Mølleren, mere med Bevægelse og Blik end med sin uhørlige Stemme.

Han famlede sig ned i Mørket. Endnu helt nede, da han ledte efter Dørklinken, mente han at kunne høre den frygtelige Dryppen.

Men da han var kommen over til Husdøren, vendte han sig paa Tærsklen og saae op paa Møllen, hvor et rødt Lampeskjær straalede ud ad den aabne Dør til Omgangen. Og han knyttede Haanden trodsig og mumlede mellem Tænderne:

— Jeg gjør det dog! det skal ikke faa Bugt med mig . . . Jeg gifter mig alligevel med hende — nu maa jeg netop gjøre det, ellers bliver jeg gal.

III.

— Puh! bemærkede Dragen, knappede et Par Knapper af Vesten op og strøg sig med Pegefingren mellem Halsen og Kraven, der begyndte at krympe sig i fugtige Folder; og lænende sig tilbage paa Bænken stirrede han op mod Himlen. Skjønt det led mod Solnedgang, var den underlig farveløs — »hvidlig« vilde man maaske have kaldet den, hvis ikke det store Pæretræs Blomsterklynger lige i Forgrunden havde forvænt Øiet, saa at det stillede ganske anderledes Fordringer til hvad der vilde benævnes hvidt.

— Hyh! yttrede Dragen endnu en Gang med let men sindrig Modulation og lod de smaa Øine, der syntes at svømme i Fedt som Vægen i en Natlampe, gaa rundt i Selskabet — blinke til Mutter, som ligeoverfor sad stiv paa Bænken i sin hundredaarige, arvede Silke, ved Siden af Hanne,

— stirre spørgende paa Skovfogden, der blæste smaa Røgskyer og undertiden vellykkede Ringe ud i den stille Luft, og bebreidende paa Svogeren.

Det var et af de Øieblikke, da der gaar en Engel — ikke gjennem Stuen, for man befandt sig foran i Haven udenfor Dagligstuen; og den brave Gaardeier var af den beskedne Mening at det forholdsvis veltalende Bidrag til Underholdningen, som han nu to Gange havde svunget sig op til, gjerne kunde have mødt mere Paaskjønnelse og Tilslutning, end det lod til at have fundet.

— Det er virkelig varmt iaften! samstemmede Hanne af høflig Medlidenhed med den hjelpeløse Drage.

Dermed var Tungebaandene løst. Man enedes om at finde det luftløst, lummert, trykkende. Og ophidset ved saa almindeligt Bifald brølede Dragen: »Ja, det ved Gud, det er trykkende, det ved Gud, det er lummert!« mens han gned sit Ansigt med et rødtærnet Lommetørklæde, saa det glødede endnu blankere — »Puh! saa luftløst og saadan en Hede, ligesom Hovedet skulde sprænges!« — Og saaledes saae det unægtelig ud, maaske dog lige saa meget paa Grund af den til det solide Aftensmaaltid nedskyllede Portvin som paa Grund af den ydre Varme.

— Møllen kan dog gaa, bemærkede Madam Andersen med et Blik op over Taget.

— Ja, det er smaat nok, men vi maa tage alting med i denne Tid, sagde Mølleren.

— Det skulde saamænd slet ikke undre mig, om der kom Uveir iaften, mente Skovfogden.

— Ja, lad det bare komme, naar det blot vil pladske ordentlig ned, vi kan sgu bruge Alt, hvad vi kan faa nu, sagde Dragen høirøstet. Jorden er Fanden gale mig saa tør, saa man kan — —

Verden erfoer ikke, hvad man kunde, da Dragen fik Ordene i den gale Hals, hvad der førte til et Hosteanfald, der gjorde en apoplektisk Sprængning meget sandsynlig. Allerede ved hans »sgu« havde Madam Andersen rynket Brynene, og da Fanden galede, rystede hun saa bistert paa Hovedet, at Sønnen ganske gik fra Concepterne. Hun havde paa hele den korte Vei til Møllen formanet ham til at tage sig sammen og holde sig i den rigtige Tone, men fremfor Alt ikke bande i de to »Helliges« Nærværelse, som man jo nu kom i et Slags Familieforhold til — og han blev noget nedstemt ved Tanken om den Straffeprædiken, som han ikke vilde kunne undgaa. Han havde vist ogsaa drukket for meget ved Bordet; hun havde en Gang set paa ham, da han fyldte sit Glas, og det var ogsaa derfor at han var saa snakkesalig.

Men ryge maatte han da Gudskelov, saa meget han vilde.

— Aa, Jakob! du har vist en Cigar.

Mølleren foer sammen og saae et Øieblik aandsfraværende paa Svogeren, inden det gik op for ham hvad denne begjærede. Han havde staaet lænet til Dørstolpen og betragtet Hanne — eller rettere Hans, som stod ved Siden af hende, havde lagt Hovedet i hendes Skjød og saae op paa hende.

Det var ikke undgaaet Mølleren, at Drengen i Vinterens Forløb havde savnet den Omgang med Skovfogdens, som Sommeren og Efteraaret havde gjort til en fast Vane, og som ved det tre Ugers Ophold i Skovfogedhuset havde faaet en hjemlig Fortrolighed. Da han den Gang var kommen hjem igjen til Møllen, havde Alt her været saa forandret, og ogsaa for ham var der kommen Skræk over Stedet. Hvert Øieblik maatte han tænke paa Jørgen men især paa den gode Lise, der var kommen saa frygtelig af Dage. Undertiden — saaledes i Jule-Ugen — kom han vel ud til Onkel Vilhelm og Tante Hanne, men saa følte han det som et Savn, at Faderen ikke var med. Og da denne endelig henimod Foraarstiden havde rystet sin Menneskeskyhed saa meget af sig, at han et Par Gange havde ledsaget Drengen ud til Vennerne i Skoven,

saa mærkede Hans dog meget godt Forskjellen fra Sommerbesøgene.

Nu havde Drengen idag faaet at vide, at Tante Hanne ikke længer skulde være Tante, men »Moder«. Madam Andersen havde paataget sig det Hverv at sige det til ham, og hun glemte ikke at tilføie, at hans salig Moder havde holdt meget af Hanne, og at hun vilde glæde sig i Himlen, naar han var rigtig kjærlig og god mod sin nye Moder. Mølleren var meget ængstelig ved Tanken om, hvad Indtryk det vilde gjøre paa ham. Der faldt en Sten fra hans Hjerte, da Drengen kom stormende imod ham og uden at kunne sige Noget trykkede sig ind til ham med Glædestaarer i Øinene. Og idet han nu saae sin Søn og sin Forlovede sammen, fyldtes han af en stille Glæde, og sagde beroliget til sig selv, at han ganske vist havde handlet rigtig, allerede af Hensyn til Hans. Drengen havde i denne Vinter hverken haft Moder eller Fader, og saaledes kunde det ikke blive ved at gaa. Om han end selv ved sin Vildfarelse og sin Forbrydelse havde forbrudt alt Krav paa huslig Lykke — saa kunde dette jo dog ikke blive hjemsøgt paa det uskyldige Barn; og naar han gav det en Moder, snarere end at han selv tog sig en Hustru, saa vilde der vel ogsaa kunne straale nogen Fred over paa ham selv, og den vilde blive undt ham for Barnets Skyld.

Da han kom tilbage med Cigarerne og bød sin Svoger, spurgte Madam Andersen Hanne om hvem der nu kom til at vie dem, da jo deres egen Sognepræst lige var død.

— Aa, det bliver vel ham Religionsgrossereren, bemærkede Dragen, idet han dreiede sin Cigar rundt i Munden og slikkede paa Dækbladet.

— Provsten mener du vel? spurgte Moderen med et strengt Blik, som om hun aldrig betjente sig af saadanne Udtryk.

— Naa ja, saadan kalder vi ham jo —

— Jeg veed ikke, hvad det er for »vi« du snakker om, afviste Moderen ham med et saa unaadigt Blik, at han mumlede en Undskyldning.

— Naa ja, der er sgu ikke noget Ondt ment med det! Provsten er jo en svært berygtet Mand, Gud bevares, og det kan jo ogsaa passe nok saa godt, for han hører jo til Deres Folk, Religions — — Provsten, det gjør han jo da . . . Vores gamle Præst han tog det jo gemytligere, he! Han holdt Pinedød nok af at faa sig sin L'Hombre — Whist var det da ellers, han mest spillede, og den gik sgu høit mangen Gang. En Aften skal han have spillet baade Vogn og Heste bort inde i Nykjøbing.

— Aa, Folk skal nu ogsaa altid gjøre saadan Noget værre end det er, sagde Moderen skarpt.

Dragen følte sig ramt af hendes mest utilfredse Blik og havde en dump Fornemmelse af, at han »ikke traf Tonen«. Det eneste sikre vilde være at holde Mund. Han dampede stærkt og ærgerlig paa sin Cigar. Fanden maa vide, hvad der stikker mig, at jeg har faaet saadan ind at snakke paa iaften! Puh! det maa være Heden! Men jeg vil sgu holde Kjæft, det bliver bare værre af det.

Skovfogden bemærkede, at det var jo temmelig pludselig at Præsten var død. Og neppe havde Søsteren indskudt en deltagende Bemærkning og Madam Andersen rystet tungsindig paa Hovedet og aabnet Munden for at berette, hvor bestyrtet hun var bleven ved Efterretningen — før Dragen slog sig paa Laaret og vendte sig om mod Skovfogden:

— Ja, det er dog min Sæl og Salighed ogsaa — kan De ikke huske, Skovfoged — for et Aarstid siden — her ved Begravelsen, at Pastorens Glas sprang — og vi blev sgu alle saa underlige — det ved Gud, jeg blev saadan helt . . . saa — ja det er sgu dog ogsaa mærkværdigt, det kan man ikke sige Andet.

Da hans Høiærværdighed ikke længer havde været nogen Aarsunge, da han i lang Tid havde lidt af en indre Svaghed, og da han endelig var i Embede og ikke ved Titlen »emeritus« var gjort fast mod Dødens Anløb, saa syntes der ikke at

være noget saa overordentlig Overraskende i Begivenheden, men ikke desto mindre lod de Alle til at være enige med Dragen i at finde det høist paafaldende.

Navnlig Madam Andersen var stærkt rystet:

— Aa Gud — at tænke sig, det var saamænd mig, der var saa uforsigtig! jeg kom til at støde saadan med mit Glas mod Pastorens . . .

Det var uklart, hvor direkte eller indirekte hun anklagede sig selv for at have foraarsaget Mandens Død, og under denne Uklarhed krympede hendes Søn sig synlig, mens han kløede sig i Nakken og rystede paa Hovedet:

— Ja, mærkeligt er det sgu! - . . Men min Salighed, om jeg kan forstaa, hvorfor Manden ikke kunde leve, fordi det Glas fik en Revne.

— Det er jo heller ikke saadan at forstaa, svarede Skovfogden, der ærgrede sig over at Gaardeierens Dumhed kastede et komisk Skjær over en Sag, der i og for sig var alvorlig og betydningsfuld. Det er et Tegn, som blev givet ham, for at han kunde have Tid til at forberede sig paa Døden — ikke rives bort midt i sine Synder.

— Naa saadan! Tak skal De have for den Slags Tegn. Nei, maa jeg bede om at faa Lov til at være i Fred, saalænge jeg har at leve! — Fy for Pokker! at skulle gaa saadan et Aarstid og plage

sig med de Tanker, saa hverken Mad eller Øl smagte En længer — nei Tak, — maa jeg bede om at blive forskaanet med Varsler.

Og han blinkede fortrolig over til Moderen, som til en tilforladelig Meningsfælle: — »vi to Gamle, vi vil nok helst kunne faa Mad i Ro lige saa længe, indtil vi skal afsted.« Men Madammen modtog ikke hans Blik; hun fornægtede ham med en sammensnerpet og misfornøiet Mine, ja overantvortede ham endogsaa sluttelig til Modstanderne med den fromme Bemærkning:

— Ak Gud ja, Hr. Skovfoged! det er saadan med Varsler, de kommer fra Vorherre, det er alt sammen til vort Bedste.

Og da det var hende paafaldende, at Mølleren stirrede saa mørkt og aandsfraværende hen for sig, skjøndt han dog for et Øieblik siden med synligt Velbehag havde betragtet Hanne og lille Hans, og hun gjerne vilde bringe ham paa lysere og til Anledningen mere passende Tanker: saa begyndte hun at hentyde til, at de jo ogsaa havde haft et andet Varsel, der Intet havde med Døden at gjøre, og som man snarere burde tænke paa iaften.

— Hvad er da det for Noget? spurgte Dragen.

— Aa, det veed du jo meget godt, Henrik.

— Naa, du mener det med at det bankede der ude? Ja, at Christine vilde gjøre sig den

Anstrengelse, saadan lige da hun var paa sit Yderste! det havde hun da kunnet spare sig, for det var vel nok kommen i Orden uden det, hvad Jakob?

Mølleren foer paany sammen ved Svogerens Henvendelse. — Hos ham havde Skovfogdens Ord vakt det frygtelige Billede af dem, som han havde sendt bort »midt i Synden« uden Varsel — og Selskabet havde været som forsvundet for ham. Han greb nu uvilkaarlig til Kassen med Cigarerne, som han havde stillet fra sig paa en Stol, og bød Svögeren.

Denne brød ud i en skraldende Latter:

— Nei Tak, du! i saadan bansat Fart kan jeg da heller ikke faa Has paa en Cigar — fine Varer forresten, ja, du veed nok, hvad der er godt. Nei, hvad det var jeg sagde, det var nok kommen i Orden uden det.

— Hvad var kommet i Orden?

Da brølte Dragen formelig af Latter, vred sig paa Bænken og blev saa carmoisinrød i Hovedet, at Faren for en Sprængning var overhængende.

— Haha! som han gaar i Giftetanker! — henvendte han sig endelig til Selskabet i Almindelighed, uden at bemærke, at de Andre, langt fra at more sig over Møllerens Aandsfraværelse, snarere vare trykkede af den og neppe tilbøielige til at give Giftetanker Skylden: — som han gaar i Giftetanker, det har

jeg min Salighed aldrig set Mage til! Og saa skulde det ikke være kommet i Stand, uden at Christine behøvede at gjøre sig den Anstrengelse. Men det er nu det jeg siger, Christine har Pinedød altid været kuriøs med det, at hun ikke kunde lade Noget gaa sin egen Gang, uden at hun skulde have sin Finger i det — ja, det kan ikke nytte Noget, at du ryster paa Hovedet, Mutter —

Mutter vedblev imidlertid at ryste meget utaalmodig paa Hovedet.

— Det kan ikke nytte Noget, for hun skulde saagu have sin Finger med overalt, og saa maatte den da ogsaa til aller sidst derud og pikke paa Ruden — he, he, som aldrig noget andet fornuftigt Menneske havde hittet paa.

Hanne reiste sig og gik langsomt ad Gangstien bort mellem de gamle Æbletræer, bag hvis hvide, rødspættede Blomsterklynger den hvidlige Himmel havde gjennemtrukket sig med en bleg Rødme. Det var hende pinligt, at hendes Livs lille Mysterium, der helligede hendes Kjærlighed og gjorde den til Noget mere end en ren jordisk Flamme, profaneredes af den plumpe Gaardmands fjantede Spøg. Hun trængte ogsaa til at være alene med sine Tanker, og det var hende ikke helt kjært, da hun hørte smaa hurtige Skridt bag ved sig. Men Hans blev kaldt tilbage af

Bedstemoderen, som gav sig til at spørge ham ud om Skolen og om hans Bedrifter der.

Mølleren fulgte med Øinene den jomfruelige Skikkelse, der i en lys rosa Kjole mer og mer smeltede sammen med al denne rødmende Hvidhed af Luft og Blomster. Og han længtes efter at være ene med hende.

Han havde det gode Indfald at mumle Noget om en Toddy — med en vis Forlegenhed, som viste sig at være ganske overflødig:

— Jeg siger ikke nei, Jakob. Naar den bliver budt, saa er jeg ikke den, der siger nei, det ved Gud jeg ikke er, bedyrede Svogeren høirøstet og ivrig, som om Nogen havde haft ham mistænkt for en saadan Ugemytlighed.

Mølleren gik ud i Kjøkkenet og gav Pigen Besked om Toddyen, slentrede saa om i Gaarden, som om han vilde se et eller andet efter, og skyndte sig gjennem Kjøkkenhaven ud i Frugthaven — idet han omhyggelig undgik at komme indenfor Synsvinklen af dem, der sad ved Havestuen. Han kunde ogsaa uden det naa ned til Dammen.

Hanne var ganske rigtig gaaet lige derned og havde sat sig paa en Sten — der hvor hun paa Begravelsesdagen havde staaet med sin Broder og Mølleren. Det lille Kjær laa der i Skyggen af de

ludende Hyldebuske og var ligesaa sortegrønt som den Gang; de to hvide Ænder svømmede endnu bestandig om i det, blanke Ringe trak hen over det, hist og her vippede en lille seilende Fjer. Der havde ikke forandret sig det mindste. Og hun tænkte paa hvad der laa mellem da og nu — i Grunden Alt, hvad hun havde oplevet i sit stille Liv. Hvorledes hendes Tilboielighed for Mølleren langsomt var voxet — den stille Glæde ved hans Besøg — Længslen, naar de udeblev i nogen Tid; ingen heftig, pinlig Længsel, tvertimod: naar hun tænkte tilbage paa den, syntes hun det havde været yndige Tider ogsaa de, naar hun om Aftenen talte efter, hvor længe det var siden at han havde været der — om Morgenen strax efter sin Morgenbøn kiggede ud for at se hvordan Veiret var, om det ikke var egnet til at lokke ham fra Møllen ud til Skovfogedhuset — og midt paa Dagen sad med sit Haandarbeide ved Vinduet, hvorfra man kunde se (og hyppig saae!) ned ad Skovveien, om Ingen kom. En Eftermiddag, kunde hun huske, havde hun staaet og raabt paa Jenny, og det var faldet hende ind: hvis han nu kunde høre det ovre i Møllen, mon han saa vilde faa Lyst til at komme herud? Og saa hvorledes det begyndte fra et frygtsomt tvivlende Haab at blive til Vished, at Mølleren ogsaa holdt af hende . . . Og Hans, der bestandig sluttede sig

ømmere til hende, og som hun selv stedse fik kjærere, han var der imellem dem som en lille blind og uvidende Amor. De talte sammen om hans Natur og Anlæg, hans Opdragelse, hvordan man bedst skulde tage ham — og de talte snart sammen om Alt hvad der bevæger et Menneskegemyt dybest, om de store Spørgsmaal, de evige Sandheder. Her var hun videre end han — hun havde baade læst og tænkt mere derover — og han var snarest den modtagende, han der dog skulde være hendes »Hoved«. Det var ikke Noget, hun hovmodede sig af, men der var dog en eiendommelig stolt Glæde ved saaledes at føre ham paa Veien til Gud. Og hun mindedes deres Vandringer ved det blanke Sund, mellem de askegraa Bøgestammer under et Løvtag, der fra Gang til Gang blev mere broncegyldent, eller om Aftenen i det stille, fromme Maaneskin, der gjennemaandede Høstskoven med sit Sølvlys.

Og saa var det at det Frygtelige var hændedes ham paa Møllen, et Par Timer efter at de havde talt sammen i hendes fredelige lille Dagligstue. Det forekom hende saa underligt, at dette faldt sammen med at hendes kjære Jenny var bleven skudt af Lises Broder. Det var ligesom om Raadyret havde været Idyllens Aand, der var veget bort fra deres Liv, som der nu skulde falde saa

mørk en Skygge over. Men et stort høihedsfuldt Moment indeholdt dog ogsaa dette Skyggeparti: det var da hun i Forhøret overfor Herredsfogeden maatte sætte sig ud over al pigeagtig Undseelse og berette om sin og Møllerens Kjærlighed — den, der aldrig med rene Ord, ja neppe nok antydningsvis havde været paa Tale mellem dem selv — klart og udførlig berette de mindste Smaating, der kunde have nogen Betydning, for at Sandheden kunde komme for en Dag, og den elskede Mand blive renset for en ligesaa frygtelig som urimelig Beskyldning. Ved den Leilighed havde hun da ogsaa erfaret, hvorledes det egentlig forholdt sig med den mystiske Banken paa hendes Vindue — hvad hun indtil da kun momentvis havde anet — og faaet Bekræftelse paa, hvor langt de vare fra at krænke Pieteten mod Christine, naar de allerede havde Kjærlighed til hinanden og tænkte paa Ægteskab . . .

Saa var der kommet en trist og død Tid, i de langsommelige mørke Vintermaaneder. Det var jo intet Under, at der laa et Tryk over Møllerens Sind, at han ikke saadan udenvidere kunde vende sig fra hin forfærdelige og uhyre Begivenhed, ved hvilken han havde tjent som Redskab, og hengive sig til Kjærlighedens ømme Forhaabninger — hun vilde neppe kunne have forstaaet, hvis det havde været anderledes. Undertiden syntes hun jo nok, at han

kunde have været mindre menneskesky — i alt Fald overfor dem — kommet oftere og talt aabnere; men han havde jo en Gang Ord for at være en tung Natur. Det maatte komme af sig selv, lidt efter lidt; det var ogsaa hendes Broders Mening, naar de talte sammen derom.

Og nu var det kommet! Med Is og Sne var ogsaa hans Hjerte smeltet, med Løvspring og Blomstring havde Haab og Livsmod atter udfoldet sig. Maatte det nu ogsaa blot lykkes hende for bestandig at holde de mørke Tanker borte fra ham, saa at de aldrig mer fik Overhaand! Thi endnu laa de paa Lur og truede, det mærkede hun vel, og det forstod hun; det kunde ikke være anderledes. Om kort Tid vilde dette være hendes Hjem, hun vilde have sin daglige Gang her. Maatte hun da aldrig sidde her ensom og græde, fordi hendes Kjærlighed dog ikke havde mægtet at forjage de mørke Skygger og give ham Fred!

Fordybet i saadanne Betragtninger mærkede hun ikke, at der kom Nogen, før Mølleren stod ved Siden af hende.

— Jeg vidste nok, at jeg kunde træffe dig her, Hanne, sagde han.

— Ja, jeg trængte til at være her igjen . . . Det er saa kjønt af dig, at du kommer til mig.

Mølleren satte sig ned i Græsset ved Siden af hende.

— Jeg holder ogsaa meget af Dammen her — siden den Dag . . . Jeg har saa tidt staaet hernede og tænkt paa dig.

— Har du virkelig, Jakob?

Hun greb hans Haand, som han havde lagt paa hendes Knæ, og de saae paa hinanden med en Ømhed, der endnu var noget sky og tilbagetrængt.

— Veed du hvad, Jakob? at den Dag, da troer jeg allerede, at jeg holdt af dig.

— Aa nei, Hanne! det kunde du da vel ikke gjøre.

— Det var jo ikke rigtigt af mig, og jeg kunde jo heller slet ikke tænke paa at gjøre det, men jeg troer nok, at jeg holdt af dig alligevel inderst inde.

— Min kjære, kjære Hanne! udbrød Mølleren og trykkede et Kys paa hendes Haand.

Hun drog den varsomt til sig, foldede Hænderne i Skjødet og stirrede ud paa Dammen — paa en af de smaa hvide Fjer, der seilede over imod hende.

— Den Gang, da du talte om, at Christine havde tænkt saadan paa mig i sin sidste Time — du sagde, at det vidste du, skjøndt hun alligevel ikke havde talt om mig — da troer jeg ogsaa, at jeg ligesom anede, hvordan det var . . . det faldt

mig ikke ind med en Tanke, men jeg er vis paa, at jeg alligevel vidste det — jeg kan føle endnu, hvordan det var —

— Du blev ligesom noget ængstelig, bemærkede han.

Hun nikkede eftertænksomt.

— Er du det ogsaa nu, Hanne? spurgte han frygtsomt.

Hanne løftede sit Hoved og saae ham ind i Øinene med et freidigt Smil:

— Nei, nei! nu ikke . . . Jeg veed jo, at jeg tør — —

Men dette aabne og tillidsfulde Blik, denne Klang af en usammensat hel Stemning, af en ren og enfoldig Sjæls ubetingede Hengivenhed — den forvirrede og beskjæmmede Mølleren. Han blev sig med frygtelig Klarhed det Usande i sin egen Stilling bevidst og følte som ingensinde før det Ansvar, som han paatog sig ved at knytte dette uskyldige og fromme Væsen til et Liv, der var forbrudt. Og dog nyttede det saa lidt at gjøre sig Skrupler derover, for det var jo afgjort, og han kunde dog nu ikke længer trække sig tilbage — nu ganske umuligt, om han ogsaa maaske kunde have gjort det for et Par Dage siden.

Hanne bemærkede strax den pludselige Skygge, der gik over hans Træk, og fortolkede den paa sin

Maade. Hun bøiede sig lidt frem imod ham og strøg let med Haanden over hans Pande:

— Ja, Jakob, og jeg veed ogsaa, at Gud har givet mig en Opgave her, og den vil jeg med hans Hjælp ogsaa løse.

— Aa, Hanne! du har altid været min gode Engel! udbrød Mølleren.

— Nei, Jakob — saadan maa du da ikke tale!

— Jo, Hanne, det maa jeg nok, for jeg har altid følt det saadan. Du er den, der skulde føre mig frem til det Gode . . . Aa, men naar jeg nu dog ikke kan komme med — jeg veed, at hvis Nogen kunde det, saa maatte du kunne det, men maaske bliver det anderledes, end du har tænkt dig . . . Du veed ikke, hvor svært jeg har det med mit eget Sind — det kan du ikke forstaa —

— Jo, min Ven! jeg vil nok kunne forstaa det — efterhaanden — du skal se, vi kan tale sammen ogsaa om det — som gode Ægtefolk skal kunne tale om Alt — vi skal dele det sammen —

— Nei, nei! dele —? — du med mig? aa, nei, du veed jo slet ikke, hvordan det er med mig — det er noget helt Andet — saa — aa, det er er saa frygteligt — det kan jeg aldrig forklare dig — aldrig! . . . Du er jo — aa, du er som en Engel, ja, det veed jeg — naar jeg saadan ser paa

dig, saa er det ligesom jeg skulde folde Hænderne og bede til dig.

I sin Betagethed havde han reist sig halvt op og laa næsten paa Knæ ved Siden af hende.

Hun stirrede forskrækket paa hans Ansigt, der viste den underligste Blanding af Sjæleangst og inderlig Hengivenhed.

— Jakob! du maa ikke tale saadan, hører du, det maa du aldrig mer — det er syndigt! saadan et svagt og syndigt Menneske, som jeg er — du maa aldrig sige saadan noget til mig og heller ikke tænke det — vel?

— Det kan jeg ikke andet, Hanne! jeg maa tilbede —

— Jo, vist kan du! du maa tænke mer paa Gud og du maa bede til ham for mig — saa vil du ogsaa huske, at jeg er ligesaadan et stakkels Menneske som du selv, og at vi skal gaa sammen og se at hjelpes ad og vinde frem sammen — saa vil du slet ikke tænke paa at tilbede, men du vil holde af mig — for — elske mig en Smule, det maa du jo nok, Jakob.

Hun blev ganske rød, da hun lidt frygtsomt tilføiede de sidste Ord, for det forekom hende selv, at de indeholdt lidt kvindeligt Koketteri, som hun skammede sig over at give Udtryk, og allermest i denne Sammenhæng. Men derimod undgik

det hende, at de i Virkeligheden kom fra en langt dybere Kilde. Der havde jo altid i hans Optræden overfor hende været lidt for meget af denne Tilbedelse og noget for lidt af den jordiske Forelskelse, som hun — i sin svage Menneskelighed — dog ogsaa tørstede efter — som Kvinden, den unge Pige i hende, havde næret et hemmeligt, utilstaaet Savn efter.

Men skjøndt hun selv neppe hørte den — Mølleren hørte den skjulte kjærlige Bebreidelse i hendes Ord, og følte sig truffet. Ja, det havde jo været saaledes, at der havde været mere Høiagtelse, Beundring og en vis Andagt i hans Følelse for hende end netop Kjærlighed — ogsaa Noget mer, som han ikke kunde give Ord — en sælsom Betagethed, men dog ikke Kjærlighed, sikkert ikke Forelskelse. Saaledes havde det været. Men idag tog hun sig just saa nydelig ud i sin lyse sommerlige Dragt og i Skjæret af den Brudestemning, der forklarede hele hendes Væsen, at han atter og atter havde stjaalet sig til at se paa hende og følt et nyt Velbehag ved at følge hende med sit Blik, naar hun gik om i Stuerne eller ned ad en Havegang. Han havde anet en Lykke ved nu at turde kalde hende sin, som han ikke havde ventet eller turdet haabe; og det var med den redeligste Overbevisning om at sige Sandheden, at han greb sin Forlovedes Haand

og forsikrede hende — for første Gang — at han elskede hende høiere end alt Andet i Verden, og at hun var den eneste, som han nogensinde saadan ganske af Hjertet havde elsket; — thi det forekom ham nu som en Vanhelligelse af Kjærlighedens Navn at anvende det paa den dumpe, feberagtige Rus, der havde draget ham til Lise.

— Hvor kan du sige det? bebreidede Hanne ham — det er ikke kjønt mod Christine!

— Aa, Christine har jeg holdt af, det er rigtig nok; men det var dog noget Andet, det. Vi var voxet op fra Smaa sammen og havde vænet os til hinanden, og det faldt saadan af sig selv, at vi giftede os. Og vi holdt ogsaa af hinanden begge to, men det var dog lidt paa en anden Maade — saadan som dig har jeg ikke elsket hende alligevel.

Det var ingenlunde Hanne ukjært at høre denne Forsikring opretholdt og gjentaget, men hun rystede dog afværgende paa Hovedet, som om hun mente, at det vel kun var Noget, han indbildte sig nu.

— Troer du ikke ogsaa, vedblev han, at Christine nu er paa et Sted, hvor der ikke gives den Slags Tanker, saadan som at der skulde være nogen Synd mod hende i det, som du siger. Jeg synes, det er ligesom om hun saae ned paa os nu; og saa veed jeg ogsaa vist, at hun har sin Glæde af vor Kjærlighed, og at hun velsigner os.

Hanne saae paa ham med et lyst Smil: det var som talt ud af hendes Hjerte. Saaledes var da dette pinlige Dilemma paa den mest tilfredsstillende og frommeste Maade bragt ud af Verden.

— Ja, det troer jeg hun gjør, sagde Hanne, og saa ser hun ogsaa, hvor inderlig kjær vi har hende. Aa, jeg er hende saa taknemlig, fordi hun undte os at faa hinanden . . . at hun selv i levende Live har tænkt paa det — endnu før Nogen af os havde tænkt det mindste derpaa — for, ikke sandt, det havde du dog ikke gjort — den Gang?

— Nei, det havde jeg ikke.

— Aa, jeg veed saa godt, at hvis det ikke havde været saadan, hvis hun ikke selv havde villet have det saadan, saa kunde jeg aldrig være bleven saa lykkelig, som jeg nu er.

Hun saae i Virkeligheden lykkelig ud. Glæden over at turde elske, den blufærdige Opvaagnen af Naturen, der følte sig tryg i sin helligede Ret, lod det unge Blod farve hendes Kinder varmere end ellers, gjorde hendes Smil livfuldere, gav hendes Blik en Glands, der aldrig før havde tindret gjennem dets rolige Klarhed, ja meddelte hele Bevægelsen af hendes Legeme, som det nu bøiede sig let frem, en uvant sandselig Ynde.

Et Øieblik gyste der gjennem Mølleren ligesom en glimtvis Række Sammenligninger mellem Lise

og hende, lutter Modsætninger, men dog med et forbindende Element af det Attraavækkende, det Lokkende, det Fortryllende — Lighed som den mellem »sort« og »hvid« Magie — — —

Men da Hanne nu strax bemærkede den Skygge, der slørede hans Blik, og bekymret bøiede sig tættere ind imod ham, smilede ømmere og kjærtegnede ham, halvt ængstelig og halvt med moderlig Overlegenhed, for at stryge Sorgerne bort fra hans Pande: — da rystede han ogsaa selv med vredladen Villieskraft sin Svaghed af sig. Nei, han vilde ikke være et Offer for sin Fortid. Han vilde ikke forsagt finde sig i, at dens Spøgelser jagede ham, rugede over hans hvileløse Søvn som Marer, drak hans Blod og Livsglæde som Vampyrer — han vilde ikke overgive sig til dem. Se, her sad den unge, smukke og gode Kvinde, givet ham af Gud som et Pant paa, at der ikke hang nogen vred Straffedom over hans Hoved, at han ikke for stedse havde forspildt sin Livslykke, da han hin frygtelige Aften blev et Redskab for Forsynets uransagelige og strenge Villie — som Skovfogden havde sagt: — et Redskab, ja, thi hvad Andet havde han været? Vel ikke — som Skovfogden maatte antage — et ubevidst Redskab saaledes som Persebom, Gangspil og Blæsten, der saa betydningsfuldt vendte sig; men dog neppe mindre villieløs end de, blindet som han

havde været af Lidenskabens Bælgmørke, der isolerede ham i et enkelt Nu, uden igaar eller imorgen. Nei, hvad han ude af sig selv havde begaaet, det skulde ikke hjemsøges paa ham selv — her var der Tilgivelse; i denne fromme Piges Favn var der Frihed for de hævnende Skygger, nyt Liv og Salighed — blot han behjertet greb til.

Og med en heftig Inderlighed sluttede Mølleren Hanne i sine Arme og kyssede hende paa Mund, Øine og Pande, medens han hviskede eller mumlede saadanne Kjælenavne, Taknemligheds- og Elskovsforsikringer og underlig-kjælne Spørgsmaal, som netop hulter til bulter dukkede op i hans Fantasi — for en stor Del indholdsløse og uforstaaelige, hvis man ikke vilde nøies med den almindelige Forklaring, at Høimølleren var dødelig forelsket i sin »søde lille Kone«; hvad Hanne gjorde, og gjengjældte hans Kjærtegn og besvarede hans Veltalenhed og baade græd og lo — — indtil hun med et foer sammen med et Skrig.

Det havde blinket i det sorte Vand foran dem, som om Kjæret var et dæmonisk Øie, der sendte dem et lynende Blik; og nu rullede en dump, høitidelig Torden over deres Hoveder. Hyldebuskene, hvis Blade før i det blændende Skumringslys havde reist mørke, gjennemsigtige Kupler mod Aftenhimlen, vare nu neppe til at skjelne paa den blaasorte Bag-

grund af en mægtig Sky, hvis øvre, dampagtig sammenrullede Lag havde et varmt, brunt Skjær, medens dens Top med en let Rosagløđ kneiste mod det begyndende Natteblaa i Zenith.

Hanne gjorde sig løs og sprang op. Ogsaa Mølleren reiste sig. Hans lykkelige, forhaabningsfulde Stemning var paa en brutal Maade bleven sønderflænget af dette Lyn, og ved Tordenens barske Stemme blegnede han — men det var for dunkelt til at man kunde se det, og iøvrig saae Hanne heller ikke paa ham. Lidt forlegen vendte hun sig bort og glattede paa sin Krave.

Den store Sky lige for dem — i Nordost — var ikke den eneste Forandring paa Himlen; ud over Markerne tilhøire stod der en violet Taagemur, der først høit oppe med en smudsig-rød Rand gav Plads for den lysere Luft. Da de rettede deres Blikke mod den, blev den pludselig oplyst ligesom inde fra. Men de vare med deres tøvende Gang naaet næsten helt hen til Huset, før de hørte den dæmpede, langtrukne Torden.

— Min Broder faar nok Ret — og din Svoger faar sit Ønske opfyldt, sagde Hanne.

I Havestuen var der tændt Lys, og Dørene stod aabne.

Et Par Frugttræer dannede et sidste Grændseskjel af Skygge mod det Skjær, der strømmede ud

fra Huset. Der standsede Mølleren og lagde sin Arm om Hannes Skulder: —

— Det var saa rart, Hanne! at sidde saadan sammen dernede ... At det nu ogsaa skulde komme og skræmme os bort!

Hun svarede ikke, men rystede paa Hovedet og gik et Par Skridt frem.

Saa vendte hun sig pludselig om, greb ham ved Skuldrene og saae paa ham. Et mat Lyn kastede sit Strejflys ind under Træerne; der glimrede Taarer i hendes Øine. Hun trykkede sig ind til ham, kyssede ham heftig og hviskede:

— Du har Ret, Jakob. Jeg vil aldrig glemme den Time! . . . Maaske oplever vi aldrig saadan en igjen.

— Hvad siger du? hvorfor skulde vi ikke det? udbrød han forskrækket. Han syntes, at han selv havde tænkt det samme.

— Jeg veed ikke — det kom kun saadan over mig — bryd dig ikke om det — det er vist saa dumt.

Hun tørrede hurtig sine Øine og gik hen imod Huset.

Det lille Selskab var samlet om Divansbordet, paa hvilket Tjenestepigen just stillede en dampende Kande. Hun tøvede endnu med Haanden paa Hanken for i en ydmyg Tone at besvare Dragemoers vel-

villige Spørgsmaal, om hun ogsaa kunde komme ud af det i Bageriet og om hvordan det gik hjemme »lille Ane«? — for det var ingen anden end Hare-ane, som nu endelig havde fundet den ønskede Plads paa Møllen. Men Dragen tøvede ikke med at lette sin svære Krop fra Sofahjørnet, blidelig men bestemt tage Kanden ud af Haanden paa Ane og blande sig en Toddy med en Mine, som naar en Professor foretager en chemisk Blanding til et meget vigtigt ja endogsaa farligt Experiment.

. Først da Drikken var tilstrækkelig »væget« — hvilket var af mer end en letfærdig gastronomisk Betydning, da en Toddy, der ikke var tre Gange saa stærk som den andre Dødelige pleie at drikke, efter Dragens Mening vilde skade hans Mave og gjøre ham uskikket til Arbeide i flere Dage — først altsaa da et tilstrækkeligt dunkelt Fluidum havde fyldt Glasset tilstrækkelig, og han fik sine Sandsers frie Brug igjen, bemærkede han, at Mølleren var kommen ind og traadt hen til Bordet. Og da samtidig Anes Røst peb i hans Øre, dannede der sig en af de kostelige og overraskende Ideeforbindelser, som han altid beundrede hos sig selv. Som en Følge deraf satte han hurtig Glasset fra sig, som han allerede havde løftet for at sætte Smag paa, lod sig plumpe ned i Sofaen, slog sig kladskende paa Laarene og brød ud i en meget støiende, men

lidt kunstig Latter, der imidlertid ganske løste sin Opgave, at henvende Alles Opmærksomhed paa ham — ogsaa Anes, som egentlig just var bleven allernaadigst afskediget af Madammen og nu ikke vidste, om det var rigtigst at blive eller gaa, da en fiffig Blinken af det lille Drageøie udtrykkelig syntes at ville holde hende fast.

— Kan du huske, Jakob, brød det nu løs — kan du huske den Aften, du og Hareenken var hos os? . . . Det var den Gang der just var Tale om, at du skulde her paa Møllen, min Pige . . . Da vilde du sgu'tte ha'e hende — han vilde sgu'tte ha'e dig — han turde ikke for Lise, nei, gu' min S'æl om han turde.

Og i sit fedtbepandsrede Hjertes Uskyld lo han for hele Selskabet, uden at mærke, hvilket Indtryk hans Bemærkning gjorde paa de Andre, og uden at ane, i hvilken Grad han havde Ret i, at Jakob ikke turde for Lise. Det sidste anede foruden Mølleren, som var bleven meget bleg, kun Madam Andersen, der i tavs Fortvivlelse over sin Søns selskabelige Talenter vred sine Hænder under Bordet, saa Knoglerne knagede. Men ogsaa paa de Andre gjorde denne Omtale af Lise en uhyggelig Virkning. Hans, som Skovfogden i sin Onkel-Egenskab havde paa sit Knæ, skjøndt han egentlig var for stor til det, brast i Graad; og forgjæves

søgte Dragen at trøste ham med et Forslag om en Slurk af hans Extra-Blanding.

Imidlertid vilde hans Moder give Selskabsstemningen en passelig Retning og bemærkede spøgende, at hun havde ladet en ny Kande varmt Vand komme og i det Hele spillet Værtinde — det var jo sidste Gang hun gjorde det. Nu kom der En, der nok selv vilde være Værtinde, og det var ogsaa saadan det skulde være; — hvortil Hanne svarede, at Madam Andersen forhaabentlig altid vilde være som hjemme i Christines gamle Hjem. Nu vilde hun kun være saa meget Værtinde, at hun lavede Toddy til Jakob, hvad hun udførte med megen Omhu og til Dragens levende Forargelse. Hvad? saadan noget Sprøit vilde hun da ikke tylle i Jakob! det var jo rent at forgive Manden! Han greb Romflasken for at væge Blandingen, men Hanne afværgede det leende. Rigtignok mente den trods sin Pietisme ofte humant dømmende Skovfoged, at den nok kunde taale en Kjende til; men Mølleren erklærede, at han var ganske tilfreds, og at Hanne netop havde truffet hans Smag. Ved at se hende staa saa muntert der og haandtere med Glas, Flaske og Kande, Theske og Sukker i den hyggelige Damp, som hvirvlede op i Lampelyset, var han atter kommen ud af den Misstemning, som Dragens Humor havde paadraget ham. Han lagde sin Arm om

Hannes Liv nød med største Velbehag et Par Slurke af hendes Bryg — uanset, at den i Virkeligheden nok kunde vække Mistanke om at være lavet efter den bekjendte Recept: man række Tungen ud ad Vinduet i varmt og fugtigt Veir.

I det samme slog den ene af Havedørene i med en let Klingren af Ruderne, og ude fra Haven kom en Lyd som af et stort Dyr, der skuttede sig. Hareane var traadt ind fra Forstuen.

— Med Forlov, Husbond! spurgte hun — mon det kan være rigtigt, at Møllen gaar endnu — —?

— Hvad for Noget?

— Ja, den har Seilene helt paa, og det trækker jo dog svært op.

Mølleren satte Glasset haardt fra sig.

— Saa skulde da ogsaa —! . . . Er da Christian rent tovelig!

Hanne og Dragemo'er gav uvilkaarlig et lille Skrig fra sig, da et usædvanlig stærkt Lyn oplyste Haven. Ane skyndte sig hen at lukke Havedørene. Mølleren gik hurtig ud i Forstuen og rev utaalmodig Døren op til Gaarden.

Der stod Møllen og dreiede ganske rolig sine fuldt beseilede Vinger — saa rolig, at man neppe kunde se Bevægelsen. Vendt bort imod Sydvest, hvor der endnu var temmelig klar Aftenluft, syntes den aldeles ikke at have bemærket de skumle Sky-

masser, der gigantisk havde stablet sig op over hinanden og skjulte hele den øvrige Himmel. Skjøndt Tordenen netop i dette Øieblik buldrede hørlig nok, fremturede den i dorsk Tryghed — sendte ingen Svend ad den aabne Dør ud paa Galleriet for at se, hvad der var i Veien — ja den gav ikke engang med et Lys deroppe tilkjende, at den var ved vaagen Bevidsthed.

Dens Eier mumlede en Ed mellem Tænderne og lukkede Døren op til Storstuen.

— Aa, undskyld mig et Øieblik, raabte han ind; jeg kommer til at gaa lidt over paa Møllen.

IV.

I Underkjørslen stod Døren aaben til Karlekamret, hvor der var Lys. Christian sad derinde paa Sengekanten, med Hovedet støttet i sine Hænder.

Han foer sammen, da Mølleren traadte derind, og stirrede paa ham med et underlig opskræmmet Blik. Hans røde Haar strittede i flammeagtige Totter, som om Uveiret allerede var faret i det.

— Hvad Fanden skal det sige, at du sidder her og Møllen gaar? spurgte Mølleren glubsk . . . Kan du ikke høre, hvordan det tordner?

— Jo, det kan jeg nok, svarede Christian tværere og trevnere end nogensinde.

— Ja hvad — —! Naa, kom saa.

Christian purrede i Haaret, men rørte sig ellers ikke.

Det gjærede i Mølleren. Han traadte rasende helt hen til ham og var lige ved at vække ham

med en dygtig Sandsekage, men betvang sig og nøiedes med at ruske i ham.

— Er du da tosset, Christian?

— Det var sgu ingen Under, om jeg var bleven det, brummede Svenden.

Mølleren følte sig et Øieblik lidt usikker overfor hans underlige Væsen og sagde i en roligere Tone:

— Naa, lad os nu ikke spilde Tiden! vi kan have Stormen her hvert Øieblik.

— Ja, saa faar Husbond selv skynde sig, for jeg gaar ikke mer paa Møllen iaften.

— Hvad skal det sige?

— Ja, hvad det skal sige, det faar Husbond nok at vide, naar Husbond gaar derop. Det kan hændes, at Husbond kommer ligesaa hurtig ned som jeg. Jeg faldt paa Trappen og slog mit Knæ, saa jeg neppe kan støtte paa Benene.

— Sludder! kom nu! — og Mølleren rykkede igjen i ham.

— Husbond kan gjøre ved mig, hvad De vil — —

— Hør nu, Christian, sagde Mølleren i en næsten bedende Tone — vær nu fornuftig en Gang. Møllen maa dreies næsten en halv Dreining og Seilene tages ind — du veed jo nok, at det tager Tid for en enkelt Mand at gjøre det selv i Magsveir

og der er ingen Tid at give bort, og kommer Stormen først paa —

— Det kommer ikke mig ved! . . . Jeg har ikke noget med Djævelskabet deroppe at gjøre! hvorfor skal jeg saa maaske sætte Livet til — det er ikke mig, der har maset de to deroppe — jeg har ikke myrdet Nogen — nu kan jo Husbond —

Han tav pludselig og bødede for sig med Armen, da det frygtelige Udtryk i Møllerens Ansigt næsten jog Livet af ham. »Han slaar mig ihjel,« tænkte han. Og han havde allerede aabnet Munden for at raabe »Jeg skal nok gaa med,« da Mølleren i det samme vendte sig, tog Lyset, som stod paa det lille Vadskebord, og i en Tone, som om Intet var forefaldet, spurgte:

— Er Anders ikke kommen hjem endnu?

— Nei, Husbond, svarede Christian og saae med Beroligelse, at Mølleren fjernede sig og lukkede Døren, efterladende ham i et Mørke, der dog stedse hyppigere splittedes enten af et Lyn eller af Gjenskinnet af et, medens han sad der og rugede over sine Tanker: »Saadan han saae paa mig — og den Aften paa Kværnloftet ogsaa — men nu var det meget værre — havde han haft Noget i Haanden, saa havde han slaaet mig ihjel . . . Naar Alt kommer til Alt, har han dog myrdet dem . . . Og saa skulde jeg gaa med ham derop . . . Ikke

engang med en Anden gik jeg derop, ikke for aldrig det . . . Og med ham! har han gjort det, saa vrider de, Gud hjælpe mig, Halsen om paa ham deroppe . . . Hu ha, sikken et Veir! det er rigtig et Veir til saadan Noget!« — —

I Underkjørslen, hvor der ellers altid trak mer eller mindre, var der nu saa stille, at Lyset brændte med klar og rolig Flamme som i en Stue, mens Jakob med en uvilkaarlig Tøven lukkede Mølledøren op. Det var som om Naturen ventede paa Noget, angst, med tilbageholdt Aandedrag. Fra Gaarden lød Trofasts ynkelige Tuden; den mindede ham om den Nat, da han i Følge med Skovfogden nærmede sig til Møllen over Markerne. Siden havde han ikke hørt denne Lyd.

Den korte Samtale med Christian havde sat Mølleren i en frygtelig Sindstilstand. Svendens sidste Ord havde viist ham, at Mistanken endnu lurede og sneg sig om — men det var endda ikke det, der foruroligede ham mest i dette Øieblik, da Døren lukkede sig efter ham og han stod ved det nederste Trin af Mølletrappen. Men hvad var der dog iveien deroppe? Christian havde intet Bestemt sagt, og netop denne Ubestemthed rummede al mulig Rædsel. Hvor dumt ogsaa, at han ikke havde spurgt ham ordentlig ud! Han var lige ved at sætte Lyset fra sig paa et af Trinnene og løbe over i Kamret igjen;

men han tog sig strax sammen: det gik dog ikke an at vise sin Angst og heller ikke at spilde de kostbare Minutter. Formodentlig har det ikke været Andet end den sædvanlige Dryppen, maaske lidt stærkere end ellers, trøstede han sig, eller kan hænde Pilatus har skabet sig paa en ny Maade. Christian er jo ikke langt fra at tro, at den Skinbarlige selv stikker i Dyret.

Og han gik op ad Trappen med faste Skridt — ikke just saa meget et Udslag af hans Heltemod, som fordi han nødig vilde have det altfor lydhørt. Der var usædvanlig stille; Mølleværket knirkede kun ganske dæmpet. Men da han kom til Broloftet, hørte han tydelig den Lyd, som han havde ventet; — han tørrede med Ærmet den kolde Sved af sin Pande. Naa, der var jo ikke noget videre i det! det havde næsten været mere foruroligende, hvis det ikke havde dryppet oppe paa Kværnloftet.

»Jeg vil gaa hurtig over Loftet og ikke se mig om,« tænkte han, idet han steg videre. Ikke desto mindre standsede han et Øieblik midt paa Trappen for at pudse Lyset. Hans Hoved var næsten i Høide med Kværnloftets Gulv, og han hørte nu Drypningen tydeligere — det lød fælt! — han havde ikke tænkt sig det saadan.

Nu var han deroppe. Det velbekjendte Rum med Kværnene — Melkar og Sækkeborde — med

de mastelignende Gafler — det lave Loft midtveis, de nedhængende Tove, Kornbjerget ligefor Trappen og Sækkehobene dæmrede og skumrede foran ham med blege Lysflader og uigjennemsigtige Slagskygger. — Det forekom ham mindre end ellers, der var jo kun faa Skridt hen til Døren. Kun den nærmeste Kværngaffel dreiede sig tøvende, som om den hvert Øieblik kunde gaa istaa.

Neppe havde han set dette, før Lyset gik ud, skjøndt der var ganske luftløst. Ikke det ringeste Pust af Træk følte han paa Ansigtet; derimod gik der bagfra en kjølig Strøm gjennem Haaret paa ham. Maaske var det kun hans Haar, der »reiste sig« — Benene rystede under ham. Han traadte hurtig et Par Skridt frem, snublede over en Rulle Tov og faldt om paa et Par Sække. I det samme hørte han tæt ved sig og tilvenstre, modsat den Kant, hvor det dryppede, en sagte Hvisken og undertrykt Latter. Det var ligesom om Alt stod stille i ham; han havde kjendt Lises Stemme; den anden var sagtens Jørgens, men Lises var ikke til at tage feil af.

Et Lyn, der syntes at lukke op for hele den Himmelegn, til hvilken Døren stod aaben, lod Kværnloftet dukke ud af Mørket og staa et Øieblik dirrende med grelt, svovlblaat Skjær. Hvad det end skulde have gjældt, kunde Mølleren — trods

sin Beslutning — ikke holde sig fra at skotte derhen, hvor Lyden var kommen fra.

Først saae han intet Andet end Rugkværnen; saa saae han — forneden — Pilatus.

Lynet var slukket, Kværnloftet var forsvundet i Blændingens dobbelte Mørke, men Pilatus var der endnu, den forsvandt ikke. Det var ligesom om den havde suget det flygtige Lys til sig og nu lod det straale ud igjen. Et Fosphorskjær syntes at knistre elektrisk ud fra hver Haarspids paa dens tykke Pels — Kværnens Melkar blev endogsaa svagt belyst deraf paa den Side, der var i Skygge for den usle Rest af Aftenlys, som endnu kom ind ad den aabne Dør. Men det var ikke det eneste Underlige ved Katten; den »skabede sig« ganske rigtig paa en aparte Maade. Den krummede Ryg og stod i en Stilling og med en let Bevægelse, som om den gned sig op ad Noget. Mølleren holdt sig fast ved et Tov og heldede sig frem for at se bedre. Ja vist! Pilatus gnider sig op ad Noget — den kan ikke staa i den Stilling uden at tumle om paa Siden, med mindre der er Noget, som giver den Støtte — men der er Intet. Og atter hører han denne sagte Hvisken derhenne fra. Det er naturligvis Bæstet selv, der frembringer denne Lyd, og kun i hans Øre bliver det til Lises Stemme — og Christian har sikkert ogsaa hørt det saaledes.

Nu strækker den Ryggen, letter den ene Forpote og rækker Hals og bevæger sit bredkjæbede Hoved — det ligner lidt Lises, som ogsaa havde saa brede Kindben — bevæger det ganske, som naar den gned sig op ad Lises Ben — men der er ikke Andet end den tomme Luft — hvad Andet skulde der ogsaa være?

Og bagved drypper det, sjaskende som Tagdryp i en Pyt, og han hører det sprøite op efter hvert tungt Dryp — ikke engang Tordenen kan overdøve det.

Men den vækker ham og ryster ligesom lidt Kraft op i ham, saa han kan rive sig løs.

Og nu staar han ude paa Omgangen.

Han staar ved Gangspillet ligesom hin Aften, og det er Tid at dreie det. For Vinden kommer imod ham — ganske som paa hin Aften — her, hvor den ikke tør komme imod ham. I det Øieblik da han tumlede ud ad Døren var det blikstille, og nu — et Par Sekunder efter — er det en forrygende Blæst. Med Hvin og fjern Susen ud over Landet, med en dump Brusen fra Møllehaven kommer den hyllet i et Snefog af hvide Frugtblomster, der hænge fast i hans Skjæg, klæbe sig mod den lave Bræddevæg og paa Møllekappens Straa. Og han dreier Gangspillet som en Rasende, dreier det som den Gang. Han vilde aldrig have troet, at det

var ham muligt at gjøre det; det er ham, som myrdede han dem endnu en Gang — men der var ikke Halvdelen af et Sekund at betænke sig, og han er midt i Arbeidet, inden han ret veed af det. Det er som den frygteligste Straf, som var han fordømt til at staa her og dreie Gangspillet og myrde i al Evighed. Ja, ganske saadan baskede og smeldede Seilene den Gang stedse fornøieligere, eftersom de nærmede sig Vindretningen, og saaledes skar ogsaa Vingerne gjennem Luften med disse susende Stød, der bestandig blev vægtigere og hurtigere. Nu er han allerede selv saa temmelig i Læ. Og nu standser Dreiningen ligesom den Gang paa Halvveien, uden at Vingerne komme om i Vinden. Det er tilstrækkelig saadan, naar blot Blæsten ikke falder i dem bagfra, og det er ikke Omstændigheder, under hvilke man gjør mere end hvad der netop er tilstrækkeligt.

Mølleren løser Persestangs-Kjeden, holder den et Øieblik i Haanden, mens han med øvet Øie følger Vingernes Sving, giver los og løber frem mod Vingerne, som han naar just som den ene standser nede ved Omgangen. Blæsten synes at have sagtnet en Kjende, mens han løser Linerne og ruller den nederste Del af Seilet sammen. Men da han nu klattrer op i Hækken, tager den fat igjen som om den vilde ryste ham ned. Dernede ligger

Gaarden belyst af et Lyn og i Dagligstuevinduerne ser han Ansigter, som stirre op imod ham. Endelig er ogsaa det øverste af Seilet bjerget og surret forsvarlig fast: han entrer ned og tager Stormbrædderne ud.

Og nu maa han tilbage igjen til Læsiden for at hale i Persestangs-Kjeden og lade Vingerne gjøre en halv Svingning. Men de har langt stærkere Fart paa nu, han har forregnet sig, og da han naar hen til Vingen er den standset for høit oppe over Omgangen; han maa tilbage og gjøre det om igjen, Og da han atter kommer frem paa Vindsiden, er det en sand Storm, der modtager ham. Det er ikke længer smaa sarte Blade af Frugtblomster, som den har klædt sig i, men Blade af Træerne, Straa og Støv fra Gaardspladsen ryger om ham og rasler mod Kværnloftets Bræddevæg og hen ad Straakappen. Seilet slaar og basker som rasende i hans Haand, og det er med Nød og Neppe, at han faar det rullet og bundet. Det ene Stormbrædt glider fra ham og blæses ud over Omgangen.

Stedse hurtigere vælter Tordenen sig i Lynets Spor, som om det gjaldt at indhente det, og undertiden synes det naaet, idet den buldrer samtidig med at et nyt Lyn flammer; for det lyner nu fra alle Himmelhjørner. Og Mølleren ser Lynene, mens han løber frem og tilbage paa Omgangen

mellem Vinger og Persestangskjede, mens han løser Liner og tager Stormbrædter ud eller hænger i Hatten — snart skjærer Flammen ham i Øinene, snart lader Gjenskinnet Landskabet dukke frem langt borte. Nu er det en skarp Zigzaglinie, der farer ned i Skoven; hist synes et bredt Stykke af Himlen at aabne sig — dér stikker en sværdformet Straale opad fra Horisonten, og høit oppe lyner det omme bag Skyerne, hvor en enkelt bjergagtig Top viser sig og igjen forsvinder. Ude over Sundet bygger sig trolddoms-pludselig en mægtig lysende, lillarød Væg op, og midt ned igjennem den tegner sig en hvidglødende takket Streg, som en Revne i en bagfra belyst mat Glasplade.

Nu er det endelig det sidste Seil, han er ved at klare. Han hænger høit oppe i Hækken. Stormen gjennemblæser ham, mens den spiller paa de afklædte Hækkes Træmasker som paa en Strengeleg — en hylende, vanvittig Melodi, ensformig stigende og faldende. Pludselig pladske og rasle Haglene ned over ham, pidske ham i Ansigtet, saa han er nær ved at skrige af Smerte, blænde hans Øine og stivne hans Fingre, der pille ved en Rebknude, mens han usikkert nok med Armen holder sig fast i det rystende Træværk. Nedenunder ham er Gaarden næsten i uafbrudt Belysning. Den er ligesom et Legetøi for Lynene: naar det ene mat er

ved at tabe den ned i Mørket, fanger et andet den og løfter den op i sit grelleste Skjær. Og Tordenens Bølger — nære og fjerne — rulle over i hinanden, blandende deres forskjellige Lyde: — rumlende som tunge Læs paa Stenbro, buldrende som fjerne Kanonskud, bragende som Geværsalver, gungrende som om Jernplader blev væltede over hinanden.

I den hvide Sky af Hagelbygen tændes et blændende Lys — det er som om tusind violette Gnister sprang fra Hagl til Hagl — og neppe er det slukt, saa skratter Tordenen, som om Himlen var et uhyre Lagen, der reves tvers over af Dæmoner. Og det er, som om det før slet ikke havde haglet, saadan tager det nu fat. Men det gjør Intet mer! for den sidse Knude er forsvarlig bunden, alle Seilene bjergede, og Mølleren klattrer hurtig ned ad Hækken.

Nu er der kun eet tilbage: — at komme over Kværnloftet.

Under det ihærdige Arbeide, midt i den sunde Kamp mod Elementerne, for om muligt at sikkre sin Mølle og i alt Fald til Punkt og Prikke opfylde sin Mesterpligt, havde han efterhaanden glemt sin Skræk for Spøgeriet. Men nu er den der — den har ventet paa ham.

Han sætter Fødderne paa Omgangen, hvor Hagllaget knaser under Saalerne. I hvide skraa Streger fyger Haglene forbi. Mørkt og tungt hæver Mølleskroget sig, et lille Vindue blinker lige ved hans venstre Skulder i Gjenskinnet af et fjernt Lyn: Kværnloftet ser ud efter ham med et Spøgelseblik.

Men dernedenunder er Gaarden. Overskuelig ligger den der i Skjæret af et af hine Lyn, der flimrer tøvende høit oppe mellem Skyerne — og den speider efter ham med Menneskeøine: — han ser flere Ansigter i Vinduerne, og i den aabne Dør sin Forlovede. Hvorfor skulde han ikke raabe ned, at de skal komme med en Stige, — saa slap han for Kværnloftet. Men hvad skulde han saa bagefter sige? hvordan skulde han forklare dem, at han ikke simpelthen var gaaet ned ad Trappen?

Nei, han vil ikke give efter. Han har sat alt det Andet igjennem, og saa vil han ogsaa tage det sidste Tørn med. Dernede forsvinder Gaarden — kun Lyset i Beboelseshusets Vinduer sender et opmuntrende Afskedsblik efter ham, da han vender sig bort.

Et Par Sekunder derefter træder han hurtig over Tærsklen til Kværnloftet — og standser brat:

Der er de — et Par Skridt foran ham — lige paa hans Vei.

Jørgen og Lise staar der.

Der er ikke noget Høitideligt og Truende i deres Holdning. De staar der paa ganske dagligdags Vis, som de pleiede at færdes i Møllen, og ham lægge de ikke engang Mærke til. Lise har en gammel graa Kjole paa, som hun pleiede at gaa med i Huset — og Mølleren veed, at hun havde den paa, da hun blev dræbt. Jørgen raaber hende Noget ind i Øret — det ses paa hans Mund, men der kommer ingen Lyd. Hun har bøiet Hovedet, mens hun lytter, og synes at se ned paa Pilatus, der kjælent gnider sig op ad hendes Ben.

Den lyser ligesom før, og de lyser maaske selv — kan hænde ogsaa det er Lynene, der lyse op.

Men nu hæver hun Hovedet — der er Smil om Munden; og tøvende løfter Øielaaget sig og paa Mølleren fæster der sig et Blik — —

Mølleren, der havde staaet fasttryllet, springer tilbage.

Og i det samme forsvinder Alt — ikke i Mulm men i Lys — i bragende Lys — han føler et Stød for Brystet — og saa er alt, ogsaa Lyset, borte.

V.

Hanne stod i Døren til Forstuen.

Hun havde set, at hendes Forlovede var kommen i Behold ned fra Møllevingen. Hans Skikkelse var forsvunden, hvor Omgangen bøiede om — høist et Par Minutter endnu, saa vilde hun slutte ham i sine Arme. Hvilken Angst havde hun ikke udstaaet, da han næsten skjult af Haglene, i Lyn og Torden, hang deroppe i Møllevingen, som rystedes af Stormen! Hvis han nu glider og styrter ned! eller hvis der gik Noget i Stykker, saa at Vingerne begyndte at gaa og hvirvlede rundt med ham i Luften!

Men Gud være lovet, han var kommen godt fra det!

Et Lyn saa skarpt, som om alt Lys i Verden var bleven samlet i een Flamme — og samtidig et

kort, smeldende Knald, som af en Fæstningskanon, der fik alle Ruder til at klirre — —

Hanne var ude midt i den rasende Haglbyge — der var Skikkelser rundt om — Stemmer lød mellem hinanden: »Det slog ned! — Hvor er Mølleren? — Det brænder! er Jakob kommen? — Møllen brænder.«

— Jakob!

Saa angst som hun var, da hun udstødte dette Raab, mistede hun dog ikke Besindelsen; tverimod, hun var pludsetig ganske klar over hvad der foregik. Og medens hendes Broder og Gaardmanden skyndte sig hen til Gjennemkjørslen for at trænge op i Møllen, løb hun — som paa en Indskydelse — om paa den anden Side ud til Veien. Oppe i Hatten slog Flammerne allerede tilveirs.

— En Stige! kom med en Stige! Jakob er her — paa Omgangen!

Udenfor Døren til Kværnloftet laa han, kastet over paa Rækværket, der stod skraat ud fra Omgangen. Hans ene Arm hang ud over det.

Christian og Hareane løb efter en Stige. Skovfogden og Dragen, der havde hørt Raabet i Gjennemkjørslen kom ud til hende.

— Var det ikke bedre alligevel at gaa op og faa ham ned gjennem Møllen? spurgte Skovfogden.

— Se, det brænder ogsaa derinde, raabte Hanne.

Det lyste virkelig stærkt op nu inde paa Kværnloftet.

— Det er bedre med Stigen, mente Dragen.

Nu reiste Mølleren sig oppe paa Omgangen. Kun et halvt Minut havde hans Bevidsthed været borte — og selv i den korte Tid havde den egentlig kun været fortumlet og halvt bedøvet.

— Trappen brænder, raabte han: jeg kan ikke komme ned den Vei.

Det var ikke sandt, hvad han sagde. Saa vidt han kunde se, brændte det kun midt paa Gulvet og hen til den ene Side. Da Ruderne vare knuste, strøg Trækvinden tvers igjennem og drev tyk Røg ud af Døren. Men en snarraadig Mand havde vel kunnet naa Trappen eller i alt Fald uden stor Fare gjøre et Forsøg. Det var ham imidlertid utænkeligt at betræde Kværnloftet — ikke for Alverden!

I Munden paa hinanden spurgte de nedenunder Staaende, om han havde taget nogen Skade, og han beroligede dem: han var kun bleven kastet om af Lufttrykket. Endnu maatte han rigtignok holde sig ved Rækværket for at kunne støtte paa Benene, det var som om alle Ledemod var knuste paa ham, men han var ikke lammet. Og han forsikrede

dem, at han nok uden Hjelp kunde klatre ned, naar Stigen kom.

Ovenover knittrede det, og et Baal lyste mod Nattemørket.

Mølleren saae tilveirs, og raabte saa ned:

— Men det maa være snart, Hatten kan snart skride.

De skreg utaalmodig efter Stigen — Skovfogden løb.

Mølleren havde besindet sig paa, at Straakappen vel var fæstnet med Jerntraad, men man havde forsømt denne Forsigtighed, da Hatten blev tækket. Iøvrig var han ikke bange: han var bleven skaanet af Lynet, og det sikkert ikke for at begraves under det nedskridende Straabaal. Han vidste, hvad han var bleven sparet for, hvad han endnu havde at gjøre i Livet.

Og der kom ogsaa Skovfogden og Hareane med Stigen, hvad Dragen, der stod længst til Siden, underrettede ham om ved at brøle med Haanden for Munden:

— Hold bare ud, Jakob! . . . Der er de med den — hold bare ud! — gjentog han, skjøndt det var vanskeligt for Nogen at forestille sig hvad han egentlig mente med denne Opfordring.

Nu var Stigen sat til — men Mølleren gjorde ingen Bevægelse for at kravle over Rækværket og

stige ned. Hans Blik var fasttryllet af en underlig Ting, der laa et Par Skridt fra ham i Døraabningen; — og han bøiede sig frem for at se den rigtig. Det var en lodden Klump, sort forbrændt, ikke til at faa Rede paa, hvis ikke et nogenlunde bevaret Kattehoved, der stirrede paa Mølleren med eet gult Øie, havde sagt ham, at det var en Del af hvad der for faa Minutter siden havde været Pilatus.

De raabte dernede: — »Stigen er der, Jakob!« men han kunde ikke vende Blikket fra dette Reliqvie. Det gule, af Brandskjæret levendegjorte Øie stirrede op paa ham, som det nylig havde stirret op paa hende — disse næsten helt afsvedne Børster havde han lige nu set som lange Knurhaar bøiede fremad af Skjørtets Fold, som Hovedet gned sig imod. Altsaa Lynet maatte være slaaet lige ned igjennem den — saa nær — hvis han ikke var bleven staaende et Nu — — — Han var nu klar over, at skjøndt han tydelig havde set Jørgen og Lise og opfattet endogsaa alle Enkeltheder (han huskede endnu, at der sad en haandformet Melplet paa hendes Bryst, og at hendes høire Ærme var smøget op), saa var der dog kun forløbet en forsvindende lille Tid fra det Øieblik, da han standsede ved at se dem og til han sprang tilbage for hendes Blik. Hvis han altsaa ikke var standset og saa sprunget

tilbage, men gaaet frem, som han vilde have gjort, hvis der Intet havde været, saa var han ufeilbarlig bleven ramt af Lynet; thi Pilatus havde staaet nøiagtig paa Veien fra Dør til Trappe.

Det var dette underlige Jertegn, at Spøgeriet havde frelst ham fra en lynbrat Død — det var det, der optog hans Tanker saa stærkt, at han var døv for alle Tilraabene — selv for de brølende fra Dragen, der fandt, at Jakob »holdt for godt ud.«

Men nu var det ikke længer Raab, men et forfærdet Skrig. Det lysnede rødt og blussede tilvenstre — noget brændende Straa faldt oppe fra Hatten ned paa Omgangen — det var det første Skred.

Saa rev Mølleren sig løs, og lettere, end han havde tiltroet sig selv det, svang han sig over Rækværket og klatrede ned ad Stigen. Med et »Gud være lovet« kastede Hanne sig om Halsen paa ham, og Hjerteklangen i hendes Stemme fortalte ham tydeligere, end hendes Ord selv gjorde det, om den Angst hun saa længe havde udstaaet for hans Skyld. Men han trykkede hende ikke fastere til sig, han havde ingen Ord til at svare paa hendes med, og kun et dybt, forpint Suk trængte sig frem af hans Bryst, medens han nu villieløs lod sig føre over mod Huset.

Der var allerede flere Fremmede forsamlede i Gaarden, og Anders kom just hjem med Møllevognen.

Mølleren gik ligesom bedøvet mellem Skovfogden og Hanne. Just som de naaede Indgangsdøren, fik et enstemmigt Raab dem til at vende sig om.

Hatten skred samtidig foran og paa Siderne. Store Bundter af brændende Straa blev af Stormen ført bort over Markerne, hvor de feiede den unge Sæd som Ildkoste. Men hvad der skred ned foran — ind imod Gaarden — det faldt paa Omgangen og pressedes af Blæsten ind imod Kværnloftsvæggen og blæstes livlig op til spillende Flammetunger, som snart slikkede Straakappen i Glød, der hvor den omtrent i Mandshøide sprang tagskjægagtig frem. Som en Løbeild hoppede smaa Luer nedefra op over Kappen, mange Steder paa en Gang — gyldent glimtede det over den mørke Flade som en eventyrlig Dands af Lygtemænd paa en Mose. Det var som om denne Ildmasse, der saa pludselig var styrtet fra sit høie Stade, følgende sin Elementardrift higede efter atter at komme tilveirs og havde sendt en Sværm lette Blænkere forud for at prøve, om den steile Voldstigning ogsaa var til at forcere. Den var det; de fremmeligste svang allerede deres smaa lysende Faner helt oppe ved den gamle Stil-

ling, og strax fulgte Trosset efter — knittrende og bragende væltede Flammehæren sig opad i ustandselige Stormkolonnner, til hele Mølleskroget var skjult af dem. Saa fængede ogsaa den brede Omgang med sit vidt udskraanende Rækværk og blussede som en mægtig lueflettet Kurv, i hvilken den kjæmpemæssige Ildfrugt laa.

Dette Baal oplyste Omegnen langt bort. Over den hang en ildrød Røgsky; ogsaa Himlens Skyer glødede Gjenskjær. Lynene blev virkningsløsere end paa den klareste Dag, og man bemærkede neppe længer Tordenen for det hvislende og brusende Bulder af Ildebranden. Forøvrig syntes Uveiret at fjerne sig til begge Sider. Haglbygen var ogsaa snart hørt op.

Den Side af Gaardspladsen, der var nærmest Stuehuset, var fuld af en travl Menneskevrimmel. Den havde samlet sig, uden at Nogen rigtig vidste hvordan — som om den var skudt op af Jorden. Der var glødende, opadvendte Ansigter, pegende Ildfingre, Nakker med gylden Haarglorie, sorte Rygge og endnu sortere Ben, og langstrakte, vaklende og forvredne Skygger, der paa den skinnende Haglgrund flød sammen i Masser og viklede sig ud igjen, snoede sig i hinanden og skiltes. Tættest var der midt i Gaarden om Brønden, hvor Gangspillet peb og knirkede utrættelig; derfra gik der

en dobbelt Række hen til Hjørnet af Huset, nærmest Møllen, hvor der igjen blev tættere. I denne Dobbelt-Række foer Spandene fra Haand til Haand, til de naaede op til en Mand, der stod paa Stigen, midt oppe paa Taget, og øste Vandet ud over Straaet, saa der fra Tagskjægget dryppede en gylden Regn.

Dragemoer var den praktiske Aand, der havde ordnet dette. Hun havde strax været klar over, at her var det farlige Punkt. Ganske vist drev Vinden fra, og der kunde ikke flyve brændende Straa fra Møllen derover, hvis ikke Vinden slog stærkt om, hvad der under et Uveir ikke var helt udelukket. Men Afstanden var her saa kort, at Heden var tilstrækkelig til at antænde Straaet, især da Blæsten snart tog betydelig af. Hun havde ogsaa grebet andre og overordentligere Forholdsregler. Det faldt hende ind, at de gamle Mølleseil, som først i Foraaret var sat fra Bestillingen, maatte være et Steds; og Hareane vidste, at de var paa Loftet (en ren Frelse for Møllen, denne Hareane, det havde Madam Andersen altid sagt!) Hanne blev ubarmhjertig revet bort fra Mølleren for sammen med et Par Piger og Knøse fra Dragegaarden at gjøre Expeditionen med; og fra Loftet gik det med Seilene gjennem Haven ned til Kjæret — for ikke at standse Arbeidet ved Brønden.

Saaledes gjensaae Hanne den kjære, stille Plet, hvor hun nylig havde siddet med Jakob. Den havde mistet sin bortgjemte Dunkelhed, sin Klarhed, sin Fred: — rødtskinnende stod Hyldebuskene der, og Vandet var en bølgende Ildpøl, da de gamle smudsige og stive Seil blev kastede ud i det, og de to hvide Ænder — der nu var røde, som Alt hvad der ikke var sort Skygge — i forkrækket baskende Flugt foer op mellem Buskene.

Ankomsten af disse vaade Seil vakte en Jubel i Gaarden, der et Øieblik overdøvede Luernes Bragen. Snart dækkede de i et dobbelt Lag hele det truede Stykke Tag, og hermed ansaas Slaget for at være vundet paa dette Punkt. Det havde staaet tvivlsomt, for yderst ude var Straaet just begyndt at ryge.

Men Dragemoers Virksomhed havde ogsaa udstrakt sig videre end til denne Hovedsag. Allerede mens Mølleren endnu var oppe paa Omgangen havde hun sendt de Første, der kom løbende fra Dragegaarden, ind i Karlekamret for at hente Senge og Madradser, Skabe og Klæder ud. Samtidig maatte Christian og strax derefter den hjemkomne Anders op paa Broloftet for at kaste saa mange Sække som muligt ned i Underkjørslen, hvor hjelpsomme Hænder greb fat og slæbte dem over paa den anden Side af Gaarden til det bjergede Gods

fra Karlekamret, som snart stod opstablet der som paa en Auktionsdag.

Opmuntrede ved dette Redningsværk var en Del Fremmede paa egen Haand brudt ind i Huset og havde givet sig til at redde Bohavet, der blev slæbt ud i Haven — for at det der kunde blive ødelagt, hvis der kom Øsregn (hvad man haabede og ventede). — Andre Gjenstande fandt hurtig Vei gjennem Vinduerne, hvorved de fleste blev slaaet i Stykker eller stærkt skamferede — kort sagt, man var nyttig paa mange Maader og gjorde hvad man kunde.

Men Ingen overkom dog saa meget som Dragen.

Det er sandt, at denne fortræffelige Gaardeier ikke underkastede sig paafaldende legemlige Anstrengelser — der var nok til d e t — men han saaes overalt, og hvor han ikke saaes, hørtes hans Røst, og der var i dens utrættelige Raab en god Del Opmuntring og Beroligelse for dem, der arbeidede spredt og uden Oversigt: for de forvissedes om at der var en ledende Aand, der havde sit Blik overalt og holdt alle Traadene i sin Haand, og de underrettedes om hvad der foregik andre Steder. »Hiv oh høi,« lød det, »op med Spanden . . . Bare herhen med Skabet, her er Plads til det! . . . Det var Ret, lad os faa de Sække paa det Tørre, det

er rede Penge! . . . Det kan jeg lide, Mutter! er du der med Seilene! . . . Ja, lad os faa Møblerne her ud i Haven, der staar de sgu godt . . . ud ad Vinduet med det!« Og da Vognene vare komne fra de nærmeste Gaarde, aabnede der sig en ny Virksomhedskreds for ham: nu lød det ude fra Veien: »Ja, ryk bare der — ryk, aa haa! ryk saa, ryk! ... Lad os faa Bæsterne vendt bort fra Ilden, saa — aa—haa! ... Kjør bare ned til Dragegaardsdammen, der er sgu Vand nok.« Men da endelig Sprøiten var kjørt ind i Gaarden og gav sig til at bekjæmpe Ilden paa Bageriets Spaantag, var han rigtig i sit Es, og i den fjerneste Krog hørte man gjennem Vandstraalens Syden og Ildens Knittren hans gemytlige Stentorrøst: »Hæng bare i! op med det gamle Pumpeværk.«

Under en saa fortræffelig Ledelse var det ikke paafaldende, at man hverken saae eller hørte noget til Mølleren selv. Alle vidste desuden, at han nær var bleven slaaet ihjel af Lynet.

Hanne havde forladt ham ved Forstuedøren, da hun af Madam Andersen blev hvervet til Seil-Expeditionen, og hun troede, at han var gaaet ind for at have lidt Ro, som hun havde sagt, han skulde — han kunde jo nok trænge til det. Men da de kom tilbage med de vaade Seil fra Dammen og gik fra Haven ind i Gaarden ad Laagen mellem Staldlænge

og Stuehus, fandt hun ham til sin Forundring staaende i denne Krog, lænet op til Husmuren og ufravendt stirrende paa den brændende Mølle — kun at han foer sammen og dreiede Hovedet et Øieblik, da der uventet kom Folk den Vei.

— Staar du dér! Gaa dog lidt ind og hvil dig, sagde hun.

— Ja, det skulde du gjøre Jakob! tilføiede hans Svigermoder. Vi skal nok klare det.

Mølleren svarede ikke. Han rystede blot paa Hovedet og saae igjen op paa Møllen.

— Han kan ikke rive sig løs fra den, bemærkede Madam Andersen, da de gik videre; han er saadan sammenvoxen med den Mølle, han er jo barnefødt der, det er jo ikke saa underligt.

Men i sit stille Sind frygtede den brave Kone, at det Lyn, der ikke havde lammet ham, dog havde gjort hans Hoved Skade. Man havde jo før hørt, at Folk var blevet saa underlige efter saadan Noget, og Svigersønnens Ansigt havde — stærkt belyst af Ildskjæret — haft et fremmed Udtryk, som hun ikke forstod og ikke rigtig kunde forklare sig blot af hans Vedhængen ved den gamle Høimølle — hvor stærk den end kunde være hos saadan »en tung Natur«:

— Jakob har jo altid været saadan noget tung

af sig, veed du nok, vedblev hun — Alting gaar saa dybt i ham.

Hanne svarede, at det var jo begribeligt nok; men ogsaa hende havde Møllerens Udtryk været høist paafaldende, saa sælsomt høitideligt og ligesom fra en anden Verden. Hun kiggede hurtig tilbage over Skuldren:

Han stod endnu der i Hjørnet; det røde Ildskjær belyste hans opadvendte Ansigt.

Baalet var begyndt at mindskes. Foran, hvor Vinden stod paa, var Kappen for en stor Del brændt igjennem. Da den var bunden med Jerntraad, kunde den ikke skride, men smaa Bundter af halvforbrændt Straa faldt spredt ned i Omgangens brede Flammekurv. Naar Røg og Luer dreves bort foroven af Vinden, viste sig deroppe den afdækkede Hat. Han saae den skraanende mægtige Egeaxle med Hattehjulet, den klodsede Persebom, det snevre Rum indenfor Bjælkelaget, Hvælvingens Ribber foroven, og gjennem en Aabning i det øverste af Kappen ogsaa Trappen til Lorisloftet.

Det var dette Syn, som han ikke kunde vende sit Blik fra. Han havde ikke set Noget af alt dette siden hin Aften, og nu viste det sig altsammen, kulsort paa den røde Røggrund eller paa en glimrende Guldgrund af Gnister. Der var Stedet, hvor Offrene havde siddet — en Smule høiere end der

hvor Trappen forsvandt. Hvis deres Skikkelser nu sad deroppe, som de før stod paa Kværnloftet, saa vilde man kunne se deres Hoveder og Skuldre — undertiden syntes han at han saae dem — og hvorfor skulde de ikke være der, ligesaa godt dér som før paa Kværnloftet? — Og dér, Mordværktøiet, den brutale, kluntede Persebom — der stod den mørk og truende — —

Saa vendte hans Blik sig til et andet Punkt tæt ved — en lille Forskydning af Synsaxen og dog saa lang en Reise: fra Rædslen til Idyllen, fra Forbrydelsen til Uskyldigheden.

Der tilvenstre for Hattehjulet havde han som Dreng staaet med lille Christine og set, hvordan Hatten blev dreiet. De havde været ganske smaa, og hvis Afbilleder af dem havde staaet deroppe nu, vilde man ikke kunne have set deres Hoveder rage op, men han kunde pege paa, hvor det var. Og lille Christine var bleven angst og havde raabt: — »Hvis vi nu stod derovre, og Persebommen trykkede os fast mod Bjælken.«

Og der kom en anden Erindring. En Nat, da hans Hustru laa i Feberphantasier, var hun faret op og havde raabt: »Hold op! Persebommen knuser dem.« Den Gang havde han deri kun hørt et Tilbageblik til hin Barndoms-Erindring; nu blev det ham pludselig klart, at det tvertimod havde været

et Fremsyn. Forunderligt, at det aldrig var faldet ham ind! men der var ingen Tvivl om det: hans Hustru havde med en af de gaadefulde Evner, som hendes Sygdom havde udviklet, oplevet — set Mordet!

Det Øieblik, da denne Tanke gik op for ham, var af alle de frygtelige Momenter, han havde oplevet, maaske det mest rystende. Det var ligesom om en Helligdoms Forhæng flygtig flagrede til Side, og han fik et Glimt at skimte af de Hemmeligheds-Dybder, som Gud har skjult for Menneskeblikket.

Christine havde set Mordet. Saa havde det da altsaa ligesom allerede den Gang været der, staaet forude og ventet, indtil dets Tid kom til at vise sig. Ja, var det ikke ogsaa virkelig saaledes, at han, der den Gang havde siddet hos den Syge, han havde allerede da været hildet i Syndens Ledebaand og var begyndt at vandre ad den Vei, som Skridt for Skridt havde ført ham til Forbrydelsen? Og selv om det nu ikke var kommet saa vidt — hvis Lise for Exempel var bleven syg og var død før den Tid — hvad saa? Ja, saa vilde han Intet have at skjule for Nogen, hans Samvittighed vilde ikke engang have Stort at bebreide ham, han vilde være en lykkelig Mand og kunne holde Bryllup med Hanne og Alt vilde være i den skjønneste Orden — men vilde han selv derfor være det

mindste bedre? Vilde han være en Anden end den han nu var — Forbryderen, Dobbeltmorderen? I Menneskers Øine havde han været en Anden, for Gud var han den samme.

Og han foldede sine Hænder og bad til Gud, at han vilde befri ham for ham selv, lade den gamle Adam dø i ham og gjenføde ham i sin Naade og i Forløserens Billede. Han saae ikke længer paa den brændende Mølle, men op, hvor de ildbelyste Skyer havde delt sig og en klar Stjerne tindrede.

Det var ikke længe han stod saaledes, men for ham var Tiden ophævet, ligesaa vel som Omgivelserne vare udslettede — han havde kun Følelsen af en uendelig Klarhed og en uudtømmelig Sjælefred, der fyldte ham. Hvor gjerne var han ikke død i dette Øieblik! men han vidste vel, at det skulde han ikke. Livet havde endnu sit Krav til ham; der var Gjerningens bedske, jordfostrede Frugter at nyde.

Og nu kaldtes han tilbage til Virkeligheden ved en dump Fornemmelse af at blive iagttaget. Uvillig saae han til Siden, men det var et kjærligt Blik fra Hannes Øine, der mødte hans, og han nikkede smilende til hende, men med et noget mat og tungsindigt Smil.

Hanne var standset flere Skridt fra ham, da hun saae, at han bad; hun vilde gjerne have bedet

med ham, men i Stedet derfor hengav hun sig til den Blanding af himmelsk og jordisk Kjærlighed, som lyste op i hende ved at se den elskede Mands Ansigt forklaret af en saa dyb og verdensfjern Andagt, som hun aldrig havde set præget i Menneskestræk. Hun ønskede, at hendes Broder havde været der; for han talte tidt om, at Jakob var noget verdslig sindet og ikke rigtig havde fundet Veien til Gud, og at hun var kaldet til at vække ham. Og nu viste det sig, at han var mere lysvaagen og videre fremme end hun. Han havde »fundet Veien«, uden at læse meget i Opbyggelsesbøger og gaa paa Missionsmøder.

Inderlig bevæget traadte hun nu hen til ham og greb hans Haand:

— Ja, vi maa nok takke Gud for hvad han har gjort for os iaften. Han har frelst dig.

— Ja, Hanne, det har han! Han har frelst mig.

I hans Ord laa der i og for sig ikke Andet end en simpel Bekræftelse af, hvad hun havde sagt og hvad efter hendes troskyldige Mening heller Ingen kunde falde paa for Alvor at benægte. Men han sagde det med et saa eiendommeligt Eftertryk, og der var en saa paafaldende Høitidelighed i hans Stemmeklang og i hans Udtryk, at Hanne saae paa ham med et Blik, der var et tydeligt Spørgsmaal om, i hvilken Forstand han mente det.

Men Mølleren bemærkede ikke dette Spørgsmaal, eller gik i alt Fald ikke ind derpaa.

— Kjære Hanne, sagde han — vil du hente din Broder? der er Noget, som jeg gjerne vilde tale med jer begge om — nu strax.

Hanne var heller bleven alene hos ham; hun undrede sig lidt over denne Begjæring, men gik strax for at opfylde den.

Det var ikke saa let at finde Broderen, da netop nu Menneskestimlen i Gaarden var tættest, og desuden delt i forskjellige Grupper — enkelte tilmed ude i Haven eller paa Veien; og i det blændende, urolige Lys var det ikke godt at se og kjende paa Afstand. Netop nu kjørte Sprøiten over Gaarden og posterede sig mellem Brønd og Staldlænge, hvor Bohavet fra Karlekamret og en hel Del Sække maatte slæbes bort i en Fart for at at gjøre Plads for den. Fra Brønden langedes Spandene endnu bestandig fra Haand til Haand hen til Hjørnet af Huset, lige bag Møllen, hvor Tagets beskyttende Seil fik friske Overgydninger. Hanne havde ikke gjort mange Skridt, før det Forreste af Omgangen delvis styrtede ned med det brændende Straa, der havde hobet sig op paa den — enkelte Brædder vare allerede i Forveien faldne og nogle blev endnu hængende ved de Skraabjælker, der bar Omgangen. Der laa et rygende Baal paa Jorden og

spærrede for Gjennemkjørslen, som den fyldte med tyk Røg. Skjøndt der ingen Fare var ved det, opstod der strax stort Skrig og megen Forvirring. Nogle, som mente, at Svendene endnu var derinde for at bjerge Sække, raabte, at det maatte strax slukkes. Kvindfolk hylede allerede over de Fortabte. Flere kom løbende med Høtyve og River for at skille Baalet og faa de brændende Brædder og Straabundter slukt enkeltvis.

Midt i denne Staahei stod Hanne og speidede efter Broderen, da der blev trukket i hendes Kjole. Det var Hans, som saae op paa hende, forskræmt og paa Nippet til at græde, men lykkelig over at have fundet Tante Hanne, som han nu allerede øvede sig i at kalde Mo'er.

— Mo'er — Mo'er! hvor er Fa'er?

Rørt over denne sødt klingende Tiltale bøiede Hanne sig og kyssede ham paa Mund og Pande.

— Fa'er hviler sig, Hansemand — han har anstrengt sig saa meget oppe i Møllevingerne, han trænger til Ro. Har du ikke set Onkel Vilhelm? jeg leder efter ham.

Drengen rystede paa Hovedet.

Hanne saae sig raadvild om. Hvad skulde hun gjøre med den stakkels Dreng? Hun turde ikke tage ham med, naar hun søgte efter Broderen i Trængslen, det gik heller ikke an at lade ham

løbe alene om, og hvem skulde hun betro ham til? Endelig lod hun det være nok med at føre ham hen til Staldlængen, hvor hun mente, at han i alle Tilfælde ikke kunde komme Noget til. Han var heller ikke ganske alene her, for det viste sig, at Trofast ogsaa havde taget Tilflugt til denne rolige Plet. Den trykkede sig klynkende ind til Drengen, aabenbart sjæleglad over at have truffet en god Kammerat under disse usædvanlige og slet ikke hyggelige Omstændigheder, da Møllegaarden ikke lignede sig selv. Hans maatte blot love, at han vilde være Mo'ers egen Dreng og ikke gaa bort derfra, saa at hun ikke behøvede at ængste sig.

Der var ogsaa nok i Nærheden, som kunde tage hans Opmærksomhed fangen, og han kunde neppe som Tilskuer have fundet noget bedre Standpunkt. Kun en Snes Skridt borte — af hans egne smaa Skridt — lidt tilhøire for Brønden, arbeidede Sprøiten med regelmæssige Stempelslag, og fra dens Slange foer Vandstraalen, selv funklende som Ild, med hæs Hvislen ind i Luerne, som slog op fra Bageriets Spaantag, dér hvor det stødte op til Møllen. Det var saa fortrolig og beroligende her at høre Onkel Henriks velkjendte Stemme: »Pump væk! hæng bare i! Nu skal vi, Fanden ta'e mig, snart faa Has paa det!« — Paa Brønden gik Gangspillet uafbrudt, og Spande steg op af den og for-

svandt ned i den, og dem, der var steget op, kunde han følge helt op paa Taget over Dagligstuen, hvor de væltede deres glødende Strøm ud over de vaade Seil, der saae ud som blankt Guldblik.

Men lige midt for, beherskende Alt, brændte Møllen. Og med sine store forundrede Barneøine stirrede Hans paa dette lysende Uhyre af Røg og Luer, som den gamle Mølle med sin dunkel-brune, hist og her mosgrønne Straakappe saa pludselig havde forvandlet sig til. Det var prægtigt at se og egentlig uhyre morsomt, men han havde dog Graaden i Halsen; og paa den anden Side vidste han ikke rigtig, om der ogsaa var Grund til at græde. Det var saa underligt og saa helt ubegribeligt, at den gamle Mølle saadan brændte, som han kunde huske fra ganske lille af, hvor han var kravlet om de utallige Gange fra øverst til nederst, hvor han kjendte hver Bjælke og hvert Hjul, hvor han havde hørt, at Fader og Moder havde leget, da de var smaa, og hvor han selv skulde have arbeidet, først som Dreng, saa som Svend og endelig en Gang som Mester — det var næsten ikke til at tænke paa, uden at man maatte græde Øinene ud af Hovedet. Men saa var der jo det, at det alligevel slet ikke længer var den hyggelige rare gamle Mølle, for den havde jo knust stakkels Jørgen og Lise, og han turde slet ikke mer gaa op i den.

Egentlig var det dog godt, at den brændte af og der blev bygget en ny, hvor der ikke dryppede Blod, saadan som Christian sagde, at der gjorde ovre i den gamle.

Nu begyndte ogsaa dens Vinger saa smaat at brænde. Da Vinden bar bort fra dem, havde det varet længe, inden Ilden havde ædt sig ud i dem, men nu var den der; der stod Røg fra dem, og smaa Flammer legede langs ad de sorte »Arme«, forplantende sig gjennem de oprullede Seil. Et af disse, hvis Liner var brændt over for oven, tog til at flagre — og langsomt begyndte i det samme Vingerne at dreie sig, da Perseringen var brændt igjennem. Saa foldede samtidig alle fire Seil sig ud, som Bannere der rulles løs fra Stangen; hurtigere svingede de, stærkere blussede de — og fra øverst til nederst beklædt med Flammeseil dreiede Vingerne bestandig i mere rasende Fart, indtil det Hele var et hvirvlende Ildhjul, der sprudede Gnister om sig til alle Sider.

Og i Møllen, hvis Forside nu kun var et bevægeligt Røgslør, viklet fast til og flagrende om forkullede Bjælker som et Spindelvæv — derinde saae man paa Luegrunden af Kappens bageste Del, der endnu brændte, hvorledes det mægtige Stjernhjul snurrede rundt og alle Kværnhjulene i Kreds om det som Planeter om en Sol, drevne med i den

vilde Hvirveldands, saa Axlerne rystede — og gjennem Brandens Hvislen og Kogen hørte man foruden Vingernes susende Stød ogsaa den snurrende og rumlende Larm af Værket.

Høimøllen gik — den malede for sidste Gang.

De store halvt forskræmte, halvt skuelystne Barneøine vare ikke de eneste, i hvilke dette Syn afspeilede sig. Der var Ingen, som ikke stirrede derop. Sprøiten glemte Bageriets Fare, mens Folkene hvilede paa Pumpestangen, Spandene blev stikkende i Brønden, oppe paa Mønningen af Stuehuset sad Christian med en fyldt Spand stillet foran sig og støttet mod Kragetræet, og gjennem hele Mængden gik en dæmpet Mumlen af forfærdet Beundring.

Afsondret fra de Andre i en lille Gruppe for sig, henne i Hjørnet mellem Staldgavl og Stuehus, stirrede tre Ansigter op paa den arbeidende Ildmølle, der kastede sit hedtglødende Skjær over dem — belysende der en dybere Betagethed end al den tilsammen tagen, der prægede alle disse mange opadvendte Ansigter.

Mølleren havde fortalt Skovfogden og Hanne hvad der var foregaaet, siden han havde stukket Hovedet ind i Havestuen og sagt, at han maatte gaa noget over paa Møllen — Alt, ligefra Christians underlige Væsen og Ord indtil det Syn, der havde standset og reddet ham. Aandeløst havde de to

Sødskende lyttet til. Hanne havde trykket sin Kjærestes Haand, saa det næsten smertede; hvis dette Brandlys havde tilladt det, vilde hendes Ansigt have vist sig ligblegt, og hendes Øine var stift aabnede, da han fortalte det Sidste. Saaledes, tænkte han, maa mit eget Blik have været, da jeg saae dem. Men hvad der gav deres Træk det stærkeste og inderste Præg af Skræk, det var, at de ventede endnu Noget, som Phantasien ikke kunde gjøre sig den ringeste Forestilling om, og om hvilket kun en ubegrundet Anelse kunde tilhviske dem, at det var langt, langt værre end hvad de allerede havde hørt. Fortællingen var ude; den var ført op til det Punkt, hvor deres egen Erindring som Øienvidner knyttede sig til den, og dog havde de begge det Indtryk, at Jakob endnu havde Noget — ja det Vigtigste tilbage at sige, og at det kjæmpede en haard Kamp i ham for at komme frem.

Men hvad kunde det være?

De blev ved at stirre paa den malende Ildmølle, fordi de følte, at hvis de saae paa Jakob, saa vilde deres Blik være et Spørgsmaal; og de havde jo dog Intet at spørge om.

— Det er underligt, begyndte Mølleren saa, at du netop iaften skulde komme til at tale om Varsler, Vilhelm — om at de gives Menneskene for at de kan forberede sig paa Døden.

— Troer du da, at det skulde være saadan et Varsel?

— Jakob, kjære Jakob! udbrød Hanne og trykkede hans Haand til sit Bryst.

Hun mente nu at kunne forstaa hans sælsomme, aandsfraværende Udtryk før — det, hun ikke med Madam Andersen havde kunnet forklare som en fysisk Sløvhedsvirkning af Lynslaget. Og her var altsaa ogsaa det, som han havde holdt tilbage: Frygten for Døden. Det var en ganske naturlig Tanke, at det, at de viste sig for ham, som han uden sit Vidende saa brat havde sendt over i Evigheden, det var et Tegn paa, at han selv snart skulde følge dem. Ogsaa hun blev grebet af denne Idé, og hun søgte at snakke sig selv og Jakob fra den og fra den heftige Skræk, som den havde sat hende i, og som hun ogsaa forudsatte hos ham: — Det behøvede jo slet ikke at have den Betydning. Man havde jo ofte hørt, at Gjenfærd havde viist sig, især af Folk, som vare komne brat og usalig af Dage, uden at der derfor var død Nogen. Det lod jo ogsaa til, at Christian havde set dem deroppe.

Broderen understøttede hende: — Man skulde ikke strax sætte sig Sligt for fast i Hovedet og miste Livsmodet, om det end paa den anden Side ganske vist var rigtigt at tage sig det til Hjerte og at have Døden for Øie, som vi Alle altid burde.

Og Sødskendene glædede sig over, at deres Ord ikke blev uden Virkning: Møllerens Ansigt lyste op. Aabenbart var Skrækken tagen fra ham, og Dødsvarslets frygtelige Blik stirrede ham ikke længer imøde fra dette Aandesyn, hvor manende end dets hinsidige Alvor sikkert vedblev at virke i ham til hans Sjæls Frelse, ligesom den først havde frelst hans Liv. Men naar Møllerens Træk virkelig lysnede, saa var det tvertimod fordi hele denne Opfattelse af Synet som et Dødsvarsel var en ganske ny Tanke som de bibragte ham, og det den trøsteligste, som kunde findes: ikke truende — forjættende syntes et saadant Varsel ham.

— Ja, det er ikke just saadan at forstaa, svarede han — det kunde jo være, at det havde den Betydning ogsaa . . . Men ellers kom jeg til at tænke paa en Dag i Efteraaret, da jeg var ude hos jer, og jeg talte med dig, Hanne, om Dyrene i Skoven, og sagde, at en hurtig og uventet Død for en Kugle den maatte enhver ønske sig; og saa sagde du saa kjønt, at det var nok det bedste for et Dyr, men ikke for et christent Menneske, som skulde staa for den evige Dommer, og som i Dødens Time nok kunde trænge til at gjøre sit Regnskab op med Verden . . . Og naar du kan føle det saa dybt, du kjære gode Sjæl, hvad maa saa ikke jeg — —!

Han lagde Haanden over Panden og tav. Paa den skarpt belyste Mur dirrede hans Skygge.

— Hvorfor du mer end jeg, Jakob? er jeg ikke ligesaa vel et syndigt Menneske som du? ivrede Hanne i en bebreidende Tone, men tillige med en spørgende Ængstelighed, fordi hun følte, at der laa noget Bestemt bag ved dette Udbrud — Noget, som gjorde hende usigelig angst.

Mølleren svarede ikke, men fortsatte i sin egen Tankegang.

— Og det er netop Sagen, at hvis de ikke havde viist sig for mig der, saa var det gaaet mig saadan: jeg var bleven ramt af Lynet, som et Dyr af en Kugle.

Han tav, og Skovfogden nikkede alvorlig til sin Søster. Han tænkte paa Luther, hvis Ven blev slaaet ned af Lynet ved hans Side. Og han nikkede igjen med et tilfreds Smil: — Han er bleven vakt. Jakob bliver en af vore!

Medens Mølleren talte, var den Del af Omgangen, der strakte sig ud over Bageriets Tag, styrtet ned paa dette, hvor enkelte brændende Brædder blev liggende, støttede af Vandrenden, og et Par Bjælker faldt i de Huller, som der allerede var brændt i Spaantaget. Faren for Bageriet blev herved større, og ret som om det gjaldt nu at bekjæmpe det med alle Vaaben, faldt en af de svingende

Møllearme ned og slog med uimodstaaelig Magt Taget igjennem paa den anden Side. Sprøiten maatte flyttes lidt længer tilhøire, hvilket udførtes under mange overflødige Opmuntringer og Kommandoer af Dragen, afsluttede med det pompøse Udraab: »Saa, giv den nu det glatte Lag!«

Skovfogden og hans Søster havde tilsyneladende fulgt disse Begivenheder, medens de i Virkeligheden ventede paa, at Mølleren skulde fortsætte. For naar han, som han sagde, ikke var bleven forfærdet ved at se et Dødsvarsel i Spøgeriet paa Kværnloftet, saa maatte der endnu være Noget, der laa ham tungt paa Sinde.

Møllen gik nu bestandig langsommere med sine tre Vinger, der næsten vare afklædte, idet de sidste brændende Seilstumper en for en førtes bort af Vinden.

— Kan du huske — begyndte Mølleren, idet han lagde sin venstre Haand paa Vennens Skulder — kan du huske, Vilhelm, ja, det kan du nok, for det er kun en Uges Tid siden, at vi sad derinde og talte om, at det var lige saa godt, at vi giftede os nu . . . og du trøstede mig og sagde, at Alt gik jo efter Guds Styrelse og Raad — ogsaa hvad der var forefaldet her paa Møllen. Og hvis jeg havde gjort det med Vidende om, at de var deroppe, som de vilde beskylde mig for, saa sagde du, at saa

havde det ogsaa været Guds Villie og var sket til mit eget Bedste, for at mit syndige Væsen kunde komme for en Dag, og jeg kunde blive angst og bange for mig selv og omvende mig.

Han tav et Øieblik og trak Veiret dybt.

— Kjære Venner! det er det, jeg har at sige; saadan er det jo sket.

Hanne greb hans høire Haand, som hun følte kold og fugtig imellem sine:

— Gud i Himlen! Jakob! hvad mener du?

Men Broderen nikkede beroligende til hende:

— Ja, ja! Hanne — det er, som Jakob siger . . . Det har vi jo ogsaa nok mærket, at nu er Jakob paa Omvendelsens Vei.

— Ja, det er jeg, det føler jeg. Men du forstaar mig ikke rigtig . . . Det er gaaet saadan til, som du sagde . . . For — kjære Venner! I vil jo ikke fordømme mig, naar Gud er barmhjertig — — jeg har jo gjort det . . . jeg vidste, at de var der — jeg myrdede dem.

Skovfogden traadte et Skridt tilbage — ikke af Forfærdelse eller Afsky, skjøndt Mølleren opfattede det saaledes, da han følte sin Haand, der havde hvilet paa Vennens Skulder, falde slapt ned: han vilde kun se Svogerens Ansigtstræk tydelig, om han ikke talte i Vildelse. Søsteren tvivlede i dette Øieblik ikke om, at han gjorde det. Spøgeriet og

det nære Lynslag havde gjort ham forstyrret i Hovedet. Sikkert havde ogsaa det Tungsind, han havde gaaet saa ene med, og Bevidstheden om, at Øvrigheden mistænkte ham, forberedt dette, og ved denne Aftens legemlige og sjælelige Rystelser, som kunde være farlige selv for den Sundeste, var det kommet til Udbrud. Hun klyngede sig fast til ham og hviskede:

— Jakob, tal dog ikke saadan! . . . Kom til dig selv, kjæreste Ven! . . . tænk dig om.

Men Broderen, som i Møllerens Træk, hvor smertelig de end skjælvede, læste fuld og klar Bevidsthed om, hvad han havde sagt, og i hvis Forestilling en Mængde spredte Erindringspunkter dukkede op og forbandt sig i et nyt Lys — han forstod, at Svogeren var skyldig. Og efter en kort Tavshed sagde han, idet han uvilkaarlig foldede Hænderne:

— Du har Ret, Jakob ... Gud er barmhjertig, og Jesus er død ogsaa for dig.

Da Hanne hørte disse Ord af Broderen og saae den Maade, hvorpaa Jakob nikkede til ham, forsvandt enhver Tanke om, at hendes Kjæreste kunde have talt forvirret, saa pludselig og restløst, som om den aldrig havde været der; og den ubønhørlige Sandhed stirrede hende imøde fra det Blik,

hvormed Mølleren saae ned paa hende, mens han tonløst mumlede:

— Min stakkels, stakkels Hanne!

Hun gav slip paa ham, greb sig om Hovedet med begge Hænder og udstødte et Skrig, som vilde have draget Alles Blikke derhen, hvis det ikke var druknet i det almindelige Skraal og Staahei, som netop nu var opstaaet.

En Møllevinge var nemlig bleven slynget over paa Stuehusets Tag som en uhyre Brandfakkel — heldigvis en halvt udgaaet. Da man længe havde frygtet et saadant Tilfælde, var Stedet rømmet og der kom Ingen til Skade. Hurtig blev den glødende Bjælke væltet over Hjørnet ud i Forhaven, og Resterne af den i Faldet knuste Hæk, der laa rundt om paa Taget, revet ned med River. Men Seilene, som nu snart i ti Minutter havde savnet Overgydningerne, vare brændte igjennem, og ogsaa udenfor deres Omraade havde det begyndt at at fænge hist og her. Foruden Spandene, der strax igjen kom i Brug, maatte ogsaa Sprøiten bekjæmpe den overhængende Fare her — hvilket ikke gik af uden nye og hidtil uhørte Kraftyttringer af Drageorganet. Medens den saaledes vendte sig bort fra Bageriet, fik Ilden her Ro til at samle Kræfter.

Mellem disse to Punkter var Opmærksomheden delt og mer end nogensinde bortvendt fra de Tre,

som selv udeltagende overfor Alt, hvad der larmede om dem, ligegyldige for, om Stuehus eller Bageri eller Alt brændte ned til Grunden, stod der i deres Krog, isolerede midt i deres frygtelige Hemmelighed.

Skjøndt det et Øjeblik var som om Alt blev borte for Hanne, mistede den ulykkelige Pige dog ikke Bevidstheden — dertil var hendes Natur for stærk, og desuden traadte strax en bestemt Tanke i Forgrunden og gjorde sig til et fast og samlende Midtpunkt for alle opskræmmede, mellem hinanden hvirvlende Forestillinger — denne Tanke: saa har han jo elsket hende.

Og Mølleren læste denne Tanke ud af hendes stive Blik, som hun stod der foran ham, lidt tilbagebøiet, med udstrakte Arme og betragtende ham ufravendt med et Udtryk, som han ikke kjendte.

— Aa, Hanne, Hanne! raabte han — jeg har handlet ondt mod dig, saa uforsvarlig — aa, jeg veed det . . . tilgiv mig!

Hun stirrede paa ham med det samme Blik og mumlede neppe hørlig:

— Hvor kunde du?

— Hvordan skal jeg — Hanne — jeg er saa ond, saa syndig, aa, men det kan du aldrig forstaa, jeg har jo sagt dig det, saadan som jeg er — — det kan du ikke . . . Ja, jeg har elsket hende —

Lise . . . jeg har begjæret hende . . . saadan en Kjærlighed det er ligesom en Sygdom, det lader En ikke have Fred . . . og jeg vidste, at hun var ond, men alligevel . . . hun forlokkede mig — nei, det var fordi jeg selv var ond . . . og jeg vidste, at du var god . . . du kunde frelse mig — men jeg var forhexet, jeg var i Syndens Garn . . . Det var allerede før Christine døde . . . — — —

Og afbrudt, uordentlig og stødvis fortalte Mølleren hele sin Lidenskabs Historie: — hvorledes den først hævde sneget sig om i det Skjulte, vakt Christines Mistanke, forgiftet hendes Liv og maaske voldet hendes Død; — hvorledes han var vaklet frem og tilbage mellem Hanne og Lise, den gode og den onde Engel, hende, han vilde elske, og hende, han elskede — bestandig paany indfangen af Lise og ægget af Skinsyge og Mistanke mod Jørgen. Han mindedes den Søndag i November, da han saa villig lod lille Hans blive ude hos dem om Aftenen og selv styrtede hjem gjennem Skoven som et vildt Dyr med den ene vanvittige Tanke at forføre Lise. Og saa kom den anden Novemberdag — Fredagen derpaa — da han lovede hende Ægteskab, og tog ind til dem for at tage Afsked med det Sted, hvor han havde været lykkeligst og med de Venner, han havde kjærest, og da det skete om Aftenen.

Hanne var tilmode som En maatte være det, der efter længe at have mærket, at han boede paa usikker Grund og at der var noget Tungt og Truende i Luften, nu pludselig blev stillet saaledes, at han kunde se ned i Krateret af den Vulkan, som var Aarsagen til disse Phænomener. Synd og Lidenskab havde hun hidtil i Grunden kun kjendt af Navn og af abstrakte Deklamationer i Prædikener og Opbyggelsesbøger. Hun vidste vel, at de fandtes ogsaa i hende selv, hun havde endog undertiden vage Selverkjendelses-Glimt af den Sandhed, som hun troende bekjendte, at hun var en Synder, og blot ved at være den, hun var, ja blot ved at være et Menneske var værdig til Fordømmelse og hjemfalden til evig Kval — hvis ikke Troen havde frelst hende og Christi Offerdød løskjøbt hende. Men alt dette havde staaet taaget i det Fjerne; nu var det rykket hende paa Livet; hun blev stillet Ansigt til Ansigt overfor det, hørte det tale med den Stemme, hun havde kjærest i Verden, og følte det i sit eget Liv — thi han var jo hendes Liv, denne Mand, som hun elskede og som ogsaa elskede hende. Ja, det gjorde han! han havde sagt hende det, da de sad dernede ved Dammen — sagt det saa inderlig, og det havde ikke været tomme Ord. Og medens hun nu hørte paa ham, forstod hun meget i hans Adfærd og Væsen, der havde været hende gaadefuldt. Hun

saae, hvorledes han havde higet mod hende, med Angst og Haab, stræbt ud over sin Natur og efter Snublen og frygteligt Fald naaet hende først nu, da det var for sent — for sent til, at nogen jordisk Lykke kunde blomstre deraf.

Men ikke for sent til, at hendes Kjærlighed var hans for bestandig og skulde ledsage ham overalt og være ham til Trøst, hvis han herefter trængte til jordisk Trøst.

Mølleren tav. Hanne laa op til hans Bryst med sin Arm om hans Nakke, Skovfogden holdt hans Haand mellem sine. Taarerne trillede ned ad hans Kind. Han havde ikke grædt siden Christines Død, og der var en Lindring i disse Taarer, som han ikke havde troet nogensinde mer skulde blive ham til Del. Hvor velsignet var det ikke at have talt ud og betroet sig, ikke længer at have denne Hemmelighed lukket inde i sit Bryst, som Damp, der vil sprænge Kjedlen, hvis ikke en Ventil aabnes. For første Gang var han i sine Venners Øine den, han virkelig var. Og skjøndt han midt i sin Angst for Skriftemaalet havde følt sig overbevist om, at disse to Mennesker ikke vilde bryde med ham — hvad saa end alle Andre gjorde — var der noget Vidunderligt i dette at have anklaget sig selv, Intet skjult og ikke besmykket Noget og dog endnu have

Kjærlighed om sig — forstaaende og tilgivende Venskab og Kjærlighed til Døden.

Ja, han vilde næsten have følt sig menneskelig lykkelig, hvis ikke denne Kjærlighed neppe var trængt ind i ham med sin Forsoning og Fred, før den blev til hans Anklager: — denne elskelige Kvinde, som klyngede sig til ham, var bleven ulykkelig ved ham! Hun var idag kommen til Møllen som til det begyndende Bryllup; endelig havde hun turdet haabe — og havde haabet — at Alt vilde blive godt, og saa skulde det just vise sig, at Alt var langt uopretteligere tabt, end hun nogensinde havde haft Grund til at frygte. Jo taalmodigere og kjærligere hun bar denne frygtelige Skuffelse, desto klarere aabenbaredes derved, hvor usigelig meget hun havde tabt; thi hun bar den med Styrken af den Kjærlighed, der var bedragen for sin Livslykke.

Tættere randt Taarerne ned over hans skjælvende Træk, medens han ømt trykkede hende ind til sig og mødte det Blik, hvormed hun saae op paa ham — et Blik, der baade var sløret af Martyriets Smerte og dog saa lyst af dets rensende Kraft. Men saa var der atter noget saa Befriende ved det at græde over en Anden — for ham, der saa længe havde været lukket egoistisk inde med sig selv i sin

egen Kval og blindet af Angst neppe haft Sands for Noget udenfor sig.

— Stakkels, stakkels Ven! hvad maa du have lidt! hviskede hun.

— Det er kun altfor vel forskyldt hvad jeg har lidt . . . Men at du skal lide saadan, og det er min Skyld alene! . . .

— Troer du da, at jeg vilde undvære det, og hellere aldrig have kjendt dig.

— Det havde saavist været det bedste for dig, svarede Jakob med et dybt Suk og rystede paa Hovedet.

— Hvad der er bedst for os, det veed kun han hvem vi vil bede, at han fører os Alle til sig, sagde Skovfogden. — — —

Der var paa dette Tidspunkt mindre Larm, end der havde været noget Øieblik før under hele Branden, og en hel Del færre Mennesker i Gaarden, da en stor Del var løbet om bag ved Bageriet for der at hjelpe til ved Slukningsarbeidet. Efter at Møllen havde gjort sin sidste Anstrengelse med sin store Brandfakkel og dette Angreb seierig var blevet afslaaet, var Stuehuset saa godt som uden Fare. Der var ikke længer noget flammende Baal tæt tilhøire for det, hvis glødende Hede kunde faa Straataget til at fænge. Nede i Møllens Stensokkel brændte endnu Broloftet, men foroven stod nu kun

et sort Bjælkeskelet, svøbt i en flagrende rød Røgkappe. Der var Intet tilbage af Straalaget, alle Lofterne vare lagte blot. Med en enkelt rygende Vingearm strakt skraat opad, og med lidt Stillads til den ene Side markerende Omgangen, saae denne Tomt nøiagtig ud som Gjennemsnitstegningen af en hollandsk Mølle i et Atlas til en eller anden Haandbog i Møllelæren — den bragte Jakob en vemodig Erindring fra hans Ungdom, da han havde kjøbt et saadant Værk paa en Auktion og foræret det til sin Fader paa dennes sidste Fødselsdag. Og han saae tydelig den Gamles Ansigt for sig med Brillerne langt nede paa Næsen, som det havde bøiet sig over Bogen — et kjønt, kraftigt gammelt Ansigt med en Krands af hvidt Skjæg under Hagen. Det havde været en stolt Mand, den gamle Høimøller, og en anset Mand, der havde spillet en Rolle med i sin Tids Bevægelser og siddet i den grundlovgivende Forsamling — — og hans Søn skulde ende i et Tugthus! Det var dog kun et Øieblik, at denne Tanke kastede en Skygge over hans Sind. At sidde i en grundlovgivende Forsamling eller i et Tugthus, det var jo ikke Sagen, men vel at samles tilsidst hos den evige Fader.

Tilhøire for Møllen vældede endnu bestandig tyk Røg op fra Bageriet. Men da nu alle Kræfter kunde samle sig paa dette Punkt, tvivlede man

ikke om at det vilde lykkes her at blive Herre over Branden, hvad der var af største Vigtighed; thi blev Bageriet et Offer for Flammerne, saa kunde det neppe undgaaes, at de sprang over til Staldlængen og saa ad denne Omvei naaede Stuehuset.

Med utrættelig Ensformighed hvislede Sprøitens Vandstraale og pumpede dens Stempel; men Brandens Knitren og Kogen syntes næsten kun at være en fjern Gjenlyd af dens tidligere Larm. Ogsaa Stemmernes Mumlen var dæmpet, og de enkelte Udraab eller Ordrer lød næsten spagfærdig. Man havde støiet og skreget sig træt og hæs, og selv Dragens Stemme havde længe tiet. Men pludselig hørtes den saa høirøstet som nogensinde, med en en Klang af overstadig Gemytlighed. — Han var i en eller anden heroisk Hensigt — eller uden nogen som helst Hensigt — sprunget op bag paa Sprøiten. Saavel hans Stemmes Klarhed som dens Munterhed forklaredes maaske delvis ved en tom Ølflaske, der i en stor Bue fløi fra hans Haand over til Hjørnet bag Stalden — især for den, der vidste at Flasken havde en Del Forgængere. Det Arbeide, som Dragen havde overkommet, gjør tørstig, og han havde sparet Brøndvandet til Slukningsformaal.

— God Aften! se god Aften, Hr. Fuldmægtig! raabte han og gjorde et næsten lidt overdrevent Buk, der nær havde berøvet ham Ligevægten paa

hans smalle Podium — det var Ret, det er sgu kjønt af Dem. Træd bare nærmere! Aa, gaa til Side der, Dreng, og lad Herren med den forgyldte Kasket komme til! . . . Her skal De se, Deres Fuldmægtighed, her arbeides . . . Asseranseselskabet skal ikke kunne sige os paa, at der ikke er gjort hvad der stod i Menneskemagt at gjøre . . .

Mølleren foer op af sine Tanker og saae speidende til Siden. I en Gruppe tilvenstre for Brønden bemærkede han en Kasket, hvis Guldtresse glødede, og nu, da en Foranstaaende bevægede sig, under den et velkjendt ungdommeligt Ansigt med Guldbriller og blond Skjæg — der erindrede ham om nogle af de pinligste Øieblikke i hans Liv.

I det samme kom Madam Andersen hen imod dem med Hans ved Haanden. Trofast sprang gjøende omkring dem.

— Naa, staar I her! det er nok Familieraad! ja, ja, nu er det jo saa temmelig overstaaet, og Møllen kommer jo snart op igjen . . . Arbeidstabet det bliver jo det værste, men her er jo godt assureret.

— Hansemand, hvor har du været saalænge? spurgte Mølleren, idet han løftede Hans op i sine Arme og trykkede ham til sig med en Ømhed, der var Dragemoer paafaldende.

— Jeg stod ved Stalden; der havde Mo'er stillet mig — jeg havde lovet dig at blive der — henvendte Drengen sig til Hanne — og det gjorde jeg ogsaa, til Bedstemo'er tog mig med. Med hende maatte jeg da nok gaa.

— Vist maatte du det, sagde Hanne og klappede hans Hoved, idet hun forsøgte at smile til Madam Andersen.

— Fuldmægtigen er nok kommen, bemærkede Mølleren.

— Ja, saamænd er han saa, svarede Dragemoer . . . Han var netop i Forretning en Mils Vei herfra — ja det er da en stiv Mil vi har at kjøre til Nørre-Kirkeby. Den Omvei kunde han saamænd have sparet Bæsterne for. Vor Herre maa vide, hvad han skal snuse om efter her! Det kunde saamænd ligne ham at have dig mistænkt for at have stukket Ild paa Møllen. Heldigvis er der da Vidner nok!

— Siger han at Fader har sat Ild paa? spurgte Hans og gav sig strax til at græde af Vrede og Indignation.

Faderen tyssede paa ham.

— Vist ikke nei, det er jo bare Bedstemoders Spøg.

— Naturligvis er det Løier, Hansemand! Herregud, saa det Barn har nær til Taarerne! Nei, han

skulde bare prøve paa at sige saadan Noget, saa kan du tro, jeg skulde komme efter ham.

Hun tørrede Drengens Øine, og Hans gav sig til at le ved Tanken om Dragemoer, der »var efter« Fuldmægtigen med den guldtressede Kasket.

— Jeg sagde ellers strax til ham, hvordan du var kommen afsted, og at du naturligvis trængte til Ro nu; for jeg syntes, at I to kan have faaet talt nok sammen.

— Nei, det er netop det, vi ikke har. Vil du ikke sige til ham, at jeg gjerne vil tale med ham.

— Jo — naar — — ja, det er jo en anden Sag, naar du har Noget at snakke med ham om. Saa skal jeg sende ham herhen.

Gaardmandskonen vendte sig langsomt og gik tøvende bort. Hun havde i sit stille Sind altid haft en meget stærk Formodning om, at Jakob var kommen for Skade med fuld Bevidsthed at knuse Parret deroppe — ellers skulde han da have haft et Pokkers Held! — og det behagede hende slet ikke, at han vilde tale med den forbandede Herredsfuldmægtig, som havde været Sjælen i Undersøgelsen. Den gamle Herredsfoged han havde saamænd ikke med sin gode Villie rørt sig til mer end hvad der hørte sig til for en Forms Skyld, men denne guldbrillede, rødskjæggede Fyr havde snust om

baade her og der — naturligvis: en ung Mand, vilde gjerne gjøre sig bemærket, vise sin Skarpsindighed, komme i Avisen — jo Pyt! han havde ikke haft meget ud af det . . . Men hvorfor vilde Jakob tale med ham — netop nu — og hvad skulde det sige, at de alle tre havde set saa underlig høitidelige ud?

Dragemoer rystede paa Hovedet: det huede hende ikke. Men hun gik — langsomt og snakkende underveis med den og den — hen til den Gruppe ved Brønden, hvor Guldtressen glødede mellem sorte Hatte og Huer, og hvor Dragen høirøstet fortalte dens Eier om alle Aftenens Heltegjerninger: hvordan hans Svoger med Livsfare havde gjort Alt for at sikre Møllen, og hvordan han selv, efter at Ildebranden var brudt løs, havde »faaet Has paa den« — men især Mutter: — De skulde bare have set hende, Hr. Fuldmægtig — ligefrem storartet . . . Naa, der har vi hende — ja, kom bare her hen, Mutter! jeg siger netop til hans Fuldmægtighed — — —« . . .

Da Mølleren bad sin Svigermoder om at hente Fuldmægtigen, gav det et Stød i Skovfogden og Hanne. Ingen af dem havde været i Tvivl om, at Jakob vilde overgive sig til Retten, det var en Selvfølge. Men hans Ro, den dagligdags Maade, hvorpaa han tog det, overraskede dem, og det

Pludselige, umiddelbart Forestaaende ved Afgjørelsen forfærdede dem.

Mølleren krystede Hans i sin Favn og kyssede ham med en Heftighed, der næsten foruroligede Drengen.

— Se saa, du er træt nu, Hansemand, og maa i Seng for at du kan være flink imorgen . . . Moder gaar nok ind med dig.

Og han stillede Drengen ned paa Jorden, idet han nikkede til Hanne.

Hun forstod, at Jakob vilde skaane hende for at være Vidne til hvad der kom. Længe holdt hun ham omfavnet, kyssede ham inderlig og hviskede:

— Gud velsigne dig, Jakob, nu og altid!

Saa tog hun Hans ved Haanden og gik bort med ham gjennem Havelaagen.

Mølleren fulgte dem med Blikket, saa længe de var synlige, og vendte sig saa til Skovfogden:

— Vilhelm! — ikke sandt, Hans maa jo nok —

— Stol du paa os — vi skal — Hanne vil jo — —

Skovfogden kunde ikke mer faa Ordene frem: — han nikkede blot og strøg sig med Haanden over Øinene. Det var ikke et Øieblik, da man turde give efter for Rørelse.

Mølleren nikkede forstaaende og saae hen til Brønden. Nu talte hans Svigermoder med Fuldmægtigen. Brillerne blinkede, da denne dreiede Hovedet om imod dem. Hans Skikkelse, i den lange Overfrakke, løsnede sig fra Gruppen og skred fremad.

Ved dette Syn paakom der Mølleren et pludseligt Ildebefindende, og en Bølge af Bitterhed og Had, som han ikke kunde holde nede, steg ham til Hovedet: — det var hans Modstander; hvor havde han været paa sin Post overfor ham, kjæmpet med ham, med hver Nerve anspændt, for ikke at falde i hans Snarer! der kom han, nu vilde han triumphere.

Han følte, at dette var syndigt, og greb Skovfogden om Skuldren som for at søge Støtte hos Vennen.

Fuldmægtigen lettede paa sin Kasket, og hans skaldede Isse glindsede i Ildskjæret.

I det samme standsede han og vendte sig, ligesom dreiet om ved et frygteligt Brag, der fik Alle til at fare sammen og rette Blikket mod Møllen.

Kværnloftets svære Bjælkegulv var endelig brændt igjennem, og alle Møllestene styrtede samtidig ned og slog det allerede halvt fortærede Broloftsgulv igjennem. Tre Par af dem knustes mod Underkjørslens Brosten, saa Splinterne røg omkring.

En skinnende Guldsky af Gnister foer op mod Himlen, og fra Mølleskelettet foroven faldt rygende Bjælker ned i Stensoklens Brolofts-Baal, der sendte sine Flammer høit tilveirs.

Mølleren laa i sin Vens Favn og aandede op med et dybt, befriet Suk, som om en Byrde, tungere end alle Møllestenene, var faldet fra hans Hjerte, og han saae op, hvor Funkerne fra den frygtelige, hærgende Brand syntes at flyve op til de rolige Stjerner og blive som de.

— — — — — — — — — — — — — —

Halvandet Aar derefter underrettede et Brev fra Præsten i Horsens Tugthus Skovfogden og Hanne om, at Mølleren Jakob Clausen var sovet hen i Herren, angerfuld og i Fortrøstning til Frelsen ved Iesus — og at han sendte dem og lille Hans sin sidste Hilsen.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8128
M6
1896

Gjellerup, Karl Adolph
Mollen